Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus in Aristotelis 4 libr. meteorologicos - Cod. Ettenheim-Münster 160

Aristoteles

[S.l.], 1610

Tractatus in tres libros Aristotelis de anima

urn:nbn:de:bsz:31-113647

Visual Library

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima

PROLEGOMENON

in tres libros de Anima

De ratione librorum et ordine, et subiecto horum librorum, ordo huic est ut Aristoteles superioribus physicis naturae libris, quibus de corporis naturalis communi corporis completuit tam in genere quam in specie corporis mixti in communi, et corporis mixti viventis in specie cognitionem spectantibus absolvisset, accessum corporis mixti perfecti spectantem, nempe corpus viventis, seu animatum, reliquis eiusdem physicis libris tractandum suscepit, eo ordine, ut quoniam in corpore viventis primum reperiuntur corpus organicum seu membra corporis, deinde operationes tribus tractatibus illa quae complectuntur, et corpore, nunc membris tractat in quibus et partibus animalium et in libro de necessitate animalium, et ita - et hi 3 libri de operationibus utique animalis et libri de generatione animalium, et quos consequentur naturalia, ut de sensu et sensibili, de somno et vigilia, de memoria et reminiscentia, de iuventute et senectute, de longitudine et brevitate vitae, vita et morte et respiratione &c.

Caeterum in iis 3 quae in universum est reperiuntur plurimum ut ait et nihil hos 3 libros principium locum tenent libri de anima in quorum explicatione, ea ex occasione sunt tota imo pleraque et ipsi partibus corporis humani et operationibus eius, ideo hi libri communi tractatione naturae physicae in scholis absolvuntur.

De subiecto horum librorum aliqua mihi DD. gravissima ab ill. de naturae scientia gubernatione lap. 29 et quidam alii subtile ponunt corpus animatum sunt in subtile ingunt 8 librorum physicorum de corpus naturale in communi, alii in illis quae explicantur in 5o quorum et e principia corporis naturalis in alys

Quae hoc libro tractantur

Quinque libri de anima seorsim explicandi sunt

De subiecto aliqua gravissima

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima

Dolegomenon

[illegible] quidem entia [illegible] omnes libros naturales
quorum [illegible] sequitur motum esse corpus animatum, cum in
alijs partes maiores huius corporis, in alijs [illegible] operationes, in
his [illegible] hoc esse libri de anima principium [illegible] semper animo
plerique quare ubi in libris de principiis animantium corpo-
ris partes, interiores quae cum libris erant [illegible] subtilia
ita et hoc libro intentionem quae pertinent de anima ut
tum voluit de corpore animato quatenus illius principium
[illegible] ita anima explicat — Ily g secundum hunc
libros ita statuit ut [illegible] Apud Pol. g. q. [illegible]
[illegible] Graeci [illegible] ita quae de anima [illegible] et hoc [illegible]
[illegible] de [illegible] capitulo de [illegible] quae anima de [illegible]
progressiones hic explicantur.

Ratio hac controversia [illegible] medium [illegible]

Ratio hac controversia g non est plane minus magna sua. g. [illegible]
et [illegible] et Darius [illegible] [illegible] sphaerae [illegible]
[illegible] [illegible] libri [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] constituant una stella
[illegible] [illegible] [illegible] subtus e corpus animatum, atque
hoc velle probat ex sua, et ex eo confirmat, g qui [illegible]
[illegible] e aliquo subtilo, partes illius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut e cuius aliqua spe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliqua [illegible] parte [illegible] [illegible] sed sunt [illegible] e [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] libri de anima, [illegible] totus [illegible]
[illegible] sed tractatur de corpore animato [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Liber quinque capitum

Liber quinque capitum

Continet hic liber 4 capitula in quo collegit [illegible]
[illegible] sua et ex subtili [illegible] [illegible] ex [illegible]

In primum librum et secundum de Anima

pro alys scientiis ne partibus ob multas operationes
animae quas in nobis quotidie experimur: ignorantia
naam perfecte cognoscendae est, cum anima sit perfectissima hujus
qualys scientiae hoc commodi habet quod earum rubrica intentionem
alterius non explicat. Denique difficultates ad animam pertinentes
affectionis operationes, nata in volumina sit, nec ab ipsis eodem
modo explicantur. In 2. et 3. de quo cap. recenset et impugnat
veterum sententias de anima. quorum alij animam unum ex quatuor elementis
aliam mixtam ex elementis et quandam harmoniam alij ex phlegmate,
alij sanguine, alij aere, alij numerum seipsum moventem
alij ipsis rebus mundi partibus, et animam mundi de volunt
sed harum sententiarum nemo satis patebit ex ipsa disputatione
ab Stoicis edito libro, attamen, ut quinto de ijs plurimum agere
opus habeamus.

In librum IIdum de Anima

Liber hic, qui in capitula habet, ex propria sententia de anima multa
disputatur Stoicis, quo et in cap. duas animae differentias tradit, sicut quo
ait animae recensuit, sic agit de potentiis animae vegetativae, a quibus
ait in interiore tractat de potentiis cognoscentibus extrinsecus sensuum,
nec de sensibus extrinsecis et eorum obiectis cap. 5 et 6
quae in coniunctis sensibus deinde capitibus de singulis in particulari in 12. a.
quae cum sensibus extrinsecis tradit. Nos hanc Stoicorum
doctrinam aliquot disputationibus tradituri conjungemus et 3ia
capitula, et qui ac de animae caput, sicut libri agit a. in libris
primis de numero extremorum sensuum, de sensu interno, et
phantasia, in quibus et ea agit de potentia loco motiva, coniungemus
haec nisi, tum quia cohaerent cum ijs quae libro sexto dicuntur
et ad animam sensitivam propriae pertinent, tum ut in 3. de anima

2 3 quae cum ipsis et impugnat veterum sententias de anima

Stoicorum sententiam edicit ex ipsa disputatione

in 12 ad 1. m.

quae Stoicis ratio libro agit.

Stoicorum doctrinam aliquot disputationibus tradituri conjungemus cum 3ia capitula cap. ex eis

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima

Dissputatio 1a

solum d aia rationali, et ad eam q tali è principaliter
libere disputemus. Dissputatio 1a

De Natura seu essentia Animæ.

Capt 1m

Definitio Animæ ex Capite 1o explicatur.

Definit Stilus text. h aiam hoc modo. Est actus 1us
corporis naturalis organici seu instrumentalis poten
tiam habens. Hanc definitionem cum quibusdam difficultatibus con
tineat p aliquot dubia explicabimus

1um dubium. Quomodo aia dicatur actus in Graeco è ἐντελέχεια, q̃ contentientibus interpretibus nova nox est, eam ex stilo interpretatur Cicero 1o Tusculanarum positione, hoc a nomen
ficat Graeca nox ἐνδελέχεια quare Politianus in Miscellaneis existimat Ciceronem ita in stile legisse aut certe et
nova nouis similitudinem una tm litera mutata ita notum interpretari ut stilus cum Platone, q eam motionem definiebat ut
diuaret Ciceronem placere alij sentiunt et p. Stilo Scaligerum
exercitatione 307, lap. 19 in text h ἐντελέχεια sed ἐνδε
λέχεια p chiracitis legendum contendunt. — Sed hi omnes
una cum Cicerone graue errarunt ut ostendit et copiose
ostendit Pandrig. digressione 1a pro q. cum stilus 1o et 1o
ex instituto Platonem refutauerit, q aiam motionem dixerat
et 1. Ab. text. 2. aiam h actus dixit, qualis è motio, 1o
1um q se instar habitus h. cum doceat (sed tamen DICERÈ
è cum Graecis interpretibus quos sequuntur et Scaliger pro
nocet ἐντελέχεια ab stilo 1um aut rata significare
quod perfectionem esse potius perfectionis habitus et perfectionem
à τέλος q finem seu perfectionem et ἔχειν q habere
significat unde nocet Sane ἐνεργεία q actus ad usum
addit perfectionem habeam. cum a nostris aliqui actus

Stilus non ex stilo Pandrig.

Dubia quædam circa definitionem explicantur.

1um Dubium.

Cicero non dicit actus

Graeca nox Graeca explicatur Cicero explicat.

quam confirmat Cicero.

Mente Ciceronis reuocatur

Sed de Cicerone graue errauit

Conclusio

Vocem Graecam non ἐντελέχειαν sed ἐνδελέχειαν legendam.

De natura seu essentia animae. Cap. II. Definitio Animae explicite per explicatur.

Et ex ordine textus ad Fides opponatur opinio hoc est potior sententia. Illiger. n. actus

de re probat Fides. Pia et actus textus. sed ait et pia cum

sit in corpore tangit in subito, seu mea textus quod est actus

Caeteris sumit actus: hoc loco pro actu simpliciter sed

opponit notia passiva; quae sit, quomodo abstrahit a re sed

sed, substantiali, vel accidentali perfecto vel imperfecto, quare

per hanc particulam sic simpliciter distinguit anima a composito

et a mea, mea in. et notia textus componit a necessaria

nec actus, sed addit ex his aliunde eodem textu.

Dubium est quomodo anima sit actus, quia denuo it

Fides textus et actus in. et idem per actus qui illiger

quatenus Fiam sive substantiale sive accidentale quod est et hinc

cum alienum operatoris, et actus illi illiger operatorem a pia

quod est actus ex profecta hinc exemplis quae dicit phg seriam

et actus ita, ut implatorem n. a seria profecta et actus actum

Vult igitur ex hac doctrina Fides anima et actus sui ita

in se aequa operatio, sed pia quod a qua proficiscitur ut

sua gratiam tangit actus illi. Illiger. a. in a fore per actum

Fiam substantiale, nd. hoc est simplex actus ex pia a accidentales

fit actum quod est actus primi prioris n. ordine intentionis et

perfectionis et pia substantiales oibus suis accidentalibus quare ita

aliquae pia accidentales et ipsa quae substantiales, executae

et in quae eadem disponitur, aut efficientes priores sunt

ex pia substantiales productae hae in prioris et in nae fieri et

ordine perfectionis qualeng ab illa sed propria perfectionem sor

titur per hanc igitur particulam ita distinguit ab oi

actu ito ex a primis accidentalibus Calorem ita substantiae

sive actus

actus et pia

actus ex pia ita

per pia substantiales et accidentales

quomodo ita per actus distinguit ita ab actu

ito ex primis accidentalibus

Anima è substia

files text. q supponit cū accidens, ñ è hoc ô nec qlis
talis nec qualitatē 50 libro ij uelit ipse probarit.

28 Dubia ex
Corollaria aliqua
50

Ex his colligitur 50 Galenū 2tio et 4to lib. d consuetudine morū animi ex corporis temperamento docentem aiam nihil ē aliud quam temperiem q primarū qualitatū ne quaqs arduēta de quāqs et qie plurbus fl. apud Dandinū ligerōē q. nigstātē loquatur et subdubitet, nam de aia rāna tē ex fide certū è eam ē substiā spiritualē et p se subsistentē, de alys u. satis ex analogia quādā ad aiam rōnalē colligit. Deinde hac sbā tollit frās substiales, quam satis refutauimus cū 50 physicorū p.mium dari frās substiales rāo Mercuriarū in 2. tomo dilucidationū fol. 197, docentem q aia ē alīq secādq sit qn operatur falli, ñ u. aia operans, sed operatio alīq rāy ē, ut pat ex exemplo stellē contemplationē, ñ scam contemplantem a stā rāu vocat. Quo mento ab alys corte regci illud laetari commentū, quod

Rēfutatur Mercuriarū docens q aia sit alīq 2 qn operatur.

rtium

p. refutat Cauch q alīq sit qdē rāu sed exercitū ē p.fectior actus 2 qlibet ē p.fectior q. ne rāu stātē alīq

actus primus poit qdē rāu sed exercitū cū p.fectior actus secundus, ñ cū p.fectior. Nam actus primus ē p.fectior actus secundus quia distinctio hac fundata ē, nā tota actus entitas, nihil aliud ē q ipsū actus primū, quare quam p.fecta ē entitas alīq tā p.fecta sit cū actus secundus necē ē. Tum qa cū ois actus substātiālis p.fectior sit actu accidētali; p.fectior n. substiā q accidens nāam actus et ois actus rāy sit accidentalis nisi actio: impossibile ē ergo rāu sed ñ sōe actus secundi esse p.fectiorē cū q primus actus p.fectior nec qdq; uelit q Cauch obiuit actus ille ē p.fectior q. gis potiā subti explet, sed magis explet alīq rāy, nā per fū ñ da expletur subti qn manent in potia ad rāu, qd alīq rāy in sōe actus secundi ē p.fectior 50. Rte n. distinguendo

Obiectio Caucharii

De natura seu essentia animæ capitis 5.

Definitio animæ ex capite 5° explicatur
ma: nam si esset in perfectione eo quod magis, hoc est ultimata
effectio negat ma: si in esse esset actus o magis, hoc est perfectius
sed se subito actuat concando illi maiorem perfectionem quam
ma. Qui vero est in 5° sensu, falsa in eo, hinc quoque nihil
probat.

Quæstio Dubium est quod non corporis naturalis organici
illigat autem quod negant fieri particulares varias et expo
sitiones quas 5° et quas disp. 5a. cap. 1. quidem 3 in 5a non
quia fiunt partialibus actualium et perfectionum, eorum in quibus fiat par
tialis transitus, quoque hic secuti sunt, apte cum facilis et
responsio illigi magam 5a varias fiunt partialibus, sive varie
tate operationum ab introducenda affectam adeoque non corpus
substantiale, atque hanc Quæstionem ad mentem stilis eo bene potest fieri
dicere commentario 5° nam text. 5° anam dicit non de corpus,
sed eo in corpore tangit in subito; et text. eo ex ana, et cor
pore totum animal efficitur: ut prorsus multa aberrant, quod per
corpus organicum illigunt corpus animatum: hoc non est subito seu
mana ana, aut pars distincta ab ana ut a corpore respectu
ana logice stilis stligi, quod foret negatio in definitione si in per
sus organicum illigat corpus animatum definitionis sensu erit, ana
est alius ana quod sit anam, quia non hominem in definitione posito ex
definiem ponere, id est ana id quod est anam, quam in definit
ana poterit ana et definitio poni in sua definitione fiat utro
sed 8. Et ut stilis quod corpus organicum non illigit mag
nam varias accidentibus affectam sed ut substantiale corporis ex mana, et fiat
partialibus colligit et ex voce physici non naturalis, quod non corpus
naturale ex mana, et fiat quamquam et ea vox videtur addita ad
distinguendum corpus quod est subito ana a corpore mathematico

+

Quæstio

Quæstio Dubium
quod non corporis naturalis organici illigatur

Quæstio

multa aberrant, quod non corpus organicum illigant corpus animatum

non stilis quod corpus organicum non illigit magnam varias accidentibus affectam

Quartus ex tribus libris de Anima Aristotelis
Dissertatio 3a.

Corpus ratione substantiae ad sua quidditate

Non corporeitas quidditatis corporis organici

Accidentalium

Ratio corporis organici spectat

Corpus organicum spectat

Secundum

sit è contrario; aliam non quidditatis, sed subsistentiae substantiae. Certa hanc doctrinam hac ad intendam sit quod Corpus organicum effectus, ut ipsa semper ut anima actualem ea; non tamen animam in se et partem includere; cum una pars alteram non includat: corporis et anima, sit partes actualis totorum corporis organici semper aliam quidditatem ita quod ulla dispositio, et sua ratione sit: corporis a organicum, et maa, ortus dispositionibus substantialibus et accidentalibus ad aliam respicit affectum quae ne ad è, ut et corpus effectus organicum è simul aliam sit, non non est aliatum quatenus organicum, è cum aliam se socia ita socium effectus organi pro ut è subtus, et maa aia habeat rationem non non ee substantiae quidditatis dispositaes tot à Deo immediate productae aliae, et corpus illud effectus organicum erit, nec tamen aliatum. Totum corporis organicum, quae spectant poe pro ut è maa animae, ratio ut è instrumentum apta operari pro mea aliam in sua sua non non includit ratio mea includit atque hoc ratio mea dicit fides text quod oculus sine aia ee oculum pro non mea unius oculi erit, sitem idem sensionem inter contra text bn notat philosophus pro oculo operatur cui ait neque sen specular notandum è substantia oculi hoc è forma quo forma dicunt text ro ait oculus aliae ex pupilla et aliae sunt aliae ex corpore et aia: ratio mea a illius oculus è maa usus: Totum Corpus organicum ut è maa proxima anima è tam includere maam ra, et partes substantiales partiales, sed et quotare quaedam dispositaes accidentales proximae ad aliam regulas nam in corpore tam tri temperamenta totum partialibus pro in quae sonat figura, pulchritudo, et figura partiales pro corpus habet è maa pro ma aia, atque

De Natura sex certa proxime Carat ya

Definitio Anima ex Cap. 5° explicatur

si dè vere organica & sed potest esse aliqui calor naturalis quo
corpus distinto ita ut temperamentum in dominio sit calidum hoc
corpus proxime aptum & adeo usque huic fit corpus in utero fratris
aliae mutuae generationis esse in illo unit sed rationalem, non temporaria
mento illus fit distinto, manet tum remotum & proximum ad id
sed ut temperamentum propria animalis idem in corpus post aliae
corporis nata aliae nullo modo est, quod careat disponentibus ad naturam
hoc in agentis naturis fit tam cum per diligenti distinguo
sed est mutatio carnis in quod caro est, et ut nata proxima aliae est et ut
instrumentum alicuius operatoris est caro in semp. propriae quae
in retineat nata in proxima aliae hic est, ni temperamentum in
centri habeat operatione denuo hic est ni anima fit, 5° modo quae
ons fit se completi est dato et 2 modo fuit inventi et ad hoc com
plectu. 4 tum. si de alia 5 corporis organici, hic est sang quod
sig contra sit ut ipsa aliuet corpus, aliae in rationalis usque ad
aliae et in separata subsistit. Sicut quo ad explicandi alludi,
quando in alys aliis semp nasci sit quantum alluvialis alius
ho, tum pertinent in existere a nata nihilo minus hic hic est
primo ad certa illorum cum point ad Deo saltem consumi alys
natura

4 tum Dubium et quae sit sensu illorum verborum rationis
Ex tur ratio est eadem ad sensu quae recos Olga
Mili, nam corpus proxime aptum ut unam tum carnalem
hoc est animam, et 2 animam unam accidentale hoc est opera
tione principal, nihil aliud est, quod corpus distinto dispositum ta
substantia, quod accidentale ad animam, alias organicum est a
organico clamat quod quod potestate unta habens, non illud et
tentibus patent hoc in sola mente gaprach unt ad filius hoc

Coordinatum

Diligente distinguo
dato est mutatio carnis et
et ut nata proxima aliae et
et ut instrumentum alicuius
operatoris est

4 tum

4 tum Dubium
quae sit sensus illorum verborum rationis unta

Ex tur

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima.

Disputatio 1a De natura seu essentia Animæ.

Corollarium
In hac oratione omittitur omnino aut saltem non potuit tota omitti

primis in d. hoc aia posuit rotia mutam hnt desiderantur quasi et declaratoris gratia organica, quare attentius omittere pt, q. et fecit fides text. 7 ubi aia d. hoc opus hac particula rotestate mutâ hntur omnit Caetera q. corpus organicum adhe habeat mutâ, qa tn ea p. ut organica, seu disponti, d. ex se hl. ideo rotestate hic dr. Aude rotestate passiua nec principaliter et alibi simul cc. poe, corpus a. respectu aia ut mata, seu rotia passiua hl.

Corollaria
Centralis aia d. hoc aia tradit

§ 2 oibg haberg dubio cat. hanc ua d. hoc. Anima è altior 7q subtratis corporis naturalis organici derhalia ea, id d. imatio, tangi hd. e medium contrahere ed. ohe subtiu seu naam maxima quam alig loco prius, reliqua loco dispa erant.

Altera Anima definitio ex lap.

Altera aia defio

Ad 2do dicia sacra

Fol. 2 verum text. 7q hic verus Anima è id quo primo uiuimg sentimg loco mouemur et intelligimus Circa quam d. hoc.

Circa data d. hoc
Dubitatur 7o an quemat aia in communi simpliciter quemne soli aia rationali 7 illa n. soli dtgmg 7q dtns è anam, sed explicam è d. hoc. ita ut nomo animg d. hoc
Cuiq dd. 7o quomo
Dubitatur 7o an quemat aia in coi
nia vegetatiua sentimg et loco mouemur sensitiua nam Philos. text. 12 ait, se alia aia d. hoc, 7 quâ prior Cap. 7o tradita d. monstrabo tradetur: at prior d. hoc aia ad coi go et hac posterior: sensg. a. huiusce d. hoc 7 è copulatimg sio n. soli aia rationali quemet, sed è diuaditimg ita tn ut singula ex posteriorimg partecipti priorâ particulas copulatimè includant hoc mo aia è id quo primo uiuimg aut dt sentimg aut dt loco mouemg aut dt intelligimg.

Dubitatur 2do quomo hac d. hoc a prior differat

Dubitatur 2do quomo hac d. hoc a prior differat

Ratio

Ad hoc discrimina hac bg. pnd. dd. pate hanc ee tale

Cap. 1 Definitio primae explicatur
Cap. III. Ubi de anima definitio explicatur et declaratur

b

et sicut sibi finis hoc est ad operationem ipsa anima est finis
et operatio, cum ut fra sit ipsa operatione rerum proprietates
nisi anima ut finis in eisdem ad subsistantiam principium intrinsecum
ei compositum, hoc tamen, seu principium operandi in ordine
ad alias res illa sibi particula, id quo ro signant animam
et principium primum et radicale operationum, et subinde primum
et immediatum principium est potentia etenim principium quale
et de hac magis specialiter in eo quod operatur diversarum partium
specialem se conferat, unde ex. gratia vegetantis anima su-
bit, nam nutritivam et augmentativam quae vegetatio anima
operatur text. 3. nihil appellavit sensus, et loco motiva
te animae sentientis, illegere omnes anima rationalis propria opa
tiones sit.

Dubitatur ratio quomodo primum principium et monstra
tur: Sophistae putant et Monthani a potentia quia et anima et
alia corporis quam principium operandi cum prius sit de qua
operari ergo id ex eo quod anima sit principium operandi et anima
et alia corporis ea primo a potentiis anima. — Quae
ei mihi videtur quod text. Pandulph. et commenta. ut dicunt, hac
definitio prima a potentiis et Monthani quod sensus definiunt text. et
secundo definitio quae continere in vestigatu
rum et globo quod anima est a principio: Dicunt. 2. et quia
quod anima finalis obi. 2. operationes sunt effectus anima, nunquam
causae efficientes in eisdem finis sit, cum anima sit operationes
quae ipsi vel naturali necessitate ex fine et ut 2. phys.
phys. et Monthani anima aliud et ex fine ipsius operationes
by sed vellet et Monthani text. ergo et ea anima ad mani
festis differre docuit, quod anima nisi sentiunt sentiunt mo-

Dubitatur ratio quomodo primum principium et Monthani

primum principium

secundo primo

Dubitatur ratio quomodo primum principium et Monthani

anima ad manifestis

se ante intelligent sed ex quo anima nas operationes
exercent eiam cum text. 16, cum hac posita illa nunc
fuit subiecta essent, et operatio propriè dicitur aliquid
tangi, principio procedere pt. maior ex sua subtili in
composito tum potia passiua. cum text. 24 hinc igitur hac
demonstratio in qua prior dispo. deducit, posterior medium
et nascitur. De quo anima, po operatur, et alius ps in compo-
se illorum tangi subto in existens, sed aia est id quo aiata
po operatur. go aia est aliud ps &c. Hanc Scotus Thes. ce du-
bium in et gen. 1 &c. cap. 2 q. unica a. 2. deducit q.
Disputo ming tum separata intentione Scotus conuertando
hanc dismionem q ut p. effectu q nobis notiores sit aia
discribit s. ipso Thia eiusmodi pt. processus ex effectu
ad causam a posteriori est, quare in hac disp. p. priorem
demonstrabitur a priori, prior. a. p. hanc a posteriori
docent EE &c. ubi primis deducibi. hinc et colligitur
proem hanc q ut a fine est causae dd, et cum rationi integra
quod disponem solo hominum situ a demonstratione diffe-
rente gestare, pro ut ex effectu est descriptam
est cum in contia sed propriè et quasi aia profig ex
plicet.

Conclusio.

Capitulum 1.
Quot sint animarum et aiatorum genera.

Prima aiarum gria est, nam aiam vegetatiua, sensitiua
et rationalem dicunt Scotus text. 31 et consentiunt cum Pensa
letrin caetera nocula gry cum sunt in di. 3 cc gria aia-
rum q et tam subalterna quia infima prem vulgari summa

Quia aiam gria go do et Scotus. 1. p.

si nota gry tam nimis

De Natura seu essentia Animae Cap. 5. et 15.

7

Definitiones Animae ex Cap. 5. et 2. explicantur

solemq; notari quod, 2. nisi a quia aliae ne sint quia sine
species subalternae sit ne vegetativae Caprissi n. 9. aliisque
et a vegetativae species plantarum, et sensitivae leonis, ab ea
quae in homine, etiamsi n. 9. quia est species infima quantum
hominem quae est species infima. Colligitur porro hinc animae numerus
ex eius modo operandi diversis quibus anima suis aliis partes
natae 15. 6. Cum aliquid ab intrinseca facta respectu ad suam
formam modo naturali et mutuorum et quatenus adducit
natus cum sensibilia obiecta, objecta se posita, et species quas
dat naturales ab obiectis profectas in organo corporeo receptas
cognoscit et ut cum quis obiecta et species solo spiritualiter in
se receptas non spirituali cognoscit 15. operandi modus nego
sanctis, ratio sentientem, ratio intellectivam animam constituit

Et dicimus hanc doctrinam obscuriorem et angustam sui tot
sit unica animae quot sit gradus vitae centralis distinctis sed tales qua-
dam sit et vegetativae, sensitivae loco motivae, intellectivae ut patet ex
ratione dictae animae, et loco 15. 7. ac sequentibus. Ho R. sit et unica
animae R. ch. Mercc. to. 2. nag. 1. 66. tot de species animae quot
sit gradus vitae centralis ita distinctis ut unus alterum non complet
nec ab altero tanquam principio pro se pendat, et vitae gradus
vitae enumerantur modus edendi locum in animalibus et se trahendi a
cognitione, et appetitu modus 2. quantum 3tio et anima loco 4. et
in sit in secundum cognitione, et appetitu, quare loco motivam
distinctam animam in facit ch. ad sensitivam principal, sicque et
animalis vel ab anima sensitiva denominatio loquamur, tum 2. sit unica
animatorum sicut animae, i. a. et animalis et ut in illis notione
anima, seu operationes separatim sumuntur loquamur, et
animatorum unica vel statuunt vegetativam ut plantae sensitivam

Quae non animae numerus colligitur 15. 6.

ratio

3tio

ro. Pecc. pa.

Et dicimus hanc doctrinam obscuriorem et angustam

R. sit

Potest dici locum a motu et se trahendi a cognitione et appetitu

Potest esse anima quot animae sunt

Loquamur non et unica

Dubitatur in tres libros Aristotelicos de Anima
Dissertatio 5ª

ut Zoophyta, aut conchilia rotis affixa loco moveantur ut
aquis fluctuantes ut homo- rotae argumente invenit, aliab
homo non est hic spes opponta, sed sub se ordinatio posita in
recta linea praedicamentali aial sub vivente lo sno sensibili
go et anima vegetativa g vivens, sensitiva g aial rationale g ho-
minem constituit & omnes hic spes anima mihi se distincte oppo-
posita sed una sub altera continebitur. Sed hoc argumentum ut g. nolo
g. standu & aiam vegetativam et sensitivam ratio sumi potest po
generatim vegetativa quae g ea, a qua po procedant potia vego
tandi sensitiva a. pro ea, a qua po procedit facultas sensitiva
hic vegetativa sic sumpta constituit vivens in recta linea specialis
li substantia, et dividitur in vegetativam t.m quales & in plantis
in sensitivam g constituit aial et in rationalem, quae constituit
hominem. Sensitiva, eo nto simpla dividitur in sensitivam tm g con
stituit bestiam et in rationale g hominem. Ratio specialis vegeta
tiva quae pro vegetativa t.m, sensitiva vero pro sensitiva tm.

Ex hoc notabili infero 4 corollaria, 1º aiam vegeta
tivam et sensitivam po mo abstrahere a corruptibili et incorrup
tibili, nam in hoc est incorruptibiles, in alijs sunt corruptibiles
rationem quam vegetativa po mo sumitur praeter, specificative
continetur in sensitiva et rationali. Item sensitiva eodem modo
sumitur in rationali: hinc se. n. nto incompleto sibi se invenit
modo completo habet, vivens animal homo et et vivens
& et contra. Quarto posterior ut et aial g certia homo sta ut
ho praeter et aial, et vivens sit go et aia vegetativa quae simul
constituit in sensitiva et rationali et sensitiva quae simul constitui
go in rationali praeter enim nam si rationalis in genere ratio

Capitis 3a De natura seu essentia Animæ

Quot sint animarum et animatorum genera

Fratis dat patet ex vegetativum et sensitivum necesse est ut sit patet
vegetativa et sensitiva ita una fra alam h post eminentiam gli
nere in genere ita talis ex fra auget dando suam entitatem Deus
a specificative sunt se ho qua ho reduplicative nec aliat nec
minent ex aequalis diuat subiis seu qualang spes in po sollemo
ra, ita est ita rationalis reduplicative nec sensitiva nec vege
tativa e. 3trim vegetativum et sensitivum po mo simpla no
affinare spes ana mis se opponter ex ut uding ghinant gria nob
se ponta q ind mis se se connement solag soc distinguer
ut p sensiva ab inferioribus vegetativa a et sensitivum ita mo
facere e spes ana nch se et rationali opponter go 3 spes ana
A vegetativum tm seu plantalis sensitiva tm seu bellutina ra
tionalis seu humana qui nec vegetativum tm in sensitivum tm
nec strangi in rationali fratis continerica sint spes opponter
in eminentia aliquo mo pa in ita et utrique in rationali gli
nere, qualang et sensitiva tm et vegetativum tm, et ana rationalis
utrique operatur sibi propriae operae alqs ita utrique
fuber ex text. 20 ait vegetativum in sensitivum, et utrique in
intellectivum sicut triangulus in quadrangulum Ex
his patet ad argmta questo aute distinguendam ex spes ueza
n e de vegetativum et sensitivum po mo falsa de ipsedem ita mo
simplis

Disputatio 3a

De Potentiis Animæ in Communi

Caput 3um

Quot sint genera potentiarum Animæ

Ffolis text 27 e ucdarit, vegetativum in sensitivum, appetitivum
seu motivum, intellectivum Ex his tribus patet quia A cum singula
in ciuer spes indeniderent sollemna a spes, infinita e existi
tum a. diuidis in subiectum, adventitiam, intellectum, sensitivum
in partes extra et intra specificum in appetitiva sensitiva et rationalis

Ex in uno constituo
sicut ut specificative

vegetativa

tiva Creatura

Ratio argmti

Commoditas Rationis

Ex vegetativa et sensitiva

sed indiuiduum

Tractatus in tres libros de Anima Disputatio IIa

De Potentiis Animae in Communi.

seu volandi; loco permutativa volatile, progressile &c.

Contra hanc partitionem [illegible] sensitiva, [illegible] [illegible] quod et [illegible] appetitus sensitivus et appetitus rationalis [illegible] [illegible] quam [illegible] et [illegible] [illegible] qui sensum sequitur a voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia cognoscitiva [illegible] [illegible] appetitum [illegible] [illegible] in rationalem et sensitivum dividere. [illegible] [illegible] [illegible] sensitiva [illegible] appetitiva [illegible] text. 27 et 28 [illegible] [illegible] [illegible] alii appetitus [illegible] [illegible] alimentum [illegible] qualitates sensibiles, ideoque famis et sitis capax [illegible] [illegible] appetitus calidi et sicci, sitis [illegible] appetitus frigidi et humidi [illegible] [illegible] separatim [illegible] potentiam, quatenus vegetativa [illegible] sensitiva, hoc [illegible] loco motiva, [illegible] intellectiva [illegible] [illegible] vegetativam sensitivam loco motivam intellectivam, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Caput IIum.

An potentiae Animae realiter ab ea distinguantur?

Negant Ockam in 2. dist. 16. q. 24. et [illegible] Gabriel Greg. q. 3 [illegible] Scotus q. unica [illegible] [illegible] [illegible] distingui ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]

Caput 3m. Quot sint genera potentiarum Animae. Cap. 3ᵐ. An potie Animae realiter ab ea distinguatur.
noie actionem procedunt, quam ab alys qualita[tibus]
[illegible]. Quia rationabilis [illegible] et [illegible] [illegible] q potias
vocat plus aia ab reale accidens [illegible] pt [illegible] rax substa. hoc
eo dicit ex pupilla et uisu seu potia uidendi [illegible] oculo, sicut
ex corpore et aia totum aial at aia e alia substantia [illegible]
[illegible] go et potia uidendi e [illegible] substantia oculi [illegible]
aliud q aia, sicut in oculo pt [illegible] Demum si potia e [illegible]
[illegible] operationis aia [illegible] [illegible] e id go [illegible] [illegible] [illegible] pati
potia erit. Item mia si [illegible] entitate e potia passiva
accidentia et sine aliqua [illegible] [illegible] [illegible] entitate [illegible]
[illegible] [illegible] go et [illegible] substantiali at [illegible] aia q et mia
et accidentibus multo [illegible] e potius sine potiis realis a se dis-
tinctis p suam entitatem agere — Alia si potiae ab aia
reale distinguerentur, id est [illegible] substia n pt ee immediatum
principium agendi, sed [illegible] medio accidente agit at
consequens falsum e nam [illegible] [illegible] potias [illegible] effective
ab aia emanant n mediis alys accidentibus ne detur processus in
infinitum [illegible] saltem erit una potia q immediate ab aia era-
net [illegible] go pt aia [illegible] [illegible] efficere [illegible] [illegible] et potentia [illegible]
se abs potia efficere. Item si re distinguantur potiae [illegible]
[illegible] ab aia potias [illegible] a Deo, et suas operationes exercere
in se quere [illegible] aia [illegible] [illegible] [illegible] potia uidendi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] separatas [illegible] [illegible] [illegible] Deu[m]
[illegible] [illegible] ee [illegible], et haec absurda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Beato
[illegible] [illegible] [illegible] accidens [illegible] [illegible] beatum.

Contrariam [illegible] [illegible] reale potias ab aia distingui docent
S. Thomas 1o p. q. 77. a 1o. Caiet. ibidem. Capr. in 1o dist. 3.

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
2o

3o

[illegible] [illegible]

4o

1 Dan. [illegible]

Contraria [illegible] a multis
[illegible]

Tractatus de tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio

I Pa De potentiis duo in communi

q. 1. Intrg in lgã Cap. 1 genio q. 2. Suar. disp. 18. sect. 3. n. 13. Pol.

Stare tria sic philosophantes sic sic gentes

ãto d ãia q. 3. tt. cap. 3. q. 4. a. 2. Stare tria sic philosophantes
in gle gentis jactur varq in jan partim. q. 88. a. 3. in notationi-
bus n. 8. et multum in probando laborat Suar. nam fundamentũ hujus
sententiæ è, q in ois alloe creati suppositi, proximũ principium, quo sola-
le suũ partiale, suũ principale sive instrumentale sit aliqua qualitas
realis à substãtia distincta. hoc a. fundamentũ firmũ dicũ sit,

Fundamentũ hujus sententiæ

sit per fundamentũ firmũ aliqua et quæ contra illum militat.

sic ostendit, q Deus non potest facere aliquã substãtiã creatã, q a se
solam sit immediatũ principium operãdi, nã si talis substãtia posset
non implicat unde nobis gratis facta non esset, et etiam post nobi-
lissima facta non esset, et ideo Mosc. citato d ãia disp. 2. q. 7. a. 9 dicit
se sentit non implicare quidem ut à Deo fiat aliqua substãtia q
immediatè, absq; accidente supradicto operetur cum in gelatione 2
dominus etiam p potias realis à se distinctas operari. Vorum

non implicat quidem ut à Deo fiat substãtia q immediatè absq accidente supradicto operetur

Suar. fundamentum agit pro sententia

Suar. fundamentum agit pro sententia dictũ substãtias et immediatũ principium esse gla
accidens sed elementa p qualitates alterantur, in se mutuò agunt
p qualitates motrices manentes localis calum agit p quali-
tates à se distinctas sua substãtia distinctas ut p lumen et influentias
Mixta minerata ut metalla gemmæ imò et diversa ut hor-
tus planta manifestè p quædã virtutes accidentales agunt
ut ea modũ semetipsum aut hos prodantes, talium tũ fit sub
stantiarũ: Brutorũ in simplicium operationes virtutes in tuta ca
lorum virtutis perequantes operabatur in sensitiva cum adeo diver-
sæ sint, et tam diversa requirant organa satis indicatur eas
profiscere à diversis principiis proximis q sint q dari potuerunt

Sententia Suar. in adversa esse

Caput II^um An potentia primae realis ab ea distinguantur.

Ler in genere qualitates et profecto ha potentia sensitiua, ut ostendimus, nunc dnt be distincta ab aia hois, alias a priori ordi
tales spirituales q. mg babile be mpa ostendetur. Dong; de ffle
ritudebus adotbus aia rationalis, qa eo st occultior, ex qs q mdi
bg alys agentibus creatis exprimur, monstro et colligitur eas ab aliqua
potia realis q sit caalitas primae gradus. Ido falsa hac inue
tio probabile colligi poe erroe suae (: fatebo n. n. 17 demo
strari n poe) q substia creata ex sua rae sta limitata sit
set p se n posit be principium principii totale operatis, ff. im
portoon et distantiam q e inter portam et actum accidenta
lem, ut q. ad et coniungi n possint, di q modis alis proportio
ni, quale e inter res per potia accidentalis, quae sola substia infi
nita, q nem proportion exigit, et improportionem minoris pb per
se solam esse sufficiens ad totam actionem, qt quidem in operatio
nibus aia requiritur, requiritur potias accidentales specialiter
n. 8. ex eo colligit qa sequeretur et alias ideas operatis be in
hoe, qs alys aiabus be spiritualis, cum n. sint actaeae in oantes
recipiebo in principio, a quo principio elicitur A si qe potias sen
sitiuas in hoc idem st se cum aia rationali operatis sensi
tiuas in ella recepta, et spirituales sunt, cum oaaae in spiritua
li recipi n posit, imo et in alys aiabus forent spirituales, ad opa
tor q a maa tangis subto independentes st spirituales st, et opera
tio sensitiua in aiabus, si potia sensitiua ide et aia int, n
dependent a maa tangis subto, sed ab aia, alys hunc ultimus
posset colligi et aut bellnard be spiritualis nam sta in opa
do mta pendens a maa tangis subto, et in opiliedo ab oa tangis sub-

quinto colligitur de spiritualibus adiunctis animae rationalis ex abaliqua potentia realis q sit caalitas, qs in q. dicitur.

ad opinionem suam

potentiae in operatione animae sensitiuae non sunt quae dam potentiae accidentales

Nota

Tractatus in sex libros Aristotelicos de Anima Physica-
rio 55a De Potentiis animæ in communi,

lo in dependent: hoc n. modo ex mutua dependentia operationum diversarum omnis immaterialitatem colligimus, quo a fortiori ex operationum sensitivarum dependentia a materia tanquam subiecto, colligetur ipsas animas sensitivas regni quandam potiori ratione, cum quod ipsi materiam in materia minime habeant. ——— Ut has rationes dirimi-
cat D. Andreas ratio et alia digressione in fol. 880, ut nostram sententiam evidentiorem, nisi aliis etiam exhibuerit, in priori tanquam probabiliorem magis propendeat, magnopere demum illius ingenium probet, quod ut tanquam probabile teneat, quod ipsum fuse probat utrinque argumentis colligendo.

Mihi videtur nobis probabilior in ista thesi, tum ob rationes quas in eodem singulari multum valet bonae a suarum falsa, tum et quia sancti PP. tam in hoc, quam Angelos potiori operandi accidentalia distinctia a substantia animæ, et Angelis, unde agnoscitur ut dicit ex S. Dionysio Cap. 11. de coelesti hierarchia et S. Fulgentio Cap. 8 de lapsu diaboli, et Cap. 4 de concepta virginum, quae et plures, et graviores ex scholasticis theologis sentiunt: tum de magis quia hoc accidens predicamentale, plus quam ab substantia in qua obtinendum; at anima potentia in potentia mere qualitatis in ista specie, sed realis potentia collactis: unde et colligimus plus quam dari potentias ab anima distinguit: nam nexus principia effectiva, nisi entitates in ipsa modis tum modi, ut ita Psy. disp. 4 Cap. 1 observavimus in sit activum, et principia potentia animæ et principia primo operandi: quo si ab anima in ipsa distinguantur, non modo sed realiter illud distinguetur quamvis Scotus, aut in novatis aut in sanctis quia thesis eundem esse modalem. n. difficilius hic locum in esse ——— Ad argumenta pro hac ratione ad pro stricte loquendo.

1 Diversitas Dandim ab 2 thesi

2 Stan. a. 4. Conclusio nostra probabilior ex sententia

Rob.

Contrarium potentiae plus quam modalem distinguendo ab anima

Ad argum. quae fiat ratione ad 3. obj.

quod potentiae animæ partes animæ non essentiales, aut integrantes, sed potentia-

Caput 3tum An potentia sensitiva realiter ab ea distinguantur.

Ex vocare totum in potentiale sapit dicit q multas sit instrumentis, seu potias agendi q quod omnis passio potissima dicit Sed tempore ouis oculis in sec organi, seu instrumenti considerandi quomodo constituto potiam videndi; hoc n. è proximum principium visionis nam sine potia, sine organo n è. Dici et pt q potia videndi, illegi et ipsa aiam, q ut è primum, et radicale principium visionis, quomodo et illegitur dtio aia, Sed de id, quod pro nunc nos sentimus &c. denotatur a pt, et radicale hanc alterum principium, q è aia, n proximum, et ming principale, aut instrumentale principium, q sit potia — Ad 1dum concedo ante, nego 2dum quia nego tum è disparitas inter sua substantiales, et naam, ac accidentia. nam n è contrali potia passiua, et accidentia activa pro pro à naa data sit subsitia ad agendum, et ideo nec potia passiua augeri à naa distincta è, nec ming agendi ab entitate accidentia cum sint principia tantum agendi, et instrumenta subsitiae. Non a substantia pro pro ab constituenda compositia, ab operatione a tang principalia, aut radicalia principia, sed secundarij accidentibus, tang principiis, et instrumentalibus principiis. a naa ordinata sit q totum fatis ex multis supra facta pat. — Ad 3tium dicitur illud nulla substantia è principium totale immediate operatur illegi et substantia, in suo completo esse tam substantiali, q accidentali constituta, sua q in statu perfecto, et completo, cum ora requisita è, et aia cum q emanatione è principium potiarum, immediatum, ut sic n è in statu perfecto et completo, cum potia ad illig complementum accidentale spectent ita a potiis effecta, cum in statu completo sit, immediate principium n è sed q illas agit: tha n et medium aqua frigore ubi debito distillata, q sola pam substantiae ex reducere ad frigus, actu u

Ad 1dum concedo ante

Ad 2dum negamus

Ad 3tium q cum

Ad aia cum q emanatione è immediate principium mediate potiarum et in suo statu completo

Exemplum

Tractatus in 8 libros Aristotelicos de Anima Disputatio
1.ª 3.ª De potentiis Animæ in communi.

frigida in frigiam, sed frigus alia frigoriferae

Quia emanatio potentiarum ab anima fit per

Calorem, ita emanationem potentiarum ab anima hanc adverte
quod potentia non potest dici aliam causam principalem, et instrumentalem
quarum potentiarum; principalem quidem, si attendatur influxus, recitando, quia
in ut potentiis potentiis effectuandis officium principalis, hoc opus facere
bit ab impressione denari ab alio unde S. Thom. q. 77. a. 6. ad 6te dicit
potentias ab anima sicut calor a lua forma: 2. a. lux agens agen-
tum principale respectu caloris: instrumentalem in respectu generis,
quatenus alio productiva potentiarum comunicata a certa productiva
sua, et sua in productione potentiarum, quasi in generatione gradus
sam dat, antecedit et dare gradum ad sam - natura altam
hanc dici emanationem, quatenus non a alio aliqua esse, sed an-
tecedit ad productione sua revera tn a quod altorum productiva et
nata ei distincta ab ipsi potentiis - pact - n. Sas solus Dogma-
ne et studio aia, sem potentiis distinctis, et aia composita in
dia dicunt non nos solum ubi; ibi illas ex se procedere
ztram cum non a ea, an potentia certo aliquo ordine inter se ori-
ato, ita ut posteriores efficiant omnes effectus, et una effectrix
ma omnes immediate ab aia, ut in textu S. Thom. q. 6. a. 7
ar. 1. et alij volunt an aut omnes immediate ab aia, secuta
lor et succedat a sua ignis, et una potentia ad altera ratione po-
dicto quod negatur, aut una sit ipsa alia, nisi omnes in hoc
ipse intellectus; utrique probabile est. — Ad 4tam Rtum po-
cedendo potest poni separatim generari, negando tn quod ponit
necessari, ad potentias utiles in operando, ponunt ad actuali
influxum aia, vel tanqui instrumenta, vel tanqui partialia ag-
tia, ordinata to ut dicit suam actione. n. 2et alij
citer nam saepe obiq negatur ponitur, aliqua potentia in quod

Ad 4tam argumentum Rtum.

Ratio

Ratio

Capitulum III.

Quæ potentiæ animæ realiter ab anima distinguantur.

Cap. III. An et quomodo potentiæ realiter et aliquo modo obiectis specificentur et distinguantur inter se, et ab eisdem obiectis accidentaliter non, ad quod omnis facultatis sæpe repetitur hic in omne aliorum facultatum, quæ non prius sit sola potentia quam anima possit operari, et quæ Gallenus de potentiis dicimus quo ad emanationem, et separationem, illegitima sit et de facultatibus specialibus, an potentiis, quæ realiter a suis essentiis distinguantur.

Capitulum IIII.

Quæ et quomodo potentiæ per actus et actus per obiecta specificentur.

Quia Scotus 33 docet cum quæ velit quæ de natura potentiarum illigantur, de prius actus illorum, et ante actus obiecta notare, hanc et obiecta adhibuit, et actus potentiis prius cognitis de ex qua doctrina ut sequitur, quæ potentiæ per actus, actus vero per obiecta, et consequenter et remota potentiæ per obiecta distinguendæ sint quæ igitur actus et obiecta sint diversa naturaliter potentiarum, et a potentiis realiter distinguantur sed quia ordo, sive respectus transcendentalis ad actus aliquos vel obiecta, sit diversa centralis potentiarum igitur actus vel per obiecta disserendo de centris, quatenus ordinem illum centralem terminant. Verum quia nonnulli non negant dari aliquem relationem sive centralis alicui absoluto, ita et non negant potentiis centralis attribui per respectum ad actus et obiecta sicuti ita quia hanc specificationem potentiarum per quam et per unam speciem potentiæ sit diversos species actus ut voluntas amorem et odium, unum autem alibi et unum nigri ergo potentia non specificatur per ordinem ad actus. Idem idem obiectum spectat ad potentias species distinctas, et diversas species obiecta sunt ad eandem speciem potentiam; ergo non specificantur potentia per obiecta, sicut per rationem coloris, sive magnitudinem illetur quia sit diversa species potentiæ per picta albedo et nigredo sive differunt et non eandem potentiam visivam per eisdem. Ita et tamen non obstantibus Dicendum ergo potentias specificari per respectum centralem ad actus et obiecta ita post Scotum text. cit. Sententia. Sic. q. II. a. 3. Caiet. ibidem quæst. q. 3 gentes. Cap. 24. Cap. 1. p. a. 2. Durandus disputatione 1. Musc. disp. 1. q. 4 et alii

Centralis relationis

Centralis tenent alii

Sententia

Ordo

Obiectum non potest specificare et respectus ad actus et obiecta

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 1ma

De potentiis Animæ in communi

Ratio

Ratio 1. 1. 1. 0 ostendit et notia habet contrahi oriunt ab operatio
nes et varia obiecta quo rebus possibile oriunt. Ex multis et specificis
Ant. pl. 1o sine quo res nullo modo quipi pl. de dentia illig è de
potiis sine ordine ad alias et obiecta p nullis potiis sine ordine ad
alias et obiecta quipi aut distingui pnt: qo Q. Calori difficultas
è h lenis quomo potiarum unitas debeat desumi ab obiby et obiis
cum una potia, alby et obiecta spe distincta, et plures potia ion
obiis spe hic poni. Cæt in 3 parte. q. 79. a. 2. et plures sententiæ
Ill. Tc. concent spem potiarum desumi ab obiis h pitoriis
sed finis spectatis. Non ab alibig h sed se, sed ut in obiis
actum ad finis finitos: dicunt. 2. obiis posse ipsi considerari, 1o nach
ut è qdo res ad finem, quatenus sub ratione finis potia objicio. Stag albedo et nigredo 1o mo. mgunt spe diversa pt intrinsice
specificant unum. Ado. a mo in ratione visibilis, spe conveniunt
et in spem visus tribuunt, ode mo aiunt visio albi et visio nigri
sed se sunt alias spe differentes, quia dicitur in albo et
nigro spe distincta sed. a. ipsi alby h dant spe visus. Verum quia
in albo et nigro, sub ratione visibilis sentiuntur, sed hanc rationem pate
ciri de spei, et dant speem visui. — Verum cum dicit ratio finis
obiis sive actuum, dare unitatem specificam potiis, q in visu visi
bilitas, in intellectu intelligibilitas, et in alijs potiis proportionali apprehe
quare qo in alijs nt illa ratio finis. v. g. visibilitas. vel. 2. p
illam intelligibilitas ipsa entitas coloris q pt visu et difficultas h tollitur
nam quot pt colores spe distinctis, tot pt visibilitates seu visibilia
spe distincta: 1o quomo 1o visibile genericum constituit unam spe rationem
videndi; vel intelligibile ipsa ratio visibilitatis à colore distincta altera
è mera pt nominalis extrinseca à potia videndi prosumi illa ratio

Difficultas magna 1o quomo potentiæ unitas desumi debeat ab obiis et obiis

Sua finitatis et Ill.

obiis sub ratione spe considerata

Capit. III. Quomodo potentiae et actus et actus per obiecta specificentur.

sequens. Illa ñ specificare. qa. x. visus color pt visu. ind color visibilis dr, vnde visus p visibile ita fiat simpliciter denominari ut docet Philos. 2o Met. tex. 20 qui verbis Intelligibile significat quod est intellectus, ñ ē. a. Intellig ad id quod est Intellig. Idem n. effectus bis dicta est, similiter et visus quia dicitur ē visus, ñ quod est visus, fecit ne nō ē hoc dicere) sed ad rationem vel ad aliquid aliud tale. Illo n. pnoni mō idem bis dicere. q. nisi ē quod est visus. Itaq; ñ video quomō potia ab obiis sub ratione fiat, q. ni ipsis sit, assignant spem cum ratione fiat, q. ab illis assignatur ñ in obiis sit sed ratione in ipsa potia tacto q. relativum p. terminum relativum simpliciter denominari ñ in nihilo pte ut in lqa de relatione ostendimus. quare ñ in monito hunc modum de distinctione potiarum rejicit Vasq. in pa. sti. Disp. Cap. 9.

Verum igitur existimo potiam numero specificari unitatem ab habitudine ad actum et obiectum adequatum, nec dico si actus et obiectum adequatum unum quod sine spe sit: quia ex ad unitatem potia ex quibus unitas omnia aut specifica obiis sed una spe potia ē, p. ordinem ad obiectum q. sua operatione pt complecti ita Vasq. l. c. Cap. 9. n. 12. et in idem dicitur Fundamentis l. supra ci. cum regulam tradit cognoscendi ex operationibus et obiis unam potiam. Regula talis ē illa obiia et operationes efficiunt eandem potiam q. ita se habent inter se una operatione circa unum obiectum aliud distinguitur et alius operationibus circa alia obiia unum sit, aut si una operatione habeat et alias hic quoque huiusmodi albi et nigri, ad eandem potiam pertinent: nam q. album videt non pt nec nigrum videt: posset n. videre si essent diversae potiae: potia n. videndi album secunda possit manere potia videndi nigrum. Itaq; hinc fit ē R. ad 2 argumentum initio proposita: nam ob potia sumat spem ab actibus et obiis adequatis obiis diversis potia habeant idem obiectum

Motivum ab obiis sub ratione fiat q. assignant spem.

Ex Philaxa a. p.

Conclusio sua q. potia sumit specificam unitatem ab habitudine ad actum et obiis adequatis

Regula studio cognoscendi ex operationibus et obiis unam potiam

Ad argumenta initio proposita R. 2m ad 1m

Commentarius in 1 lib. libros de Anima Disputatio
1ma De Anima vegetativa cuius potiis

pro adequatio ut nig. et nicher color: color n. obiectum illu-
stris inadequata è minus n. utinam modo natura cum et lumen ita
separato nulla tu cum aliora hi eidem obiectum adequati adequata
n. illecty è ens minus n. color, et lumen praterea qui una potia
habuit alty et obiecta inadequata q spe differant, spia tu potia pe
diversa è, qa n ab inadequato sed adequato actu nel obiecto specie sumit

Disputatio 1ma
De Anima vegetativa nec non de
cuius potiis.

Absolutis ys q ad anam cuius potiis in communi spectat
fines à lect. 24 usq; ad 41 disputet de potiis ana vegetativa
et alimento earum obiecto. Licet n. ebi ana vegetativa tum in plantis
qs animalibus et hoc separatim, ebi in his se à sensitiva et rationali
distincta in rit, qa tu nobilior, minadior, et utilior illius cognitio
è q ut in animalibus perfectis, et potissimi in hoc reprehensio in qbus organa et
operationes plures ac stupendiores hi ideo et illam hoc in pri-
mis generalibus

Caput 1um
De Numero, subiecto distinctione et Anima
vegetativae potiis.

Tres sunt potia ana vegetativae, pro et à sensitiva, et ratio-
nali sunt se sunt hoc distinguuntur ut docet Philos. lect. 24 et 41
nutritiva augmentativa, generativa. Nutritiva, nomen usa ali-
mentis seu substantia aliud consumendo in substantia viventis ad plus
deperditas restaurandas. Augmentativa circa alimentum q ut quan-
tu è operaciones, cuius potiis maiorem q quam deperdita sit cum
viventis quantitate grangens, unde ad debita magnitudinem qua
in ortu sua ob paucitatem naci ex qua tum ob angustias uteri
in quo fiebat caebat) redduit. Generativa n. ex superfluo ali-
mentis semen gignens, q illud diversum, aliud viventis sibi similem ge-
nerat. Itaq; nutritiva, et augmentativa ad individuum pertinent

Caput 5. de 7. causis subiecto distinctione, potentiis 7. prima 3. vegetativae

continuo gradu, rationem u. ad debita magnitudine obtinendam
gradum u. qa singula individua causata sit ad proprium gradum
refertur —— Subtum autem harum potiarum è una eo modo
quo ceteris aliorum accidentium corporeorum sit n. hae potiae tria cor-
porea ac mater et nutritiua et qae et augmentatiua in toto
pora sit, sed in eis partibus q aia impartit. ouer a ille nutritiua et
augentur. Gradatim u. in determinata parte saltem in aliis secun-
dum. De distinctione harum potiarum, mauri è phonerica inter Do-
ctores a. 3 thia 5a è 5. Bo. 5a. 3. 4. q. 7b. a. 2 Prima 2do. et tertia
17 Barnes 5o. de gural. q. 2. Galeni lib. 3 naturalibus facultatibus
cap. 7 et aliorum plurium sententia, q dicunt has potias centrali
et scala distingui 2o. Nam è has potias alia, otio, subtio se-
paratae differunt gd centrum, et scala differunt. Fns gbant potia
nutriendi versatur circa partem substantiae viventis, authex circa ma-
teriae genitalis. potia generandi circa rerum viventis nutritio è altio sub-
stantiae et unio partis cum viventis pexistente augmentum è motus ad
qualitatis gradus è productio viventis simpliciter. Potia nutriendi semper
è in viventis, n. a. augendi et generandi cum in sere expecto usi
nutritiua id alia 2a n. sint Damq nutritiua et augmentatiua in
toto corpore sit: generatiua a. in certa parte —— 2da thia è Durand.
in 2o. dist. 3. 1 sten. 2. q. 2 Valerii lib. 2 phonorum medicam
cap. 2. et cap. 4. q. unua a. 2. q contendunt has potias sola ratione
distinx. a. a. una, ac ordine tae. Fundamentum illorum potissimum è qa
nulla necessitas cogit nos multiplicare ipsa has potias, qn actus
ad ut. se, sensus, nat. et ratio corrupti sit aut spe diuersos n. sit
ab alius nutritiuis et augmentatiuis semp ratio sit continuati, in nihil
substantiae qn simul accipiat gradatim, sive maiorem, sive minorem
sive aqualem, et q nihil his modis augeatur, qn simul nutriat.

Subtum harum potiarum 5

De distinctione harum potiarum 2 sit thia 5a. è scala et centrali distingui

2o Prima 5. 2.

Centro

2da thia è has potias sola ratione distinx

Fundamentum huius thia

Tractatus de tres libros Aristotelicos de Anima Dominico

De Anima Vegetativa eiusq; potentiis

Dem Nutritio et generatio eiusdem speciei: Nutritio enim est quædam partis integralis, seu adgeratio ei, cui prima pars integralis, ut est generatio totæ unius efficitur, partialis. et totalis generatio in distinguendo speciem quo ad res attinet in operibus, tres illas potias scilicet distinguere. — Sed illa media est quod dicit potiam nutritiuam ab augmentatiua speciem quod dicam in re distinguit utrique tamen speciem quia distinguit a generatiua ita Pol. 2. de anim. quo Durandus suggerit 2. Mure. disp. 2. q. 3. et 2. q. in a Durandus quoniam ab eo differt quod nutritiua, et augmentatiua nec speciem quidem dicit nam si speciem differant cur in et ex differant, cum alius scilicet distinctor habeant qui sed in ex fundamentum assorenda Mouchegi autem quoque actua nutritiuis et augmentatiuis: ad idem in subiecti discretitate, et principia et operationis, non generatiua conpinat omnia in nutritiua

Quia non illius

Quia non ens illis placet illis

Quia non illius placet magis, a illa Nam in ista illa et plenius illa autem quidam hæc a potiis concreta distinguit et bene quidem a illa, et ista nam distinctio unii adiuncta cur in et scilicet distinguitur quia adiuncta Parcia in eo quod ipsi logicus sed ma se negant nutritiua et augmentatiua centralis distinguit et

Quia non ens illis placet

Quia non ens illis placet

Effectio si augmentatiua et nutritiua realis idem sint, ac et speciem una speciem de ne pro ga et potia manent sua ipsis ab alia sine obto adequato, tunc quod potia illis quod nutritiua est, adequa his actus in sit sola nutritio sed nutritio, et auctio necesse est una speciem potia sit nutritiua et augmentatiua.

Ad 1.m Fundamentum istam illa ex subordinatione et gradum

Capitulum 5. De potentiarum subiecto, distinctione et ordine. Et primo de vegetativa

aliud, si de sensitiva agatur, quia potentiae specie distinctae non sunt cum et intellectus et voluntas sint omnino distinctae potentiae secundum genus et in alias voluntatis sunt alia intellectus, nisi quia de potentiis specie agitur ad hanc intentionem valet. Ratio quia quod operantur intellectus et voluntas sit valde diversum dico quod et modum operandi sensitivae et augmentativae de valde diversa cum operatio potentiae nutritivae sit substantialis, augmentatio vero sit motus accidentalis et ideo nutritio et augmentatio specie et re differant ut ex hominis etiam patet.

Sed ulterius fundamentum ex nutritione et generatione specie differre ut infra ostendetur. Et ostendit objici quia haec distinctio potentiarum videtur quia textus dicit vegetativae opera et generationis et alimento uti, ubi etiam opus omittit, ac si vellet innuere nutritionem et auctionem unius potentiae opus esse, et textus ait eadem a potentia vegetativa et generativa. Ad primum textus dicit verbum alimento uti in eo utrumque potentiae nutritivae et augmentativae esse convenire cum utique circa alimentum versentur opera tamen utrumque distincta esse ut et ipsae potentiae satis declarantur textus quibus distinctae assignantur quae nutritiva circa alimentum ut substantia, augmentativa circa alimentum ut quantum versatur. Sed ulterius textus dicit eo vocare generativam et vegetativam eandem potentiam quia vel quia ad eandem pertinent. Caeterum circa has potentias in eo notandum esse potentiam augmentativam de una ipsarum specie viventis et augmentatio motus nutritiva et generativa in diversis specie plantis aut animalibus diversas species esse et diversa horum naturales et generatae species aut ut ex hominis educitur patet.

Capitulum 5.

Ad primum ex textu

Objectio et distinctio primae a textu facta

ad

Ad primum ex textu

Ad eadem ex textu

Circa has potentias in eo et augmentativa de una ipsarum specie et diversas species esse

Quartus et ultimus liber Nicolai de Aria de Operatione 155.a De Aia vegetativa eiusq; potiu-
de Part. 5.a

De Vocis et Anhelitus explicatione.

Gradus ad vocis organi

Nunc ut nos operibus naturam sequamur ad organorum et officiorum ad quorum ea natura quibus ultimatis finis naturalis operatio et obeunt, multas et alias functiones integri demum alimentum et nutritia vienitis non conservat, ad partes deponitur secundas, in quo naturalis ratio et complementum ipsius hunc ipsum organum hic explicare aggredimur. Primum itaq; ubi ore exactius ac clarius commiuntur quam gula dentibus et venturus quam albio quia motus localis est, et ubi separatio ad pro gutturis quam in ventriculo fit. Caterum gula quam est graeca origine oesophagus Nonachus, illius mus dicitur longus anguis canalis a radice longitudinis usque ad ventriculi protensus cui continuatur in ipsio utrunq; tonsillas seu glandulas habet quae nulla tua hepatis in inguinum ad abdomen gutturadors et mazodors genitalium solum mitrium gulae cavitatem vocant ut cibus paratus accedat. Ubi vero glandulae, tum epiglottis anguis tum gula ipsum nonnunquam partibus dilatari ac superiorubus gutturis et quantitudinibus gladiat gula ipsius tunicas ut si ea quae ipsum forte durior cibo accedat aut alias corrodat adventitia superveniat. Ipsa tunicae ipsio et ubi lapis? ipsis dicit ex nervo, et carnagine fiunt. Interior tunica paulo minor est, sed membranosior durior et ad patiendum contumax ob cibos saepe malo tutos et grandiores ingestos. Dirus et rectus quod cibum attrahit. Exterior vero tunica crassior sed carnosior et mollior est, plena fibris transversis quae pulmoni et ventriculo suiunt. — Ventriculus lapis cor

Capuet. 15.

Progressus Deglutitionis Explicatus

cogna in medio ventriculi sinistri recto sinistra tri pre
elabori è qua septi seu diaphragma tangit à quo extra
cum à parte dissecti ceoe in deponto, nha cuius cauis, gineforis
tuncq hi 2 in eius 2 inter tunicis gula, cui continuat
stomachi in ventriculo notus: è: nam ei stomachi tunica gula, q
magis ventriculo appropinquat eo crassiori multoq; uiuidior, pilori
nitos hi planiores, qbq tubi attinent, nec pauciores hanc uasor
qbq expellens, multas et obliquas, qbq ubi dex, nec obliquis
cadit gula illig 2 è ubi à dex more sed in ventriculi et
ibi coniuncti multos 2 ff 2 ventriculi sinistri aphrisma ut
migesto cibo delatis, et egesto qhaps, quare cum para, cum mul
ta qi comedat, totu ad ventrem complectit et multo maio ei
cyt; cibo 2 extracto, totus in se rebrahit figura hi capa
cissima ut ibi coagulatio in parvo loco eat capax, nec pongit
lit pons cibos compremp è 2 rotundq pritia in sinistro latere
ubi maior illig amplitudo, qa locus ille capacior è dextra à eio
ne occupata. In dextro latere ad moderam longitudinis spi duo
orifitia extrad. pilori ventriculi supponit rugosa et
et nullo fasca, extorsi plana, et albicant antorsi pari aequabilis
è uno gaspio glanta, posteriori qa in abil gburda ceris uesle
bui spinae, duos gaspos hi, sibi quos minus è. Porta hi
2, q orifitia vocantur, uno cibus potusq; p gula capit alto
rediit intestinus, prius in superiora latoris mittit po se de
pinit ad media, posteriori in externa lateris dexti regione
fluit amplu et late è q cibos saepe duros, et mate tutos de
bent ad multos hoc angustius, p q chylq chi gfeliter egredit. Istud
stomachq vocat, tuic qa stomachq ad ipsum hominem, sicut qa è
os ventriculi, hoc di Graeca pyloros latine cantor q

Q ventriculus in medio latitudinis sinistri rectus.

Q ventriculus hi 2 tuni

Q ventriculus hi multos fibras et c

Gula è hi fibras obli quas.

Cibus ventriculi gula è ut diximus et ghaps q ne comedat

Cor figura ventriculi capacissima et quare

Q orifitia ventriculi apertis

Q orifitia hi 2 vocantur

Pylorus stomachi explicat

Quatuor libri Aristotelis de Anima Dis-
putatio III.a De Alia Vegetativa omnigq potiori.

Cum cruditas cibi duraq
ab infimis parte

Cum pars ventriculo
tangit lecoris collum
conjunctis

Cum pars superior pars

Cum sola interior pars
ventriculi est libera

Ventriculus ibi coar-
gent. et a fibris vestit

Chylo intestino condito
et primum ventrem ad
solutum

Melior pars chyli ad cen-
trum et ad crassum in
lectum mittit

Ut ergo ut cibi diuq
in ventriculo sit aliqd - a: multo cibo maxime hiema
solutudine opq ac naa ut claustra manent tanto cibo ja
pne incumbente sed qa vent alterius cu superiori pula
copulatq, et ex allo cibu trahit ita cu intestinis & superiori
pl glutinatur, et chylum ad inferiora transmittit. Tangq qa in
ventriculo prima cibi collio fit, ideo et tangq libeti cibum et
polivit, et ingenter focos naa apponit, ple - a: ipse ht suu
mentu vitalem calorem, deinde accedit cala cordis & qual di
tanciis, et multis spiritq p arterias transmittq, hepatq et ceu
nadiq membris calorem, nd in parte superiori, et dexta ma
ne p calido legit, in inferiori - a: et sinistra lacuna, quod supe
diaphragmate, et aptomine legit, posteriori ultimi parti int
sunt vena cava arteria magna, et aliqua omenti portio an-
teriori illig sedes sola libera e ut tunica magno cibo cómo-
dius posit quangq et ibi aptomen et adipi adeptis, quus bene
calesat. — Fit ergo tanciis ad ie mortis, ne detineatur ibi
po concoqt et adeo alteratur, ut de mum ex eo gracum massa q
dam albicans quam modui chylum vocant confectio illig graec
Κατασκευή latine Efficatio de Ei qae e pa substantia mutata
cibi facta mistura calore naturali non et potius nutritiva
tangq instrumentorum aia - u: tangq principalis agebi. Efficacia
confectu, ventriculus p officium cavitatis caritatis, et intestinum
hadit, in quo post longa et p texuosa confectio nem melior
pars, et sanguini generando aptior a venis mesenterii attracta
ad iecur defertur ibi in sanguinem vertitur pars - u: crassior
et faeculenta in crassiora intestina deiecta demum ejicit

CAPUT III.

Progressus Alimentorum Explicatur.

Cæterum in collinis ab exterior mensuri ventriculi multi ers, unum et conveniunt reposita, tum in hoc fere equal nos et dimidia, sive septies totius corporis longitudine, totu o pervium ac rotundum, cuius partes, quæ usu, situ, magnitudine distinguuntur, ut dicto intestina dividuntur in gracilia, et crassa. Illa chylum magis excoquunt, et separatis fecibus ad cu cum transmittunt: hæc ut partem ex chylo secretam repurgant et ex corpore deducunt. Porro intestina non recto tramite cadunt, sed in gyros parte infimiores convolutuntur, ut chylus, per tot gyros melius excoquatur, et facilius per angustias dum transeunt in venas deducatur, ut plures venulæ a vicore in intestinis dominantes, a globis data mea bona suggerent, et ad vicum trahantur: aliter si rectum foret intestinum, brevius foret, ita ut tot venis locus esset, tum chylus ne alimentum assumptum, citius d fluereret, et non tantum sumendum esset, ut experientia docet in diali, ut intestina recta aut in ipsa gulatim tendunt: et a vicinitate, et perpetuo comedunt, quidquid in hac d gracilibus intestinis pa dant, et crassiora tunc maxime quia, quoniam distributoi alimen ti ex secretis excrementis et illi non semper comedunt, ita nec semper egerunt. Subtilia intestinorum ventriculo fere similia et interior tunica mollior, et carnosa, quæ cibum ita gratia à ad ventriculo exquirit, extima magis membranea, fibras tum fere transversas tunc ad protrahendum. —— Mesenterium a corpus, membranam medium inter intestina, nam intestina gra cæ τὸ μέσον vocantur, et μέσον medium significat hac fere mise colligat intestina tum inter se, tum cum lumborum ve bris, duabus constat membranis, inter quas arteriæ minimæ

Intestina ab superior dexterior mensures, unum et septimum ventriculus. Illa in ad sinistra venas.

Intestina in plures distinguuntur.

Intestina dividuntur in gracilia et crassiora quæ ipsi tore efficiunt.

Per recta intestina in gyros intestina non cadunt.

Quomodo ex tenue de quidquid fluit.

Subtilia intestinorum ventriculo similia.

Gracilia et ad quid habeant fibras.

Mesenterium vocatur.

Praelectiones in tres libros Aristotelicos de Anima Dni

Dictio III^a De Anima Vegetativa eiusq; potiori

gelucia ghinerij innumerabiles venulae à recore ad
intestina & chylo adveheudo diffusae, quas ne intrae ingli
cerent, aut et imperetur in ea, à descendente tegi et ma
uri voluit venulae & quae sparsae mesaraica dicuntur se
posterioris intrae magis venulae. et intrae digitorum, quae chy
lum ex intestinis gracilibus recuri attrahit. — Cetera ima
hepar supremam ventris sedem occupat: venit ventulo in superiori
parte in humbili parte à dextra amplectitur, subtrahit spiritus
à mediocrem motum, et sanguineam, ut vitet aliud q;
sanguis crassior gerit, et vimio ardore totius apparatus mon
tru & ob cordis vicinia fecalidus, magnus, et amplus: in eo
sanguis coquendus et & toto corpore, et in spiritus distribuendus &
vena cava quae tangit & medium cordis. Chylus & venis mes
senterii in cordis delatus, diffusus in plurimis et angustissimis
venulis ad venam portam spectantibus recepitur, & parte calore
cordis ita coquitur, ut dein in sanguinem, et alios tres humo
res vim flavam, bilem, seu colera, alam bilem, seu melancholiam
et pituitam seu phlegma mutatur. Verum sicut in chylificatione
melior pars ad cordis tracta fuit, pariter et faeculen
ta, tangq; excrementitia separatur, ita et cum cordis ma
tione ex meliore chyli parte sibi quasi similem sanguineo
et similes hos istos humores separat, aliosq; amandat et
ablegat. Huius rei elegans similitudo apta in vino: nam et
cum postq; racemi exprimuntur, et acini separantur et exprimitur
mustum et in tepido calore, ita coquitur ut in eo & subtilia
separentur, puta vinum flos vini, spuma fecesq; ita in
proposito cibus & comoditur mutatur una cum chylus & ex eo

Ut calor a nonnullis sinus
Praeter stomachum fit

Sedes cordis quae

Subtilia cordis explicantur

Cor ma & calidum et sanguineum et explicatur

Chylus a venis mesaraicis haustus cordis a venae portae

Chylus in cordis ventriculis in sanguinem et alios 3 humores

Cum cordis ventriculis in sanguinem et alios 3 humores similitudo habetur

Capuccinis
Progressus Humorum Explicatur

à ventriculo contrahit maiorib; foraminib; recedit, nullam exprimi
si multi à chylo à recore grosso q humores apparent, sequis
nihil puri nisi è flava bilis mole nullam flocci, alia nullam
fecis, pituita nullam spuma. Ex his tonè humoribus flava bilis
q. cibis sicca et se nutrima è, ac ob nimiā adustionē flaveiores amari saporē
habet, è venis mitior in vesicula vellis, q in dextra, sinistra recens facile
ita è, et superiori illius superius recori minus ab aliquā exhā q. ondari
nocat. Et sollicitus vellis. Stria u bilis q fugida sicca et crassa è ac
colore nigri, saporē acid. ac acrē habet. Denique in lienē seu splenē
q corpus è admodū rarū ac laxū spongio instar, et facili crasti facilē
attrahat, colorem in aliquoribus et tenuioribus aliis aliquantū nigricans
in frigidioribus a et humidioribus magis albicans habet. pituita hoc nomine ea
q a sanguine à frequentis partibus, sica attractū purgat unde sanguis
puro et glarior hoēs (aquilor) flaveis fecal ac in urā solvit. Demq; pituita
fa q fugida humida ac viscosa è; obri à flatum à sanguine separata
q ad sanguinē p angustas venulas in venā cavā deducēdū sua lic
bricitate gat lā ubi sanguis p maiores venas fa pscu ⊕ ex
angiis h ogec. hi aliud exundi in venis hepatis liquidum
quoq; tenuis ex pota cibilis cum beneficio chylo q nitostina q ad ce
cum et ex angustis venulis recori sanguis vapor ad venā cavā deduc
tus è quoq; cori sanguinis, similū sanguinis vocabū denuqs
cibilis fulsiorq in venis multiplex unt q crassiori seu nacly crassiores
in venis tenuiq ac denū è corpore aquilo. Renes à R. est quoq
excrementi maioris copiā, sicti R utinq; mixta vocari, dexter, sla
sinistrū dependens è subtilē tenū et solidē q sinistrū
extensi tenuis è et ubica color splendens sed rubens obqua
q ad alios, fa obliqua sed q recondē rotunda. Mealq utina
nis nitostina tenta venale ab alioq; venē pongatur usq ad

vt Jan. ap.

Flava bilis acrē saporē habet

Milior ac bilis è recore in vesicula vellis

Stria bilis q est

Cur pituita corpus rarū ac laxū

Quare viscosa pituita

Pituita q

Cur pituita aliqui à sanguine è separata est, et aliq à separata

Cur cibi de lq adorsae è ex pota cibilis deducēdū

Renes sic ⊕

Nitostina cum qua

Nitostina mutata venā vis qua

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio prima De anima vegetativa cuiusq; potissimum

Pancreas [illegible] dicitur

nepica q̃ mi ꝓ ueste è pancreà illorum paulo dicam è
q̃ rodrica hu more dicuntur, et ꝓ ro, aliqui id granciorem in
Crembus ui nimii calores coll. q̃ ultor mirabili cui et dolore
sensu tanti ardor et aqua secretaem impedient et retaxan
piant — Vesica cui, reaq; illi assignatur nodosa et
obliqua figura è, subtilis in membranea, et pennea ad di
tendendum, et q̃ hendo aptissima ut ora. multum humoris accipere
re potest q̃ simul egerere — Circa horum humorum secretio
ne, dubio est, Motandum è, in ea ratione secreti, q̃ aliqui mixta
Corporum a mixta sanguinis fluat et in sanguine [illegible] omnium
dore è, heri et fel et secui nimis, multum illorum humorum
quat, et cum receptacula, ad attractionem spirituosa sint ut
in agris gravis Dicunt de ipse sanguis mixtq; sit et vestes
illes aliquantum ad mixta sit et alias ac alias, sed accidentalem
dispositionem propiq accedentes ad illos humores Porro q̃ hos hu
mores spe distingui cum sint ab, et iam id induci accidentalem
et operationes eorum diversitas. Ex ijs q̃ hactenus dicta sunt patet se
ta à Medicis q̃ potiae familiares potiae nutritiae q̃ntis esha
gente, detinentes coquentes expellentes quae tn à potia nu
tritiua regis à cibo distingui, ea alius illam, et q̃ dispos
tacis q̃ se regitur ad alta esse q̃ nutritio quare cum esha
tus, attrahere detinere coquere expellere naturae, aut de po
tus esha et, à gbus naturae dominantur; Ex his et alibus patet omnia
probabile esse ea, q̃ simul potia nutritiua, nihil aliud de ij
valore naturale, nel temperamentum q̃ qualitatis genus, ita q̃ et
illud ita agit et alterat, et aliud ad finem multis disponit et
in alio corpori illi possit attribui, alio tn ex magis. Hinc

Pancreas [illegible] dicitur

Vesica dicitur

Sanguis humoribus secretis à Sanguine [illegible] aliqui sanguis [illegible]

Q. [illegible]

Illi humores spe distinguuntur

Potia à Medicis q̃ potia familiares potia nutritiua q̃ [illegible] à [illegible]

Q. [illegible] q̃ potia nutritiua [illegible] de ij q̃ [illegible] [illegible] q̃ qualitatis [illegible] [illegible]

pellendi ab eo, vird de mi magnete vel attractiva sui ponito
aliqua qualitas distincta a Spiritu.

Sanguis igitur ita repurgatus per vena cava q in superiore et
in inferiori corporis parte prima gyrida ramulis deinde fiunt ramu
ramuli q tandem longis et flexuosis tractus ad omnes corporis partes
diffusus, quae ex eo id quod commodius capiunt se
ras extrahunt, et q calore naturae ultimo coquunt, et disponitur
hoc quia non quemlibet introductus domus in sua nulla voluntate: Sic
in ultima mutatione q alia tanquam disponitur ad unum quae ta
quis in q aliquis humor restitutus, et in extremitatibus capillarum
venarum, q pars nonnulla attingit: ibi a sanguis accipit alteratione
unde humor ille, vocatur sanguinea humiditas, ita sit in pia ma
trem sanguis, illi extremitatibus separatur: ibi in ea nulla pla
ne alba et spiritua non simile mutatur, quae prorsus corrupta
tatis: sua fit in ipsi pars membrorum ubi vel magis generatur, on
tatis, et omnes membri qualitates accipit, atque tunc demum
q in loco nullius corruptione succedat: et ita inde fit in mana
ria, magis uniforme lenex, et primo disponitur ad nostrum mana
reddium, quare gluten appellatur q membro magis adhaereat et
quasi agglutinetur fit q humor ubi in quibusvis distinguitur
certaeh nel nte se nel esse a sanguine, nisi ab Dandrus lib. 2.
de corpore admiranda p. 4 obat fit hi accidentali a sanguine di
stinguit, adeoque pro sanguine accidentali alterata, atque in
fra eiusdem nutritio, ita diversis alterationibus, diversis nova fieri.

Fit igitur paradis, succedit ultima achos quae mana alimenti cum
mana ulcerantur, unibus, et fila ulcientis, in mana alimenti introduc
ta, cum fila prominente uncinata, et quae ab ea fuerit divisibile, atque
hoc achos e contrario nutritio, q a quae centrali distinct. ut
sedet dont mine. in fit q gerat atque q q pa: Gracio in contrario

Sanguis repurgatus ad partes corporis grajeh.

Q. cum ex ultimis partibus corporis sibi idoneis sanguis exungit

q alias partes corporis sanguinis ex diversis venis extractis et ita nulla quasi generatur

7a

8a

9na

4ta

12 Jan. 7. m.

Hic 4 humores centrali et mi se a sanguine di stinguitur sed in eundem tale.

Q. hat fiat ultima achos quae mana alimenti cum mana ulcerantur

Quatuor ultimos libros Aristotelicos de Anima

Dubitatio IIIa De sua vegetativa cuiusq; potis

Discrimen nutritionis et auctionis

im omittit in unitate sui cum sua, nutritio ut fit sanguis
totale in lacertum sua cum sua etc. pa. id omittit
tel sua cum sua, quare nutritio est quasi actio totalis, et pri-
mus partialis, sibi ordine mte se habitis consistata, etc. ergo
gradus totalis et gradus partialis uimentis, spe et differant nutri-
tio tm a gradus totali spe differt, qa gradus partialis tantum
pars nutritionis est n ~~tanta~~ tota nutritio.

Corollarium

CAPUT IIIus

De Alimento

Alimentum (q nutritiuum potio obtum est) est id quod
sua uimentis mutari pt, distinguitur a medicamento hoc quia
tale corpus valde alterat, cuiusq; intemperiem corrigit n tm in illig
subtia mutato sed fortius agit in uimentis qi at cor patiatur ut
in ipsum mutari potest: alimentum ut plus patitur, ii agat id quod
nutritur in subtia uimentis mutato. Unde quamuis deberet esse dis
simile uimenti, ut possit n alterari aliquo tm do simile esse tt hoc
est at ea sta proportionatum uimenti et pari gra alteret et eius
in sit in subtia uimentis mutatio q docuit Philo text 19, ubi
ait alimentum esse potestate id, q nutriendo est et hic text 45 n
quilibet natura quaelibet nam alia alys aliis alimenta conueniunt
Item alia puero, iuuenibus alia, alia senibus: alimentum ut subtia
de die, pat ex text 47: alimentum in qualeng subtia nutrit
et ante 8 grad. text. 50. nutriuntur ut qy estamus: estamus a sub-
stia — Sed Physica Circa alimentum Dubitatio 10 an sub
stia simplex quae alimentum potest esse uimenti alimentum ipsa alimen
tum in statu puro, n potest esse alimentum, prout tm aliq esse in statu
impuro, et gradu in alio. Primi pars tradit text. 49 et lib
de coelo et mundo cap. 2. et inde pat. nam alimenti qualitas
et temperiem, scilicet a uimento ad subtia una, ex 20 gradu

Alimentum et definitio

Quando distinguitur alimentum a medicamento

Quare alimentum simile uimenti

Quibus est cuiusque proprium

Alimentum est id quod subtia

Circa alimentum 10 an subtia simplex, quae alimentum possit esse uimenti alimentum

Tertia dubitatio pars pb.

Caput IIIIt Propositus Nutritionis explicatur

Caput IIIIt De Alimento

lui et ab elementis ht vrá q nabitalo in corpore q a mine-
le nabitales temperatas hnte q in pesani et rediocitate redigi
hn poté p terca nutritio coctae p ... in ... qua aliqd
excrementi expellitur, at in puro elemento ex excrementis mgit o pos
tenori pars pat ex aabitby q tira aquaq alitur ut experiri
faipa et q dan aquatilia, stera ex herbis plantis &c. Porro gá
multis d Chameleonte et glirida horby sibi, eos, ~~etc~~ ratione in
solo aere nutritare q fabula habedua ~~sibi~~ cite 1o d aabitu
Gessnia Cap. 1 demiot quique d chameleonte scribens nihil de nutri
aeris subeat, q m Plinij lib 8. Cap. 87 ova alia ex sile in
sua transferens. Gessnia ex sile demum de suo addidit sed ny
deinde in memor. lib. 11. Cap. 16 rore et aranei illa nimirum
accipiat, et ille Mercatoris captura Cameleonte eli saliger
excutatur go testimonio Jovis laudii id in ultima nina oppen
ri confirmat. Enimvero ova dá potuit exiguitas alimenti, quo in
sella fragila utuntur tellis sile Cap. 16. libri 1. q d d
glirida horby dici pt, cum e ova pauci contenta it, et a nulla
alo nulla in eo habet. heri pt ut alig exani aaali aliquando le
rore nareant, nam saurorum ... Ito quoq dé ubi capere
possit plin. lib. 7o Cap. 2. et aere hoam nutrini n poté d m
de pat q ibg p oesophagu in ventre et stomachum aer a p
d altur ad pulmones descendit, et max expiraby exponit.

D Potatur vdo aq glibet mxti pórt dá alimentu q neq nag ná
et illius qualitates tales ... pórt ut ni calorem naturalem cog n poté d m
substantiam nimirum vasti, sic Metalla, lapides n alunt spiritu n. è calor
humidi cu succo commixto, q ut calore naturali dissolui poté. quod d
q Ecatrolamelon pro nutritu negat. Plinius lib. 25 d aabitu
et Plinio fauet D anding digressio at, q m auch exigua quantitas
his in pulmones ghuta et potione aliqua temperata putat poté a calore

Gessnia pars prata

Fabulae Chameleon et glirida sicis ratione in solo aere nutritur.

ad ab calore, aere nutrire n poté

q Cap. 9.

D Liberatur vdo an glibet mixtu pórt ée alimentó

q tuz neg

Cur Metalla et lapides n alunt

Ecatrolamelon a nutritu pro

q nondó aeri pórt in ... ture

Tractatus in tres libros Aristotelicos De Anima

Venena etiam alia et tropo

uinitis superari ut, natural, ad medicamenta generalia natura
venena est pte intide alone, si calor uinitis fuerit ta robusta ut illa
ita fugere superet et afractudo accedat, plerique docent, mytitelle n.
fomant ucerin nutritu, Cotarnices Gelleboros Cicuta Thaxus Cyanus et
quaeda gentes sempiterna et superis uerci Galeno Salach Calonia alia
lia ad oxa gnoscit, q calora et humora pfectat ubi alimenta frigida et
calida et humida, ni que nita consilia aliquota reperiuntur.

Dubitatur 3to
a Quid sit sanguis pdi
et solo sanguine et alimento
plex alimenta

Quibus sic An gnia aliter sanguine pdi sit alimenta
tonas sexpis. Alimenta 2 nplex e aliud remota ut cibus q oesumitur
de gre Hallong gnia ei q post plures coctiones immediate ueliq in
pstitia aiuntur Hyppocrates Galeno Fuca et alij multi medici gnidunt
dicta e solo sanguine sed et alij ptes humoribus pmixti nutriri pon
tota pte trium ventrum, et diuersa alimenta ex ingrosse et ff pantes
flana aut aera obis aut pituita rean referunt et similia nonnulla
fricho lept. 28 Sed Sanguis et alij humores commixti in sangui
ne fluit ex fe ut cu ex sanguine ubi distribuitur et alant. Quia
q fluit ventrum attrahit sua alimenta et inuicem nullis flanuis
Ryon et aua ibi Reuis putrida, et sonu sanguinis attrahit; ergo et
ni nutritur. 4to Ventriculus Oesophagus nutritur ergo h solo sanguis alis
fuit gbant nam aut ventriculus totus oesophagus ad uenis haemorrhoidis, aut
aliqs sibi attrahit, si hoc, ergo ex nutritur, Cur a alias attrahit si
illud, tunc ventriculus donec sanguinem a uenis accipiat, h minus
fumebit ipsi ante q e q oesophagus. Et ventriculus oesophagus ali ex Medi
cis Situatione affirmat Galeno lib 3 de facultatibus Cap. 13 Bera
matq lib 3 de facultatibus Cap. 7. Vlacing ito Phrenologiq.

Contra a. fieri solu sanguine ulla alimenta ong ventrum

5to

Quia ventriculus oesophagus ali ex uenis nutritur

Disputatio IIIa De Anima Vegetativa eiusq; potentiis Caput IIIum De Alimento

cō doct. 1. d. Sen. audite. Cap. 4 lib. de somno et vigilia. Cap. 2 et scipse alibi quem ex medicis secuti sunt Garbig. q. 4. Medicinalis summa, et alij n. pauci. 3o q. a. experimenta n. aluntur, at hes alij humores, q. dā sanguinis experimēta sunt fleuma alia et flava bilis, q. bus separata vasa in corpore distributa sunt. ok. in sanguinis vasa hoc ē vena porta corpus illegit vtiq; aliendo diffundat. 2do in vita ē calido, et humido gaudet alimentū calidū et humidū ē oportet, hanc a. tem poni mihi humores solq; sanguis est. 3tio alimentū debet cō dulce lib. d. sensu et sensili Cap. 4 at solus sanguis ē dulcis, flava et bilis amara alia acida pituita insipida ē. qua in ventriculo ignorē venula illis vellis vrinq; venula cerebro est venula, q.bus sanguis ad ea deducitur ē et sanguine nutriuntur. — In hac gtioner sententia placet mihi quasi media sententia Dandini lib. 2 d. humoribus Cap. 3 q. doct. 3o. Nullū ex 4 humoribus excepto sanguine nutrire, hoc n. vere ē gbat ita sententia: pt. nitā dui alimētū q. minus sit inimicū humano corpori q.i alij 3 humores et facilq; expellitur in sanguine vstato. sto ē dū solū sanguis nutrire illegit optime nam et dulcissimum alij partem q. existentia habeat sanguinea, quē alia pars sanguinis habeat quē n. habeat, sed mox si melig cognato habitura sit mai habuerit q. de, sed in alia nadm post autem fuerit quare impossibile n. dē et ventriculū Cyste uti et intestina gracilia 3 q. stolo, et ossa medulla nutrit. De ossibus id affirmat quia fieles dicto d. part. cap. 6, q. n. medulla ossibus bonē conducit, dulcis, et ex sanguine facta nā in omnibus natis diabus, cineta, et sanguinea apparet. testo fiele l. id. et quare sanguis ē alimētū medullae ossium, fieles n. in medulla ostendo. De ventriculo n. ou optima Cyste parte cibi retētā, q. in sanguinem mox mutanda fuisset. Nutrim fit et argentū a ja sta. sed gronis

fieles, id gsedā Medicus sole in quibus ē ultimū alimēti ōium mentionē

prob 1o

2do

3tio

q. a sac gbus vrinā dicimus ē nutrit ex 4 humoribus excepto sanguine nutrire

2do

q. sanguis est ē dulcissimū sanguine nutrire

Conclusion

impossibile n. ē gdā nutrire Cyste et medulla nutrire

sanguis alimētū media in omnia

Primus liber Aristotelicus de Anima Disputatio

III^a De Anima Vegetativa eiusque potiis

Quia pars Cordis est

et nõ fiat q̃ in ventriculo alicui amplo, paucos ha[bet] nervos, tũ in exteriori parte q̃ toti ventriculo alendo ñ sufficeret, sing q̃ singulabile id, cadè ua nervis q̃ nervos sensibilis minutos. Cyliè à cor et à cerebro ad ventriculi sanguis multis. Sed sic fieri ñ ée q̃ utrumq; in longitudine media id manifestè q̃ nervorum ñ sit h̃ Cyliè ad cerebrum deportatur sanguis à cerebro habere, ubi et cum cibi ñ indigua. Cyliè à ventriculo haeli. —

Cyliè à cerebro sanguis habere

Ad 3ª argumentum sic Rtur.

Ad 3ª argumentum sic Rtur. Quia ñ sanguis et partes aquatalis diversas ée et nõ diversa membra generalis nomine, quia et abundè ñ id, cum de eis partibus sanguis diversa extra natura, alia et alia à diversis membris, quale eris minutalis: nec aqua diversis plebis aspera et ab qs et hallo, ñ nanos succos coquat, specia aliqua partes similitudini hab cum alys humoribus, nõ gratia ees dicè qs naturi. Ex hac similitudine ñ aquabilis id ex eo, q̃ talia humoris receptacula nat, ut inde id sumpsit nec ad alios quoram usus alio transmittat, nutat aliquibus ñ os ventriculi ad fame provocandam, sicut sub ventriculi adsit calefaciendum aut ad mitthina ad excitandum exercitione q̃ nondum

Ad 2dam Rtur.

Ad 2dam Rtur. Eos q̃ se ñ fiere in sanguine, ut prius nos videre habilis quare alii qa his accidere in potestate comincabat ñ in natura, sed permodo aut alio mo expungatur. Ad 2dam Rtur. vacuata igitur nec ñ attrahere istos humores q̃ nutritive, sed ut sanguis repungeta et ab alios fines de globus ñ Rtur ad 3ª argumentum.

Ad 3dam Rtur

Capitulum IV^um.

De Fame et Sitis.

Fames et sitis ab Aristotele sic ñ diffinitur. Fames è appetitus calidi et sicci, sitis è appetitus frigidi et humidi. Contra

Fames et sitis diffinitio

Caput III de Alimento. Caput IV. De Fame et Siti.

Sras defines multa obiri pōt obiqi 1ō fames ē dolor: affligimur n. fame qō n ē appetitus, cum dolor sit fuga p̄sentis mali appetitus a recessu absentis boni. rōnm Appetitus ē in corde sed fames ē in ventriculo. 2ō Appetitus ē aliquo mō in vita potestate, fames n ē. 4ō Multa alimēta st siliqua et fructus et radices et sta mē corpus exsicca, itaq; alimēta humida ē oportet ut fames abrumpat, reparetq; qō fames n ē appetitus calidi et sicci. 5o sed et et varios sapores sp̄ quos expetitus qō fames n tm calidi et sicci, sed st dulcis appetitio ē. 6ō si siti ēst appetitus frigidi calidorum alia magis nutrient q tn salsa ē in multis aliis rapiunt q minus nutrunt. Propter hec, et similia n unus ē omnis sensus d natura fames et siti. Illud qdē in ēt quod fames in ventriculo sitim in ore et st in oesophago sentiri: n. th contrarium. Vnde ē cur in solo po ventriculo, et n in alys partibus ētis q alimēto carat fames ēt sitis. sed qō fames, et siti fiat nt. Galenus in summa quid sentit fame fiat ē appetitus alimēti, n aliq a sensione tristis in ventriculo ex quantitate humidi nativi: alimēto n deficiente, naturali ventriculi calore in humido nativo agente, et ex eius consumptione oriri tristis sensione quā fame dicimus. Verum hec sta n Vand. digestione et nullo repletio sit ex eo, q fames ex illius abstinentia cuius p̄sentia cessat et solus alimenti p̄tia humido nativo reparato cessat fames. sed qa n minus in alys partibus in ipsis humido nativo abstinentia fames sensibus dicē, sed demū qa calorem exurent fame et fames q dā caruna ē, et tn corpus abundat innato humore. Galenus qō d causis singulis modis Cap. 7 Pneumatum lib. 2o artis parvae commentarius qō et alys qd dā Medici quos sequitur CC po d gnrali Cap. 8. qōar.

Contra allata defiōnes nulla obiqitur 1ō

rōnm

4tum

4tō

5tum

6tum

Propter allata argumēta n unus ē omnis sensus d natura fame et siti n qō fiant

Duo ghoneria st et f.

Gal. sitis fame fiat ex appetitu alimēti n aliq. n. ē sensione tristis in ventriculo ex quantitate humidi nativi

Q. ostendit Galeni sententia

Alii qdā docent 5 modis ad famem gignere.

1 Motus

2 ratio

3 tius

4 tus

5 tus.

do cent q motus ad famem exercendam genere. ergo Ex
manctio mentis, atq attractio illius qua alimenta ex omni
bus partibus quant ad sanam venit, ~~tunc~~, sicut nervus me
saraicus et intestina hoc particulari tragat atq dimittere
ficuli, tum ob illa nequamlle partis attractionem hi dicuntur
ex mantale jecur quos molestie gravato ipsi sanis atq
dimittionis atq appetitus alimenti. Ch. n. Pataria illa ne
ficuli procurna, et alimenti quemoris et mira apprehendit ex
moneto appetitus ad alimenti prosecutionem. Ex his porro ap
pareat q. ipsum et fratr famis naam spiritual, quemadmodum
ad dimitionis, et ita appetitus ubi stile per appetitum famem
h. frata, sed caam definitive notant. Neqq hoc ratio
satisfiat pro 2. q dicunt de fame lamina et acetosis q. ha
mi mutant nulla mantione et attractione procurante
sed ex m. solo ventriculo e famem ch. et in alis partibus vel
intestinis et attrahi. Ratio Quia ex sugarum jecur dolet venti
culus ch. mente nonli potus delectatio sto ingesto cibo stabit et
sat fames et hm attractio h. cessat ch. non et non obstat
ipsum sto satis denique fuisset si pro nulla naa, et stima
lis famis hac fra adjibuisset, qn. ors corporis partes sunt
exinanita

Non satisfacit hac ratio Ratio 1a

2da

3tia

4ta

5to.

Dicendum igitur e 1o famem frati ex appetitu
ejus chylosi humidi seu cibi ex quo chylus ad refectionem ventricu
li fiat. Sane 2o appetitus caam, ex tristi ventriculi conve
ne qs ex altra caloris natiui in humidum chylosum, quo exte
nuatur lumebatur, et refocillatur energq consumptae reliqui ita
Dand. 1o. et earde famis caam fluerrem reddit ita colle-

Conclusio 1a
Fames fitur e appetitu chylosi humidi seu cibi ex quo chylus ad refectionem ventriculi fit.

Ratio

ge. Cap. 13. cum aut fame de cibis resolutis, humidi crassi in
ventriculo stomachi hinc fame canina sive ovina ex flatuosi
lis p nihil spiritus, et illis orificia secari, atq; aliunde pete atq;
aut ex aliquo alio immoderato calore, ps ob eadem acetosa ceu
unt fame.

Dicendum igitur sitim fieri de appetitu humidi tenuis,
et nondum et oriri ex eius defectu in oesophago et ventriculo.
Aplex n. o humidum unum crassum solidum et compactum q minus
e et nutrit fame neq; appetitu, alterum tenue et nondum q. in poste
e et n nutrit, sed hi nutritioni minus aliquantum deinceps et
mia habitudinem faciendo, gradatim et quasi elapsatim ubi in ca
piculo mittar aqua, et calefactae in lacte adiumendo, ubi per
meando et ubique sucum chiendo mentale denique membrorum temperia
do primo humor iste pt quami aut ordinaria via aut p ni
mia ostia ut in balneis aut ex aeris aliaviq; partium primo
calore aut febrium intemperie denique ubi sitis ora, uvis fodio
ris, conquerere faciat. Ex ordine et ubi auditus oesophagi et
ventriculi ceu

Ex dictis plerique obiectiones mihi proponitur primo solvi ut hi
haec potest p fame et sitim de appetitu partium naturali, partim animali
naturali quae ad cibum, hoc est sanguinem tristem in ventriculo, animali quae
ad spiritum alias appetitus quae qua plantae habent animali appetitus
in appetitum sentiendi, fantasiae et aliis, sitim fame fieri de altera
appetitu, et consequenter in appetitu cordis rendere, sitim oriri de
de in ventriculo, ubi in o sanguis naturalis a chylosa humida, quae
dam appetitus et spiritus fame dici appetitus rei in absoluta ad
comparationem ad cibum, ubi in sitim humidum, quod potus, a ff, respa
ffu opedet et cibus de humido, et humidum abumpta attenuat, qa
hi humor ubi crassus et grossum magis o, p primo mentale hi ps

(Fames canina saepe oritur ex flatu bilis p ventricum spiratum

Oritur sitis fieri de appetitu humidi, et nondum et oriri ex eius defectu in gula et ventriculo

Aplex humidum

Ostia

quae pro colatione ciborum Stomachum

cibus

venae

cibos, ceras dñ. quam Japones ñ p se ad fame sperare, sed
de gdinēto cibi frigis capiendi. Stre frigidis calidioribus, pulme
nes be grandiores, qbus aere coponere, q subtis et ventriculis
fugent alitantur optime ntae corrīlio, no frigationi potu et
coporis, nimis gravantur, et avalatu ad mada ex qua
dicunt haudarere.

Quid sit Generatio viventis.

Explicata potia nutritiua, et alia ac obto eius quo
nia de augmentatiua sit ea, b in libris de gnatione et augmenta
tione diximus in stre nihil peculiare restat dicendum ad gmatiua rem
gradimur. Ac ju gdē principale ellius altis q gratia uiuentis
b definemus: sumitur a gratia uiuentis zpte pro facultate
omnigq uiuentis, quo mo et facultas vana ex pluribus naa, uiuen
te tota gratia uiuentis dr, in pta fil appellatio a termino adqui
rendo q facultas uiuentis ab alio uiuente modo uitali, stio q facul
tas uiuentis ab alio uiuente q se cognitaē operatur. Hoc loco
tra agit de gmatione uiuentis ratione et stio mo, Definitio a se
mo accepta a S. Tha in 2 q. 73 a. 2 in corpore hoc mo
gratia uiuentis e ongo seu processio uiuentis, a principio uiuo
gnātis sibi similitudinē naa, q definitio colligitur ex stile, q
Philosophus Cap. 12 docet gonitā gignēti dri ce gnātis et
Met. Cap. 10, ubi d ea dicit. 34, et 37 Genitū gnātis non
sen talis naa, sed qualis e gnans affirmat. — Dr fessio
uiuentis, ad facultatem vita manifestam, et Metallorum lapi
dū. excludendā. Dr a principio uiuo gnātis ad exclydenda
gnātatam uiuentium zo mo ctpta: Illigitur a se principia uiuo
conūlium, in oriatis pars aliqua uiuentis ab ipsa decusa

Stile omnium gonitum gnātium zpte

gratia uiuentis zpte in mere 7°

ratio

stio ab alio i ria e uiu

gratia uiuentis ab alio uiuente

colligitur ex stile

Ex uiuo uiuo gnātis

Ex uiuo a principio uiuo in conūlio

De Anima Vegetativa eiusq; potentiis Cap. V.
Q. Quid sit Generatio Viventis.

in qua erpit unus millium metaria pduadi similes uiuens, qua
re et hac particula ex dictis Angelorum et aliorum uiuentium
ossio à solo Deo Dr. idu similitudine nra, ad opediendas
partes uiuentis ut ossa oris e uiuant hn n sl idu se eiusdem spei
cu gnante. — Q. ono hoc dico tu plantis q; habitq; gdem
si u illi particulae à principio uitae gnitio addato porcogni
tionem et amore operatistu cui desio gnatoris stio no
sumpta, et excludatur plantae et arbores cu nulla cognitio
pdita sint, atq; ea tm q hoc stio no gnant patris quae
uero gnatae filii nomen sortitae, de ut Matt. 5. Joan. 9. pte
q. 32. a. 3. n hi ipsi q se mutuo diligunt hoc no omnia uelut
subnata Deum gnae hoc stio no sumpta n et mutuo, a n ea ad
be sed ut e pcio q da acto pfectissime gnent omnia gna
tori qua pater filii illi conuiuentissimus p illectu gnat suauel
illi ndam cocado, quam gnatorem, qa filios n agnoui respi
cions tm ad gnatores nullatenus, q sunt mutatues q da n gnatae
in ch. 30. q gnat totig in tota mutatione definiunt. — Dicti
cultores q circa hanc difficu occurrunt solutur ex sogg. p. 6.
q. 4. ex cotta sdam. à Deo pducta e ea altiori gnatione uiue
tes q nil sui suscito tn fuisse tn qa tn gaud à principio ui
tae gnito altiori, quale to dic ut propre gnio sit indicat
particula n. sed potius ex principio uitae gnito tn qa tn gaud
idu similitudine nra. ch. n. qua eiusdem spei cu se amo
gaud tn ex ui pdictis ex cotta ei similis tn fuit, cu potui
nil Deus ex illa cotta seme aliudue aliat facere, ut tn notat
s. Jhon. pa. pte. q. 72. a. 2. ad 3tium. 2. hum. n. eas fuer
q. uno m cubala alterius ouis pullos excludunt sed q ova peperunt

Ho dicatur idu similitudine nra

Hoc dico tu plantis q; habitq; gdem

quando dico habitq; stio no generationem

Qa tn q principio et amore gnat pater filii q se gnantes filii nomen sortitur

Quia stio ho sumpta n et mutuo a n ea ad be

Dicit occurrere q circa hanc difficu occurrunt solutur sogg. p. 6.

q. 72. a. 2. ad 3tium

q. uno m cubala

Quartus in tres in libros Aristotelicos de Anima

Disputatio IIIa De Vegetativa, eiusq; potiis.

pullorum parentes uerè dicunt, tamquam et illis, ut ab eis fit, fiat a principio uitae quidem pulli quoddam, tamquam in illis ab his, nihil tamen

Anima potabile in alij animij effectio generis rotam Ut; cuiu

et illa quoque tamquam terra, aut fimi calore, et in laijs fermis, leui igne potito pulli omnes explicandi sunt ex terra, aut igne, parentes eorum desideratis Mulis, q ex Equo, et asina gignuntur, Mirum q fecit genitis non fit, q ab utroq; parente speciem deformat, dici tri genitis, qualemis ea gratia fere tendebat ad similitudinem non ideo ex accidentibus imperfecta fuit, Vnde Varg. in 3a pte. disp. 153 Cap. 7o n. 5. gratiam totum perfecta, et naturale in monstrosa definitis hinc diuit et Dud. digressione 23 ait Muli gratiam hominum, seu aequoca, et imperfecta de, etsi similitudo gratia in ea obtinuerit, effectione a disponentia de, tu similitudo specifica, nel et ordinem unitas in una

Vnitas effectiua de expositione unitas diuina gratia et ex

unam Vnitas effectiua desuper diuina gratia in qua, ex supposito in, unic plurium distinctae numeratae unitas alia e gratia. qui alterio quam Deus unus genuit speciem alterius condiuido ex homine eiusdem speciei sit ex alterae, qua uiuens gratia, e uiuente gatia hi gratia in ita subtilia tas, seu in ordine ad tertiam tam desinito, sed tota a

Ut

tam modo, sine ut alterio uitalis e, a gratiae sui septae spe differe alterio, qua Deus genuit unicus, ex alterio uitalis, calleon qua uitalis a solo Deo fieri in poit ut dei gratiae, etsi alterius uitalibus seu subtilia, aliqua gloriosia sit, mihi ad quae alibi.

Capitulum VIum

De Gratione foetus in utero q ad dubia

Quemadmodum Nutritio, ita et gratio, quia separatio nam semitae, q replex o, seminis platio, deinde fiebat ex cotis et sanguinis formatio. Circa quam pia parationem

replex spermio ad gratiam

Dubitatio 1o, q d semen sit, et an alia uinat, filius, 1o d gignat. arist. cap. 17 et 18 docet semen de quia excrementum, sine superflua alimenti alti, non sanguinis; nam ex parte quadam sanguinis ad alia generatio sed alti, nutritio superflua generatio et in generandi, aliud similis unius hi, filii generat S. Thom 7a. Phle. q. 119. a. 2. Scot. in 20. dist. 20 q. 2. et plenius ali

Dubitatio 1o quod sanguis et semen alia unius

Ex

Caput v quid sit gratia uiuentis. Caput vi.
De Fratione foetus in utero quidd dubia

Q ferunt qa tanta in illo uis inest ipse actus uiuere sine anima
et id sentiunt post Platonem Hemithegio de dia. Cap. 22. Gale-
no lib. de marasmo. Cap. 2. Valesq. i. controuersiarum. Cap. 9 qa so-
quis in parte uiuere in uitis, in a tunicis allocatq et cortis, so et
sanguis aut quis materia in integrum aiat uiti in potent
in semen cuius ui uitis uiuat. ido semina stirpium nutriuntur
q nutritur uiuunt. sic Virgil et alii ut ab eo q alii taldc
et in seminis fit plata ut aiat so et ipsum uiuit.

Sed q hos Ddm e semen sequaq aiatum ado ita fieri
ido de qnat aiatum Cap. Jacob 3 et Gli text. 20. qbus Noui se-
men in carnem sed excrementum Sle in alimentum sed potestate
aiate id dicit, qualeq ex alio facto aiatq sieri pt Sle se-
quitur. S. Thas 2. q gentes. Cap. 89. Scot. in 4to. dist. 44. q. 1a
Garbig lib. 1o hab. 2. q. 2. Pernelig 7. physiologiae. Cap. 7. Cl. 10.
de gnat. Cap. 4. q. 22. a. 2. Dand. lib. 3 de partibus homogeneis
cap. 3, et Q de ni Sd si inel aiam, uel tiet aiate ut toto uiuere
uel alia in carnem aliae n. in aiali inel sensitiua, si hae tiona
le, q nullus qedi in alia: in n. pset de, in tu negetur ut Sd nova
ni uiti dicere, sed hunc est in aliqua spe planta, q ti mandile
praeterea ipse in Suturi, pat ex semine uiti barbam Sl ipsum, q domi
cia tunata, et in tua uischa, uim seminalem tiet. Sd tu Sd un
carnem q to Sgens principale, a qo unes gnat, unes do dr, in
ale mitriumetale, quale come e. Sd ridn dr semina stirpium q ila
semina st, ut et fruitq st, dn in stirpium existunt uenen, in ga
semina, sed qa fructus, partesq uiuentia st. Sd Sthu carn Sqio
st q ad ni.

Dubitatur, ido ubi ina nesqd ut Platax facq; Sdo
mirabile in uitis usu e. illud artificium quo facq tam d uenst mi
bus gliam Plato, ut id alq aliqui ortae illigentia, alq soli
Deo attribuunt et utriq emanuit sta Angelos solu mitriuocale

quid a schol scire ima-
ta

qbus ge

ido r

ido

Contra Georgelegio e
sane neqaqs aiatum de
tam multi

qb. tam

Sd ge Sd uoluano in
Ra tu.

Sd idem

Sd ut ma.

Dubitatur ido ubi ina
uendat dr Plato facq

opuscula quoqda

emanuit

effingere possit, cum è stria, et fibris substitutis efficere non possimus in physicis observamus. Deinde in opera naturae, in ut p. causas rationes ordinario voluisse efficere, idcirco gravius mg. Dilemma igitur è non ita fortuito, ac generatione, hanc in principali agere videre in generante, et instrumentali in ge in semine, cui ipse in vices hanc virtutem impertiit ut pote necessaria agere in fabrica facta, et aedificatione: Et a hac virtus in semine nihil aliud ejusmodi sit virtutis, et optimus calor à cordis ne afferuntur, et p semen diffunditur secedit et calor materni uteri, sic coelestis calor, non caeli influxus utiles ad hanc quoque effectum generat, imo et cultus caeli phaenomenis principalis, qualemcumque abscissa generis principalis agentis sua influxu supplet, quin hoc generatio fiebat Deus, fratio tu foetus et generatio actio virtutis non dicit, in respectu seminis, qualemcumque minimi generationis in eo subsit

Dubitatur 3tio Ex qua mata fiebat foetus et generatio aliqua cap. 20. et 2o cap. 3. Certum mata foetus ex solo sanguine matris, semen a. seu genitura, adhuc tu generare humana ex sanguine, et fratio absoluta in spiritu resolvi, et sua nescex. — Sed contra ex Medici et pot. genet. cap. 4. q. 28. a. 30 et Dand. dig. 20 sentiunt, tam ex genitura, quam sanguine tamen ex mata foetus fieri, qa aliqua pars genituae crassior et viscosior è quae ut exsalet tu qa alias nostis nihil fiet d substantia patris q illud cae generans aliquo mae substiae habuit genito tu qa saepissime observatio è e anatomia, in foetus fratio, genitura, et sanguine particulo concludi, et quod evanescere tota genitura in foet. — Verum hoc dicu

Seminis ejusdem plures è filii genituae ejusdem partes tio, alias tomos aereas, et spiritosas, alias in crassas aqueas et terreas, priores solum fiat fo

priores fiat foetus tu nec mata foetus dc, et fratae absolutae, exsalare, postea

Conclusio
Vis fem. fiat ex qua generatio tuque in principali agente et sem. genitae, instrumentali in semine

18. Jan. a. p. g. ulter a semine

Dubitatur 3tio Ex qua mata fiebat foetus et fratio fieri

Q. ulta fiat foetus ex sanguine matris Q. del.

Seminis ejusdem plures

De Anima vegetativa eiusq; potentiis. Capit. VI. 26.

De Formatione Foetus qdam Dubia.

aer. ei. n fiāre, sed ex ys tāq; subto fiāre foetu, und et fle
solutio illud dubia, quomō ita post aqua in semine, n n. eadem pars
ex semina fiat foetu, sed partes calidiores et spiritosa ex frigidis
subq; et mastiosis. Galenum, et ei Medici eōdē, quos El. sequūtur
f.c. sentiant ex genitura fieri ossa et partes solidiores, ex de
quine. u. carne, et partes molliores cellē in ēd reyiet Dandinq;
cū n. genitura cū sāguine ōrō qfundāt, necēe ē aer partes, ex
utrisq; pari, quanq; qa ex varia principia varia partes omnibus
qdam pars seminalis maa, qdam sanguinea maa, ubiunde ha
beat, quo sensu illud Medicorū dictū tolerabile ē

Dubitatur qto quo ordine fieri foetus. Arist. 2. de partibus
animū, lap. 2. et q et alibi cōr. 70 fieri docet, ie qa, in semine
corporis foetus, adhuc imperfecto cor iudicit fiāri, ie qa cor ē fons
vitae, ōrōq; reliquis membris, vitale calore ipsāq; vita impliens.

Galenus libro de foetuū fiātū, gloriatur 70 recens, dicēs cor fiari
tum qa in abortu post diem 20 facto, tria membra cor, cerebrū
recēs visibilia mīr q maximū ē recens, ie qa ex cōr recens
primus se movēs vita plāta, adeoq; nutrito. a, sine recens q
ē officina sāguinis ē quisit. vitāq; tria tāq; probabile Ar. q. 29. dub.
problematū defendūt, sed placet magis cū Peripateticis, et nullis
Medicis, ac Dandino tria Arist. et Galeni argūta planē ē africa
cū sint, nā q recens manus ita cōrd, nulla hōe mō collapso ie,
cur primus fiātū ōe, q libet n. mētrū ad suas functiones ita
magnitudinē sibi deposcat. quare cor qdem ming recōre ē qa illig
functio maior ē quitatē ē exigit, n tn recōre idō posseing fiātū
ē: quod. u. d nubitatē dr nihil ē, ie qa q nutrito suppo
nito sumore, et vita à cōrd ē qō cor supponito à recōre,

portionis non fiat ex fiāto

solutio qdā dubia

Sed partes solidiores ex semine et tn mediores in ex sāguine fō fiant

Dubitatur qto quo ordine fiāto foetus tria principalia et efficiat

Galeni tria probat 70 idō

Placet Arist. et Galeni

70 qa Galeni recōra ē

Dandin.

tiga natiua in ipsa fluuio opus fuit. ob hoc aliqua pars q̃ restaurari debeat. Ex dictis et pal. probabilem ei ellorum sententiam, q. dari partes foetus simul fiari sentiunt, hi qa ad experientiam repugnat, hi qa est in dispositionibus primis caulis et radices, tum trunci post ramos, denique frondes, folia flores crescere. Caeterum ordo fiatoris foetus a Dno. Sipmo primis conceptionis diebus, hes quasi bullae quidem, ex qbus pcipua mbra, cor scilicet et cerebrum fiunt, bulla cordis hæc pcipui alioqui duorum bullarum tempore pcedit. 6to. aut paulo amplius die existit q̃da massa a 3bus bullis distincta, ex qua fiunt vasa umbilici, qbus ad venas uteri materni alligatur dein foetus, et spiritum, et sanguinem nutrimentale haurit. Praeterea tres quasi panniculi qbus involuti, et mundo foetus, a gelatine tunicae foetus in utero, velut fructus in arbore, panniculi. 2. se habent ut cortex, vasa Umbilicaq̃ ut capitula qbus fructus alligatur arbori. Nono die vasa arteriosa cor paulatim occupare apparent guttae q̃da rubrae, et sic. 10 sanguis tam quam congelatus, spiritus tum primo reliqua membra venit et cerebrum magnitudine apparere, et ingrossari. 12 die magis fiata in fructu et quo ad substantiam cineam effecta, ac ab initio distincta, tu. 2. sic membris principibus fiatis q̃ caetera fiatura unat usq̃ ad 30 fiat. nona arteriae, octava, nonni membranae pellicules, venter et reliqua viscera, a cerebro. a ductus spinalis medulla, et ond sensuum dispositi tu. 2. usq̃ ad 40 et ex hiem oro expolitur corpus tum cavitates replentur carne et dati operi tegitur, cutis cum reunitur adq̃ (hoc lege) foetus semella illigatur masculus. 2. obmaorem uterus, genitura, ex qua fit, 20 ferme diebus

Coniectura

Ordo fiatoris foetus a primis

q̃ 4 diebus primis fiunt

6to die q̃

12 Jan:

Nono die vasa et cor fiunt

Ex vasa q̃ magis fiata uterus

Ex vasa usq̃ ad 30 fiat

Ex 30 usq̃ ad 40 q̃ in fiat pars

Foetus semella genitura et ex fiat

De Anima vegetativa, eiusq; potentiis capit VI. De Rationali poëtas q
gloriantur, post quos grandiori formica magnitudine à multis ex
cedit. Dubitat sto fr mi aliali primis accipiat aiam vegetati
ve, deinde sensitiva et in fine post fas dnigs rationale. Resto
ubi sumito ex libro rtio d generatione aliali cap. 3. ubi ait, in fae
ta primum vegetante aiam deinde sensitiva quae aial e. tempore pe
cedere se ipsi, et dnigs rationale quae homo: n. n. tamen
ings et aial fil et ho. Hunc locum ita aliq intelligo, q cadem re
aia in homine gradata initio sit vegetans postea fiat sentiens
dnigs evadat rationalis. Hi graui erat, tum qa eadem fia n fit
fieri, d mortem sperm hc qa talis actio fieret gda interio, q tm in
qualitatibus expitur hc qa aia rationalis n a Deo creatur q q fiom
fly deinde, alegs factg aiae, quae d in illo unto operatur
erni q tm n ab aia vegetate, sed ab aia matris aut feminae
cui fratrum praeeunt. Et isti erat impossibile. n e intellectu operatur
q adhc, a principio extinguere. ibi igitur relinquit aliam a rationalem
qa e q sibi opponi in illu fetus lo fetusti in suma de hoc et q
babile indicat Marc. disp 1a. q. 3 foetus in matrum to
aia, rationale accipere, q tm initio tm exerceat opera vegetati
aiae, deinde vel aliorum disponentibus introducitur, magis et hc ac d
mu bio perfecto opera, et illegal. volunt igitur fetus n a plu
ribus aiabus successive introduciri, sed de diuersis gradibus operationibus
successive ab eadem aia gradatim loquitur ho — ratio rationes
f. fo pa. ple. q. ius a. 2. ad rdm. Cl. 70 d aia cap. 70 q. q.
a. 2. Dand. rdt d aia dq. 8. ple. 3. et Speduorum cum affirmas
fetus primo aia vegetativa aiari, paulo post ob perfectiorem di
spositaem sensitiva, denq; corpora per perfectio disposito ac planeque
mano aiam rationale a Deo infundi. Haec sententia mihi placet

Dubitatur sto fr mi aliali primis non accipiat aiam vegetantem, deinde sensitiva et tandem rationalem

Resto dubitatur ex libro

formae fetus gradatim excitantur

Gradatim evadit

Fetus aliam habet

Ether hi erant

fetus diuersis aiabus gradatim

ratio rationes

Hanc placet

Prosequitur in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio Tertia

Sed 1o. arguit sic

1o qa agens ob. liber. 1. c. docet, nec est d operabilibus
facilis ratione explicari, in dicat anim, dico intuitive necessi
mul esse aial et hoem, et aia in operatione constituitur et
seu e aial, et ho, et certe, si ad operationes humanas solu
dicerent ho, mirare aliqs aut puer nere ho n esset in genere
hois operationes n dne dcat. sto facty, qs primis mutuis, et ma
gis ob in simul, nec hi adhuc hi dispositiones respectas ad aia
rationale, ut role q sint effectiva, go alia, dia, hi facty
habebit. sho lux summa triplici et alione aialiu habebit,
nimi producti aliqua aia, et humanae n habeat nisi pro
di aliqs aia, mfonore dia rationali qto et theologi tum
gnitt qualis sit infra quaere aborta, distinguunt inter
dias, et negant do homicidii, quando facty una ex aby
prouby nialq e et in nra. Can. Capitulo sinti 32. q 2 da.
dr ch q occidit factu ante infusion aiae non rationalis n
ea homicidam. Sed hinc Dubitatur 6to

Dubitatur 6to
Utrum tres aiae simul in hoc maneant an. u. prior posterior adventione pereat.

Utrum tres aiae simul in hoc maneant, an. u. prior posterior adventione pereat. Quaere ex naturaly, q Gos hos in Gos
ponerent, et 2 anim sensitiva, et rationale, in hoc de dom
sunt. O. 2 in 4to. q 7. et q Abelo. 7. q. 7o. Mai
son in 2do dist. 17. q. unica Monarcula. 33 q questione in
gulari ostaminis sed 1. et plurality cepit Scot. tract. 5. q.
7o qa nulla pt assignari ratio corruptis prioris dat, et n
te habeat in hac disposition ad sequente, 2o n in oa.
maneat simul fila substantiales, sto altior gna n pt simul
ab sede sua separari, et go, simul edu esse eandem d ar
petit, et edu ab eam amissa, go sensitiva et rationalis dia
ff diversae in hoc. sho operationes vitales ea cnt im-

probatur sto
dto

probatur sho

1 ratio 3to

probant hi primo

sto

sho

De Anima Vegetativa, eiusq; potentiis. Capus VI.

28

De Generatione foetus in utero quod dubitanter in eo accipi dicit, et sensitiva et rationalem in rationali accipi non putat, quo sensitiva erit distincta. quod quo è corruptibili cor accipit ab aliquia fia n. à rationali cum sit incorruptibile, go sensitiva.

quod

Sed contra Got Dan. 3. n. unam, nempe rationalem animam in homine ac omnia vegetativa adulta consistere, et sensitiva rationali accessa interire, ita S. Tha. 1a. parte q. 76. a. 3. secundum 2. cor. q. unica, et in 4to dist. 11. q. 3. a. 2. suae disp. 10. sect. 10. et plures Theologi, quos contra concentant pte. 1. 2. de gener. cap. q. 11. a. 2. Dand. 2. d. 17. dig. 8. parte 2. et alij. Sequuntur tamen hoc pte. S. PP. ut Aug. Greg. Magn. et Nisseng. Damasc. ubi hoc argumento disserunt, cum ita aliq in hoc ea. docent Scripturae et apud Matthaeum Cap. 10. dicit Christus Matthae. 10. cor. quod occidunt corpus diam. a. n. poss occidere, at si in hoc sensitiva dicta distincta esset à rationali, sallo illa posset occidi, quapropter à suae. ch. Tha. quia minus tuta esset judicatur, etc. nec hoc rationi nec consonare ut quam eam construunt rationem ex minis intellectualibus sanctionibus sensitiae, à rationalibus generatibus, et ij in rebus, quo una anima hi. ná si diversas haec hiet, cur n. simul poss, absq; in redimito diversis fulcitibus cuiusq; se propria diam. ea intellectq. quia chol dia elongatae, parari abys manentibus. Ma disponentibus diae rationalis nubilatis, manentibus in disponentibus diae sentientis, rationalis abiect. sentiens manserit, dein disponentibus sentientis diae nubilatae et ipsa dia. sentientis non sect manere vegetans, ac ipsed ho posset sed mori, dein qualecunq; aut qualis planta, sed ho e illae 2 diae à rationali distinctae.

rationalis dia non manet corrupta sed à hac ipsaq; sensitiva mortalis fit.

Ipse S. in Christo fuit dia sensitiva quod d illa fuit in morte Christi in mansit in corpore, na alias corpus Christi in sepulchro fuisset mortuum quod ij fuit, nec mansit in dia rationali, qa hoc e fingere sine authoritate non miraculo, ut mi pa quales contrariae opinionis, deinde et manuitur duas Christi dias fuisse separatas in triduo

probatur, quod ab aut. SS. PP.

ratio non desinit ex a posteriori

probatur 3to

probatur 4to.

Quæstiones in libros Aristotelicos de Anima Disputatio tertia de sua vegetativa, quinque partes.

nec omnino interire, verbis in nulla substantia semel ~~et~~ ac-
cipiatur tota dimittit. — Sed adhuc aequivocationem ratio-
nis consequentem ex eam quæ disponitur perfectiones pro altera dia rami-
fici. Rationis et priorum perfectionum nova dia introducit et prius ex-
clusis, nec in partibus nova ~~etiam~~ ~~ea~~ generant, cum ~~in~~ ad manifestum ut
perfectiones tantum, et donec adest perfectio dia, illa sub habeat ulterio-
re, nec similis est quæ fuit partialiter addita, tum quia illa quæ altera pri-
mum est corpus constituit: tum quia et abeunte dia, ejus tantum ma-
net, tum quia in dia eminenti in gradibus simul dia imperfectionem,
dia perfectioni. Quarat in his pro ratione facta, in tam sit dia vegeta-
ve planta, et in tam sit sensitiva bellua nisi, aut tibi poterit in
ea planta. ~~n~~ aut bestia est quia vegetale, aut contingit omni-
dine ad plam aliquam ulteriorem et perfectiorem acquirendam, ejusque
specialis facta a tali, in sit vegetantem aut sentiente, sit tam
gradus, quem pertinet ad dia rationale quare vegetat, aut se-
cundum dia in tali facta, dicit sua entitionis, ipsaque factus entitis et
consequenti dia vegetans in dia, stata et entitionis et sentiens
in dia bellua et entitionis et ulterior dia ad minor sua sint perfec-
dentes ultra ea ei quæ insinuat perfectiones in sua entitionis, ad minor
fecta nec sit species imperfecta constituat quare res dia in esse qua
sub dia, sit simpliciter nia. Ratio est dia ordinaria, sit a de-
extraordinaria, qualis fuit in conceptione Christi in utero matris ex
virgine beatissima virgine, perfectior factus et perfectior capta fuit
unitate S. Sancti. — Sed adhuc dicit sua simul a quibus ac-
tus pervenit ab eodem principio remoto sit in a primo in pro-
prio a appetitu sensitivum et naturale de distinctas se potest
eigdem dia rationalis a quibus opponit actus quod ejusdem et
sunt quibus appetitus unique quibus ita ne de

Caput VII. De formatione fœtus in utero quædam du-
bia Caput VIII. De potentia vitali organa et operationes explicabo.
Scrutabilis voluntas a sub velle mysteriis fugit. Sed vita duo
assoris, quæ cum morte [illegible] in ipsis omnibus quæ potentia spiritualis
est in anima, vivaciter et in corpore sine, mutu est in ut aliquas
ut adhæret anima. n in hac, et in corpore est sed quia corruptibilitate sois, partim a mea, partim a mo instrumentis irregularibus
naturalis A. [illegible] et [illegible] et mortuo in spiritu
seu unio è corruptibilis Caput VIII.

De potentia vitali organa et operationes explicabo.

Vita vitalis spiritus, qui cordis ac humido continet vi: est a calor in animali alius innatus, quo fit ad pro vita anima in cibo nostris incertis reparatis, in quibus mucci in alys mortis in corde: alius a in spiritus, qui potest ad vitalem gradum et augendum a spiritus vitalis a corde cordis, ex corde ad totum corpus diffundit, unde mente tens et principium vitæ dicit, quatenus vita continue conservat omnes parti calore subministrando, motu et sensibus, omnes sensibus. Calorum vitæ operationes ad quinque ab illa vita refrigeradis et vitalibus dia facientes in vita peraguntur quæ potia nutrima, vita operationes ad calore vitale continuandum certamina quinque peragitur in media sois parte intra caput et non hic hoc è in thorace, in qua vitæ custodia cor dia posuit ut spiritus vitales calidissimos intra se cordis, totis corporis intuitus ei. a. ut tubus erat maximum circumdit et ne vitium cordis marcescerent quasi flabella quæ duos pulmones utrinque addidit, quibus aeris accipiebat et calefactis eundem addiscendo nefrico, asperæ arteria a collo, bo usque vocalis et aeris dicunt ac reducebat: hæc a. pulmonis ob ingressum aeris dilatatio, et ob egressum illius depressio dicit: cordis a. in ventriculo una et ac lenitatem eorum quæ corporis motus ob vitalem vitalis spiritus dicit. Calores ut hæc dia motus illegitimæ primo brevi sunt facultatis organa hi operationes explicabo ac dum a potia vitalis a

29

sed vitalis quæ hæc

sed etiam

22 Jun. a p.

Lib. 3 c. 10 vita vitalis innat.

cibus in vitalis vitæ

cor mortis fons et principium vitæ dicit.

[illegible]

In qua parte operatur ad vitam vitalis gradum vitæ ja gratia

quare dia ex motu fora a pervenit

respiratio qd

calores in vitalis ad

sed diffusa motus illegitimæ gradu potest

Pactatus in tres libros Aristotelicos de Anima.
Disputatio 131a.

intestina eio diuersa sit dica.

Corpus dispositio

Corpus in tres partes diuidit superiorem

Superior pars thoracis q.

quod hoc explicatur

Spina dorsi in q partes diuidit

Spina sex ossibus fit et sex vertebris diuidit

Costa dorsi et costarum sit q. sex lateribus spinae costae ac sua cuique vertebra adhaerent.

Sternum q.

Superior cor costa non tota et absoluta.

Semitudinem effecit q. da altiora pectoris, sedes cordis, et pulmonis sunt in diaphragmatis nullus sit

Corpus dispositio et partes eius. Corpus in tres partes diuidit, superiorem, mediam, infimam, sa-
ma e. Superior cui collum inest in duas clauiculas diuidit
quibus lateribus subiacet ingulum dexter et sinister. Media tam
sternum tam costas et spinam dorsi cum membranis et musculis
complectitur est. Spina dorsi e pars spinae magnae. Spina ossa
et os dorsum ac nexu in hoc et quasi brachia ad alia omnia
propagatur a collo usque ad os sacrum stendit et in quinque
ter diuidit collum cum cervice, spina dorsi humeros et sacrum
efficit tota spina 24 ossibus q. quod variis motibus aptius fa-
cilidque se vertentis mouat, vertebrae dicuntur. Spinae dorsi quae
rationis pars thoracis e 12 vertebras habet quibus totidem dua-
bus costis intercisis collum cum in pro arcus quadam sepit superiorem
et pectus absolutum absolutum et sternum suae pectoris anterior mura-
ta cartilagineis interstitiis. Sternum os latum sepit fere et
ibi contrarium in sectum triangulum in fine habet figuram mam-
mae ensis, cui collum insixa quasi crux ut undique quatuor
sui gladii cor munire sua ait. Hoc superiorem cordis in-
tegrum tumbilicum absolutum nec omni pectoris insignis de in
latere thoracis tendit. Porro inter vertebrae insuper tegumenta
membrana q. ἐπιφρένον de obducuntur ad cuiusque
quidem ita et in thorace tegumenta membrana pectoris costis
et superiori regioni diaphragmatis pulmonum a qua suscipit
costas latini et ἀπὸ τῶν πλευρῶν quasi noiant, cum me-
brana est rectus thoracis contextus modulat carnem ne
pulmones distenti a costarum lateribus laedantur, aut se intra
alarum cumulatus ingerat. Alia a membrana diuis-
ses est q. in medio thoraci appensa anterior pectoris nihil

De potentia vitali, organis et operationes explicatur.

Spiritus igitur elaborabitur, prima ab epigastrio cordis et vitalis
spiritus cordis cum arteriarum medio thoracis parte vocabulo
tunica arteriae sanguinem, fit mat cor, ne quid illuvie impellat
(inter thoracis costas diuturnum) Dare hoc cap. 21. mat. 20. numero et
et musculis quae separatim inserunt partem ad dilatandum partes ad quam
sed de thorace gibbat a musculis finitimis fit illius et quasi vitta
mentis infartis carne et lapsuque ad ut tactile et motu apti
ut — Septima pars thoracis de diaphragma quae musculus
magnus latus et rotundus circumcincta ad costas obliquae tra ad
latus nempe a thorace dimidio, itaque septum transversum est, cuiusque
membranis obtegitur superne succingente costas, inferne pro exposita
a sita quae in septum transversum est, nihil fortamen quod tunicis
in de hypogastrio vena cava et arteria magna ipsum. Deinde
cor hoc quinque parte a partibus sordidiorum et post fibras
ne tenuis diaeresis exhalatione ad cor remittit, vinat respiratione
nec cavatione et gutta thoracis cui adiungitur hinc post minus
cibus difficilis respiramus qua nec hic minus tunicae diaphragma
parte et aqua gibbi sit. Intra fane ipsum munitam in medio
de cor si tunam illius pectoris, et si semper sua nidulis figuras et
macis illius ad anteriora et sinistra aliquantulum deflectunt. Sed
ne cava cordis in fixa ob cordis pondus basim cordis a
musculi ad dextra trahit et ascensione corporis sinistra elevat et
volubile de cor cuda membrana firmissima quae recordis nota, et cor
et ob illius dilatatum aliquantulum distat. Inter fane membrana et cor se
rosus et aqua similis humor gelatinosus, quo cor perpetuo madet et
aliquantulum epigastrio illius quasi innatat et aeris minus grave sit
qui Cumor cum cordis et quia to debeat palpitatione cordis fiat
et in nec cor laevus et latus extensus in superficie tota lacunae ali
quid tu inaequalitate nervi et arteriae fiunt carne hi desa et o
lida, tu ut exterioris cauis magis sentiat tu ne percepti motu

Nec quidem tunicae tunicae cordis appellatur sed

Inter thoracis costas plurimum et ad quod sine musculis

Septima pars thoracis explicatur

Cordis officia declarantur

Cur post minus cibi hic sentiatur respiratio

Figura cordis quae

Cor cuda membrana inclusum firmum quae

Inter hanc membranam et cor rosus et aqua similis humor gelatinosus

palpitatio cordis unde

describitur cor

Cor habet 2 cavitates, vna sinistra qua cordis substantia

dissoluatur aut spiritus ex genitali effluent. Fit ut maior calor
se incaleat. Est cor duas cavitates, vnam sinistra, dextra, et similiter in dex-
tro à vena cava recipitur sanguis à venoso transmittitur ex quo bis cor
et pulmones nutriuntur, hinc spiritus mutatur conficiatur in sinistro ventri-
culo mutatur in dextro genitali recipiuntur ut in corpore diffundantur minime
dixit, similiter in parietem simplex cranioni tegitur ne ne
spiritus exhalet. Ante cor duos sinus intercedit quasi parietes septum
medium dicitur in cranio e et reliqua cordis substantia similis, quia hinc fit quod
at spiritus mutatur in dextro sinu genitali quibus potest ac foraminibus
cordis. — Vasa ex superiori cordis parte cum basi et pericardio

Vasa ex superiori cordis parte cum basi et pericardio

utrinque bina ex dextro latere vena cava sinistra et dextra et totum
pus infinitis ramulis propagatur quae ex venosis sanguine additis ad cor
ad reliqua corporis membra et vena arterialis ad pulmones pervenit sa-
guine ex illo cordis sinu pulmonibus mutuandi deferens. Dicitur vena pa
sanguine absorbitur deferit arterialis. n. quia mittat arteria cranio et hui-
cid habeat quae tenuio de sanguine oriat. Ulterior arteria. n. et vena
similes sunt substantia sinu mutuanda fibris tunicata, sed arteria triplex
fere cranioni tunica fit quia vena. vena a sanguine cranio et pericardio
arteria. n. tenuissima, quia ne exhalaret spiritus cranioni ea deservit.
Ex sinistro sinu cordis orietur arteria quae magna Aorta dicitur et
inde versus ad dextrum et totum corpus plurimis ramulis portatur ipsi
spiritus mutatur ad omnia membra discurrit et arteria venalis tunicis
duobus vaporis, tunicis aliquid spiritus in pulmones ducitur, venalis tunicis quae
vna substantia habeat. Singula haec vasa sunt sinu sortiti ad suscipiendum
sinu, superiori parte cordis et sortiti arteria magna et
vena arterialis: inferiori ex sortiti vena cava et arteria ve-
nalis. — Cordi in calidioribus diebus ad sinu respiratione

Cordi in calidioribus diebus sinuat aspera arteria

et respiratione pulmones et aspera arteria sinuat aspera arteria
seu guttur et inferior canalis quo aer ore naribus insuspiratur
ad pulmones transmittitur et ad se mittitur. Dicitur sinuat quia spiritus ac
cedit deferens. — Substantia tunicis tota e cartilaginea, sed

deferens et aspera arteria

De anima vegetativa eiusq; potentiis liber quartus

XXX. Potentiae vitalis organa et operationes explicat

et ceteris semper pateat, et nec sonora redigat, gestat multis

quasi annulis cartilagineis q̃ hinc et inde quo sit in paulo ma-

rore anni orbe facilis posteriori in parte qua arteria oesophago in-

cubat, mollioris substantiae ut et oesophagus benigne attingat et tur-

gescenti cedat. Arteria aspera caput radici linguae eximit laryngem

ut per quam primum ingreditur aer, et per aquae vocis parva sed tume-

fit. Quae mirabili contexit Epiglottis corpus quoque cartilagi-

neum, quinque, quae patentem excipiat cavum quae laryngem

fiat occlusa dum respiramus, cum a cibis potuve nostrum condit

et laryngem claudit, atque ita per istam fugit fere alias potus ad oesophagum deducitur quare cavendum ne et aliquid per oesophagum et potus per guttur ruolet desedere quos multis refutat Hypocrates

Aliquot morbi et fame ex pastu nutritioni pat. orte fortis tussis cum plaesulus forte in guttur delapsus est, ani indicat illac potus aliquid posse transire hinc Decond. lib. 4. cap. 19 primus Epiglottis aliquid potus particulae in guttur illabi fit ad ipsa sumendae: sic a respiratione non impedit. Quod et cum aqua colore tinctum liberunt guttura dissecta aliquot cum colore infecta reperta sit

Caeterum aspera arteria duabus membranis usque ad pulmones, ut in cor suscepto aere transfundat ibi in plurimos ramos diuisa cum pulmonis pastu permeat et cum illis pulmones aqua in thorace, aspera arteria alligati pendent sed, obstructa dorsi ratione alligata ante hinc et inde libere sit ut libere dilatari et in ex parte cor amplecti corque suscepto refrigerare poti à corde solis membranis nihil depuntur quinque figura a cordis hinc et ut illud ventriculo calefaciendo sui istis cordis respirando in dilatari cordis, ut discutiri in multos globos q̃ à sua sphaera sed pinna dilatari et hinc ad facilior motus tum ad cor undique contegendum genitat substantia pulmonis tenuis rara et spongiosa

3a

substantia aspera arteriae

Larynx quid

Epiglottis officium

Oesophagus, et potus per guttur accidant deceptiones

Si fieri ut aliquid potus particulae in guttur illabantur

Aspera arteria duabus membranis usque ad pulmones ducitur

Descriptio pulmonis

aeris, quia tunica tui ventriculi obducta alias in aere non gaudet, non possent attolli, sicut ita. venir sanguis exactus, ita pulmones spumosi sanguis concretis nari, connectitque cordi per venam arterialem et arteriam venalem quae multis ramulis diuidebantur in partes pulmonis, quae asperae arteriae, quibus haec ramusculi aere sanguine et spiritu mutate sibi invicem

Spiritus vitalis qd

Spiritus vitalis qd

Spiritus vitalis duplex sanguineus et aereus

Spiritus vitalis a natura

Spiritus vitalis a natura quae fit ex sanguine et aere

Sanguis sanguis spiritus in dextro sinu ad sinistrum cordis

Spiritus vitalis quibus utiles sint

Spiritus vitalis qd sit et qualis sit, ex sententia Aristotelis, ita respondeo, de qua re sigillatim breve dicam. Spiritus vitalis est corporis quidam quasi aereus admodum tenue ac rarus per calidum aeris permixtus a sanguine exactus, vitale calorem ducens in corde, quae fecit aeriosus (stag.) in aqua sanguis est, sed tenuissimus, purissimus et calidissimus quidem vapor, nubilatur aqua est sed accidentibus ob calorem impressum dissimili aqua. Spiritus hic in sanguine calor fecum hic spiritus et calor vehiculum et saepe per cordis venas spiritus et calor vitalis) aperte et diffuse spiritus fit mixtus in vitalibus partibus infusus, de quo nunc sermo est, qui in corde et sanguis cordis per arterias a corde distributus ad innatae gignatur aut vitaliaque fit, sellio sonio tubis est sanguis a vene per vena cava in dextrum cordis sinum illatus, ex cordis calore attenuatus partes attenuatae evaporatae quae ob suam levitatem et aeriam naturam spiritus, ob calorem quo vita fouent vitales dicuntur septum medium penetrant et in sinistrum cordis sinum transferuntur, exactus per sanguis calidus in dextro sinu partis cordis per pulmonum vitalibus admixtus spiritus vitalis, in sinistro sinu a corde per arteriam venalem in pulmones, et per magnam arteriam in totum corpus distributus, subtilis sanguis et cordis et arteriarum pulsus ut spiritus in natis et calore natale in oculis aeris gignit et naturalibus utiles et spiritus quatenus sanguis alimentum per venas cordis, vena spiritualis magis coquitur ut fiant vicissim ad invicem, et spiritus vitales cum sanguis venit concentrat, per sanguis minus calidus et quasi medium

Sub mi vitalem arg. ita explicari sit fides de vitali sanguine à
cord. prian. quatenus min. p. Spiritus à se genitos in toto corpore
vagari exegi. Galenum Spiritus vitales ad cerebra transmitti
ab corde ductibus respiratis cum temperiem acquirant ut sensa
tui ac motui inserviant. Quod Spiritus animales dicit et à cerebro
per nervos in corpus ad operationes sensus et motus obeundas dif-
fundantur sed de hac alibi. — Praeter Spiritus vitales et anima-
les, Ff. ponunt et Spiritus naturales quos volunt in iecore gigni et
vitalibus in cord. et animales in cerebro fieri sed hic Spiritus vi-
delicet notat Dand. lib. 3. cap. 20 minime ergo e. nam nec in ie-
core tales sunt ut in cerebro et corde, nec Spiritus grandis re-
periuntur, nec aliqua vasa illis sunt alias Spiritibus vasa dedit. P.
q. in toto corpus deferatur, qui in venis aliquos sanguinis venis
generati Spiritus naturales dicant in se illis in repugnamus. In eiusdem opi-
nionis de qua Philosophus in Ff. quibus nihil confirmatur, cibus loco et
transeundi spiritus has vasa dedit. ?

Pulsus e motus cordis et arteriarum in toto corpore, distantia
latitudo et altitudo seu elevatio, et depressione illa diastole, sive
systole Lib. de Dic. vita. Nodagi Sing. motus lis e. inter auctores
Sanctorius et qui dicit alias dicit motus dilatationis in cord. et arteriis
a solo calore, gelidos - u. a frigore fieri q. ita explicat. Sanguis
spiritibus et humoribus in cord. ob magnum calorem ebullit et fu-
mescit, quasi humefactus et cor et arteriae dilatat, aer in-
frigidiens cor. p. pulmones subintrans bullas illas facit
subsidere, atque ita cor, arteriae q. coprimuntur, dein nos in no-
va ui caloris ebullit et cor dilatatur, neque prius mi pul-
sq. e. cord. et arteriis dicitur elevatio, nisi ut o. pisces conspi-
cuntur exemplo aqua in lebete a magno calore ebullitis

Excitatur fomes in cordis et sanguine à cord. prian.

Cur spiritus vitales ad cor. cum transmitti cerebra temperiem acquirant.

Sed Spiritus vitales et animales quae ponunt naturales

Spiritus naturales minime dicendum et eo

Cibus deserviebat

Ita e. nam Ff. qui in quibus

quod dicit opinio

explicat se

Conspicuntur

seq. attollitur, et mox aeris frigidi occursu, iterum
subsidunt. ——— Ita pleng. medium hunc motum ori-
ri ab potia vitali, q cor qdē dilatat tū ad suscipiendū a-
ē, quē pōrō respirat, ac spiritū intrā, a tū ad calorem
quoqd spiritū expellendū, ita a. idē cor fit, ut suscepti
aēre iterū extendat. Modus dum cor dilatat spiritū vitalem ex
arteriis in cor trahere et hinc comprimi arterias, tunc. n. cor
fit illos spiritū intra in arterias q̄ pulsi et in arteriis

Ita de vita pulsu Medicorum Ratio

Q. 2 Ba Ratio media — Dand. ro d. ait. d. ergo. ng media ratione
tenendū; Falsū. n. hic motū fieri in facultatis vitalis, quia
calor spiritū obtuitū cor attollat, ut brevius quasi tangi
tur, dicit. n. haali propterea aut spiritū respiratio ex
partibus exterioribus ad longitudinem vitae et figurā naturalem
qui. n. ro illū aēre cor ingredi, sed in pulmonibus tū recipi
et q̄ illos extrinsecū cor respirare sicū spiritū fuliginosos

N. ergo Ded. ro illius et cor ingredi

Spiritū fuliginosos ex corde exeri

sicū fere spiritū naturali

ex cord exeri, cū nulla ibi exercetur a spiritū seri-
nato. sicū aēre spiritū naturali cū spiritū vitali ñ mt. necessa-
ria fiat, aliter. quo spiritū ex arteriis cor calore q̄ hac
a. spiritū respiratione tāpē manetet arteria extrema manen
tū spiritū ñ fieret ad illū spiritū q̄ illos cordis minis
tros in arteriis, q ante q̄ dilatatione quat oqueq spiritū
nullū effuaret nā et in extrema arteria q̄ dilatatione ad cor

Spiritū vitalis agente

2 q. p. m. exhaurietur: ait. a arteriis pulsa intro attolli in spiritū
calidū a corde dati, et, tunc dicis: deprimi. n. ro vitalis
motū ad sua figura tū figure partū spongiosū addere
alterari, et cordis calidi in eo differre q̄ corde dilatato

q. modo ratio Ded. arteriis deprimi et cordis spiritū diffe-
rat

arteria deprimabū et illo depresso hac dilatari; cū vero
deprimitur, tū contrariū ejus accidit, et spiritū calidū in
arteriis immissū dilatationem illarū facit: cū. n.

De Anima Vegetativa eiusq; potentiis
Caput XXX Potia Vitalis agnata et operationes explicat
cor clausum claudebat illiq; contrahi cessabat spiritum vi
radiatio in arterias et sic judicat, hac sententia Dandini mihi
placet in uno tn, q nullus aer ipsum cor ingrediatur ut mar
ta cum bos Medici quod dicat nec firmis rationibus id inda
go probari a Dando Ex dictis colligitur 1o cor venam in pulsus
qa fluor in sanguine qualis in spiritibus vitalibus it, et dicit
Illic sanguinem frial. ratio cor arteria ligata, qo ste quod ligata
ta a cord in pulset qa obri habent spiritu calidu impedito,
tn novi spiritibus immissio et cordis irradiatio. 3tio arteriab
quo cordi jungunt. et eo fortius pulsare ex longinqua ra
q extrema arteria brachiorum et tempore fortius videatur pulsa
re ratio e, qa alterae arteriarum q profundius iacent pulsu minus
debing. Addo alias minus pulsare ob compressionem partium circum
ju, a qbus libera et extrema arteria, q. est unus amplior eo ut
qa longius remota et, a cord plus spiritum simul capiant
et dta q in calorib gradu e longinquata deficiant multitudi
ne spiritum compensarent. 4to Ctri cordis arteriarumq; dilatatio
quatenus fit a spiritu vitali videatur violenta tenere tn
e naturalis, cu sit ab aia et potia vitali q spiritus tanq;
instrumentu. quae sicut motus pulsus et expressione aiae
quatenus mixtu et grave e, violentq videatur simpliciter
tn naturalis e, qa fit a principio intrinseco, et ab illa pia
q aia e, etn et hac dilatatio cordis ut qda mixtu et
contraria qlis in, di tn ut actio simpliciter naturalis. 5to
Sanguis motu dilatationis et qtions mitteda bene aliqua pa
te ut alibi dicemus in motu reflexionis. 6tio. u. cordis et arte
motq reflexq o. 6to illas denique q ex sentu pulsq cordis

Placet Dandini sententia in hac tn duplicet. q nullus aer ipsum cor ingrediatur. Et ex

Corollaria qda 7a

actum

stio

qto Corollarium

4tum

5tum

6tum

et arteriarum, quem simul hab existimat ex, et arte
riae simul attolli ac simul deprimi. Cum arteriarum
elevari et simul alterna manu pulsare ex argumen
ille cordis motus gitio è, redeunt ad sua figura mu
crone pectis pulsat. Respiratio è motus pulmonis quo bila
ri aere frigidus et asperus arteria accipit, et ad sua
et ad cordis refrigeratione accipiat gitio. Ex inde ostendi
dit calefactio oportet. Cum efficiens dilatationis pulmo
nis è potia inspiratio, et calor spiritum a corde in pulmo
nes transfusorum, hanc dilatationem pulmonis, ex inspiratione
mollis et spongiosi, comitatur magnus aeris ingressus
et ex mixtura ipsius gitio. Ex pulmonis fit ut a natura pro
pter ad figuram qua fit ex aere frigido, quo spiritus cali
di detinetur, hanc ex gitio comitato egressum aer
ex penetrando corporis sit. Primis respiratio è cordis
refrigeratio, cuncti primis pulsus è totius corporis calefac
tio, è ex cordis ipsius refrigeratio, quia plus habet in se caloris
igitur fore gaudeat. Non nolle calore et ad partibus
imbrus, tangit fons suffocat, quare ostendit calor illi in cor
di ad universum corporis naturalis sit respectu sui ipsius, è im
modicus, idcoque illi addidit nam pulmones a plus aere fri
gido replebit refrigeraretur. — Ita respiratio sa
ngis et gita alij medici volunt ad diaphragma et totam
thoracem, simulque pulmones in cavitate illa simul ad attollat
et intra repletio difficilior è respirare quia diaphragma thoracem
ipsum gravare queat et loco diaphragmatis, pulmonis respirat

Respiratio respiratio

Ita efficiens dilatationis pulmonis

Primis respiratio gradus

Ita respiratio sanguis

Ita alij respiratio cognant

De Anima Vegetativa eiusq; potentiis

Caput IIIIX^m Potiores vitales organa et operationes explicat.

Ipsi nullum respiratorem iuvet diaphragma, quod tamen illis cava non est sed pulmones

Verum etsi nullum respiratorem iuvet diaphragma, quod tamen illis cava non est sed pulmones respirationem. Lapis ulterior docet. Nam cum pulmones attollantur ob partium consertionem, et naturale uniuscuiusq; et thorax attollitur et in pulmonibus elevatis locus sit: illa ergo elevationem thoracis facit diaphragma, quare cum neque repleto diaphragmate thoracem minus attollere sit, nec pulmones poterunt ob angustiam satis dilatari; quare loco diaphragmate esset respirationem id me fil quod aere ingressero minus se fugerent pulmones, dilatationem a non ni ab humore calido fiat.

Cum loco diaphragmate esset respiratio

Caeterum ghoeznia et febre respiratio motus naturalis, an voluntarius naturale esse judicent, hunc finis ob quem vino nata et alias pulsus, tum quod et animalia respirent, tum demum quod nulla cognitione aut affectu fiant ut sit in voluntario motu respirent. Voluntarium esse aliquando contendit tum quia in hac potestate est, tandem alioquin sapius dici rang respirare, tum quia possumus aliquid in cohibere, imo fierunt quod spiritu strenuati ultro se interserunt.

Contra omnia et febre respiratio motus naturalis et voluntarius naturale esse gb.

Voluntarium esse aliquando contendunt

Placent illi quod motus respiratorius potius naturale aliquando tum voluntarium esse videatur

Placent illi quod motus respiratorius potius naturale aliquando tum voluntarium esse videatur

Quorum ratione respirationem et pulsus

Pulsus

solus

Ipsum

Ut enim ratione respirationis, cum pulsus non solum uni respirationi respondeat, nam una inspiratione ob capacitatem pulmonum, tum aeris ingredientis, ut me dubitem cor fieri expressam, et eam ergo fiat ut nullum aeris simul inspiremus, aliquando longiore aliquando brevi quemque spatio non rotunsemq;

Cur opus prius et multum aeris inspiremus

Finitatum tres libros Aristotelicos de Anima. Disputatio IIIa. De Alia vegetativa eiusq; potentiis.

Item

cui ipsi dia glinnè logos à respiemus ofto qa pulcq mobile
naturis è nullogq mo sto arbitrio subiacet neuè respondè.

Utrum è ac potia nutritiua sit potia sphè et ne distincta à potia motiua

R. Hat dubiè, è potia nutritiua sit potia sphè et ne distincta à potia motiua, nà ad aia, negabile sic phoenix mi gfesto è affirmat distingui. Sata lib. 10 è naturalis facultatibus, et plenius Medici qbus habit s. ipsàc opusculo è motu cordis, et phabile sta iudicat. Dand digressione ut Fundamentum è. Sic facultas hè spiritus operatoris, effectus organa, et nullo alteri facultati conuenit, nam spiritus intuitus qfuere pulsare, respirare, gmatiua, et augmentatiua potia atq; à aia ru è ac nec nutritiua è mt pat q nutritiua necessa aia alimentis sa. a. operatoris à aia alimentis, sed aia ipsa nutritiua sale fouèdà aeriàq.

Negantiua tenent aliis qs separatui et a stirc.

Sed rectius Negant à nutritiua distingui plenius pensanti qa files è à aia potius dia mon enumerans, hanc tagq distincta à vegetale à nuncupant, nec potius negantiè dia vegetaiua plures qs tres enumerant, adeoq; nutritiua sub illa illam ortè à mt nutriente connexq è ita explicè cent. Merce lo è elucidatòu. pag. 1 bè. Dand. l. c. ubi ait se nulla aè necessitate ponendi facultatè nutritiè à nutriente distincta.

R. ad 2

R. Ao è potia nutritiè nihil ut aliud è, qs talis potia nutriens aiali effecti q uehemètiore calore habeat. q non ad mo. n aliqua aualia sanguine nutritò, aliqua n. cone sanguine nutritaq efficiat, nec mt ideò mi ipsi q sanguinè nutritò facultate à nutriente distinctè ponang à sanguine quia sed ab gioni diuing à nutriente, q ut mi tali aali maiore calore qs ita eadem facultas ob uehemètiore calore mer et spiritus, et sanguine efficit et notu. pulcq mi cordi ac arteriis, respiratoem mi pulmonibq fant q notorè, nisi

Similitudo

Cap. XXX. Potia nutritiua organa et operationes explicat. 35

Cap. XXX. An sanguis et reliqui duo humores nutriant

nutritiua ad generationem mouendum ita et nutritiui capitis et generis nutritiui generis unica alimentum illud in substantia mutandum, et necessario necessario, circa ipsum generationem nutritiue recte peragenda quatenus ex ipso spiritus nutritiui efficiuntur quo per totum corpus spargi et alimentum magis spargerent ad nutriendum et partibus nutritis calore subministrent quo alimentum in sua substantia quotidie stagnet, stagnet nihil supra potias famulantes nutritiui, a potia nutriente distinctas et eo diximus, ita nec potia nutritiua quam nutritiue distinctas principalis et nobilissima et omnis operationes ad generationem et nutritionem mouendum referuntur a nutritiue distinguendo

Circa nutritiua

Circa alimentum

Corollarium

25 Ian. p. m.

Cap. XXX.

An sanguis et reliqui humores in corpore uiuant

Dubio et unum ita sit. Sed contra quod nutritiua ad ratio Scot. in 4. dist. 45. q. 4. Durand. q. 2. Vasq. in 3. parte dist. 13. Cap. 5. n. 20. Band. lib. 2. de humoribus. Cap. 14. Ch. 70. et amat. Cap. 4. q. 24. a. 2. Valesius 2. therapeutic. Cap. 4. et quia de alijs tribus humoribus fermi extra therapeutica eos et unum, sentiri si sanguis quia illis nominat et unum sanguinem tragi aliter et de 6. 70. alimentum et hi pro aliter 70 et generatione. Lept. 37. et 28. ito et aia. Lex. 4. Sed sanguis et nutritiua alimentum aliter ito et tribus aliis Cap. 9. et 70. sanguis in de aliis. Confirmatur alimentum accipit pro unum hi quia de perdita et mutatione substantiale quia de nutritio et a sanguis alimentum si quo ante mutationem et aliis nutritio in cui mutatione substantiali sed tamen quia ultimo sanguis et una sedia fluens in uas aut hra extra una in ipso fluxu quinque et sanguini mutua una, nec adhuc mutationem aliqui corruptiua

Ratio negatiua

Tribus humoribus fermi extra therapeutica

Sanguinem aliter et de probatio 70

Confirmatur

probatur ito

subiit qd cadat pte et in toto sanguine gemino at San-
guis extra venam in vas cadens ñ riuit qd nec in vena
fs-n: dicat sanguine e vena fois in vas decadente hre aia
rationale. Sto probatur sto sanguis ñ natus aut crescit nec minuitur
sed tm p appositam riuit unu infuso alio, se riuit-pto
si sanguis aut alia cel aliqd vena pr corporis humani sicut ca-
ro et os, hic in sacra Eucha sub spe panis oxi in cor-
poris generatio corporis Chri et adest sanguis sicut ossa
nervi aliqd vera partes corporis, sed geneis fallit e
solu-n. p concomitantia adest sanguis vbi et aia, ga viua
corpq quale Chri te, sine aia et sanguine ñ e hoc cor
dicant, si in tuo no mortis Chri mo panis generatq fuisset
sub eig spe futurum fuisse corpq Chri mortua, et ex sanguinq
in sepulcro recedat.

Collatio qda Tu

Ex dictis colligitur 1o Spiritq ita vitales ipsi aliales
in ce diatos, et n. subtiliate sanguis, tenuissimq tn. et calidis-
simq cordis calore, a crassiore sanguine secretq, nec vere vita-
les aut aliales dici: ñ n. sta rationis q mutat aut aliq
sint, sed q ipsa caliditate a corde vbi generata, inter q in
calido gestu quietis ac restaurat aut ex alibi temperata
ad propias operationes dialis sensa, et motu adeuat. 2to
Pregq lac diatu ce in lac mutat vt aliud ipsi qda pars
sanguinis magis cocta, q proli genito in alimentu cedat. 3tio
Et Medulla et ce diata, cu sit alimentu ossium, et plaris
sanguinea nam et albi dicitur. Verum, Medulla q spina
dorsi g sinetq diatate, cu plane dauersa sit ab ea

Ocum

3tio

Medulla q spina dorsi g sinetq diatate

De Anima vegetativa, eiusq; potentiis Caput
VIX. An sanguis, et reliqui humores in corpore vivant.

36

q̃ totius cerebri substantia n. candida est cum cerebro à
quo separata, et sicut ipsum cerebrum membranis ac plu-
rimis nervorum et vitalis spina vertebras habet altam ex
tra ongo è. Distat ta à cerebro duritie, ut n. posterior
pars cerebri durior è anteriore, ita et hac medulla quo
longius accedit eo magis durescit: medulla a. q̃ cryssoides
gracilis multo mollior, humidior, et pinguior cerebro,
sanguinea plane substantia è, ac ossa aut alia u. ni spinadorsi
si à aliis spina, sed ipsa quoq; sanguine tenuissimis venis
p vertebrarum commissuras adducto nutrit et cerebrum alitur
Ipso nec adipe aliatur ec, cum is nihil sit aliud, q̃ pinguis, et
tenuior sanguis ex venis expressus parsq; magis solida et à frigore
densatus, unde qa carnosa partes calidiores sit, in vitrail-
lae, sed urea membranosis q̃ frigidiores sit ad natalis adeps
sti qa sanguis aut nisi alimentum dare corpori liberali adipe
partes reficiatur, et tunc corpus macerat, idem de pinguedine
et sanguine illegitimo: pinguedinem n. et adipem sepe p̃ eodem
usurpat Aristoteles, et hi aliqui distinguant q̃ adeps sit in ex
hepatibus masculorum, et partibus membranosis ac venis pinguis
dorsi pericardii et cordis, tamen magis durior è q̃ magis crassis obtinet in
magis gordis et in aliis aliorum partibus et carnosis tunc separatur
pinguedo obtinet a sanguine tradita et tendunt illi aliis do
loribus in pd. q. h. q. a. pe. Caret in pd. ille q̃ ulta a ro
Barnes ro à quel q. a. a et aly qdd. Pulla quod tu ar-
gmta ille solutis adhotalis segg. pd sanguine ab ille aliud
diabolis partes latorii significata dei, qa nin mta aial è et
ab diabolis intutus calore fondu. Spiritu intalis organi dis nug
è quas ob causas p. Bas sta pte q. s. q. a. 2 sanguine ad vita-
litate et integritate humana nisi plurime deriv cum tu. q. 2

1 nemo medulla spinae solum differat à cerebro

4 tua.

pinguedinem et adipem saepe p̃ eodem usurpat Aristoles.

2b Jan. a p. f. diversos obtinere habitan gentes alij sanguine vivere

Pro solutionibus Aristoteles segg.

Tractatus in sex libros Aristotelicos de Anima Dis-
putatio XIX^a De Anima Vegetativa eiusq; potentiis
a. 1. ad fin. dixisset carne et ossa, ob eius partes mutis sangui-
ne-u. animal. fieri, et, sic calore et spiritibus ex sanguine gignitur,
ideo d. Sect. mirabili. lap. 10 ait sanguinem dum animal mutat diuersi-
genere, q. tu. idem de partibus animi lap. 2. 8 partibus quia in nich
distinguitur, sic carne, ex qbus heterogenea media sunt quatuor sc. ex
carne nervus idem illorum q. tu. mutrimetalia sunt ut e sanguine. sic
excrementorum ut e sanchia spiritus sicut ostendit latius
d. partibus bruta. et in regione varias partes unicuiq; hoc e aia.
in partes tu. in de 70 quae annotare. idem distinctio adversorum
in sanguine nutrimentale et aliata fidelitia. ut. 1. sanguis, quem
ob sua pentale aliata dicunt. sic a nutrimental, et distinctum
quare in hui aliatis a e. nec ille est. idem. Motus sanguinem
dial. in fieri ab innata mutile. sed ab eia p. ii. attractiva sic
expulsiva p. nomis opposito. sic. Ubi sanguis mutatur a verbo
hypostatice. ut etiam sit a. de reg. Dei duas naturas autem
aut Dei. et sanguis sunt. et hi. sanguis. a. quarum. sed se sua
quada. sua habent. nihilominus tu quoque ne ligi in esse
tu. d. et. e. ne partis se. et quatenus ad mutis mutat. unigenitus
abie-u. idie natus, tu e. ne mti Dei. et integra nata assumpta.
quae sunt. Deus in dei. et aia. qa aia. et q. dia pars naturae hu-
mana assumpta. ita est mia. a. di. et sanguis. et hi. et quae
ho pars humana nata secum. ad unig. nostrum. et originale
et. sanguis.

CAPUT XX^m.

An dentes, ungues, capilli mutant.

Affirmant mutare. S. Thos. in 4to. dist. 19. q. 1. a. 2.
et in illi. Scilicet. Sunt. to. 70. in. 1. parte disp. in. 1. et. 7. li.
70. de quod. lap. 4. q. 23. a. 2. et. 3. q. 1. de aequibus et capillis
mirabile. iudicant. M. un. 2. d. aia. disp. 1. a. 1. q. 5. et alij. Sunda
mentis illorum. et dentes ungues mutuisq. et crescunt. sic

Quod ante hunc sta-

Caput IX An sanguis et reliqui humores in corpore mortui

Caput IX An dentes, ungues et capilli mortui

mortui — negant ungues et capilles mortuos, atq in sententia pleri

disp. 20 cap. 7. n. 34 Fernelius 2do physiologiae cap. 2. Santo

lib. 10. tract. 4. q. 5 Fracastorius lib. de ratione Damaly lib. de sois

generatione cap. 2. Dand. lib. 3. cap. 4. q. de dentes et cornua

negat mortuos — Ita ungues et capilles et haec argumenta pro sententia

ex mutatione extremitatis et gracili, quae solum accidentaliter angetur, quae non mi

nuit ars pat. nam crassitiem illa extremitatis a cornu mortuis, lendo

ribus nervis et arteriis digitorum solidatur, et ob crassitiem resolvi non potest

a nisi expultrice in extrema digitorum parte extrudito, ibique exsic

cata et indurata in ungue evadit. similiter crassitiem illa et pili

genus naturae in angustis meatibus cutis detentis, sic bene utilis obliqua

figura in pilis et pilis exscindit. a pili et ungues non solum ob humorem

ut ita supponit, sed gradatim a nova parte ungues et pili ex

cute prorumpente, quae manifesta experientia colligi potest. Nam si quis n. ali

quam partem pili aut unguis ubique limitibus signet semper quantucumque pilus

aut unguis excrescat, nihilominus eadem limitatio, quae distinctio, uno tempore

parte mutilata, solum eo maiore non ob factam ratione deficiente mutilatione

mutilatione, nihilominus tamen, et saepe ubique excrescit pili et ungues quae

vel in quibusdam aegrotis ex aliis partes extremitatis ita magis excrescunt

quam et in cadaveribus licet sicut tertio de Gent. analim. cap. 10. pili

et ungues excrescunt ex tunc aliquid, quia cum sicut antecedente

ac, secretiva partes expellebantur, ita calore ambiente ab

in putredine cadaverum, mutatione pili et unguis separata extrem

disp. ob haec argumenta satis efficacia de ungues et capilles haec

sententia quae quia nisi placet de dentibus. a non ita certo affirmare au

sim, tamen ita ab autore et ipsi tacent, tamen ita argumenta allata, dicis

non ita sufficientia, tamen ita unus ossa quae ex ossa. a. mortuo, et

augeri nec mortali nemo dubitat. Nihilominus tamen ita non quia

negant alii de ungues et capilles

Dand. de dentes et cornua negat mortuos et ungues et capilles et quae argumenta

pili et ungues non excrescunt solum ob humorem

2 etiam

3 etiam

haec sententia quia de ungues et capilles placet

et dentes non ita certo affirmare

probabilis tamen Dand. sententia

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio III^a De Anima

Vetere aetate fuit sicut post pili, et ungues crescunt à cute ingrabili sin. Sed dicebat quin immut et multo ora qui à corribus, quia venera unus ex octaua experimentia fieri cum qui obi ungues et pili in mutat tm partes mutis aliqo mo licitu, quatenus ad ornatu, et quaeda alias utilitates mobilida tis. Quaeres an pili et ungues, cum mut carni adnatis in gminari, cu eu nulla fra cum habeant magis in adhaerent qi ea quinte nomi, cu pre dolore aduenty à separatio nis ea. n. q gligua sl ob qualitatis ndam diuersitate, qos praeibus ut mea, aneda, q da diffinibus separatio et mutua una ria &c. — Sed aduertimus dubiu e an partes alia mutis q dia aliqb, ois iterte inte se habeat gminatibus, si in duaqo dicontinuis se tunc in illis dicibus q hnt ia, diuinitate, et erit ia numero distincta quot ptes corporis dicontinua sicqs in pribus dicbtinuatis sl dici aam gminari, si in ea indiuisibilia immerata quedas, in qo in cuiq dia e indiuisibili, una numero fra erit in rbribus numero mutaci. Denq si q una numero e, unam numero nra, et hre adeoqs gminum e quomo dial unum numero erit, si a dicbo continuis bo in primis sensu, et experia unu reclamare qui in dial carni ossibus aut oia ossa, sed in pedibus, et brachys inte se gminan et inte quomo fra particules qre distinctae generales in mta gminan se habebit, an unaqs eiu indiuisibile terminatiu habebit at tunc simul oriu duae fra, seu indiuisibilia dam in ocis indiuisibili mao, à una tm habebit utra indiuisibile, et altera extinuacie terminatio. — Ad hoc dubiu ex partes dialib sed in pisciu, et pelli magna naturale organorum habentibus in ois mis se, imo nlqs duas mis se, sed particuli distinctas non gminan

Ipse ungues, et pili in mutat tm partes mutis aliqo mo dicitur.

Quaeritur, et ex an pili, et ungues cum carni gminentur.

Dubium e an partes diuersae numero q dia in partes, ois iterte inte se habeant gminationem.

Ad dubium ex

Vegetativa eorumq; potentiis. Caput IX.

An dentes, ungues, et capilli animant.

De sec. m. qs solu ghmtale, et collgatiõm aliqua p nervos arterias venas, vincula, tendines, et similia corni, cum tn suffiente be p se ad unitate animalis, q partes illa facta sint ut à se metus et à sua aliqua alia sup veniente cui subordinata essent dependerent in ordine ad unu aliq aial gstituendu. Nec in oibus corporibus animalibus eiusdem fms unitas exqledam diuisa p sectiones sint mirabilis, et magna organorum dimensionis a gratia mira be n dnt maiore admiratio quam mirabile reperiri in rebus minutis q homogenea. Et alqs ita sentit Diaq in 3. phie lib. ab. capite. 9. n. 2. ubi ait satis gstare ossa et carnes eadem superficie mathematice à uniri, et tn ab eade aia in parui cui gstitit suam in Meta. dicit q. sed. 3. n. 11. dicens ad hoc ut partes animalis unu qdam p se constituant, satis be q. nature habeant aliqs continuitas, et copulatiõ q. oibus illa sit, quamuis n. sufficere ut dicit sint eade aia in parui, et quemcumq; ea, ad gstitutiõem unu ens, sic unu ab simplex. Diano. et lib. 3. cap. 6. ait ideo in se extrema à natura ita gstituta facta ab reliqui corpus plurium partium structura gstitum, quoqmo ab unu uno completur efficiatur. Ad ea. u. q. q. objiciebat futuras plures aias in brevi animali sic in Sole unu aia futura in plurib; materiis, ab nec aial unu numero n futurum sed plures futuras partiales aias in ~~tantum~~ aliq ~~tantum~~ habilibus q. sint unq totaliter aia plures fore et in Sole unu in plurib materiis partialib; inter se quoqmo ab à sua genere sed a. adunata n be Dominus etsi partes plures numero sint aial tn n sit unu numero futurum, ita q. aial ob sua mira nobilitate diuisa non partes, quam nulla a mi mal est intra

Cum à mi oibus corporibus animalibus q. eiusdem non unitas exqledo

Q. be Diadem. cap. ubi extrema à natura ita gstituta facta sit

ff. ad obiectiones Rx

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio IIIIta

In aliquo nro grexar ex qbg composito segrat

Disputatio IVta
De Anima sensitiva et ea sibus in communi.

Sequitur ordo ordine aia sensitiva quæ vegetativa aia
Sibi aliis cognoscitur, alias appetentis, prius de cognos
cendis, hoc est de sensibus sibi exemplo agendum est. Dividitur a
se ipsi in sensu interno et externo, de quo seriatim regulatim
hac disputatio disputaterq. ac ad aliam sensitivam, et eorum nici
spectat tradendo.

Quæst Ia
An Anima sensitiva sit divisibilis

Sensus quæstionis est an aia sensitiva sit tota in toto
corpore et tota in qualibet parte eiusdem, ita ut nullus sa
tendat partes et totalitas diversis sibi respondentes. Hoc quæ
nam ita non sensitiva sed et vegetativa in plantis inventuntur
et ea quæ cum eis gemma seu cicatrice in planta divisa, seu partes
abscissæ adhuc vivant, et alteri mortua germinent et ple
nitudinem imperfectam detecta, satis dia ac plantæ nonnullæ do
ta vegetativa, quæ sensitivas imperfectas aliquid divisibiles esse
esse docent.

Dna. p. Ratio nostra agit est de perfectionibus aliquibus quales Magnus Boe
thius constituit, ex diversis et extremis omnibus partibus spa
tia. pla. q. 7. th. a. 12. Circ. vide. Pmo 2 de aia q. 3. Bonauentura
in 2o dist. 12. q. 7. ll. 2 de aia cap. 20. q. 12. a. 3. q. th. quia et
tiam probile affert Bonauentura quod potest et hoc compositum
ni extensa et in partibus separatis quinque ut in igne plutar
et in imperfectis animalibus ut est aia perfectionis diuisa in partibus
separatis in th. fo. 2. se solum totum corpus, cum partes copulatas
respicant atque mirabiles th. Addunt illæ lib. de inuentione

quæ ordo nro prius
[illegible] prius aia sensitiva

sensus diuisibile in ente
ne et externum

sensus quæstionis decla
ratio

q. ea vegetativa diuisibilis
sensitiva sed et vege
tativa in plantis inuen
tur

Refutatio

Dna. p.

ratio nostra agit de perfectionibus aliquibus quales Magnus Boe
thius constituit, ex diversis et extremis omnibus partibus spa
tia. pla. q. 7. th. a. 12. Circ. vide. Pmo 2 de aia q. 3. Bonauentura
in 2o dist. 12. q. 7. ll. 2 de aia cap. 20. q. 12. a. 3. q. th. quia et
tiam probile affert Bonauentura quod potest et hoc compositum
ni extensa et in partibus separatis quinque ut in igne plutar
et in imperfectis animalibus ut est aia perfectionis diuisa in partibus
separatis in th. fo. 2. se solum totum corpus, cum partes copulatas
respicant atque mirabiles th. Addunt illæ lib. de inuentione

ratio nostra agit de perfectionibus aliquibus quales Magnus Boe
thius constituit, ex diversis et extremis omnibus partibus

q. hæc sequuntur

Bonauentura citatus quoq.

Plat. et. aud. illis

Dic, q anima sensitiua et sensibus in communi cap. 9ª. An anima sensitiua sit diuisibilis.

et si ostendit cap. 7º et 8º in corpore animalis cap. 9º dicere q in perfecto animali, hinc aliis exteriores et nihil quod de anima perfecta animalis in unum coalescentia perfecta in habent magis unum.

Sed contrarium affirmat diuisibilem esse aliis sic ratione nale Scot. in q dist. 44 q. 1ª. Durand. in 2º dist. 15. q. unica. Gabriel in 2do. dist. 15. q. unica. Scot. ante d. anima q. 2. in une. disp. 1ª. q. 4. Dant. diuisibilem. 2. pte. 2 q. aan. Sed aut de fomes omnia tam ab nostra q. concordia Philosophi ministrata. Et esset Philosophus 6. phys. text. 49 docet de q. quia maale sive q de potentia naturali diuisibile de sunt mata et 8º phys. text. 7º ex eodem principio probat ipsum animam esse indiuisibilem in mata in de lib. de mutatione animalium cap. 10 Calliste mus festa animalia et festa dicit q partes eorum dissecta diu certe in bruto tempore uiuant et non discrimine sane reddit q conquirere sint partes eius magis graues et ab principio pendentes unde stat illa partes in animalibus certificatorum animalium agrometis diuisis in dicuntur partes illae ita diuisae multo tempore uiuere, ea q. dia illorum sit eio impatibiles. Denique 1º de phb. animal cap. 10. Corpus perfecti animalis amputato capite aliquantulum quidem, credibile fiat ex eo, q insecta et diuisi se moueant. Negat a. caput amputatum nocet nulla commutatione eo q. sicut aspera aliena atq indiuisibile diu perfecti animalis de remanet, potuit hoc ratione reddi quia q in eo dia in e. Et ex hoc deinde optima ratio huius rei. Oui sed si fieri et de deperdens a mata quia, e diuisibili, sed ita mata dependent eio perfectum animalis ge e. ma. nihil ab. ne q. fit in mata quanta cuique in singulis partibus illis et q in una parte cuiusq. ab eadem dependent ita, ut sine illa esse in poss et eodem mo q. fit in alys partibus ab ysde dependent, nisi ergo tota sit diuisibilis, ne si indi-

Rectius affirmant alij esse aliis esse rationale de diuisibilis

probatur multis filis rationibus

Ex dictis optima huius rei ratio determinatur

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima Dissertatio

III^a De Anima sensitiva et sensibus in communi

mutabile et non penitus ab nulla plenam terminata, nec terminata fuisset edulio et potia illis quasi abundare. Ro pro

Ro. ex natura et [illegible] Rxdo

pria fundamenti ille Rxdo non ausi negare id et de Tanc

dias perfectione in manere bruto aliquo tempore si rationibus vere

tur, ut eo dato dicendum est id non fieri quia indivisibiles sed

quo partes illius maioris proxque sint et dependentia ab uno quod

principio nisi esset optimo mutabile qua sublata perirent et pro

hanc Predictam sit a prie quia allatis, dicit perfecta natura

habet ad magis una

Caput II^um

An sensus sit potia activa vel passiva

Ratio dubii ille

Ratio sumendi dubia colligitur ex ille quia a text. magis ad bene cognoscendum

hoc potia passiva eo quod parabat ab ovo sensibili, quia ramo in ex ille

ratione sit perfectius in comparatione de sensu quia doctrina magna e

mh auctores philosophia quia n. in fundamento quia de ratione di

Mater inh. DD. in potia sensus exterioris quia

posuerunt ipsum eo sensu unde agente quia sensationem causant alium

patiente quia speciem ab obto recipiunt et de hoc posterior sensu sen

tiatur sed mentio a s. Pa pro pie q. 7 q. a. 3 et plurimi alii

Refutatur

exploratum in quia sensus agentis magis distinctus a patiente magis re

munit sicut sicut illaetis agentis et patientis, in quia sensus

sensus optimi, s agentis et patientis, in demum quia nulla est ma

gnis multiplicatoris, cadit in potia sit et speciem semper observa

tamque oliuere. Ally igitur ut Egidius quia Doctor

Doctrina

tor Angelorum. Ally libro de sensu agente Dantes creatos

in immoratia Cap. 10 docet sensum eo in potia passiva

qualiter recipit species quia in ipso obtia id nat qui sensu

tum speciei notum eo sensatus ad quia sensatus in a sensu po

Caput 5ū An anima sensitiva sit immortalis.

Caput 33ū An sensus sit potentia actiua uel passiua ab obiecto effici: in sensu a tm recipi, id q̃ probat ex text. 92 ubi dr actiua operatio sensus fit extra et 3tio de anima text. 138 ouid in actu fit sensus et sensibile sensibile a. Et actu in quadruplex species: qo illa quadruplex ordo sentiendi sors ratio refellit Scot in 3o dist. 14. q. q. a. 2. 3o. n. manifeste pugnant ij fere q q effect text. 16 ut quem dent de actione immanente at idem ibor transeuntis forent ab obiecto in sensu et libro de somno et somniis cap. 2 sensile mightfaciat agere idem et sic text. 37 docet cum fit causam effectiuam alterationis, q in sensu fit, text. 118 ait sensu distinguere et indicare sensibilia. text. 127 aere q dr ab odore pati et se alte fieri, at in sentire, quoniam sentire in fit solum pati et text. 140, actio uisus uero dr et qualitates gustuo, colores et saporis innouata fit. Q notorie sensatio in est actio totalis qa in q fit sensus corpus ab mutuo ute principio. Denique sapere recipere species sensibilium sensu tm fit uno qe sola receptio species in fit uno. Id q fit testimonia ab aduersariis allata Q tur ipsi plus in effici ij q obiecto per species a se producta sit cum particulari uel mutuo mentalis sensationis una cum potentia. — Albertus Magnus 2. pte summae de bono tractat de sensibus doat sensus idem tm potentia passiua fit q nisi tm sensibilem recipiat ij alia et species sensuum impressa efficiant sed et fallitur tm qa potentia vegetalis q idem dicit actiua et nobilioribus cum sensibus nobilius 2. fit agere qm pati tm qa sensus fructus cum dari sufficere text. 11 ad sensationem recipiendam organum tm qa ipso proportionem causa uisus uidet audit et cet falsa forent, tm qa in uisu ij pnoi sunt fili repugnat m. lil. q utrumque

Q Ad id igitur fit sensu qualemcunque species ab obiecto recipit et actu et tandem inducto passiua qualemcunque actu sensationis efficiat actiua potentia fit ita. Sic ja. pte. q. 79. a. 3. Capr. in 3. dist. 14

40

probat sua ratione ex file

1. Q estatem ita sua fit

28 tex. 3. n. 2 to

3tio

4. Q species sensuum impressa Capitur allata Q tur

3 dic sentiendi

Q estatuitur.

Q Conclusio. ita sensus qualemcunque species ab obiecto recipit et actu et tandem inducto passiua qualemcunque sensationis efficiat actiua potentia

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima

Disputatio 111ª

q. ja. Sina. tto. q. quinto. Cap. 8 et 100 2. de Cœlo Cap. 9. q. a. 2 Dand. dig. 25. et satis pal. ex refutatione aliarum sententiarum

Ad rem dubitandi mihi Capitis proponitur An Philosophus

Ad rem dubitandi mihi Capitis proponitur An Philosophus

potuerit sensibilia generare in esse ac actu, et hac re consultando illa cum potius negotiatibus quas ante tractaverat nullo pacto passivum ea dixit, nam negotiantes agitur in sua actu ut naturam alimentum illud in substantia unaetus commutando sensus in mobilem sua ita agit, sed ab illo tm patitur, etsi agat in corpus affectum manente q. hic in negat et alibi ut ostendimus clare affirmat Philosophus

Caput 111ª

De Speciebus Sensibilibus.

Etsi an in singulis sensibus species dentur et quales illa sint loco proprio dictum sit hic tamen quædam dubitationes de speciebus sensibilibus in communi explicandæ sunt

quædam de speciebus sensibilibus dubitandum

Primum igitur Dubium est an sint ponendæ species aliquales sensibiles, negant illas esse in sensibus extrinsecis Durand. in 2. d. 17. q. 3. et in 4. dist. 49. q. 2 Ockam in 2to q. 14. et 15. Gremanus in 3o dist. 3. q. 3a, et in 2do dist. 7. q. 3 et dist. 13. q. 7. Gabriel in 2do dist. 3. q. 2. Garb. in sua summa q. 63 Dand. dig. 25. 30 q. dicunt nolunt sentire obiecta ita si intra sua debita distantia ita sint ex suamet natura sine ullis speciebus adminiculis agere possint. Quandoque illorum est quia species ut lux superflua, et superflua quæ illas sint, quomodo, et quo, et ubi ducantur, an omnibus sint an maales, quomodo dennant, et plurima alia quæstiones de rebus difficillimæ explicentur

Quandoque negatur

Nihilominus tamen Dicimus esse illa esse species sensibiles ita S. Thomas 1a. pte. q. 51. a. 2o et 3tio q. quinto Cap. 29. statuunt. 2da parte summæ à q. 22. usque ad. 26. Mod.

Conclusio nra Dantur aliquæ species sensibiles.

De Anima Sensitiua et sensibus in Communi
Caput IIII^um de Speciebus Sensibilibus 4. 41

Magn. 2 pte Summa de hoc tract. q. q. 14. Scot. in 2. dist.
3. q. 10 et in Qd Richardus q. 2 ll. cap. 6. q. 2 a. 2 Maior
dist. 4 q. 3^a. Vasq. in 1^a 2^a. disp. 78 Ramin et Theologi, ac
pti Philos. Idem ex SS PP Senex Mag. 10 conseruum cap
10 et Ba lib. 12 super generim cap. 10, et in de Trinitate
cap. 2. Damasc. 2. fidei orthodoxa cap. 20. Israelm in Mo-
rologio cap. 26. fol. 4. 30 ex Philo. q. text. 29 ait obtinage-
re in sensu ut visibile, audibile, at cum visibile distet a sensu
visus, nec dep. actio in distans in per media nisi è ut visibi-
le aliqd transmittat in visu, hoc a. q transmittit, species dicing
cito pb. ratio q. sensus ex se è indifferens, ad hoc vel illud
cognoscendu. nisi pb. cognoscere album et nigrum ex se a ad
hoc utrum pricè è determinata, go dl in sensu n. q. in visu dè aliq
principia determinans illu ad hanc potius qm ad illa se extendat,
hoc a. determinas è spec. Hec effugies n. dicas illa determinatio
sufficieh fieri à scientia talis, vel talis obli. nà hoc in dere
intrinseco, q dl res abstrahes principl lo in hl dicunt dl in extrinseco
sensu id in sensual, scientia. n. obli è aliqd extrinsecus
sensui determinans a potiori ad agendu dl de ipsi intrinsecis
data desumuntur à varii experiri rem q à cerpo è formong
in speculo aut argentog rammong q in fundo vasis vacui ad aliqs
distantia in ut vase aqua repleto sit; baculus parti in aqua pri
mi aqua fractus infra aquas apparet; si speculo gcona Euripi
sit q gorgo res maior apparet in aqua mota, res extra
pita maiores apparent quam in quiete dle. Hoc obiec-
tum plurim alia cum reddi in pt in varia specu reflex
io refractio unio, dispersio. Porro fundamenta discussionis
quo ad difficultates q in specig occurrit satisfiet in seqq

qb. auct. Maximo n. 7°

cito auct. genus phil.

notatur ratio rationis 7^a

20 Jan. 12.
2da Ratio sensus ex argent.

Ad fundamenta discussionis n. pt respondet.

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima

Disputatio IIIIa

2. Dubium. Qd nõ sint spẽs sensibiles qua assertio

Spẽs st qualitates et ponũt sub habitu, vel dispositõe

probatur:

Spẽs ẽ ponũtur in figura aut qualitate sensibiles qua

Spẽs ẽ st potia entia

Ex spes potius sub dispositõe collocãda

2da assertio

Spẽs sensibiles distinguũtur entiali ab obiect.

probatur 1o

2do

rdũ ipsis Dubiũ est. qd nã sint spẽs sensibiles st
st q assertões — 1a Sẽ spẽs st qualitates et po-
nũtur sub habitu, vel dispositõe. qbꝰ n̄ st substãtia, nã vel ẽ ani-
spirituales, vel corporeæ. si prius ut clarũ ẽ ex pondẽt ex
suo fieri et dõ à mãa, nec posteriũs, alias 2. qa simul tam
in medio ij in sensu plures spẽs ingenerãtur dare penetrãs cor-
pora neqꝰ st qualitates ex eadẽ caũa sicut relãs ex vere pondẽ-
to et ad se trahẽs effectus quantos multo minus st ex posse-
ribus accidentibus qõ st qualitates; at n̄ st in spẽ figura aut
qualitate sensibili, cum ea sub se sua cadat spes a sensibili
sensu n̄ percipi ipsa ostendũt spes st potia entia cũ supponũt
potia entia non sensa, retrat igitur ut sint habitus, vel dis-
positões, ex potia ut sit completũ principium sensatus super
addãt suas disp. q 2. sect. 3. n. 10 sub habitu illes pondũ
Verũ qa nãa sua nalẽ mobiles qualitates st salte spes sen-
sum exterioris, ea sub dispositõe unã potius collocãda ratio
assertio. Spẽs sensibiles distinguũtur entiali ab obiect. à gbus
cadit. Sõ q Durand. in 2. dist. 3. q. 1. b Valentia tom.
2. controversiarũ Catholicarũ cap. 28 q spẽ colorũ à calore n̄ aliter
quam lumen à luce distinguũ gaudent. ea q per sensum cognosci n̄ possunt ei eiusdem sensus esset ex obiect. sed assertio vera
est. à p. pa. è mentale. q. 2. a. 1. ad 3tũ et 7 Metaph. lect.
3. Aug. in 3 parten. disp. 38. cap. q. 1. 4 et 20. disp. 102
cap. 3. n. 9 Suar. disp. 43. sect. n. 2. et gb. 3o Spẽs gnos
colorũ ut albedinis, et nigredinis simul st in eadẽ parte cor-
pis. qõ n̄ gris. qõ n̄ st eiusdẽ spẽi ch nigredinis, et albedinis. de
fe. Spẽs colorũ aut color tunc spes nõ posset, at Qe ô q
experiũ, spes satisfaciũt q ducit be colore nalit accidũ, qa

ab albedine valde intensa potest et intensa species suari et
quatenus remissa possent in a bono oculo in propinquo visi
stia. Species procedunt in medium ad magna distantia et mag.
spatia implent, quemadmodum a parvo obiecto ortae facta a calidis coloribus
in quantum nec in color colore ita efficiat ad fundamentum adua
sanorum dr fallam in similitudine de lumine et luce, deinde
et si species obiectum cognoscatur satis de, quoque modo eum
ipsum obiectum representare habeat. — Ratio Aristotelis species saltem
extremorum sensuum et magis pertinentes suis obiectis immediate
bing nisi ipsa obiecta producunt istas species, et ideo caloris
aquosa et a calida aquosa si pertinent suo effectu de speciebus in sensu
intimi hoc in et estu, quia in immediate non fieri deperdet ab obiecto
sed nihil species extremorum sensuum sed et alibi ostendere possunt
ab actu sensationis extrinseco. — Ratio Aristotelis species sensibiles in et fantasia
pertinent in et fantasia imagines, et similitudines obiectorum sed tam
mutuales qualitatis in sensu quantum ad efficiendam sensationem species
expressa et fantasia imago obiecti ita ipsum autem Caiet. in pleg. q.
a. 2. Suar. disp. 20 sect. 1 a. n. 20 Murc. 2. de Aia disp.
4. q. 2. et Themistius ex S. Aug. q. 50 de Trinit. Cap. 12. dicit
species intelligibile et bona a stare in hoc par ratio inter speciem ad
ducit semper obiectum semper a illi cuius est in et alia similitudo quia
habeat mutatio inter illi quando di Ratio est si species sensibilis est
fantasia similitudo obiecti tam hoc ipso quia sensus species in fantasia est, cum
esset assimilatus motio et fantasia sentiret adeoque alia sensatio
opus in est, at ipsa sensatio est vera similitudo obiecti unde species
expressa dr 60 species sensibilis non impressa in et fantasia tamen
similitudo, sed tam mutuales qualitatis ad fantasia similitudine quando
proxime et ultimate in potentia quantum et hoc agit doct. Scotus

probatur ratio

Ratio quadruplex

Ratio Aristotelis species saltem extremorum sensuum pertinent suis obiectis

Ratio Aristotelis species sensibiles in et fantasia imagines et similitudines obiectorum sed tam mutuales qualitatis in sensu quantum ad efficiendam sensationem

Conclusionis Ratio

sent. 62 ubi ait sensum cum patitur ab obiecto dici non esse
similem obiecto, cum vero passus est, hoc est sensatio, in se habere
obiecto assimilatum esse

Quid sit species species sensibilis. 2um Dubium est an species istae sint divisibiles, seu extensae

2um Dubium est an species istae sint divisibiles extensae Resp. non esse

Resp. cum communi est quod sit accidens materiale cumque fiat et sit dependens a
materia est divisibile ad extensionem subiecti sed species sunt talia acciden-
tia, quae in aere, et in organo corporeo recipiuntur ergo etc. Nec repe-
rit quod dicantur Arist. species sint immateriales

Argumentum ab Aristotele textu 121 species dici sine materia, et communiter vocari species intentionales: non ideo non sic appellatas quod simpliciter non sint materiales
sed quia comparatae cum obiectis sensibilibus ipsae sunt diminutae, et im-
perfectae minusque materiales quasi spirituales censentur, nam et tamen qua-
quid non est, et in instanti ad magnam distantiam producuntur ac subti-

Cur tamen hujusmodi accidens intentionale et spirituale vocetur. lissima qualitas est, hujusmodi accidens intentionale et spirituale vocatur
— Caeterum quomodo minima pars speciei repraesentet obiectum integrum ex-
plicat dicetur de visu

4um Dubium est quaenam sit causa efficiens specierum sensibilium
4um Dubium est quae sit causa efficiens specierum sensibilium Resp. esse ipsa obiecta externa in sensibus externis Resp. esse ipsa obiecta externa ita S. Thom. 1a p. q. 85 q. [illegible]
tes Cap. 60 et Scotus ibidem, et alii communiter et probatur 1o ex Aristotele [illegible]
Probatur 1o auctoritate Aristotelis 54 ait sensum pati ab obiecto, obiectum autem solum se habet agere in
sensum, nisi transmittat per medium qualitatem ad sensum quam nos speciem
impressam dicimus, quae ab obiecto sensui imprimatur. 2do ratione habemus

Probatur 2do ratione ignem calefactivum esse recte ex eo colligimus, quod eo praesente calefi-
eamus, remoto autem calor paulatim abscedat, ita etiam cum praesente
obiecto speciem recipiamus, eo vero absente eandem ammittamus, obiectum
speciei sensibilis causa efficiens erit.
5tum Dubium est an species sensibiles immediate recipiantur in potentia sensitiva an in organo
5tum Dubium est an species sensibiles immediate recipiantur
in potentia sensitiva, an in organo. Resp. immediate esse sensum (im-
mediate vero in organo, ita S. Thom. 3a p. q. 11 a. 2 ad 3um

Resp. in sensum; probatur et 3. q. gentes Cap. 49. Probatur ex eo, quia sensus ab obiecto pati
debuit Arist. ergo species ipsi sensui imprimi voluit: quia vero species tan-
tum potius materialis est in organo corporeo et species sensi-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

obiti mediante sensu sint in organo. Confirmat à simili nã et species illegibiles in intellectu ponuntur, et habitus in potentiis sensitiuis species sensibiles quã habitus, vel dispositiones sensuum.

Confirmat

6tũ Dubitũ est quomõ species sensibiles de sensu generentur ad quod dicendũ solet in genere causarum dispositiuã, id est effectiuè generare docet. Pot 2 de Aia q. 12. gentiũ 2 to qa actio simplex, et immanens, non fit fiendo à rebus sunt principij reali distinctis, sed generatio est actio immanens, potentia et species reali distinguuntur go ab utroq; effectiuè non fit, adest sensatio, at solus aer effectiuè fuit à potentia go non à spe, ido sensatio est actio mixtum, go dt fiendo à principio mixtũ, tale a principium species non est q et in aere mixtum dio reputari —— Sed Secundum est eorum species impressa quã potentia generare actiuè ad quod dicendũ species expressa ab species 7a pte. q. 14. a. 2. et q. 54. a. 2. scot in 7o. dist. 3. q. 7 lapr. dist. 35. q. 7a. a. 7o. Suar. disp. 37. sect. 2. n. 4. Vasq. in 7a pte disp. 102. cap. 4. n. 14. et c. ido d Aia lap. 6 q. 2. a. 3. fo. 7o anti. Kilis, et 5. sug. quorũ ille text. 59 dit, actiua operatione sens exta bã, visibile et audibile, at visibile non ad visum non nisi per speciem actiuè generare fit, et dicitur; sic a. q. d. prend. lap. 2. et capitum alibi docet q ab obto et potentia sensitiua non etiam ido idem, tũ qa de species aliqd ad actus sensuum, aliqd necessitatis ido sufficiens sit efficientia reddi non fit id non gdetio sine qua non, sed principium effectiuum, tale a aliqd species impressa, quã ros tũ Suar. l. c., tũ qa et 3a obiti, q tm ad sensus operandũ dati sit, cũ species ad simpliciopera dũ sint, hae ido disponuntur, aut gdetiones sine quibus non appetabit, q tũ gdetionem sine qua non, et eam efficientem confudere est ad Vasq. in 7a parte disp. 45 lap. 3. n. 7

o tũ Dubitũ est, quomõ species sensibiles de sensu generentur ad quod dicendũ solet in genere causarum

7o dicti sua

o sensibus sua

ou species impressa generat actiuè ad quod dicendũ species expressa

30. 7o scot. q. sus.

probatur ido 7o

ido

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio prima.

Pro

tu, ergo ut vidisti ibidem in Cap. 4. n. 18. argumentabar, qa species impressa in specie expressa peculiaris ratio effectiva ita unio albedinis v.g. cum qua unio albedo albi, tu qua unio albedo albi, tu sic a specie impressa. Quare ut una species sit ratio effectiva in ordine ad substantiam, et q. sit principale sed partiale existit ratione illius illud quod aliquid ex mechanismo. E. ergo species impressa in sensibus, qui usus adhuc seu species expressa, tum qa species impressa ex fantasia obtineri et potuisse ratio videtur, tum qa species expressa ratione sua a utilior nobilior sit minus principalis species. E. impressa ab obiecto principalis actionem fit, et si species impressa fuit principalis ratione effectivae esset species expressa qa esset ratione aqueae et hinc patet solutio ad 2. argumentum pro 1. negatur dari in de habitu principiis partialibus ad fin. unum principale aliquid ratione existendi E. et in quanto aliquid loquebar. Ad 2dum distinguendum quoqa. nosa. n. 6. 7. aliquo principio a quo procedit actio intuitiva n. a. d. ori ad et alio intuitiva procedit ab habitu, qa tu non habet potentia intuitiva, sed ad actum intuitiva requirit ad et habitus a principio intuitiva. tu species ex specialis ou jam sit, ut inde actus prodeat ab alio principio vel tamen partiali agente vel tamen mera conditio

Primum Dubium E. Utrum species sensuum exterioris prodeat in genere a suis obiectis ita ut remotis obiectis quomodo deviniat. Circa humo ad remotam corporis luminosi. Aliquis intellectus ducere posse species remoto obiecto doceat Pundang. 2. d. aia q. 22. Vasq. in 3a parte disp. 28. Cap. 2. n. 9. et Ripa 2. Cap. 2. n. 9. Quare Aristoteles libri de Somno et vigilia ab expressa descriptio libri. n. text. 138 ait aliquibus verbis mede terminis et magis naturae in specie visionis et libro

Pro

Ad 1. Obiectum varietur ratione species impressae a natura principalis

Ad 2. Ad argumentum pro 1. in ad 3.

Ad 3. Ad dum

Species Ad alia ratione Utrum species sensuum exterioris prodeat in genere a suis obiectis

Aliquis intellectus ducere posse remoto obiecto species quae ego ad. fieri

Et in somniis cap. 2. Sensibilia magis ipsa in nobis singulas sensorica sensatibus efficiant, et affectio quam ea in nostris non in sensoriis modo cum sensus agunt, sed et de ab opere desistere et paulo minus in sensu et solet in operum quantum consistato cum affectio oriunt. n. ut visibil oriat species quam commotio quae a lumine profecta oculos adhuc perculeat, ipsem si quis albus aut unus diutius aspexerunt ad quodcunque aspectus nihil nedum color illi ut. S. Aug. ep. 8 de Gen. lib. cap. 20 ita scribit cum diu solem attendunt et deinde oculos clauserunt quasi eum sibi in aspectu quia colores lucidi quos eligo dum be relinquit illius sita quae facta erat in sensu dum corpus lucida nedum et in de Gen. lib. cap. 2 ait cum quis gallos luce pressior atentis aspexit cum oculos clauserit eos carcellos aliquidiu quasi in tenebris vide. — Calenus quae his expressis aliquid haec sentiunt quae motu obtusi sit, in oculo, non sensu extrinseco sed in oculo, seu imaginatione ea quae et ipsi Varg. pro imaginatione esset in vita potestate futurum illa quos non redire, at in possunt, cum in potestate nostra aliquidiu diuti commoveo in oculo donec sensum eum nascat sed id in Varg. in profecto hac vis obtusa eo quae species multae minuatur ex affectu fit quas cum aspiratis sed oculi in ipsum totum remanet quae que adest aliqua cum gestus, cum in ep. 8 Aug. de Gen. lib. cap. 2 in id ait ea ipsa oculi commotacum et stupida altera loca, quia ne lumenis retracti facta quin dum paulatim remute aice oculi ad naturam temperie redantis desinit nunt et ex defectu gradatis cum hoc in qualitatis quae illa commo tercule in oculo quidulta paulatim eum nascat species ob

Aristot. libro

Plutar. S. Augustini

Cicero in Tusc. et S. Aug. attacis quia quae et fo no.

Quae Varg.

Cicero Quae Varg.

Otar Varg. carcen. inc. Eloria oculi in me fuit

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 1551.

Contrariorum ratio unius alij.

Contraria ratio, quia species sit non ita

rationem

Conclusio 1.a quod ratio manifestis sensibus

Conclusio ratio 2.a Eadem quod non sensibilibus

Conclusio ratio 3.a quod ratio loca in lux, nisi in oculis nugendis

N. ex Plato

Conclusio 4.a

Contraria ratio quod species diffundat se per totum aliquid lumen a particulis corporis luminosi diffundit. Greg. in 2. q. Mauri. lib. 2. q. 9. lit. C. Cap. 6. q. 2. a 3. dubio. 2. Mauri disp. 7.a q. 7.a quod si quod aliquid explicetur per species in particulis quae fundunt ex illis cum aliquibus quae oculi tunc lumen commoto sole. etiam oculi tunc nihil species capit in illo quod ante species genuerit in illo aliter non absente species illi adhaerent. Ergo ab illo sensu et sic ab illis oculis illi distinguit mutatione et effectus quibus a. a. iste particulis oculi exigat. Ergo haec opinio

Dico primo ratio manifestis sensibus sic ut ex dictis colligitur nec ipsi et particulis oculi in terra regione non accipiendum de sensatione particulis sic ut sensus immediate fuerint organa sensus, nam aliter in illis a particulis oculi non imprimi species.

Dico ideo Eandem ratio species additas adhuc probabile da quod minus de ipso et secundum lit. C. nix non tot experio fallitur.

Dico ratio Eandem ratio loca in lux nisi in oculis nugendis, et ut hamatorum speci in mutatione species, ut oculis mittit unde oculus Physice ex geometrici attributo ratione et ordinatione in quibus oculis, hanc generationem speci in experimento idoneus et una cum et ordinata generatio idea ratio.

Probatur et a multis Mure. in clausis oculis lumenis solis quasi impossibile nobis cernere nihil ergo id accidere ideo quia lumen ipsum particulas aliquas tenues et porosas aliquantulum penetrat quae ex eo gaudent pa si manu oculo tendant illi specierum in centro ergo, addo et ex illa claudi oculos propter quae species particulares suspensum et ipse non oculorum aliquid se luminis manuat. Ex hactenus dictis colligitur productorum et desitorum speciei, ita semper se

De Anima sensitiua, et sensibus in communi Cap. 155.a De specib. sensibilibus. 75

hrê nouit luminis nouit. n. lumê q a grâ ê hl in mstâ
si vltrà totâ sphærâ g duci pt à corpore luminoso et eodem
mô desinere ex absentia l a luminosi; sed hn vltrà
di pt aut sensibili successiuè vmô et g duci et desinere ad
motû successiuû corporis luminosi ita planè spês in g durat
et durat in suo esse comparâdo et excepto casu in 3a sha
explicato.

8.a Dubiû ê vtrû in eadê parte medii aut coniug
sui organi possint mêe 2.ae spês sensibiles solo numero differe
rêles. n. g. cu nubeo duas albas collibas, vtrû in eadem ple
pupilla aut aeris vbi medii et 2.a numero spês ipsius albedinis
producat sensuales. 7 Mel. q. 4. Stoicus g libeto. 3. q. 9. paluda
ng in 3. dist. 8. q. 2. et Philos coetc g enim negant plura
accidentia solo numero distincta in eodem subiecto poê ête
rocci. n. qbg id generalim g bant sigillatim de specib. ita argu
mêtâtur. 7o si spês solo numero plures possent ee in eodem subiecto
qui alia accidentia possent ita multiplicari in eadê parte sub
tri sed qsequens sdâ aer falsû ê se. Qbat sequêtia, nâ spês
plures ad multitudinem q habêt deuenirû mô in pâdi g tn e nî
numero diuersi. Cat et in qbusuis accidentibus numero distinctis et mo in pâdi numero distincti se ita sequetur sed
ê receptiuû specû solo numero differêtiê in infinitâ
si. n. 2 pt hrê numero differêtes et q quatuorue pote
rit hrê et sic deinceps sine fine.

Sed contrà hos Dicendum ê aliquas spês so
lo numero differêtes, poê simul recipi in eodem sensu et
in eadem ple medii ita ex Philis Capreol. 2. dist. 2. q. 2
ex Scotistis Anto. Andreas. a. Mel. q. 8. geluû. a. Gons
a. Mel. Cap. 10. q. 7a. Mol. 7a. ple. q. 83. a. 2. disp. 7a Suar.
disp. 8. sect. 8. n. 15. Murc. 2. d. dia disp. 11a. q. 3. et 7o

Secundo Dubitatur an eadem parte medii aut coniugati possint duae species sensibiles solo numero differentes

Negant quidam

probant primo

sedato

Contra Dicendum ê aliquas species solo numero differentes poê simul recipi in eodem sensu et in eadem ple medii

probatur ex dictis p.

q. simul p. minima parte medii videl. r. alba coniunctis
sint non p. eandem spem ab aliaq. albo. p. nulla aut
p. r. prius dici h. pl. qo. posterius. ob. mi. si videl
p. eadem spem, aut videt p. eandem oio indiuisibile, aut
p. r. partiales, quarum sigulet esto obto. R. dal. nemini
pl. dici h. prius, na uno albo remoto, altero manente, id qe
remota o. et si a tigo esset ad hac videret, eiusdem speciei
respectas. cel. si medio et si oculo, at albu ammoti n. vi
deb. qo. so. catu o. calle aliqua spe, corrupta o. et qo.
ante eand. spe, corruptibile utriusq. albi h. ce. fuerit
alias fore r. eadem totales h. subordinatas simile effectu
utriusq. n. albu. una altero poet hanc spem p. duoc.

prius d. dic. p. r. partiales

posterius, na si cent. r. spes partiales, componentes una
totale, aut alia totalis est una p. finda subordinatae,
aut p. physica compositionem, aut p. gremiationem, nihil ho
rum nota e. R. pu. ptu. qa obta nulla tria nis se sub
ordinatam, aliaq. nec ipse spes oi fieri, aut generari nisi
subordinata. R. Ma. qa subordinato h. fuit aliqd phy
sice. seu numero una, R. idu. na compositio physica
fo. ex mata, et phy. fin. q. ipse partiali distinguntur
ga. a. spes. et quidem spes h. stiti na. aut gre
mia. ab extrecem subti, aut idu. intrecem R. prius
cu sint in eadem parte subti, R. posterius cu ipsa alba
h. sint interiora inuta, et expria gtet spem alii alb.
h. facere interiorie spem primi albi, nec n. albiore videre
colora, cu accidit spes alia colora, sed h. plura alba
videre. ob. ado cu gre se adel in speculo nisi
in eade parte medii in. spes videntis admittendo h.

Ista a subtilis stis com
tentur una totale ista, to
talis spes dic una p. finda sub
ordinatam

Ista totalis stis dic una p.
compositio physica

Nec ista totalis stis dic una
p. gremiationem

probatio dto gtes

De phanta sensitiua, et sensibus in communi.
Caput 155.m De speciebus sensibilibus.

4b.

una q dō ab oculo uenit speculū directe producta
alia .u. à spē in speculo recepta reflexe producta uisq
oculū unā. Ratio Accidentia, q ita numero differūt ut tn si
nō in gradū habēt aliqua peculiare ~~in~~ similitudinē pnt probatur sic
cē in eodēm subto sed talia accidētia At species mutabiles. u. g. Pe
tri et Pauli cū &c. Ma. pb. à suar. ex diuersitate accidētium diuersitas accidentium
q ad numerū distinctū, aliqua .n. ita numero distinguūt q alis
ut pīcipū q tnū distinctae entitates in eligi oēs ut in
munere cui destinata sunt. et in quantū alia habitudi
ne sint inter se similia alia .u. ita numero differūt ut tn vel
in munere vel in aliqua habitudine dissimilia sint pnoib
quū accidētia plura numero simul cē pnt. planē .n. plura
uno superflua sūt q a naturale agens intendit sibi partū
assimilare qua assimilatio, qm possibile ē facta actual. uno
et subto in capax ē in alterū inter similes accidentia cum omnis omnis accidentia
capacitas in expleta ut posteriori .u. omnis accidentia simul simul cē pnt
cē tn repugnat cū subto tnū unū accidens habeat adhuc
capacitatē alterius q priori dissimile ē Exemplū aliq, cē pt. Pab. p. m.
in gradibus interiori etsi hi spīes numero tn differāt cū una
numero qualitate componāt. si tn etsi spē queniant q tn in q specie in de diuersis
p sectōē individuali diuersimode At ideo subto tnū unū gradū ad
huc capax ē alterius. Mi. pb. nā duae spēs petri et Pauli tnū
diuersi numero, et habitudinē ad diuersa ~~subta~~ nā p spē Pauli: p se ut se ut pb
solū Paulū p spēm Petri, solū Petrū indeo, quare oculus tnū
spēm Petri ut p illā tn assimilat Petro virtuali, adhuc ca
pax ē spēi Petri ut p illā et ita assimilat Paulo qua
re etsi sint spēs Petri et item spēs Petri et Pauli solum
numero differāt id tn discrimē ē q duae spēs Petri planē inter
se sint similes sicut duo calores, spēs .u. et Petri, et Pauli sint

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio
IIII^a De Anima sensitiva et sensibus in communi

aliquo modo dissimiles, unde etiam eiusdem numero alterius species eorum non se habent simul eo modo quo possent et erant accidentia prima omnis, sunt tamen simul eo species duorum obiectorum numero distinctorum. imo et eiusdem numero alterius, dummodo tamen se habeat omnis rei exemplum est in rata phantasia galaxiae, nam et quae in speculo videtur ex eadem parte medii duae species et eiusdem numero hominis videantur sed tamen adhuc ea dissimiles officiunt officio et: nam quae ab oculo in aere producuntur versus speculum non repraesentant nisi unam tantum in speculo existente quae species in speculo recepta, oculum versus reflexae in eadem aeris parte producitur, illa simul ad repraesentandum videntem, ac si nihil speculum esset. —— Caeterum quamvis accidentia solo numero distincta eo modo se simul habere in eodem subiecto non possint, dummodo tamen mutuale et sunt recte docent Greg. in 2. dist. 7. q. 1. accang. q. 7. simul. n. 3. et 2 quodlibet. et hi eis nihil repugnat in eodem locum ponere, ita ut maneat et quantitates et non et possint duo alia accidentia ponere in eodem subiecto, et unione illorum inter se impedire —— Ex dictis patet quid sit ad argumenta quae fiunt in primum. n. negabit regula ad probatam dicit de illis accidentia numero distincta tantum disparantia de ut mentio ad multiplicandum quia in eodem subiecto de esse, et quia. n. negabit ut patet probatum a in alia gehenna sed illa quidem regula. negabit a illa absurdum de ita secundum syncategorematica sunt multiplicari obiecta in infinitum, ita et sunt multiplicari species eis cum omnis obiecta una species et tot quantum in ut probabile et alius diversi numero obiectum simul sensu percipi sit, quo maior sint et in regula simul in sensu plures recepi species plures numero in infinitum syncategorematica

Ad rationes

Ad rationes

Capitulum 4

Caput III. De speciebus sensibilibus. Caput IIII^um De Obiecto sensus seu sensibili

Caput IIII^um

De Obiecto sensus seu sensibili.

Agit Philos. d obio sensus, seu sensibili à text. 62 usq; ad 63 et text. 63 q dē dividit sensibile in sensibile per se, et in sensibile p accidens. Illud è q sensus sola se et p subia è allongat, hoc u. q solū se in tempo, è tm giungitur cū alio q. q p se sentito, hoc mo sensibiles st substiae, nulla n. substia è p se sensibilis, cū tm p ut hī certa accidentia cadat sub sensu, sed relatōes, unde Philos. text. 62 ait cū albū qui Diani filius è, filius Diani è sensibile p accidens, qd accidit albo q p se ut, code text. sensibile p se dividit in sensibile proprie et coē. Proprie è q ab uno tm sensu p ipso sicut color à uisu, song ab auditu. Coē è q à pluribus sensibus sed p ipsi ut pcipitat q tm in tm usu sed ol tactu percipitur coēa sensibilia. text. 64 numerat q qritatem figuram, numerum motū quietem. — Porro circa obiū sensus, seu sensibile exhibit Dubitatur 70 an p sola sensatio adequ regat obiū sensus existens, aut p sensum, ut nec p omnia sed ha ali qd in existens aut absens p sola sensatio sentiri posit affirmat Sa Thom in 2. dist. 3. q. 2. ar. 1. et ibat 70 sensatio è cognitio intuitiua, at ō coē intuitiua cognitio è ut hominem ad obiū p sens. tāo Deus in pte supplere eam frustra ad obiū è frā actus sensatis cū actus specificetur p obia qd in existente obio aut absente h pt generari actus. — Sed Dicēdū è si Deus se solo producat aut generet sīq; mediante alicuiq; rei à existentis aut absentis è illa sensatio exhibita q; è sola papi pōt ita Varq. in 3a pte disp. 22 n. 9. et 18 et Cap. 8 q. 3. a. 70 Mure. disp. 8. q. 3a. et alij.

Philos. agit d sensibili

sensibile dividit in p se, et accidens, quod q p obiectum qd

sensibile p se dividit in proprie et coē

unum qd

plurium qd

Coēa sensibilia è numerat Philos et q

Circa obiū sensus, seu sensibile exhibit Dubitatur 70 an p sola sensatio adequ regat obiū sensus existens aut p sensum, et nec p omnia sed ha p sola obiū sensus

Philosophus qdā et quod 70 sensatio

Conclusio tāo h Deus se solo producat aut generet sēm mediante alicuiq; rei à existentis, aut absentis sed illa sensatio exhibita q; p sola papi qd

Declaratio in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio prima

Q. Dob. ap. Quodlibet. 1. Qd è obta ad dictam cognitionem alia ñ concurrit q̃ in principio et generando spiritu ho si Deus spiritum illa gerat ut sit cui proprium effectum efficere se solo quem fuit per causas rerum primum ñ mutatas, potuit cognitio effici cum adesset ista, ingenio in sensatione in sluentia vino? Ita z. pro. q. 1. a. 8. docet Doctor, potuit continua, sine spiritu impressa ut potest q̃ ñ sit principium mutale supplendo omnis cognitionis hoc esse cognitionem sed sed ipsum Gabriel Quodlibet. 2. Quæ. Ad 2. a. 1. Sed quando q̃ sit è rōe cognitionis intuitiva ut ist obtinens a existens et presens, sin de rōe istius è ut p illa species tanq̃ existens seu presens, atq̃ ut ñ cognoscat in alio cognito, et sicut ista in effectu aut effectu in ista. Ad 2. Sed ad ostendendum ut obtinet det speciem alicui p mō sua extrinseca ñ neq̃ ut actu existat, et presens ist cū et obtinet sensu interno et illectu q̃ nisi absens det speciem adhibet illam potuit. Ad 3. Ita hanc doctrinam z. Super Matthæum p. cū de sensu extremis intuitiva obtinet presens intelligendo è ut ut ipsa presens sed respectatur ut presens quanq̃ sensus perfectione naturale operari ñ possit nisi ista ipsa presens, qa spiritus ad se trahendo ñ ista haec p duci et gerunt ñ pt, si obtinet absens ist. ista Sed q̃ inducit divina virtute obtinendo spiritum, tanq̃ existens, ñ inducatur illectu, id presens be ex natura q de; ñ a. à Deo decepta fuit q̃ it ñ fallendi ista id fecisset. Ita Ex hac spe Petrus inde Paulus curvetur, ñ nisi seq ista Paulus cursu cū possit Paulus cursus q̃ nisi ñ existentis sensu p aspi tanq̃ existentis et spe hit nisi spiritus impressa à Deo.

D. Ubertus. 2. vigesimo 2q. circa ambulatione ante et post. D. Ubertus ita vlm numerq cum sensibilia

De Anima sensitiva, et sensibus in communi Ca-
put 3 3 3 3 De Obiecto sensus, seu sensibili. 48

Rtur ad dubiū

nullo ab stile assignatur int Rtur ēe qgd Galeno lib.
3. d nullibi dignosce dis ij dicat sibi rōnem, et Vega
3° d arte medendi cap. 5 et sole excludens. Caeteru difficul-
tates q ij hanc numeru objci solent solubiles ex istis
pū ē rōe sensibilis cui ā dē ut oib sensib percipi
sed ut pluribus qp uno, hinc mēte sensibile dē ut notus ēu
gē si oib sensib extrinsis percipi posset ut exprimi pot. ratum
gēitate sumi hic ā g ēsa entitate gēitatis sed p extensiōē
in ordine ad locū, seu p̄sentia locali circūscriptiua, imo pro-
bile ē q Murc. disp. 5. q. 2. ex Quindano q. 14. ait illegi ex
sensibus locale entitatiua quia accidentia sensibilia ut co-
lor, sapor &c. 3tum Cum numerus dr sensibile ēe nu-
merū it fiat q ut aliqd rōe unū ē, sed multa q pluribus oib
plurib sensib, nā unū post aliud sentire, et maiorē mu-
rū nel minorē numero unitate ad dere rōnē ā sensib ē, patet
tā sensib plures res loco discretas et discontinuas ēe, und
q ad sensū attinet si plura corpora essent in cōdē lō nume
rū ā percipere, aut si idē corpus in diuersis ll. poneret nume
rū apprehendet, ergo ē plures p̄sentias discontinuas. 4tum
ē ā sentiri ut ē calēria motus, seqtur. 2. ā sensibile, sed ut ē
p̄sentia locali permanens, item motum ā sentiri ēdem rū
adēq quatenus ē altus imperfectus, sed quatenus ē
p̄sentia locali perpetuo permanens 5tum ōia sensibilia
ōia reducūtur ad p̄sentia locale nā gēitas ē p̄sentia locali
ēdem se, figura cadē sei, nel sei disposita ortis hominis
numerus p̄sentia locali diuisa, et discontinua, motus p̄sentia
perpetuo mutata. Denique qes p̄sentia cadem et permanens
pū illa sensibilia ōia q à Vitellio enitio libri ipsius

Rtur ad 2tum

Ro solutionib qdā notantur

2tum

3tum

4tum Notabile

5tum

6tum.

Tractatus in 12us libros Aristotelicos de Anima
Disputatio IIIIa

et alij, p speciem aspectus qualia sit distinctio inter
aspectus furiatus, sic ad ita quoq; dicere, autoritate
Doctor de q stiles, pcipua, et quatenus quia recentiores
volunt a ad ea particularia descendere quid physicus
iung est unum alij sic Dand in text. 6q opeo colli
git q libro de sensu cap. 3o ex sic tn quintale et
signum nocant asperum lene acuta obtusum. text. 12. ens
sic s. addident blm unitate, q tn ad numerum reduc
cari st

Commutatio stiles.

5. Tob. p.m.

Dubitatio 3tio vtrum sensibile cor propria speciem imprimat sensui distincta ab ea q imprimitur a sensibili gnio affirmat

Dubitatio 3tio vtrum sensibile cor propria speciem imprimat sensui distincta ab ea q imprimitur a sensibili gnio

Scot. in q. dist. 12. q. 3. st pd. 2 de aia in capat. 6 Sanding. q. 6. 3o. sensibilia diuersorum pdicamentorum si sint p eadem spem repsentari sed sensibile cor, et propria speciant ad diuersa pdicamenta, gnia qdem ad qualitatem, cora. a. ad ubi. 3tio sic sensibile cor n sit gnia speciem cum sensibile p aures mni. p spem sensibilis proprii. 3tio lux sensibile cor n habeat eadem speciem cum hac 3tio reddit q nugas mne sensibili gnio percipiatur, at hac 3tio nulla o. cu. n. et propria sensibile, nugas mne cor percipiatur, gbaret illatio et sensibile gnia n hn gnia speciem sed percipi p speciem sensibili cor ——— Negant. s. st Gar 3a ste. q. 73. a. 3. et ibidem Bannes dubio 3. Tob. q. 14. cl. cap. 20 q. 5. a. 2. Mun disp. 5. q. 2 et plures alij, q tn geodunt speciem sensibili gnii modificari a sensibili cor, adeoq; n nouam speciem realr distinctam a priori, sed tm modum quendam a sensibili cor in spe sensibili gnii gdem, p quem 3tio sensibile cor gnia gindnta repe. Ad 3tio hujus 3tio n sensibile gnia tm abstractam, sed gnia hic et nunc cum tali pticta locali concretam et actual

Negant alij multi

Probatur sententia

sensibile genuinum, et cum se habeant per modum unius obiecti adequati ad sensibile cum, et tum modum quidam, quo non sit necesse ut ibi detur quidam species realis distincta, sed sufficiat ut semel presentia localis non quidem modum sensibilis proprii, ita ut quod detur presentia localis sine ut modum quidam species, quam a proprio sensibili imprimitur hac sententia mihi magis placet quippe cum et ipsa habitus sit et forte non noverit sensibile cum propriam speciem realem, sed tum modalem distinctam, a specie sensibilis proprii tribuere unde et sic assumitur illorum Philosophorum plures non quod novam speciem modalem non habent, qua se sig nelint sensibilia cum per eandem speciem immutabilem uterii nullo modo superadditio quantum proprium sensibile, cum sit impossibile cum; cum non sensibile cum, sit modus ex natura rei distinctus a sensibili genuino ut species alicuius talis modalis distincta erit a specie sensibilis genuini, cum species genuinae obtineat a qualitate genuina.

Ratio a ex eadem sententia mihi magis placeat quod cum modi aliqui actuum non sint difficile sit eis tribuere actuum, quam ad qualitatem genuinam, facilius tum defendi sit, quod modus aliquam in specie genuina faciat. Dicitur modi non sit principium actuum, quo nec prius modum in specie generis sensibilis quod non cum principium actuum perfecta et realis; sed tum cum principium imperfecta et mentalis qualis est cum species sint qualitates minima entitatis et entia valde imperfecta, modificatio illorum adhuc imperfectior et minutior erit quam fiunt a modo presentia localis efficiatur attingi absurdum tum cum.

Ex dictis colligitur cum idem obiectum gustum, modo motus modo quiescit eundem semper manere specie sensibilis generis, cum idem sit genuinum sensibile, eam tum speciem alia aliquam alia modificari, adeoque species modales plures fieri

placet nobis magis sententia quam illa quod precedit

assumitur ipsa Philosophorum

Ratio quam ita sententia nobis magis placet.

obiecto

Ratio.

Corollarium.

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima
Disputatio 11114.

Dubitatur 4to

Dubitatur 4to Vtrum sensibile cum possit percipi absq; spiritu et spiritus absq; corpore sensibili cum tamen ad sensum exterior. pertinere non videantur potia

Sb. 3 to

Sb. 3 to Replicatur poe. Sb. de sensibili cum tamen sensibile cum ad spiritus se habeat ut modus, et repraesentatio ut res respectum respectu sensibilis modus particularis: impossibile a se esse modum sine re cuius est modus, tum quia alias oculus posset videre aliquid quod non est colorata aut tactum: species n. praeter localis nec color, nec lux est Sb. de sensibili spiritu, tum quia sensibile spiritus sine corpore sensibili esset, cum esse quod est non praeter aliquid locale et habeat, tum quia sensus bentiali est potia intuitiva, quia cognoscit obiectum ut hic, et nunc existens cum tali vel tali praesentia loci: ita n. abstrahit noctu phantasia aut illedq.

Probatur de potia nosc

Obiectio

Dicit quod manus coelum tangeret et quitatem coelo quae percutiare in posset sentiret nec tamen ipsa aliud quaeli tale tactum praesentet cum tali in coelo non sit pro sola quitate percipiatur adeoque sensibile cum sine spiritu. Praeterea futurum esset in coelum et manus quatenus, quales et nihil e corpore inanimata sensum et tactum nullum futurum, phantasia in quae suo caperet quod manus ab aliquo resistente impediretur, et sensum quo quis ab Angelo detentus ne brachium moveret posset phantasia quidem, aut non caperet se impediri, nullo ex sensu externo

Solutio

Dubitatur 5to

Dubitatur 5to Vtrum oculus corpus externum huius praerogativa visibile possit a sensu percipi cum a praerogativa ea quam Christus habet in sacra Eucharistia ita n. totus in toto et totus in qualibet parte speciei in secretatur ita habet ya et Occam in q. dist. 11. q. 4. Med. q. 5. Sa

Ita habet ya et Occam pro fidei

Ita habet ya et Aureolus in Canone lect. 40. et totaliter oculus tale visum habet fidei nam potia, sed et naturalis non a sensu percipi quia et tactus Christi in Sacrificio habeamus id fieri specialis voluntate Dei miraculosam impedientis fit fide quia n. qs videt non credit. Fundamentum illorum est sensus fit naturalis percipere quod est generis specie oculi, et

Fundamentum hunc Ita

coloratis. u.g. quamuis indiuisibili existens adhuc colorata esse, et
intra latitudinem obiecti potest intra esse, quo potest uisus illud
naturaliter. Sed ista sententia est contra, quia negant quod naturaliter, sed tamen per
diuina potentia putant tale obiectum sensu percipi posse. sta. s. Pat. in
q. dist. 10. q. 3. a. 4. et dist. 11. q. 3. a. 3. ad 4. sent. dist. 10
q. 3. Bonauentura q. ultima, et Scotistae, Durandus coeti. Ipsum. disp.
5. q. 4. Praeterea etiam ista sententia naturalis est, et quidem
solis naturalibus a sensu percipi non potest, quia tunc Deus experiretur
sensum posset coarctare, aut illum elevare ad tale sententiam percipiendam
nulla implicatione doctrinae ostendi potest. Ista ratio
sequitur et uerissimo puto esse Capreali et Paludani in q. 4. in fine dist.
10. q. ultima Stupalensis ibidem. q. 3. a. 3. Richardi a. 5. q. 2.
Suar. to. 3. in ista parte disp. 53. sect. 4. quia nec primum potest
obiectum quod indiuisibile existit sensu posse percipi docent. Sed haec
ratio si posset unum tale obiectum, aut indiuisibile et sententia indiuisibili
aut ipsum obiectum coloratum fuisset, et abque sententia Monstrum esse possibile.
Non tamen quia ille modus sententiae indiuisibilis, et extra latitudinem
sensibilem esse, quo sensus a Deo ad illum percipiendum elevari
non potest. quia esset agere. nam sensus sicut id quod est extra latitudinem
propriae sensibilis i.e. ~~sensu~~ uisus esse nulla species potest percipere
ita nec quod est extra latitudinem sensibilis esse percipere potest. Sed
Sensibile esse est aliqua sententia extensa, et diuisibilis quo
sententia ~~sententia~~ indiuisibilis est extra latitudinem sensibilis esse
est ergo quia impossibile est sensibile proprium uisui esse esse ex diabo
quod alter indiuisibili solum color non indiuisibili existere non una indi
uisibili et extra, indiuisibile sensibile proprium uisui esse ultra esse Deus
potest Deus dare speciem oculo qua uideat rem indiuisibili existentem
ac si indiuisibili existeret. Ita id fieri potest non tamen non seq.
quod uidetur res quod ut indiuisibile existit, sed quod uideatur tamquam di
uisibile existens cum tamen a parte rei indiuisibile existat quod fieri

ista sententia naturalis est quia naturalis est

ista sententia et non aliter nec quod omnia potest fieri

probatur haec sententia

obiectum

Ita res

Tractatus in 8 vos libros Aristotelis de Phia Scientia

Dicit q de Phia scient. et scientib. in eis lagunt. q. d. octo rerg. non est possibile

Ad fundamentum Phia Rosei

pte pel ex dubio 7°. Ad fundamentum 7° Phia Rosei
propria obiu intellectus n. do. nti quantitatis in eis. Hoc a Phia
ma dimensibili quantitate magis mae recipia esse idem repetitatis.

Ad 2dm. Phia fundamentum di q. dilucidum implicatio et aliqua
ha latitudine obiti sensibilis a sensu quinque, aut sensibile com
positum esse eis q. capiatur. Hoc. n. seq ex multo obiti quod indi
visibile existit

Dubitatur 6to Vtrum sensus extrinsecus circa propria sensibilia possit
negare. Ratio text. 6z. Cum aut propria sensibilia de ha
bitu q. n. gingat. Capiti, Sui dicto in repugnare experiri non
sapere. Ea q. alba et dulcia magis visibile vi q. saporem inter
na patitur ora. Ea menta apparent. Ergo q. bgdo et dulcissima
amarescunt. Ergo subiti intuitu ora intra unum homi nata et pho
nasma quo sensu localiter sit stilus stilitis. Magis et pdo alg
ita explicant sensu magis omnia circa sensibile propria si
species species impressa a qua pedit sensus comp. nata sit
sensus secundum species impressa repetentat. Ut ol. q. 13. et. cap. 6. q. b.
a. b. aunt sensu magis omnia omnia circa sensibile propria
in eis. Ubi n. g. ubi omnia omnet alba q. magis apparent magis
in omnat ut sapore vel sonu q. colore videat. Ut
ita circa sua obiti in eis in omnat semp. n. colore videt.

Ad 1dm. Mentia implicatio se stili gformis

Mentia implicatio se stili gformis. Hoc. h. mo h. omnet sen
sq circa sensibile che, na et semp. ipsu videt sicut species re
presentat. et ratione in eis semp. principal pantia localis magis
ora sensibilia loca quemvis

Conclusio ntia sensus in omnat circa sensibile propria sibi subiti pontis

Dubitatur igitur e. ib. Themistio p. Scoppo. et
Simpli. quos sequo. Dare commodario 7° sensile in omnare
circa sensibile propria. ebg conditaibg pontis si am omnia
debitis qualitatibg rectis sit disponti. indem opportuna. et nulla
re exteriori impediti obiti d. aigs in debita distantia pontis in

8° Tab. a. 12

sed sensus saepe in aliqua distantia certa sine errore percipiunt propria sensibile errat circa hoc ut quantitatem figuram &c. sic n. ait Philos. text. 63 cum colorata nobis procul saepe errare circa sensibile per accidens aut circa ubi quam ... et sensus errat circa proprium sensibile si aliqua ... conditionum desit quae negant dicti ... et ait explicite Philos. ... convenienter ipse Philos. ... sensum non errare et text. 151 ac 156 semper verum ... deinde text. 161 ait semper esse verum vel paucissimum habere falsum ... tamen ... ut sit falsus circa sensibile per accidens ... non album sit non est falsus: si a. album hoc aut album quod falsus est, atque ex his ... patet responsio ad exempla initio dubii proposita in po. n. ... contra ... in 2bus sequentibus ... in ultimo ... quaeque ... in duobus ultimis exemplis, non tam est error circa proprium sensibile, quam illius applicationem ad sensibile per accidens amaror ... in saliva ... adscribitur cibo gustato et rubor color in vitro attribuitur ... quae extra est.

- Sensus saepe sine errore in aliqua distantia certa sine errore percipit proprium sensibile ... sed ... circa ...
- Ex dictis Responsio ad exempla initio dubii proposita

Disputatio IIII[a]

De Visu

Traditis ... quae ad sensum externum in communi explicanda ... quae ... permittenda videbantur ad sensus externos sigillatim explicandos progrediamur, et quidem a visu tamquam nobilissimo et manifestissimo ... incipiens de eo tractat ... cap. 7 ... usque ad 11 partim circa obiectum colorem ac lumen, partim medium per quod visio fit declarans.

- ... in prologo ... Philos. ... agit de visu obiecto visus ...

Caput I[a]

De Natura luminis

Lumen corpus non esse ut ... quaedam ... docet ... Philos. text. 69 ... rationibus ... lumen in corporibus ... penetratio ... corporum ... lumen sola praesentia corporis lucidi ... ubi et sola illius absentia corrumpitur unde non continua

- Philos. ... lumen corpus non esse ... ex ... rationibus ...
- ...

fora sed tm privatam ubi opposita sit tenebra. n. sit privatio luminis ex abstractio corporis lucidi qo corpus, aut sua substantia lumen n. e. cum hoc n. nisi alteratio precedente corruptione qua altera sua expellatur producatur. sicut nullum corpus mouetur in instanti de extremo ad extremum, at lumen ab oriente occasu longissimo s. pa. tio mundi simul in instanti comparet qo corpus n. e. quodsi posset lumen per se esse, posset intendi et remitti cum tm nulla substantia per se sit sensibilis, aut intentibilis

Quam ob rem lumen non est accidens corporis et qua qualitas

Cum igitur sit quod lumen accidens corporis sit et qua qualitas cum sit in corpore, veluti in aliquo aere, aqua vitro alijs pellucidis inhaereat, et non quod recipiat, et in magis varias qualitates diversas pro diversis calorem in intentionibus producat

Quia aer lumen dicitur recipere non ut ipso nostro quia est Aristoteles at qualitas realis opponitur intentionali sicut color aer. n. sit tm qualitas intentionalis sicut color sed quia color

Igitur ob hoc ut supra dicitur

Ergo hinc patet

Caetanus Greneser in Caput 7^m docent lumen in medio esse non a corpore non sua lauda esse species intentionales lucis in corpore lucido existentis Ratio illorum est, si lumen esset qualitas realis tunc posset sup oculum impedire visum, sicut color sup oculum ponitur, at experimentum patet lumen oculo aliquem n. impedit, sed potius innatum visum qo lumen n. e. realis qualitas

Sunt alij s. cum Caet. in ja. pte. q. 67. a. 3. lumen simul et reale et intentionale qualitate ob utilitatem quod de qua sunt quinque intentionales. n. qa n. q. alia species sed n. sicut in oculo

Igitur lumen non est reale et intentionale qualitate et

Ergo non dicunt lumen esse qualitas realis et intentionalis

Ad D. Hendrik ergo lumen ob qualitate realem et intentionalem ita S. Thomas hic dist. 7 et ja. pte. q. 67. a. 3.

De VIII. Capitulo de Natura Luminis.

Philosophus libri Posteriorum. Hoc Caput Dand. dignos. q. g. b. 70 probatur 1o
species intentionales distinct. spe a suo obiecto ut supra dictum est
et lumen in medio non distinct spe a lumine sed bene ut remissum
ab intenso; sicut et calor in medio a calore in igne. Ideo quia lu
men a parietibus reflexum usque ad oculum intercepto solo aliquo
existente quod est quod expulsio lumen in aere fit effectus similes 2to
calori mutatio. Sic species intentionalis talem effectum non habet
3to lumen vero in aere et species intentionalis non est nisi stellarum 4to et 5to
a sole illuminata nec lucida non est.

Dubitatur 2do lumen non esse per species nisi quia utique
solum illa ista quidem DD. et Pol. quia et Pl. ex eo, quia
quantitas realis rerum non propter id per qualitatem lumenis spe
illius representatur lumen a. o. qualitas realis ut gravitas et
ita quia quidem lumen in parietibus a. o. existentibus lumen illud in
distinct. quia superius non videt nec videt lumen in medio. o. n.
hoc lumen eiusdem speciei qualitas a. representatur et ita diversa quo
ment. per species. Ad Fundamentum pro sententia Rosen lu
men est vim ad videndum quia alia obiecta sensibilia color
a. nullus sine lumine visi sit utique lumen supra oculum non
impedit visum colorati a. supra oculum positum qualiter illuminatum non est, visum impedit quia non
viant lux lumen radius rubar. Splendor Rosen accidentalis solum dicitur
fine cuiusdam qualitas in gemmis ac radius subito dicitur lux in aliquo
lumen si a recta linea effundatur radius usque recto cum recta spe
dicto reflexus cum a corpore opaco redit utique aut a parietibus
aut aliquo aut obliquo separatur cum recta via ob impedimentum dex
ceat in obliquum tendit. Radius magnus et plenus rubar in cor
pore opaco denseto et a polito corpore reflexus splendor vocat.

Dubium est In qua sua qualitatis sit lumen a. o. Dubitatur quoque secundo quantitas sit quia et an quantitas

Quantum ad lumen a. o. non per species sed quia utique solum est gravitas.

Quia quidem differt lux sunt radius cum et species

Rosen accidentalis solum differe.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de stella Iouis

Disputatio V a

Qtum se deinde sequitur de natura stellarum in mundo et an sint corruptibiles

ya qualitas quoque gaudeat et quomodo se habeat in varijs partibus ipsius stellae deinde an seqq. sint humore ac insuperabilibus qualitatibus cum sint qualitates ya sive aliquo versu superabilis non ut vult Dauid Digby. 38 et ab coelo ipsi stellae quae habitant in corporibus coelestibus, in substantiis disponitur esse dicunt, nec refert stellas text. ya humore habitare vocare, stabilis n. saepe dicit quoque sua continua ut primatum opponunt ei a. legentes de lacteis q. h. viuacio lumini, lumen non ut habitu datum esse ya qualitatem, q. de lumine coelesti esse de lumine ut q. e in igne stellarum q. in lunge squamis et lapidibus pretiosis, etiam quoque diallag et lapidibus lignis quoque multifariis et similibus notis in nauis dubitet nam ex se mixtum certa qualitatum in mari ut in vino mixtis tale lumen esse, et in igne ex tali geneticae duarum primarum qualitatum, fle hoc dubium soluit ipse ole. q. 18 q putat probabilius esse q. lumen non specie distinguat a lumine coelesti, sed ya ut Dauid probabilius indico circulum sei esse dato q. oriat ex permixtione primarum qualitatum aliquem in lucem ya qualitas ya ex ea sua in pelle et fiat ex primis qualitatibus non calor sicut ya qualitas, chi in h. nisi a calore sed a lumine aut aliqua interiori qualitate efficiatur. Ipsum lumen sentiri et affuere a Deo, nec ab ipsa sua altio in ya emanatione intio q. nulli semper idem ac emanatum et ya ad intensiorem remanere nullum n. e ignis a ya semper aut consumi potest. Illud n. lumen q. ab ipsis sive in coelo esse in mundi alumni hi usq. ad terra pervenit, remittere in fieri et consumi ab ipsis et ipsis abeq. ad eorum quantitatem ipsum et quasi ex coelo usque terra conservi, pervenit in intra tota sphaera admutatis q. pacem in mutatis nullo corpore opaco impedire, pervenit in longe

Ratio esse dubitandi an sint lumen

Ratio esse ya qualitatem

Dubitatio an sint ya qualitatem

Ratio

Ipsum lumen sentiri affuere a Deo, nec ab ipsa sua altio in ya emanatione intio

Dubitatio quae ab ipsis lumen consumi et q. ad intensiorem remanere

in partibus remotioribus numquam sunt, necessitate et quidem multorum aut remotis in diversis locis ad motum corporis liquidi, aut remotione obstaculi &c. Si quidem an totum medium effectum a solo corpore liquido illuminetur, an et rarus quinque remotione illuminet corpus effectum corporis liquidi ad totam sphaeram illuminandam generare quaerere, quaerebat ita et sangui partiale aqueus, ther quinque generare ad remotas illustrandas obi illa efficacia in medio rare adeo rarum sit ut vix notabile, idemque quaerebat ad angui negotio: quia illa sententia platonicorum et quemadmodum verum e perpatetici ad suscitare explicari multum faveat. Dare dignos ut ita quaerebat quod lumen in educatur de potentia aeris, non multum de nono educatur, sed in sole et quibusvis in aere effundatur, ita ut motus aeris ipsum in motu maneat ipsoque quasque disjaceat cum sole atque a motu in motum magnum quod liberum fulgor, sic ingi sua emissi penitus intelligibile dari, quare decendo e lumine in nono fieri in corporibus quae naturam in hunc deperditam a mea ipsorum et eo tam in gladium quam magnum in aut alia accidentia corporea tui quae in instanti et caetera quae aliquid longissime quaeque sola diametrum in quantitate penetrate ab aliquo reflectatio minus effectus clarat ob quas causas diminuta et subtilissima quantitas crescit eumque nobilitas et quasi quae in quantitas respectu sui aliarum qualitatum corporearum a diebus quae ingaturae satis a jacere et ad illum modo hoc phaenomenon quaerere opus in est. Ante lumen se subtilis speciebus quantitate mixe generale do dia in usu corpora nec nanus nec extinseco accedente lumine sallet quasi a fundus corpora natu ita lumen lintea et sol igni dari lumen in tota profunditate hic cum sint tota quia homogenea et lumen illorum naturi quae res et nec in eo intuiadere et ob minima densitatem adhibita

quantum en cotis ex sua effectione a solo corpore liquido illuminetur

Rtur

quem quoad a sua lo illuminetur non in deducit ex potentia aeris

Conclusio

stum

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima
Disputatio 1ª

q. d. nio igne aliqo demonstrari n. naturaliter in corporibus disponi seu translucidi ubi sit aeris ignis elementaris aer aqua
lumen q. illa transferre in tota profunditate aequaliter utq. respectu
quod corporis exterioris lumen ut fiat texte. bg. ceteris q. id in sola
id q. et perspicua deperdat n. texte. ts perspicuitas cō q. n. e
q. ad extrinseco colore visibile ē ut aer aqua et multa solida
ex per extrinseco colore illegit lumen extrinsecus admittere ne tex.
bg. sit lumen ē ut colori perspicui. dicit n. lumen perspicuum addit non
hoc n. h. alia sed potestate tm perspicui ē id in quo tenebra st
perspicua perspicuum aliqs aliud illuminatur p. q. utq. libro huiusmodi
ff in columnaq. de quo Ju. Aster. aliud illuminata q. lumen ita
assimilat ut in h. sit translucida ob densitatem adeqtam et q. libro
ē solum cap. 3 cuiusdam h. alia et sic colorata. dicit a. corporibus
opaci lumen extrinsecus accepta minime nec in sola superficie
sed aliquantulum in profunditate, eorq. corpora unq. ultra superficie
in ita nihil neque minimi sint generata ut aliquantulum lumen aliquo modo
admittat. quare Mur. h. inglaterr. tenet nullum lumen in sola
superficie corporis opaci sed q. alior dare nealii inferiora lu-
mini. sine profunditate q. tm ut repugnat dari superficie quantitatis
separata, seu indivisibile separata

Ulrum Dubium ē an in. Radii pte medii perspicuis fit plurib. la-
mina sint plura lumina numero distincta singulis luminosis bo-
ra perspicuis plurib. luminosis sint plura lumina numero distincta
ra perspicuitas finito. Ind. vat. 1º pat. q. Pono q. g. gentilis cap.
26 Dato in fine digressionis cap. ultimi et probabile indicat pol.
q. 18. quant. 1º si corpus opacum ponatur in a candelae in aliqo
cubiculo, tū in alterius corporis fiat ē umbra in a. parietibus po-
nalea erant in radio a lumina umbra p. ē primo luminis
adeqs. n. umbra duo lumina indicant. ita fieri nec uno
luminoso ad aliud, sed ab medio magis illuminatur id. a. n.
fit a. inter eorum amitem lumini, proinde a. lumina aequalia
in tenebris fit ad mittend. a. et a. lumina.

Lumen corporis perspicui ab lucidis

q. pb. p. m.

perspicuum ex.

bra

Affirmat q. obj. bat 1º

ita.

De Visu Capitulum Primum De Natura Luminis.

Sed Dicendum est a luminosis in medio non esse unum numero lumen

Sed Dicendum est a luminosis in medio non esse unum numero lumen quia

Ratio

Sed fit argumentum quia tria

Secundum Ratio

Quia autem unum lumen ex pluribus

Quia autem unum lumen ex pluribus

Tertio Ratio

Conclusio ex pluribus lumen esse

Sed multi magni dicunt sua Dissentiunt quia

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima.
Disputatio 5a.

necessarium uult esse eiusmodi lumen non ex parte
[illegible] quem sequuntur [illegible] Conrad. [illegible] pa. 2o q. 5 a. 3 [illegible]
probatur 1o ex [illegible] lib. 6. q. 3 [illegible] 1o ex [illegible] text. 72 ubi ait quod non in lumi-
ne sed in tenebris [illegible] ut ignea et lucida ad [illegible] quod [illegible]
[illegible] medium [illegible] non est illuminatum [illegible] ideo [illegible] colorem illu-
2do minatum a longe existente, possumus et in tenebris uidere
colorem [illegible] in tenebris [illegible], in [illegible] constituti non uidemus; [illegible]
non ex parte medii, sed ex parte obiecti [illegible] lumen. Respondetur [illegible]
semper aliquod lumen esse in medio prope oculum, cum ita illuminatum obiec-
Ad 2dum R. [illegible] tum uidemus sed hoc [illegible] sensu, et ratio est quomodo non a paruo
lumine ad tantam distantiam producatur lumen [illegible] quo longius [illegible]
[illegible] tenebricosior apparet, eo magis tale obiec-
tum illuminatum uidemus at si lumen esset ex parte medii [illegible]
[illegible] in medio clariori. ——— Ad 3um R. Aristotelem
18 Feb. a. p. Ad 3um quia [illegible] R. [illegible] colorem describere in ordine ad medium illuminatum [illegible] species dif-
fundat eo quod colore illuminato ut uideri possit ordinarie et
medium [illegible] oculus illuminatus sit [illegible] negare quod possit
color [illegible] illuminatus et species producere per medium [illegible]
[illegible] text. 72 [illegible] nostra [illegible] clarissime
ex authoribus, quod tam ex parte medii quam obiecti lumen ne-
cessarium esse dicunt. [illegible] et [illegible] fatentur [illegible] lumen
ex parte obiecti requiri, sufficere autem in medio et oculo quan-
tumlibet remissum, et ideo qui oculos magis abditos
habent acutius cernunt [illegible] prominentes, et cum uidere
[illegible] uolumus, manu oculo obtendimus et umbram faci-
mus. Ad [illegible] negatur [illegible] oculum in puncto
[illegible] tenebrioris [illegible] posse uidere colorem si sit illuminatus.
[illegible] quomodo ex parte obiecti colorati [illegible]

sit lumen ad videndum, sicut color cum obstat mate-
rie, nisi lumen in illa quod quo ita ut eadem species mo-
vebilis, eademque mutatio videatur et color, et lumen
cum color in illuminatus dici possit. Et si fallitur tu-
qa sensibile coe magis pendet a proprio quam color a lu-
mine, cum sensibile coe sit quasi motus proprii color a a
lumine sit quantus quale distinctus. Et sensibile coe, ab
principio in quo eandem speciem videbitur ut respicit motus, tu-
qa, si color illuminato ut a color mutabatur lumi-
ne in minus, videbimus colorem mutatum, in a lumen, et videre
omnia lumen interius in esset una utriusque mobilis species tu qa
minus albi et nigri, quam species albi et nigri species distinguuntur
in a species, ad minus lumen cum lumen omnis in una specie sit
supponitur itaque quod tu color quam lumen cum omnis videbitur diver-
sis speciebus, et minus in respicit videbitur, nihilominus albi
f. quam 2ª q. 3ª a. 5. docet quod minus color aliquat
lumen, et colorem: dicit in una aliqua totaliter gratiam ex ordine
partialibus quam in physica una aliqua gradualiter, sine
exterior, hinc interior omnibus, ad quaedam subordinatione
quam omnis minus species coloris recipiat nisi et speciem lumi-
nis recipiat, nec color videat sine lumine videat, quare et
species et minus utriusque quaedam mutatione subordinatam ha-
bent. Et sensus patet quo sensu lumen obstat quale dici
potest quod sectum in respectu impedimentum habet se ut fra
ce a lumen color sectum quare in color sine lumine in
videbitur minus particulari luminis. Et se ad minus coloris
ut quale, et quae quae lumen respectu coloris et se ut quale

q. rationem hic

Fallitur hec ratio et cur?

in rationem hic quod color
in sensibile, minus pendet ab
ab color, lumen quam
a color et minus quam

Ratio docetur a S. Thoma quod
minus color videtur per lumen
non et color

Corollaria a S. Th.

videtur

sectum respectu coloris
lumen habet se ut fra

lumen quantum coloris
habet se ut quale
et quale

Tractatus in 2 lib. Aristotelis de Anima Disputatio v.

In quo sunt colores respectu partialis naturalis coloris, et lumen ex stellis coronati resultantes nihil è, quo quoad ea color ad producendum fieri coloris, et ita illigendo è D. Tydi loci superiori dubio citati cum ait lumen facere colores actu visibiles, altu sicly exemplo, et completo quod ipsi cooperando ad Gradibus sperni quas omnes lumine è fructus-Gros in

Quod non sit ex 2 principalibus ad speciem illa eorum colorum sit lumen

nigrum metallicum à principali cuia speciem coloris sit lumen, è principale sed unde colore à è principale particulare è nisi idem spei lumen ab albedine specierum albedinis ab nigredine nigredinis producunt quare ad talem vel talis spei colorum producendum determinat ipsum lumen.

Corollaria quinta ex quibus sequitur lumen non esse adequatum

Ex Galenus dictis colligitur primarium et unicum obiectum non esse adequatum compositum ex aliquo quotidiano unico ex aliquo vel ex colore, vel color et in color; cum actus sit corpuscularis quibusdam lucentibus quorum lumen nostra videlicet, nihil nisi ob sua exguitatem è maioris lumine obfuscatur et quibus fides text. 72.

Caput IIII.

De Colore

Colores quare dicuntur et explicant

Aristot. lib. 2. sensu naturali, et alij quod sensere colores nihil de aliud qui lumine in corporibus opacis diversimode recepto Albert. 4. in lib. de sensu et sensato et in summa de gen. color. ratio quod dicit de ista disputatione ex mixtione clarito in in corporibus opacis ad lumen suscipiendum, fatis a lege fit lumen varie in superficie talium corporum quibus quare non in hi modi, fiebat ex colis de die colores in corporibus alii. Ipsorum nihil illorum potuisse è quod colores quod dico varie

Quod unde varietas illorum

De visu Capitulum 5.ª De Natura lumi-
nis. Capitulum 12.ª De Colore. 56

in nubibus, et Iris in pluvia, ita in collo Columbae cauda pavonis Cado aqua pleno ex irradiatione solis unde nihil pro natura lucis refractam, reflexamque sunt. Verum dicitur quidem è nihil colores novos seu proprios, et imperfectos seu apparentes ut notat Dario Lynceus 20 de Iris n. altro godes aos de natura lucis reflexorum et fo refractorum in corporibus co solas distinctio punctatio varietate. De illis ut notat ex eis fo qa lumen idem per se è alter perspicuum color a è motivum et alter perspicuum color ignis lumen suppo nit adeoque aliquo à lumine distinctum è ita colorata in nubibus et pluvia, et aliquo in ipsis inexistens. Lex. 63. n. extrinsecus accepta nihil lumen q extrinsecus color dr lex. 63 at si color lumen esset colorata n. secus extrinseco colore umbelia essent qq corpora perspicua. Ubi lumen è qualitas veri colores sunt ita qualitates ex elementorum permixtione orta ut magis mixta habebit, ubi lumini nihil è gravi at albedo et nigredo sit contrarii colores quo nullae essent veraeque colorum species cum lumen sit infinitae speci. 6to. coe lum et elementa n. mung possent colorata qq mixta primo colores ad in media corporis opaci sit. ubi discretio videtur at ante sectionem ubi lumen n. è qo colar n. è lumen nec dum fit in sectione colore de nuovo à lumine gigni, nam videtur in discretione un albedo perfectissima, ubi tunc lux sit minima, at si à lume fieret, oporteret à maiori perfectione à minori imperfectione seu. 8tum lumen gignat aliud lumen, at n. color colore album. n. n. gignunt pro ducit albedinem apponitur alteri corpori. nono si unico color esset lumen deberent facile corrupti et vanari

18 Feb. 9m.

1mo

2do

3tio

4to

5to

6to

7mo

8tavo

nono.

Quæstiones in tres libros Aristotelis de Anima

Disputatio 1ª

sáu diuersitate utq ad corpus luminosum ut in colo-
ribus apparentibus continetur tal hoc q experiam ⁊ albis
enim corpus in quacunq; positione servat suum colorem.

Corollarium. Ex quibus q dá subiecta

Sic igitur satis patet, uiros colores de qualita-
tibus ipsis distinctas a lumine, sed ueria illos præterea
Dubitatur 2º quomodo illa Aristotelis lib. de sensu et
sensili cap. 3 definitio coloris (: Est extremitas per-
spicui in corpore terminato:) intelligenda sit. Ad
dubitandum nā et lux solis ⁊ extremitas perspicui termi-
nati et color in solis in superficie, ⁊ tē est in quadro
corporis opaci ex terminati existit. Quare illam defi-
nitionem coloris assignari p causam materiam seu subiectum
q fieri in definitione accidentium consueta ⁊ Dicitur
extremitas in q sit extremitas, sed q maxime in extremi-
tate corporis opaci q dicitur perspicuum terminatum q a
uisu in eo terminatur in. i. liberè per totum fit. ⁊
p. perspicuum interminatum quamuis u. color et sit in
corporis opaci profunditate definitio tn p extremitate
in ordine ad uisum, nam corpus colorata in terminatur
in sáu colore q ⁊ in extrema superficie ut u. colores
Quia sit illa descriptio ita intelligi dt q color solum
sit in corporibus aliquo modo opacis, nutqs aerit in
ordine perspicuum interminatum diaphani q modo lumen
in quæ nil: ubi n. hoc inest in opaco ut in aere,
recipitur tn et in diaphano ut in aere sine aqua
Dubitatur ado q ná subtia habeant, q in habeant

Ad dubitandum

q quæ nica inter extremitas

Vrdo colorum et contrarium idem color q quia eos

ubi a ubi in ná subtia habeant q in habeant colores

De colore.

colorem habetur coelum et elementa pura nullum habere colorem. Glo
ram illa coeli quae est perspicua, cum terminata non sit, colora
ta esse non potest. Et in: color altius perspicui terminati. Stella u-
solam lucem habent et si quando varia medii diversitas varios colo
res apparentes reperiant, nihil elementa ignis ideam omnibus
perspicuum propria luce contentus est noster u. ignis. ob per
mixtorum terrae maxime varios colores habet nam si fumus le
vior et purior est, albus, si crassior flavus, si multum nubis
si crassissimus niger, et in flamma prius si quid accedat
aquae vapor quod non bene possidet ab igne, et in sulphure
et ima candelae flamma, viridem aut caeruleum colorem habet
aer et aqua ideo perspicua et lucis premia corpora
sunt colorata interdum dicuntur ab fide latione signato
quo tamen color dari, terra Cardang lib. 2. de subtili
tatibus vapor pura nigra et dicit quod terra nigra opti
ma, et fertilissima est, at terra sine aqua et aeris permis
tione fertilis non dari potest ex ratione de generatione lapid. 30 quia
ex pura terra colore carere concludit et sed opaca lumen
in superficie, aut paululum intra extrinsecus suscipere

Sola igitur mixta est colorata nec in oia ita ea in
quibus ignis dominatur qualia est nocte luminia portion
tua sint, ea. u. in quibus aqua et aer dominantur
ut vitra Crystallus, lu ideo perspicua interminata
sunt ex se colore carent, in quibus u. terra dominatur
in ys albis et albis color est pro varia ed colorem
elementis permixtae.

Dubitatur hic quomodo fiant colores Rte
fieri ex elementis permixtis quatenus lucida opaca perspicua Rtur

Rtur coelum et elementa pura nulla habere colorem probatur

ignis in et permixtis terrae maxime varios colores habet

quia autem minimum nubis nam terra de nigra et

in aqua terra est colorata

sola mixta fiunt in corporibus ne terra

Dubitatur hic quomodo fiant colores

Rtur

Tractatus in tres libros Aristotelicos De prima

Disputatio 1ª

Colores et fiunt pro commodiate ex primis qualitatibus in quaterna bina mutua permutatione elementorum fo. 50 mentur.

A: igni - n. humido aer et aqua frigida terra et opaca. Quare colores non fiunt pro immediate ex primis qualitatibus in quaterna binaria mutua permutatione fieri nista. nam albedo ut et in frigidis ut marmore et calidis ut calce, in humidis ut lacte et seminibus ut lana reperitur. item color qui dat albedo ut ossa calce qui dat nigra efficit ut cute, et carbones, unde et medium ex coloribus non colligunt temperamentum sed ipsi

Medium non colligunt temperamentum ex coloribus

colorum ita immediata quia

colorum ita immediata sed mixtio laminis superinstitutae opacitatis in primarum qualitatum facta, quare neque lumen extrinsecus varie in opaco corpore receptum apparentem colorem excitat ita lumen mixtum in opaco mixtum facit effectum colorum, et ideo in procreatione colorum habet se lumen partium misceandarum instar fit, et agentis perspicuum. et secundum opacum instar materiae. Nec tamen

Sig. Dub. 1. Colores non et fiunt lumen aut opacitas

colores non et fiunt lumen aut opacitas, vel ut nisi ipsi complexio, sed ut qualitates simplices distinctae, pondentes non ad illis tangit materiam. Colorum simili elementorum permixtorum lucidum et perspicuum opacitate, sic breviter

quorum temperamentorum colligatio specificat colorem

ligna elementorum non in mole, sed illis qualitatibus superest, color albus efficitur, si ipsi enim nigri, si multum lucis et perspicuitatis, multum item opacitatis sit ruber, si ex illis partium solis colores et alia et alia temperatione fiunt.

Dubitatio quot sint species colorum

Dubitatio quot sint species colorum Ex. Aristo. cap. septimo 2ª et extremo, et quia album et nigrum, illud magis ad lucem, hoc magis ad opacitatem accedit. Nihil tamen contra. cap. 7. et 10. Met. text. 7 album lumen nigrum tenebris comparatur à Phne. Sed non hoc medium est unum, inter

nigro et albo sunt flavus et caeruleus, flavus magis ad
album accedit, et habet proportionem duorum ad unum, nam duorum
graduum lucis, et unius opacitatis. Caeruleus magis nigro ad
viride, et hic proportionem trium ad 2, trium graduum opacita-
tis, et duorum lucis. Inter viride et nigrum est purpureus, et
nigro, purpureus magis ad nigrum accedit, hic proportionem trium
graduum opacitatis, et duorum lucis, rubrum magis ad viridem
declinat in proportione duorum graduum lucis, et unius opacita-
tis. Sic principes et colores, sed quoque medii varii sunt, et plu-
res sub se species comprehendunt ut vide e apud Cl. Lapi 7 93
a 2. quarum tamen plures probabile est solum accidentaliter dis-
crimine ut intensione, aut remissione distingui.

Dubitabis sto quomodo colores medii componantur exprime
mixtorum non novit sibi lib. de sensu, et sensili Lapi 3 quomodo
de modo compositionis, ita ut extrema in minutissimas particulas
divisa per rapta positionem commiscentur hac tamen non est vera
per mixtio, nec unum colorem efficit ut si alba et flava
aurea commiscentur nec color colori sup. reducit, quia
cum pulveres, et caruleo aqua maris circumstanti obducunt et
hinc in spuma resorbet aliqui ita quasi medius color appareat
spumantis aqua absque neq; hoc est vera per mixtio, sed diu
versis per superiorem colorem aspicit inferiorem, quasi stratum
aliqui color componunt intuitus. Istius modi et ut extremi
colores respectu, se mutuo tolerant per quadant sicut duo per
qualitates in mixtione ita ut fiunt ex calore et frigore
temperatis sapor efficitur ita ex varia temperatione albi
et nigri existant medii colores hunc modum defendit Jun-
per physio. commento. et sto et sapere alibi probabile indicat

Conferis de colore medij inter se

Dubitabis sto quomodo colores medii componantur ex extremis

quomodo fiant et modus fiat.

reduc.

Istius modi

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

DISPUTATIO 1.a

Secunda generalissima pendunt sed specie abhorrent quia et facile reprehendi
ni duas species colorum esse albam et nigrum, alij vero colores
tum erant albi et nigri in alijs quasdam copulatio, sicut
lepori hi è qualitas distincta à calore et frigore sed
ita ubique geminatio, deinde colores medij, tum apparebant
species vero nigri erant ni copulatio albi et nigri. Do-
nique medij colores erant infiniti cum extremi point infini-
ti modi complicari at species colorum finitas esse docet
quartus modus est Sog. lib. de sensu. cap. 3. et 6. Ex eis itaque modis esse
verum ut duabus mediis colores vel ipsa simplicia esse ni mi-
ng ijs extremis, nec minus ijs illos fieri in medietate per
se ex laude perspicui et opaci permistae, adeoque ex extre-
mis alta componi, componi tum ex ijs institit in
vero multum lucis, cum parco opaco facit album multum
a opaci cum parua luce nigrum, colores alij sedet ex
ijs dari gestui quae eadem ea quae intensiores album aut
nigrum sensum magis temperata alios colores medios
fuerant

Dubium 6tum
Qui requiruntur, et operatur

Dubitatio 6to quid sit respicuitas et opaci
Ratio qualitates, this species quorum suis disponat subiti
ad recipiendum lumen in toto profunditate posterior a edition
recipiendum in superficie, et aliquatenus illa ita suae qualit
a de respicuitate ubi respondet, iam thesis, quae dicunt respicui
tate esse de ita spe qualitatis et esse potest quidam pas
sua receptiua lumini. nulla. vero qualitas est totia pure
passiua seu receptiua, et multis corporibus connatalis
respicuitas, quae nata sua, neque in non habent neque ad

De Lumine Caput 151. De Colore Caput 152.

Dubia quædam de speb; visibilib; explicato

quæ datu connaturæ exigunt ut ker uchu, et ni speculatur potia rationis esset naturæ admiratio ad hominis respectum lucis illam, sed ma naam debilis est lumen. Coloruin sane qualitates cœli et coelestibus et sublunaribus et eos ex sua natura fieri ni omnes ex primis qualitatibus non in coelo superiore ubi sic quæ pure qualitates ni et gdi locum alijs coor ex qua ta in coelo, quæ in elementis omnino differunt et notare, et in notata dixit fuer putat tn Dano commentario ors ce densitate et rantate, dam perspicua opacit perpetua rariora aut minus densa et, ut coel; pur res perspicua rariores et quia, aqua, ignis rarior e aere aer qde densior igne, sed rarior aqua, aqua densior aere sed rarior terra, q densissima e tunc et terra opacissima superiora elementa qo altiora eo magis perspicua, sequitur in elementis ita qualitates et citra ex citra parte gradiuntur una cum densitate et rantate

qualitates pure ni omnes ex primis qualitatibus

ig seb. p. m.

Dubia quædam de speb; visibilib; explicato. Caput 153.

1. Dubium cum certum quamdiu minima species totum videatur, et magnitudo rem per speciem tota quanta est quantitate aut est minore cum per parvulum foramen perspicimus videbitur ne oblitum totum per cantat mundi visibile speciem, an non in species quantumvis parva alia et alia particula speciei repræsentat alia et alia ita non obti Rx singulis speciebus obti Rx in quacumq; minima species singulas particulas recipiat diversas. Sb. Si obto d trajecto aliqua pars illa ni ivi non plus et coloris tn adhuc uni go in species quantumcumq;

1. Dubium cum certum quamdiu minima species totum videatur, et magnitudo rem per speciem tota quanta est quantitate aut est minore cum per parvulum foramen perspicimus videbitur ne oblitum totum per cantat mundi visibile speciem, an non in species quantumvis parva alia et alia particula speciei repræsentat alia et alia ita non obti Rx

Rx tur.

probatur.

Quæstiones in 1 os libros Aristotelicos de Anima

Disputatio 1.a De Vita

parva, alias pars R. è bas partis d'tractæ, aliàs n.
d'tracta ad hæc videretur, si per eandem oiò entitatem illa et
cætera partes videbantur. Ex me colligitur 1.o in specibus non
ponenda esse simplicem extensionem unam ex parte subtilis quæ dari
sit subtilem alteram ex parte obtusi quatenus maioris aut
minus repræsentat, et dicit sit extensio obtusa et a tota ex-
tensio obtusa in quacumque parte extensionis subtilis colligat-
ur in specibus dari duplicem indivisibilem extensionis individ-
uum solum et obtusæ, priora indivisibilia sit in indivi-
sibilibus subtilibus ut punctum speciei in puncto entitatis, pos-
teriora sit extensa et totum subtilis cum n. speciei in quamvis
parte subtilis habeat totam extensionem obtusam, et indivisi-
bilia diminuta talem extensionem in quamvis parte habebit
per absurdum ergo hæc indivisibilia sunt extensa et subtilia
totum: sicut n. indivisibilia intensionis sunt sine divisibilia
sed extensionem, ita et indivisibilia extensionis altitudinis
sunt sine divisibilia sed extensionem subtilem.

Dubium Dubium est de re et specie n. tam videatur ex-
tensio, sed et intensio coloris, an addito novo gradum
tensionis in albo is et eandem diò speciem videatur quamvis
intensio videbatur. R. no nova gradu adveniente h
esse et eandem indivisibilem speciem quamvis intensio
videbatur. R. hæc est alter extensionis obtusi, n. et eandem
indivisibilem speciem entitatis repræsentabat, ergo necessar-
ter intensionis n. n. minus hæc, quia illæ entitatem dis-
tinguitur et separata una alia cum sint sui

Dubium an species et eadem videatur extensio sed et intensio coloris an addito novo gradu intensionis in albo is et eandem indivisibilem speciem quamvis intensio videbatur

R. 1.a

R. alter

Spellana in specibus comunis et species extensionis obtusi

Dubium Dubium indivisibilia extensionis obtusa et subtilis et

Caput 155. Dubia quædam de specierum sensibilium explicantur.

ad intendi è ipsius in speby intensoem et unâ ex pte obti, seu obtinâ quatenus maior, aut minor in tenorè obti repræsentant, alterâ ex pte obti et quasi publicâ quatenus eandem obti intensoem magis minusve intese repræsentat, prior intéro ponenda è, qa effectum obti effectiorè fouet spem utpote sui similitudinem saltem virtualem posteriori tua è. nâ dè agens in quin quâ intensius agit ex in remotu qò albedo ut qua fouet in parte medy ibi propinqua spem intensam ut tua, in parte magis remota fouet spem ut e, in remotiori ut unu et sic deinceps

Ytum Dubium è an pter extensior obtinea in spe fiant singulæ à toto obto an-u-singulæ tm ab illis speby obti quas repræsentant R. to singulæ tm fiant à singulis speby obti quas repræsentat qb. spei è nâ lit imago obti, qò nâali tm diuina hat ab obto cuig è repræsentativa, qò pars spei tm ab illa pte quam repræsentant, aliâs-n-n ~~esset~~ esset nâ ex pars spei hanc pte ~~ep~~ obti potius quam illa repræsentaret ni à plurbus speby facta è.

Ytum Dubium è an pter extensior obtinea in spe fiant singulæ à toto obto a-u-singulæ tm ab illis speby obti quas repræsentant R. to it qd

4tum Dubium utrum una spes sit fouetiua alterius spei R. to satis ostu è qd spei directa in corpore tenso et denso recepta fouet spem reflexa an-u-directa gtinua in aliqo medio gtinuo ita fouet cajo ut prior pars effectiue generat ad posteriorem ita an recepta in uno medio ut in aqua fouet aliam

4tum Dubium utrum una spes sit fouetiua alterius spei

R. to

Tractatus in 3 ter libros Aristotelicos de
Anima Disputatio va

medio, continuo ut in dere nel oculo in iuvis
hn certu be, idl hn dici pte q in simili d lumine
dixing cap. 7. dub. 2. dicto 4. Colentur si offi-
cientia habeant certu e illar diuersi n ni p recta
linea agere pte; ita n. et obtu spei hn diffundet

Tres diversi si hi affi
cientia sed a diversis
ad ni p recta agere pte

e.g. Seb.
franci nisi seq. ad
mirig.

4ta Conclusio Sti in Obto in puncto
glia et mirtutes in eo hn formale excellentia
unionis et perfectissima sanctitas unione consecuta in
bonis mirtutibus potius humanitatis unitas, quam in
more extrinsecis auxiliis numerada, quae dicto probabilio
nant (Velondig Ce).

Nota qui è gratia
illuse uegg Deum
unis Velondig e come
se gratia fatorum
et Deum hi sig
nolta.

2.2 Seb. a. 5. Sentent. Velondig Ce.

Utrum Dubitan
Utrum in speculo et im
libis Sti in pelibus mortalib
Sti an in opera obtu videan
tur

quoniam mirtia

Fundamentum sing
Nia

Secundum ex mi
ha è esse in ipsa spe
ciei et è spe ipsi ob
tum Tullii

Sed Dicendum è nullo mo ipsa ipsam uiu in speculo
sed p spem à speculo ad oculu reflexa uiu sola obtum
etu Scot. q libeto 14. Richardus in 4to dist. 21. q. pa
r. arg. in fa pla. dicit. 22. Cap. q. n. ab. Scot. q. 24. et
Cap. 7. q. 8. a. 2. Vitellio lib. 9. et perspectiui Cap. 5. pro
pte, tum qa adquatu obtu, nig è color et lume, at Sti
mobilis, nec color, nec lume è. Tum qa Sti mobilis sta
te hi ut qui illius pars tota obtu hepatat, et in spe
culo alia pte caput, alia manu, alias pedes videatur, hi

Sed p speculum

De VIII Caput III de speciebus semi bilibus explicantur quædam dubia

q a spēs in toto speculo reflexo, et tn id, q videtur tn in parte speculi ūs, tam denuo, q a si videretur spēs, deberet ūri p aliā spem distinctā spē à se, sicut distincta è spēs coloris à colore, at spēs reflexa à directa tn plus à seinguit qj lumen reflexum à directo: directa n spēs repræsentat ipsum obiectum qd et reflexa - probatur ito duobus experimentis - pri è sed q in speculo videtur multo minus, et in profundiori distantia ipsum speculi sit ūs, imo quo longius à speculo removetur eo profundius videtur qd spēs tn videtur ea n mēsura qua speculo accidens a apparet in eadem distantia cum subito in qo è - etiam q oblique communis videntur, omnia a speciliis indigent stantes ante speculum in qo res longe sita reflectuntur speculo, et ea q ad speculum sunt optime videntur non tn illa in speculis adhibeant tn videntur, signa ergo è n spem, sed ipsum obiectum ūri, nam si spēs videretur cum illa spē sit valde cum omnia speciliis videntur atq ex sui natura solus ad fundamenti jnia sicut id n q à tergo è p directa spem ūri tn est, sit tn p reflexa, q producat à directa in corpore hro ante oculos posito recepta.

etiam

Caput IV.

De Organo Visus.

Organum igitur è oculus q ideo in alto ta ngs in speculo locatus è et à nda sp nobilitate omnq cui mirum mirabiliter munitus, et aptissime gubernatur è in cauo reponitur undiq omni obumbratur et ab mxe denique essa sportis quasi formice quodā tectum palpebras utinq; ht quibus clausis noxia auertat palpebris affixa sunt cilia q et nimium spectrum, et aliqd ad videndum umbra facta contrahit, humores et ex palpebra delabentes ab oculo alio auertat superculia nodosa à fronte et capite delabitur ne oculos molestet.

Organum oculus

Describitur locus et situs oculi

ad qd sunt palpebrae

ad qd alia

oculus ratione ordinis et objectorum 23 Feb. a. 2.

Tunica ab alijs ab alijs tres et ab b. pro ab alijs ac et liquidi.

alio repellit quod in oculis phlegmatici q tunicis humoribus musculis nervis. Tunicae ab alijs tres, ab alijs 9 aut 6 numerantur. Verum utrique in re parum differunt, nam tres sit integrae, 6 in partes tres, unaque ipsarum in duas distinguitur in anteriorem et posteriorem partem et ob diversam differentiam oculorum totam aliud nomen habet. Ita itaque quod oculus

ja tunica exterior

totum ambit in posteriori parte oculi vocatur adnata, quidem quia quasi extenuatur ad nasum, et oculum capiti quasi semina et pingues defendit oculum ab ortu durities, et tegens in simili in priori parte dicitur cornea seu diuna, quia durities et pelluciditate referat laminam corneam in lanterna, pellucida ad spectra transmittendas. Ita tunica in posteriori parte uvea dicitur, quia tegit uvae acinum seu folliculum, a quo reduncula extrahitur et fit et colore referat, cornea sed illam subtam nigra apparet posteriori ut plerique dicitur reticulina, vel quia oculum circumdat fabrica involvant, vel quia ex ita cerebri membrana ita dicta oculi, sua

5a sui tunica peculiaris in 4. ja

tunica peculiaris tunica peculiaria est, quia quia nata. Hoc est venulas et arteriolas habet unde alias partibus oculi alimentum, et uveolis color tribuitur. Ratum anteriori sede perforata est, quia foramen pupilla dicitur et quia tunica humor crystallinus lumen et species suscipit, colorem quoque prospicit. Ita tunica

ptica

ptica

Hoc tunica magis colorata est in hac unum habet colorem, sed parte interiori qua crystallinum respicit nigra est, exteriori ut qua cornea respicit, uvea in aliis colorem habet, unde alias coeruleis, alias coerij flavis, aliaque oculi quia cerebri, et oculorum temperiem habet, anteriori pars nigra est, minus varios et colores habet quare hoc tunica crystallino humori, et vitreo illi quasi additum ita in humum speculum oculi aiunt speculum dicitur. Ita tunica ex

Ita tunica definitur ex officio

retina, seu retinulari, et arenea quia, illa ita dicta quia filius a nervo optico quasi plena rete referant, posteriori pars vitreum humorem, et crystallinum, quatenus vitreo inferior et tegit, hoc ut ab tenuitate, minus tela arenea ita

dicta anteriori parte crystallina, qua ex utrisq; coniunct
circundat, lenticularis ô et pellucida ne iucundum impedi
ret. —— Tres sunt oculi humores et tunicis glentis
ê aqueus, seu albugineus, q aqua, vel ovi albumini sim ilis
est, ab corneâ et uveâ gelatq; p foramen uveae subiect sibi are
neâ et uveâ, ita ut humectet, lubricetq; et separet has tuni
cas tum ut uveae et corneae lapsu sup crystallinum impe
diat ita ut spes et lumen per illum mihi foramen uveae ad
crystallinum diffundantq, et spiritus visorios conservantq; alter
ê crystallinus seu glacieus q glacies, aut crystallo in oculis
similis sola duritie dissimilis est, mollior n. ê, aranea tegu
figura rotunda, in tri oculis epigastrica forte lenti similis, parte
sinistra aliquantulum obliquus et acutus, ut fixum in utrisq humo
ris integrantis videris. alter mihi aqueus et albugineus humoris in
ho oculi ê velutis primaeq pars oculi cui ocularis tunica et hu
mores in illius bonum adsistunt. alius ê humor uitreus fusco
nitido planeq similis, extima tunica, obducitur semi globi
forte figura format, ac sustinet à tergo crystallinum pellu
cidus ê, in oculis humores uti et tunicae varios oculi limites
sit cum oculi uere naturalis, et angulis. Musculi oculi ambiunt
ê globum ad varias partes ad utrinq; movet unus ad nasum versus
maiorem oculi angulum q planus obliquus dicitur, alter ad oppositum
angulum minorem q planus extimus dicitur. alius sursum
oculum movet alius ad musculi rectus, alius 2 sit obliq q
oculum obliquè circumvolunt alter superius alterum inferius adhi
bet Vopelius et Dandinus lib. 4 cap. 10 sentiunt q nunq optici
ambiens in alterna inspectione fixum et fixum teneat ad eum
in 4 in redeuntq in fine a nullis regula ê tenet Andreas
Laurentius lib. 10 anatomiae cap. 5. —— Visui pri

tres sunt oculi humores

ê aqueus et albugineus

alius humor ê crystallinus sit glacialis ut dicit

alius ê humor uitreus fusco nitido planeq similis

Musculi oculi ambiunt ê et ad quid

23 Dec. 1. a.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio V^a De Visu Cap. 1um De Colore

Z. R. ceum q. g. cum margi

ser q ad musculos, mouendo, sonuerd uarie ut a si q oculis
mittit aunde spiritus q uisus oculo ministrat, et nisi optici ductus
nullus. n. motus uolutarius aut sensio cum spiritibus aliis fieri
si ho à cerebro p uenas int exortos, tangis p uasa, tum musculos
ad motu, tu organis ad sensione sanchoa distributis. Nouem uni
oculi alter à dextra, alter à sinistra ex uni parte oriuntur, aliqn
tum progressi inter se coeunt, tum iterum, tu diuersi separatis, et tra
gulis singulis oculis insigniis, ubi ingis et oculo adstant glandula
exaprendo humori ne is oculo obstet parata è quae emunget la
chryma. Ex Galenus dicit si humores, et tunica
oculi gerderetur, pat oculi nua in ignoti ee ut Platonici gerdur
sed aqueu ut liber lib. de sensu Cap. 2. sii text. 32 locat
ea acie pupilla ee humida, et text. 120 pupilla ee aqua, radium
aeris et orbis loco oculo aqueu qd effluit, nec refl oculos gerdu
dualiu in tenebris lucere, et ee oculi comprimiung, fulgori alie
que à rebus dri, nd ut radio Stoici, Plato lib. 4. Cap. 4. pro
pis ea è calidiores cerebri, et spiritum in ipsis ea libr. Ipsi
aliis sti intia oculum caloris motu in flammam q dat et
ee potuit ex quo iudo humor oculi nisi aut in tenebris sed
gere procedit lumen et lux in tenebris fere splendescere o. a.
oculis ipse lucis et lucis. Posterioris uno è, qa ch fricamus oculi
illo motu spiritus tenuissimi in flammam, et ob ea tenacitatem
ubi exhaurantur, quare breue fulgore uideung p pupilla in
nubeo, aut aqueo humore, uel et in aliqua tunica.

Capitulum V^um.

Ad quam partem oculi sit uisus et fiat
uisio.

Varie uarie in magis
et potiu uiuiu in
tunicis uiung tis

Ocia uisiua hec in cord ut flexande nec in ne
ro optico, uel spirita uisorio seu aiali ut Stoicorum nec
in fundo ophtalmi uiuosu ut Epicurus nec in tunica
aranea ut Pythag. uult sed in pupilla, et qae in humore oculi
plano è in qo uiuo, sit pp. spiritus cordis ab eminodrabil

Ipse in pupilla et qae
in humore tunicae ipsi
tuing. pp.

Caput V. In quacunq parte oculi sit visus, et fiat visio

Caput VI. Quomodo fiat visio.

probatur ex gelunio
et subtilio aliorum

calore mobilis ad sensionem faciendam, nunquam corpus opacum est,
spiritus non suscipit imbecillis spiritus a dicitur non esse, quare ob
medium videlicet nunquam est, quia deferat spiritus moveri calorem
ad sentiendum visum, non tamen est, aut spiritus organum visus est ab
corpore durum, ob quam rem conicitur nunquam visus organum esse, quia
tum ideo factum est, ut spiritus visorius unius oculi ex clausio
ad alterum transmittatur, unde uno clauso alterius oculi visio effi
cacior est, aut si alter oculus, aut nervus lacteus non tam mire
directus visio aut imperfectior fieret, aranea denique tam est humor
crystallinus humoris, quia centrum oculi possidet, ut quinque illi ara
nea nullo modo superflua sit — Est igitur humor crystal
linus in pupilla verum organum visus, tu qa Philes text 10, 32, 33
120, lib. 3. text. 3 et alibi corpus expresse pupillam, visus orga
num constituit, tu qa nunquam opticus pupillam infigit, tu qa or
ganum visus aqua est, in ea humorem a nobilissimum de crystalli
no tolli superius, et optime ab hoc est medio aspicit. Ex
ductis colligitur quod cum duo sint oculi, duaque pupillae duae
videtur numero distinctae tu potuisse videtur quare ob eam
quod dictum est spes ut indivisum sensum, numeratur, unde
est geminus est, cum ambobus oculis videmus duas tu videtur fieri
esse una sed obtinue, qualemque utique unde obtinuimus ita
visus exactissima penetrare ab organi, et spiritus gemitus, nisi
humor sit multus et purus simul et distinctus si pauci, sed
purus distinctus est sed tu simul si multus et impurus simul
sed tu distinctus si denique pauci nec puri nec simul, nec
distinctus oculus omnes videt semper in spiritus fingit

Corollarium 1m

rectum

Caput VII.

Quomodo fiat visio

Pelagonius notavit ab oculo egredi radios luminosos
qui se obtu illuminatis repentat regredientes ad oculum

Pelagonius sic

Tractatus in libros tres Aristotelis De
Anima Disputatio V.a

Stoici hia

illud repugnantes stoici donarunt ab obiecto corporis quod
luminosum egredi et totum obiectum completatur, et si obiectum
naturale ita id repugnaret, sic nullus tenebras vel usu poni
Plato mecum et quaelluminari platonici timaeo et platonici quos vulgo ipsa
anima hia
loquitur lib. de ipsa dicit dixere lumen egressum ab oculo
et mixtum cum diurno lumine illius uniorem facere quo oculiacies
dirigit, nocte a nulla usu et lumen ab oculo egressum ob
diurnum luminis abstinuit exaruerit, sane rationem emissam et
Transgressio rei hia
amplectitur propriae atque ita explicat ut dicat radius ab
oculo egressus instar piramidis cuius conus est in oculo et ba
sis in obiecto, talique ab basi quae est in obiecto. quinque in me
dio huius piramidis ponit lineam rectam quae vocatur sagitta
et quae immediate fiat unum, addunt pro minore conus in
oculo fieri quo remotius fuerit obiectum quoniam linea con
quoniam et et in maiori distantia a basi accidit et fine
vanitas obiectum remotum nunquam visu gis ab quemquam. Sed i
25 lib. 6 a. p.
ostia hor. vis di
ctum mecum et fieri conspectum
lib. alium ex oculo sed a res
inferiorem species mhia
oculi ab obiecto
ita fieri
ctis non mecum in fieri nor emissum aliquid ex oculo sed a res
conspectum species mhia oculi ab obiecto offendit fieri hoc lib. 6 et 7
et ex lib. de sensu. cap. 2. nec ut fit mirabile illo in problematis et et
in 2o Meteo. quia immanere ibi n. ex eo hia loquitur in quo species
hia exponendi, et exponendi loco in erat, et abegis illius Deteratione
potuerant qq illius in exponere dissolvi et effecto illa radium
Quare ex oculo emissum fictitia hic fit qo. nam aut ad obiectum usq
Quare ex oculo emissum fictitia hic fit qo
radius fiso aut in ipsum, qa quomodo obiectum ad quod in quantum
deinde radius repugnaret ipsum tum quomodo in e tabella pupilla speculo
lux ad tam varias, tamque ab oculo distantes, et mhi se diuinas
ores, ut ad solem lunam stellas, quomodo mod ad oculum usq reflectitur
cum solis radius e terra a nil usq ad mediam regionem aeris re
flectitur? deinde radius qui fingitur ex oculo egredi an corpus an

De Visu. Caput sextum quomodo fiat visio

[illegible] n. cassa alias n. minus [illegible] oculis et visio ex in
stanti fit quod cum motus localis corporis successive sit in qua
libet ratione quomodo representabile obiectum reflexum cum sit circulus non cadit
rectus, tunc a specie representabile non licet quod cum alibi gratia esset
Dicunt in redditu illi quingi species seu imagines obiecti et hunc ad
mittent oculis aliquid ab obiecto recipere et radius oculi mittunt
enim potent in illuminatum obiectum aliquis illo radio a visio speciem
transmittere sicque ut fiat visio ab aria et potia uterque
virtutis speci impressa ab obiecto recepta et sic alterum declaratur
Coterum cum obiectum ab oculo distare possit aut per lineam in aer
aut per lineam in perpendiculare aut recte perpendiculare
visio obiecti fit in postrema distantia adeoque visio ut et speci
recepto in oculo fit per lineam recta perpendicularem sive ut una
linea mpta ex puncto obiecti radiantis oculi fiat co. n. distinct
figura plana a rotunda quae a maiori plana ad minorem in pnt
ter lineae perpendiculares [illegible] a ducta a maiori aria
lo ad minorem idem enim linea et plura simul in oculi
posita simul visi pnt quia singula perpendiculari linea sex in
oculi rotundum transmittant speciem et exercita visio il
lius pnt quia diametro oculo opposita et alteri in solum
se applicat nec ipsum [illegible] ob sua immobilem situmque oculi
[illegible] se applicare in pnt et ideo oculi et hal musculum
se in aria plene flexi oculi movere et aliquis alio obiecto
directe se applicare. Ex qui patet speculum dolium o
pyramidis cono basi axe seu sagitta gbd. Ex hi in d ro
aliquis mutatis respicit ex oculo exactis recapitatur sed
pyramis ita declarat modo quo species ab obiecto in oculi diffun
dant et tantillo oculi mpti obiecti et [illegible] tua
a diametro mutat veniens in pupilla et obiecti illo mag

Obiecunt [illegible] visio sed falsa.

Quare non [illegible] ad [illegible] secunt

Ita quo [illegible] figura [illegible] rotunda

In quo [illegible] perspectiva dolium non idem

Tractatus in tres libros Aristotelicos De Anima

quasi quaeremus, referat si linea a pupilla ad obiectum extensa ducatur, tum noluerit coniuncta in oculo et accumulata, in obiectum obtusa in punctum, non immutabile tamen omnino, et aliquam lineam ab oculo ad id quod in obiecto est et diametro perducta mittatur axis et ita ad a axi linea perpendicularis et in oculo et obiecto ducatur alia in oculo quoque perpendicularis sint ubi in obiecto. Ex hac doctrina colligitur, videlicet aliquid non posse videri nisi quod in eo quod sumit pluries illic per ter a diametro oculo approximatur, id cum species simul unde et in aliquid multiplicitate uti per motum illud ab oculo aliquantulum remotum ibi cum oculus obiectum aut media etiam aqua nulla interposita, non tamen non posset uti aut obiectum ubi uti quod ubi e aut multiplicatum aut ob axium mutationem sine ubi oculi motum concentu, aut plicata videntur quia Galilaeus ascendentes spiritus humoris ita agitant ut aqua perpetuo mutent ita ut ita et ab oculo compresso plicata obiecta videantur nam utrique oculi in naturali situ quietibus similis axis et ad eundem obiecti partem terminatur idque obiectum ab utroque oculo simplex videtur; si a alterutro oculo situm mutet et axis mutatur et obiectum simplex apparet. Sed de his plura agere non ad physicum sed ad perspectivum pertinet.

Corollaria

Videtur aliquid non posse videri nisi quod in eo quod sumit pluries illic per ter a diametro oculo approximatur

Ad ea

Cum oculus aqua aut medio alio aqua nulla oculus tamen aut non videt aliquid aut videt aliquid multiplicatum aliquid

Cur obiectum ab utroque simplex videatur

Disputatio VI a De Auditu

Quid est audire Stagirites lib. 2 cap. 8 textus 77 ad quem explicandum prius obiectum illius hoc est sonus quomodo se habet quid sit et quomodo sit genere dari medium longum naam noris quid sit sonus ab aliquibus fieri.

Caput I De Sono

Quia quid sit sonus naam explicandum phaenomena aliquot dubia explicandum ——— quid sit sonus semiotis

Quid sit sonus

Disputatio 2a De Auditu Caput 1um De Sono

et q̄dā Græci uolunt ē motū locale corporis resilientis ex collisione duorum corporum, quod ꝗa text. 28. dr̄ sonus ē motus eius quod pōt moueri hoc mō quo uidetur ē in corporibus cū aliis concurrentibus 2do sonus ē aliqd successiuū cū prius in una parte medij audiatur q̄ in alia quod motus ē 3tio si sonus eet qualitas aut eet 1a aut 2da non 1a cū 2do de gnatione tm̄ 4 1æ recenseantur ex qbus nō ē sonus nō 2da cū sonus nō ex temperamento 4 qualitatum sed ex collisione corporum nascatur, et adeo euanescat, quod cū qualitas nō sit nisi motus erit — Contra hoc Ddm̄ ē sonum nō ē motū, sed qualitatem 3tiæ speciei ē cōis sntia ꝓ 1o ꝗa text. 68 sit motu quod nō ē motus 2do motus ē sensibile cōe at sonus ē sensibile proprium quod sonus nō ē motus quod ē quædā resultans qualitas auditum immutans 3tio qualit proportionatas motus et sonus uariādo deberet nā motus dr̄ tardus uelox nō a sonus. q̄ sonus dr̄ grauis acutus nō a motus Ad 1m quo dicta Rx sonū motū dici nō pp̄ sed causalr̄ p̄dicatur, ꝗa soni generatio ad motū sequitur, et sine isto motu sonus nō fit Ad 2dum dr̄ sonū quidē esse diuersas ptes successiuè p̄duci, cū tn̄ successiuū nō dr̄, cū plures illius partes successiuè p̄ductæ aliquādiu simul existant ut notat Suar. disp. 50. sect. 9 n. 7. Ad 3tiū sonū pertinere ad 3a qualitatem ac licet nō oriatur ex temperamento primarum, aliarū n. nō tam celeriter p̄duceretur, nec tā cito euanesceret: Aristoteles a. in 2do de gnat. nō enumerauit oēs 3as qualitates, sed tm̄ eas q̄ gnioni ꝯtrt et gnationi subsidiū, et ꝓpterea mixtionis inseruiunt qualis sonus nō ē sit tn̄ dici ꝑt aliquo mō 2da qualitas qualenus motionibus ex corpore collisione nascatur supponit nō tm̄ pss sed tm̄ etiam certas quasdā qualitates ut densitatē durit. &c.

2dum Dubium ē quæ sit eadē efficiens soni antequam

28. Feb. p.m. Quamquam contrarium ... 2do; 3tio; Contra hoc Ddm̄ ē sonum n. ē motū sed qualitatem 3tiæ speciei; ꝓb 1o; 2do; 3tio; Ad 1m quo dicta Rx; Ad 2dum Rx; Ad 3tium Rx; 2dum Dubium ē quæ sit causa efficiens soni

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Notandum ad sonum effectum hoc
T. 8. de 79 q corpora regui duo dura q mihi
se semel collidentia, et mihi rarum q mihi 2 corpora dura
recepta in collisione frangi resultant ut cum duobus lapi-
dibus mihi se mutuo collidunt aer mihi ipsi non fracti
dividitur, sed subito comprimitur frangitur et
resilit in 2 sectiones tunc sonus q corpora tunc regunt ut cum
virga aut flagello aer 2 cutitur tunc n. porro non mi
qd 2 aeris mutuo resilientis se tunc alia n. per aeris
posteriorem partem et conglobatae mutuo collisi sonum se tunc
et alia sonus in partibus aeris mi mediate urgat tactus aeris
hoc supposito Rx sonum efficiente dicunt corpora q in
se se collidunt, quo aut q corporum collisorum loca supe-
plent. pb. vi collisionis corporum resultat sonus in corpore u
sciente qo corpora collisa efficiunt sonum unde talia co
pora sonora, seu sonantia hoc est caeteris sonum dare
q n. quo duriora et laeviora sint corpora meliorem sonum
efficiunt ideo haec praecipue sonora appellari solent. Mo
tandum tunc est aliquem qua efficiens sonum tunc de ipsa colli
sione corporum, nec fractorum corporum mihi medium resistentia cu
sint motus localis q hoc se tunc ad ubi terminatur et sic
de alia actionem alteratione cum sonus sit qualitas, mota
n. illis et collisione corporum q resilientes tunc de gdtio
et unde qa tunc corpora alia sonum gducunt uti alibi
luxing de gdutate minutius

Item Dubium est quomodo sonus mutuat et transit Rto
quomodo sonus mutuat et transit Rto 1o
po qse cogitando mi mirabile gducere et ogs mutuo ad mu
pere et tunc habeat jus imo gbabili sit unus spes mi
tunc q n. sit gratius aut acutus a tali vel tali co
pore caetus unus tum distinctio accidentalis hoc tunc et gdu

Disputatio VI^a De studiis
Caput I^um De sono

ci succedunt et extrinsecus manere si collisio corporum huiusmodi fiat. Et hinc tunc sonus semper oriretur motus ut aequalis in indivisibili mutatio nulla et pars motus diversi indivisibile soni sit, nam simul et existit et durabit pars soni a plenitudine quantitatis. Resp. ideo sonum successive corrupi et paulatim remitti ex defectu causae conservantis eum nec a gravi nec ex defectu subiecti ut clarum est corrupato, pt. a. etiam gravius esse impulsus ex ui collisionis corporum causatus in corpore resiliente in quo est sonus quare sicut impulsus paulatim remittitur ita et sonus. Hinc et patet sonum esse fluentem intransibile et remissibile cum iuxta collisionem corporum varia diversi et remissioris gradus et sine paulatim eorum remissionem audiatur.

Quinta Dubitatio est Utrum si in collisione corporum non in resiliente, tunc nihilo sit sonus: et in collisione lenes vel ga ye et arto medium et quid ergo quod fundamentum est nam cymbalum percussum cum undique manu tegitur sonus impeditur quo signum est sonum in cymbalo et non in aere fracto et resiliente de. — Sed Dicendum est non in corpore immediato fracto et in ipsis corporibus solidis mera se collisio est ita S. Thom et Auer. Loc. Cap. Sol. q. 20 CC. q. 2. a. 3° Murcdisp. 7. q. 2. Ratio est quia si in corporibus collisis est sonus, nunquam sonus, semper hoc in aegalis audiretur sonus in resiliente corpore et duos in collisis magnitudines magis naturalia collisa in diversis aliquibus qualitatibus nunquam ita aequalia et ut sic similes sonos haberent quare si in similibus corporibus reciprocis sonus audiretur, sicuti in plures quae simul loquuntur. Ad fundamentum quod dicit de cymbalis manu tegitur sonus non impedire sed obstructione reddit quia poni aliquid mihi quod ante sonabat letitiam obstruatur.

Ex hoc ideo

Ad 2. 3. 4. p. et oscillatio non est quantum ad sonum

4 tam Probat est Nam et in collisione corporum non tam in resilientes tunc nihilo sit sonus

quia et in collisione lenes vel ga ye non impedit

oscillatio mea sonus non est in corpore immediato fracto

Ad ea

Ad fundamentum quod dicit

Resp.

Paulatus in ipsos libros Aristotelis de Anima

Sed Dubium est Vtrum sit in aere sed et aqua intra corpora collisa cong efficiat

Efficiat g. de gen. et corr.

corpora

Semist. in 2. de caelo et mundo. Scaliger exercitat. 297. nam Pliner. lib. 7. 75 sonu sit etiam per aerem sed et per aquam dari docet. Praterea et flumina lapides inlatta strepitum edunt, et nubes, q aqueae sint collisae cum fulmine tonitru edunt. Negant Philop. commentario 75 Rudig 77 S. Pater, et fere latini ministri Ra ad illorum q corpus in quo cong efficitur, debeat consistere. Sed in aqua ob eius gravitatem et densitatem fieri non potest. In Sacra Glossa ortu apud aer. e aqueam ad aptiorem ad sonum reciprocandum quam aqua cum multo rumor et ligdiri in ipsa aqua

Negant alij, quia

et fr. aer. ad aptiorem ad sonum reciprocandum quam aqua

Sun. u. aqua aliquatenus sonum diuobus corporibus mutuo collisis efficiat. Ortus est et mentis ita primum fundamentum sit

Primus ortus est aqua aliquatenus sonum cum corporibus intra illa collisis

put ratio docent. C.C. Cap. 8. q. 2. a. 2. nam q Philer dicat sonum per aquam dari intelligi potest de spe toni fulti in vna hanc n. ortus est in eam per aerem, sed et per aquam, imo per corpora solida et opaca opacari, cum et pisces in undis audiant, et in cubiculo undique clauso conos extra sactor audiant q. u. flumina aut nubes sonum edant potest dicere id non fieri sine minutissimis aeris q ubique se fa cile insinuat, q. u. alij dicunt aqua non effectum pa gi et elidi proprie ut de oliveae q ad aliquid sonum effi cendum sufficiat loquatur id fere negat. Si. a. d. alij loquatur, q sonum edat quale aer edit id ultro

probabilius absolute concessum aliquid sonum in aqua gravari potest q. 2

loquatur, probabilius in absolute concessum id quantum dis q edat, probabilius in absolute concessum aliquid sonum in aqua gravari potest q. 2 aliquid sonum in aqua gravari potest q. n. alij q sub aqua expressum se lapides inter se collidit audiri cong toni, nec in credibile est ubi collisio sit

aliqd aeris ad.

Ostum Dubium est vtrum sonus usq; ad auditum cōp
ueniat edm cō-scale. Affirmant Fricc. lib. 6. et Aguil
lon. in lept. 3 q. mangq; edm de scale ad auditum pve
nire, sed tm respectu hominis Pol. q. 22.

Dubium 6tum
Vtrum sonus usq; ad auditum comp ueniat idem de scala.

Dicendum 1o intuendum edm de scale ad auditum pervenire sonum ut ei q. ergo aure sit. Sic n. tunc pervenit motus in qua sonus et ad ipsum auditum defertur. Quare an tunc sonus indigeat specie p quam cognoscatur. Et indigere nā sonus n. est in aere organo, sed in aere a lado ad organum. Et a. prius organum et patria audiendi et terminari aliqua pia ad auditum soni eius da hoc a. n. est sonus nā sonus aeris illati n. poterit sonum in organo, cum ibi collisio sit sicut specie ignis operatur.

Conclusio 7a
Intuendum edm de scale ad auditum pervenit sonus.

Sonus et species

Dicendum 2do ut plurimum sonus n. edm de scale, sed tm speciem illius deferre ad aures ita. f. Psal. Caeli enarrant gloriam Dei. Cc. q. 1. Mirabile n. est ut in macai aliqua distantia pte aeris in qua sonus recipitur motu deferri usq; ad aures singulorum cū Psalmista cū tamen capite quia est et obstat densa media nec ly deferre q. alii pars aeris n. deferatur tm sonus in illa pte recipitur potest in eqq. pte alia, et qui sonum edm in alia parte et sic deinceps usq; ad aures nam imprimis sonus n. fit sine collisione corporum q. causant pte nda sonus et a potentiis altioris soni, sicut nec color corporis, sic n. et similibus qualitatibus sufficit species oris ad oculum deferendum.

Conclusio 2da
Sonus in ut plurimum de scala edm ad aures n. ita. tm speciem illius deferre ad aures.

Dn. 3tio sonus in instanti potentiam edm instanti speciem sui potuere in tota sphaera sua activitatis, nullus n. gradus est spes. nec capit idem prius a longe ante quam audiri, cū n. sphaera activitatis soni tota n. est quia

Conclusio 3tia
Sonus in instanti potuit edm instanti speciem sui potuit in tota sphaera sua activitatis.

Tractatus in libros Aristotelis de Anima.

Quo modo aliq audiat per sonum

colorem, etiam in instanti sonum producat, sed in spatio
ra activitatis fit tam fieri ut aliq spatium ab aure ut
extra ita spatia soni producti quare ut species ad aures
tu pervenial necesse est fieri aeris in qua sonum producitur
motum usque aures, porro species successive ad aures pe
nitet sicut lumen in instanti producitur in tota spatio
ad regulares partes successive pervenit motu corporis luminosi
sic agitio primo in ipsum qui audiat, qua spatium ger
tra spatium soni producti et tam extra spatium producti
colorem sicut et hic aeris motum fieri per sonum soni illico producit
Sed in text. vi et vii sic ait aeris qualitatem usque ad auditum
a sono moveri. ——— Caterum unica species soni plena

Cur una species soni plena qui Aristoteles

hac adunitate, ut aer tam per rectam lineam sed et in or-
bem undique diffundi cum sonus et a tergo et a pectore et
a latere faciat undique percipiamus, etiam ubique perfectius per
si sonus directe aures opponitur. Adhuc species soni etiam latet
medium penetrant latissime tam aere; in alys n. densioribus nul-
de obtundatur, et refractus imo et magis aut minus re-
flectitur ut infra in Lux patebit, unde et cum aer pla
nius et, minus perfecte soni propagatur, ipse cum serenitate et
purg. Adhuc vento et impedit et minuit species
soni, et n. sonus secundo vento et ferat, contra species
ad auditum pervenit, et n. ventus gravis efficit sonum fortius
ag, longius; ab aure auditus capit species ad aures usque transmittere tam potest.

Quinto Dubium

Quinto Dubium est quaenam debeant esse corpora quali-
ta quae collata sunt efficiant sonum. Ratio hic quidem in illis regit pa
ut
Ratio quidem in illis regit pa
ut sint dura, seu solida, cum quidem defectus spiritus
aut lanae negat sonum efficere. Text. 77 et 78 Sed
ut sint cava, seu es quabilia text. 77, 78, 85.

nam magnitudo impedit ballistam aeris, quo diuisis et cauitatibus addito sonum non edit, ita ut sint plana, seu lata text. 82. aliàs si aer bene diuisus non pariatur, unde si aeris aer in acuminis fenestra ut fit sonus text. 82. Verum hae conditiones non tam simplex ad sonum, quas ad resistentiam unum regei respectu cuius tum certa corporum figuratio affectio sonora dicitur.

Caput VIIum De Echo.

Cum Echo nihil sit aliud quam sonus reflexus seu repercussus ab aere sono edito ad locum concauum an. 4. tum eius ad minorationem seu primum retro factus ad auditum. Ratio cur reflectit partem aeris sonantis ex loco concauo in quem impegit vel per, vel ante aliàs partes ferunt usque ad auditum monendum et in ipsis sonum sonantibus simpli. flexio. Philos. Mor. Dand. digress. 29 fundamentum illorum est in text. 20 ubi ait stilus quod Echo fiat aer à uate ad quem hominem repellitur aliquis stilus. sed magis placet illorum ratio quod dicunt Echo fieri tum per reflexionem soni, adeoque eundem numero sonum reflexum audiri per primum reflexum quam ante per directam fuit audito ita Quidang. q. 22. Prodinang. q. 29. Mot. pa. pte. q. 22 disp. 2. bl. q. 2. a. 2. Pol. q. 22. Muro disp. 7. q. 4. Ratio est mirabile id cur Echo ex loco concauo cadit distanti auditur tanto citò ac fuit, et reuerti sonum, vel ob partes aeris primò motas multiplicatas soni usque ad aures auditi in aqua circuli minores à maioribus genitis à nouo fiunt in recto ad illo, quod ita citò magis quam citò audito Echo resistentiam soni. minor diuisio. n. illius regio est tota sacrifinultas stè solutio per reflexum soni quod Calenus in. quia reflexio soni à corpore duro per Echo quod audiatur

Ratio Echo

Sto gallicus ita

Echo quid

Quidam ita

Fundamentum illorum

Conclusio ita

Echo fit ex reflexione soni aeris eundem numerum sonum reflexum audiri &c.

Ratio

Ut quia reflexio soni à corpore duro effecta Echo quod audiatur

caaho sed colli illa ꝑ fit à corpore nolo quanto tex
q. nā in quanti spēs magis unita manet
nec ita fit dispersa ut q inde ad magna distantia reflexa
spēs fiducere possit et sic reflexa audiatur soni cāre in
tuare, sicut reflexa spēs è speculo cōtal uisum obli re-
flexa in speculo simul. ꝛ. in echo ꝗ reflexa spēs au-
dito cong ꝗ ubi ante audito è sed quasi in illo quanto
punct spēs reflexata; admittat et excitat soni sumore
.ꝛ. Gebetantho, et obtundit spēs soni sonori mi-
ca aurium et soni uetustis echo audito. Ad quas tres
fundamenti echo illi q dē fuit ꝗ ratio fauere pōt ꝗ
et explicari et eadem cono mistar pula reflexo ꝗ m
se, sed in spe di sonori denuo comparet conu di lumine
cetti. a. lō lumē reflexū ꝗ ea idē numero di directo
sicut pula reflexa cāde ō di directa, at di cong soni ꝗ q du
cat uiū cong ꝗ reflectitur ꝗ spēs reflexa à directa

Similitudo

similitudo soni uisual et reflexion soni

Ad argumentum quartum

28. Lob. a. p.

Capitulum III.
De Voce

Cum tex. ab sonis alii graue alii acuta ex diuersitate corporum sonantium ē dixerit tex. 87 et seqq. uoces non peculiariter explicat: ea ꝗ si subtilis spectetur, aut cā offuscat potius, nihilq cong tō di in solis auditibus reperiatur. Definit a. illō tex. 90: Vox è aeris aeui à pulmonibus respirati et ad arteria gēnsi ia imaginatione aliqd significādi ex qua descriptione patet nullu in uitati edere uocē tex. 97, nē ꝗ qndā similitudinē, et imitationē illē āiālia exto-
mita, exēplumque quia, ut q canores ortheas apes mascas et quis in scolis et
et d'ia ex cāgmut. Ipsis uocē d'ēt ex cāgmuc ēdēti pūcor uocē ꝗ edere. cōtē tex, di sonoris
carent nī sm̄ pēhi uocis, sōc è pulmonibus et arteria

Definitio vox et fiat

Ex sonoris tinnitus Echo quia echo

Quid. q. è

Imitata, exēplumque quia

aspera, nec respirent, Mytilo oring tn alia quædam sonum edunt, ma cicadæ et grilli membranam pectori subtam aliis verberates sonum in mitiorepto aere edunt, Muscæ et apes in volatu cum aere per cuticulas bombum edunt, quemadmodum vitulabundus pulex, bianzium sonant, quæ tn ambigua nam breve aliquid et exigua voce tnto fortior sit equus marinus Crocodilus qua pulmones tnt. vito pal. Manum collisæ tn de voce esse n. sono ab aliis oculis tn tn e oculis per instrumenta vocis in descriptio posito tussim et et sereatim quæ vis in aspera arteria fiant voce tn de textu quo tussis per se tn ad significandum aliquid affectus sicut voces, nt ex alii dentibus mhi aliquos quemvis, sed ad expellendum aliquid non rapidum ordinatio ta qua per tussim aer sensatim et moderatim fit non extrudito, cum in voce tn expiratio aer, sed delineatio textus quo, ma dum vox durat respiratio tn fit, hoc e nec inspiratio, nec expiratio aer ex arteria ni senensim et paulatim ta qua vox volutatim editur, tussis et coactio tn triqs qua tn ta aer in arteria moveto per tussim qs vocem et lingua vero tussientes lingua sonum dicit plus textus quo ex sede descriptae omnes causæ vocis colligitur: efficiens n e ala instrumenta pulmones et arteria aspera. Mata aer expiratio e pulmonibus et ad arteriam alliti spiritus alicuius significatio affectus latendi. Externus modus quo vox fiatio ita se tl aer qs per arteriam inspiratus tn pulmones ta ipsos qs eos repugnavit ob sua calidetate illum expiratus ab ala ad arteriam aspera multis cartilaginosis annulis gstata, et tertii larynx gt qs caput arteria aspera e et et spiritus cartilaginis gstat

d da ex fidelibus ala libus aliud quod sonum edunt ad quo mo.

2 lus

3 tium

4 tum

podum quo vox fiatio fit

nisi naturali cantatione, sed supra epiglottidem legitur
cuiusdam naturalem gibbam, et dilatatione illius beneficio sonum
eorum quæ circumdabit sibi allidit, et frangit inventum aeris
ibi repulsi, qui dum ut vox fiat, non mensurato aere
nec expirato e pulmonibus, sed expirato in arteria de-
tinetur, ut sit ceteris aliquid illuc egredietur donec operis
et refrigeratione cordis eleva mensurare, tunc ut vox inter-
polatur: diversitas ut eorum est ex naturali arte
rum aspera, ampla ut et multum aeris continen-
tem et grandiorem, angustior ut magis aeris hunc exhibere
et acutiorem vocem edit. — Differt vox a lo-
cutione quia vox in abyssi aliquibus loquitur in corio sen-
sus: et ut loquitur ex summo vox valde articulata, seu distinc-
ta per litteras, syllabas dictionesque significans interna animi vole-
ntes quare obiter in aliquibus quidam distinctio et mensura
soni reperiatur, talis tunc articulatio et distinctio non est qua-
lis in sermone soris unde vox soris sonus articulatus
alienum aliquid in articulatis contineri. — Ceterum sicut
voci proprie instrumenta sunt pulmones, et aspera arteria
ita voci articulatae ut summe est multum instrumentum est lin-
gua, dentes proprie superiori labio, palatum: lingua ut ad
plures musculos admodum mobilis aeris, ita primum ad pa-
latum, primum ad dentes, labiaque allidit, et varie frangit ut
inde vox articulata oriatur, quia sic instrumenti quidem
tus in gutture, sine articulatione sonare, quemadmodum ipse
aer qui per libros efflatur, cum non digitis distinguitur ut
varium sonum edat, ita aer per arteriam expiratus in ore

Quinetus vocis est

Quid sit vox a locutione

Quid sit vox in locutione

Quid sit in articulatio

Disputatio VIa De Auditu Cap. IIIus De Voce Caput IVus De organo Vsus

lingua varie figurato. Sed se. n. libera intra arteria ante a. vel ꝓ ori bucca intra pulmonis, digiti a foramina libera alternatim tangentes intra lingua.

Caput IVus

De organo auditus.

28 Feb. p. m.

Auditus organum in aure cuius partes sit duae externi et internoi. Externoi ex cranio, et capite pmi nervi foramini auditus in obeun. in cum cetta auricula dicta e cartilaginea, qua et ossea sed hangerato, quagg. diuchie eat mobilia et carnea concideret liberagg. soni ad eum pducant. Internoi ta illius pars, molliori, et fere carnea e: perd. n. in sua foramen auditg. ob fibra da sicut superior pars auricula prima tota auricula cana et semiosa e in qua fere semicircularis figura semp patula soni exipiendis et intro conjicendis opportuna et quia n. qbs resecta e auditus.

Internoi pars obscurior e, sed maiori arte gfecta: e. n. intrachni cochleae similis testa pago 70 d Gabrona dicatur, cap. ei initio ampla e, sed mox desinit in foramen q cocu dicit vel ob flexuosa meatus zbg. mxe gyris gtenta obli q tatis, vel ob angustia tata ut vix videatur, fachu e eo finis ne nefe mentis nota aeris et soni appulsu, organi laedat, aut superato: flexg. n. fraget. a tgustia retardat colligitur eo foramine exremeta cerebri pilosa, qbg bestiolae ab ingressu arcetur aut hagg. unico capillo, pringet cocu foramen ad cavitatem cignei, ad qua a exterior numula admittit, p quae spiritg. aerales auditoi nrii ad organum deferuntur. In ista sono cavitate mirabili mira arte extinctu tympana auditg. membranula zbg. ossiculi, et aere diato gtans, membranula tenuis, sed firma et sicca foramini coco oblique obducta, ut minus patentio ab aeris impulsu tria ossicula obtegit quorum pu maleolg. da

fiunt partes n. 2 externi pt. internitas

Internoi pars aeris detinetur

In cavitate internoi sibi se tympana auditg. membranula tenuis, sed firma et sicca et ad q.

Tractatus m. tres libros Aristotelicos de
Anima Disput. VI^a De Auditu

spuq membranulae adhaerent alterum à sua mag dr, et
dextro alio osculo, q triangulare vel mitrae Graecae
vasculi dicta, q Antigonum stapiam vulgo stapes vo
cat. Sunt haec a. osscula, quibus membranula tympa
ni intrat supexpadicto, aer aliaq includito, q medium au
ris tenet sicut humor crystallinus oculi, et vocum
organum potius audiendi est, quod judicant alii vel spi
ritum, vel osscula, vel membranam organum sonentis de
quibus plura Ar. q. q. a. 2. §. a. aer ille sit elementaris
sed mixtus quia aerem ab aeris judicio ita distinguit ad
potius audiendi instrumentum. §. a. haec tria de organo auditus
quorum illi quod textus 82 dicit auditum esse aeris quale, si
ut pupillae humido, sicut in aqua et quale aere di
cit textus 83 dicit illum auditus esse modificatum, et esse in
mobile quemadmodum sonum quale non hic cum si sine motu aeris
non judicabo sentire sit sonorum differat nisi esset, adeoque mo
veri instrumentalis id quod motu loquitur textus 82; et sit et
extrinsecus membrana in anfractibus auris interq aer extrinsecus
adventans, quo moveto, et capit sonat intrinsecus aure, cum ma
nu aurem obtendimus, et aere extrinseco intruso, intenore
ad solidas partes aures allidimus. Porro aer ille auditus
si membrana laedatur sit sentit sicut nec pupilla cum alia
aut funiculi laedito, atque si membrana rupta, aut nimio
humore madescat impedit auditus textus 83, ut et idem
fantasticus instrumentum intrinsecus nata secum ne quidem ag
mergimur aqua usque ad membranam. Sic se denique

Disputatio VII^a
De Odoratu

Aristoteles de odoratu pag. Cap. q. à textus 92 usque

Sed membranula tympani aer auditus gelatinosus

Sed aer sonorum organum potius audiendi est

Sed ille sit elementaris sed mixtus quia aerem ab aeris judicio

Haec tria de organo auditus est sicut

Sed membrana laedatur sit sentit sicut nec pupilla cum alia quae ex funiculis laedito

Sed quibus textus 83

Caput xvi De organo auditus xvii. xviii
De odoratu cap. xix De odore

71

cor. po odore q. è odoratu obiá, deinde medium, deinq; mb
hi explicans.

Caput xix
De odore

Odoris cognitio difficilior eo docet Philos. text. 92 q.
odoratu à multis aliis superetur, cumq; Zebelis habeatq;
nec hi nosent ter odores, q. vel molesti, vel iucundi sint per
ciquam sicut q. da alia hinta duros oculos at canori
in audent d. iudicio quorum colores, sed tm negligenter, quod
nubiles sint, vel plane opposito mo se hnt text. 93. Sine
aut Saem odores cognoscere in sportae ad sapores. cu. n.
Sc hactu excellat et gustus sit qda tactus text. 94: mha
sapore. a alius sit dulcis, alius amarus, ille acer, Gaude
ra, acutus, ringuis eidem de odoribus cum analogia indicia
mus text. 94. Sed et odores naa melius illigato

Odoris cognitio difficilior
è et cap.

q. da alia hinta videt du
ros quorum colores sed tm
negligenter

Sc odores cognoscit in sporta
ad sapores.

Dubitatur po qd sit odor. Generaliter Cleste
Philo lib. d sensu cap. xi. ponit odore eo qd do exhala
tem à corpore odorifero emissa, cu. n. odorifera pau
latim diminuant odore fundere, ignu è odore è aliqd
incorpus ingrediens

Dubitatur po qd sit
odor
cuiqd dha

Sed Dicendu è, q. odore n eo aliqd substiale
po. odor è q se sensibilis nulla a substia è q se sen
sibilis ut dictu è de obiro sereq in cor et exhalao
aliqa substia è; odor igitur exhalao n ao. Confirmat
obiia mcq et audilq sensum nobilioru n et substia qd
nec olfactq.

Conclusio po
odor n è aliqd substia
è qd.

Dicendu ita odore è qualitate ita d ratia
spe qualitatis orta ex orta temperie parti qualitatu, ita
Philo. lib. d sensu cap. xi et mhpter coitu ad in elementis

Conclusio ita
odor è qualitas ita d
ratia spe qualitatis orta.
ita Philo.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Omnis odor in nervis mixtis reperitur.

nullus è odor nisi in rebus mixtis: aqua ipsa et aer ex diverso temperamento mixtorum fit

Odor et sapor ex qualitate et temperamento mixtorum fit

ex quali ex calido et frigido dominio et secundum medium stilum lex 100. cui ignis sapor oriatur ex humido et aliis rallem ut plurimum, sine n. nidemq; ea, quæ mixtæ odorifera sit, valde sicca esse ut sit rosa, cynamomum et similia

Conclusio sita in hoc quod è una infima species, ad plures species sub se genere

DICENDUM. Ubi odorem esse et unum infinitas species sed plures species sub ex genere quæ sint nisi per analogiam ad species saporum. Ratio è ná temperamenta ex quibus oriuntur valde diversa sit ex quibus odores immediate oriuntur non tantum colores et soni sint immediate ex mixtione

Ratio quare odores

Et fundamentum Aristotelis hic

elementorum galibatum oriuntur ut supra visum. Et fundamentum Heraclidis Ratio eo quod odores oriuntur quia odor subiectum in partibus quibusdam terrenis et siccis quæ apta sint exhalare sint a quibus quia ipsa exhalationes sint odores quare dicit Aristoteles in problematis sect. 10. q. 10 et sect. 12. q. 5 ut odora et bene naturæ seu exhalationem sint halitus seu vaporum aliquam mixtam seu cultum loquitur. Melius tamen sibi non nasciuntur tamen nostri vapores quia sed humidum è, sed siccum et quidam calidique exhalationem illigere ut bene notat Pol. q. 27

Ex dictis ita odor discernitur est è qualitates ex commixtione dominante calido et sicco ita et olfactus non est

Jo Mast. 2. q. 8 Simplicius de sensu

Dubitatio ratione quomodo ex tanto odor ad organum olfactus si quia natura semper quæ nunquam edit de vacuo ita ut nec ipsa exhalationes odoriferæ exhiberi de facile usque ad olfactum nec esset quia primo usque ad organum deducat odore nec supra alia dicentur

Quæstio ita quomodo quæ odor ad organum olfactus

Quid de hac ipsa

Jo

Disputatio prima De Odoratu.
Caput primum de Odore

agitur. Et hic non opus, sed est realis odoris dilatatio, sed intra naturam. Secundo nulla hinc alterum corrumpitur. Ratio olfactus non alterando verum per naturam ut patet ex Exp. 98, ut si odor per colorem posset percipi, qua illa in visibili ad organum forsitan praeter odoris haec est sine inspiratione. Sed quid ultor.

Dubitatio est 70 Quae inhidum exhalationem odoriferam diffuni usque ad olfactum cum ut odoriferum in longo distantia ibi filiolum a. 2. 4 o sensu idque gerat qua ratione adunationem: fit a. dolor ille capitis in ut odoris sed parum qualitatis quae hic in illa exhalatione inclusum caloris, et qualitatis temperiem. 2. in durioribus in qualitatibus quae qualitatibus ex quibus est temperies qua a.

Conclusio pro exhalatione odoriferam usque ad olfactum diffuni usque ad ut fatis

Dubitatio 71 Ex halatione odoriferam saepe recipia in diffuni ad olfactum tam. u. odore in spugari realiter medium sed tam rebus odoris, ita. s. species in 2. dist. 2. q. 2 fol. q. 27 geluae. 3 Mure. dup. 8. q. 2 fol. 3. a. pars na ad tantam distantiam saepe olfactum nil mixtibile sit 2 tam spatium exhalationem odoris, quae magis gerimur in quibus aliis ut flumina fluvios quae ad maxima distantia odores 2 circumat, dicunt ubium olfactum in magnum spatium quae posset diffuni exhalationes pisces et sub aqua odore 2 aplunt nec tam exhalationes tenuis calida et siccae 3 aquam diffuditur cum ob tenuitatem impossibile aliquid nec aqua diffusione penetraret solet, et quis cum penetraret tam figere, et humore aqua corrumpere mixtio ad odore aqueta fol. 2. ita pari. Cuiq quae esset dubium tam probabile tenere quod odore uti et de sono fol. lap. q. q. 3 a. 70. geluae. 5. 3 non odor in e quidem qualitatis sibi similis cum nec color nec longe nec alia ratione qualitates sibi similes producant. Ratio a. aprima est non odor enim ex ita 3 mixtae

Conclusio pro exhalatione odoriferam usque ad olfactum diffuni usque ad ut fatis

fol. 98

fol. 98 ita pars 3

nil

tam ꝗ qualitatem, at sane in aere intermedio sit nec
ab exhalatione in eo usq; ad olfactum producit: tam in
ut aer ceu media mixtura est, qua in aere odor realis, et odo-
ro exhalatoris in producit, fusus igitur tam ut medium ipsum
organum speciem odoris suscipiat imo etiam odor usq;
ad organum cum exhalatione deferatur, qua tamen in organo in
one, nec producit sit ab odore exhalationis cum mixtura odo-
ris delectat in saveat in tam ꝗ speciem cognosci potest ut
in similitudine a sono auxiliorum: Sunt a. ad species odoris ex
de fine applicandis ꝗ auxiliorum de objectis soni priori disp.
Cap. 70 dub. 6to quidem ita ꝗ ratione quia sicut ad
Ratio ex 70 gesuto. ad alia dico in yt ꝗ accipiant illi in-
strumentorum opus ex ꝗ organum aliorum sentit quod o porculo
ꝗ speciem in mutatam in organo impedit removeri a in
aere ꝗ nares insurgat in sit de 90 plura eqq. Cap.
Corollaria Ex dictis est, colligitur primum sit ꝗ odor percipitur ta
aere, sit aqua de ꝗ est expressa domus, fuit de ꝗ

Caput 15m.

De Organo odoratus.

Organum odoratus in naso, cuius alia est pars exte-
na alia interna, pars externa in tres angulos oculorum
intrinsecus acuto mucrone incipiens latior deinde ad la-
tiorem formam porrigitur. Ossa ad minus 3 sit quorum unum
ultimus ita ab internodio exortum quasi parvus in ubi
ꝗ in cadit ꝗ linguam hoc ossa usq; ad medium nasi
reliquum in fenestrum totum est cartilaginem superior pars

organum odoratus in naso et pars est ex-
terna et est ex Aristotele nervus exterior.

Ossa ad minus sit 3

De odoratu. Cap. 1um De odore loquit 73

1um De odoratu ffuditur.

ossea è ob caudalè, ubi ossemandà infenoi cartilaginea
ut et commodius omnigi, et facilig inspiratae delatore
et varis odoribus occlaudi possit. Cartilaginea est e 2um se
penoies, ossibus adnatas, hae minoiores quarum duae late
rales una media; tangit septo diuidunt. Porro tubuli
illi partim osse, partim cartilagine constabo, septo ne
ond partim osseo partim cartilaginea diuiduntur. nares
hae plen illam cartilagineae q magis mobiles sint hin
no dari. Mirtuer narg gstat osse ethmoi
de, et gassibus mamillaribus, et ethmoides ab ethmi fia
ite vocatu, et colatorium et cribrum dr q multis minu
tis foraminibus abundt in media fronte bar schu è par
milbrioi durae è exterior extra calvaria in cavitate
nasi g minen rara et fungosa è and spongiosa dr p
ossis hujus foramina, et odores saepè vaiter ad cerebrum
distillant, et corebri excrementa in nares egrediuntur.
Post hoc et 2o quasi lobulus sita st, q ob mamil
larum similitudinem nar uncula sive processus mamilla
ris dnr ovatus ex cerebro subtilis st et mollissa et
spongiosa accedunt prior ad cerebri partem admi
randa naar, simpli bn durata nag fiunt si processus ma
millares st verum organum olfactus ut cadi Pompatecio ex
ex Medicis multi centent apud CC. q. 4ta. a tripla sunt
obliare id docuit Fabr. lap. 2 d sensu ubi ait organum
odoratus esse spa cerebri et 2o d gnrat. animalium cap.
4. Sed a cerebro oriunt q. d sui carunculis ad su
o sed gestio è cur aulea q respirant odores in percipiant ni
aere inspirato: ait. n. psg. loco. q. 8 cu expiramus aut dormimus

Cartilagines sit 2

tubuli è scubitis

desinentes narg ethmo

non omnis mamillaris et verus organum olfactus

2do Marc. a. p.

Tractatus. III tres Clerici Aristotelici de Anima Disputat. VIII. De odoratu.

Quinta nulla nos id ad sapere, etsi odorabile intra naris
foramina. Sic Gene. 9 Hom. Text. 100 R. et sicut naso habitis
aliabus oculos dicit cum palpebris, quibus n. ut ipsi dicunt oculos
hint autem dicit palpebras, et pueri sui palpebras vocant nec
ad videndum expedita sint dicta et ipsi aliabus quasi operiant
dicunt organum olfactus quodam velamine seu operculo
tecti, quia in sui insperato aere delegato: alys n. quasi insperato
carent propriis actibus tedium, et ideo prius in sui in
insperatoem aerem odorari. Hanc sententiam Galenus lib.
de organo odoratus, et quia aliqui medici aerem impugnat
quia tale operculum fieri sit et in nulla anatome obvia
est, sed fieri quasi ipsos nervos dicunt. Et quia n. Dani
dignos ex: operculum n. ovium meminit fieri, in eo peculiaris
aliqua pellicula quamvis membranis sterna, ut putant
Philoponus, et fieri imponunt modum, et recte negant
eam in directum aliquem sed et nec dura mater
cerebri illi possibus in libris nec membrano oculi
toto circuit, qui una illius totam regionem occupat
et Galenus l. c. agnoscit; sane membranas ipsas
foramina minutissima quibus abundant, sic dilatari, odor
vel species adibus ad organum in eo, dilatatio a sola
insperatione sive attractione aeris quasi adjuvet, ut alius sic
cedat, et sic una facta species stay ubi alys hac fo
ramina fieri Text. 100 nova ut nonulla, et matur

Disputatio 8a
De Gustu.

Tractat de gustu pag. cap. 10 a text. 101 usque
ad 108, partim obiti illius sapore omnes species sum a-

In pag. et fieri tractat de gustu.

quod explicat

Capitulum

De Sapore.

Prius de sapore breuiter explicando est sciendum quod sentiant species gustabilium minutissimae. Circa quod dico quod sapor est ex qualitate orta ex commixtione parum alterantium quae dominatur quod docet Philosophus text. 100 in libro de sensu et sensato collegit ex eo quod lingua ore sicca existens non gustat quare sicut ex odore ex sudore sicut ita sapor ex superfluo humido cuius ore tui humidi sapidum est magis humidum ipsum sicut est cum alimentum tuum fames et robur sicut sit satis non alter plus et sapidum est magis humidus est unde et notat Pol. ex Plinio et Philosophus nugatur nam plus sicut inter odorem et saporem, sed illud in substantiis et nonnullis hunc in oratoribus et humidioribus esse ob quae mixtura parum partium aer contra in calis discernamus.

Circa idem in numeratione saporum species variant psi placet illa Stilli quod text. 100 separatur a sapore species numerat 2 extremas quae dulce et amarum pinguedo cum dulcis calidum cum amaro cognatum acetum, acerum quod est frontis et stipticum seu astringens dicit acutum, nidum, sal quae species medias iuncta est quod ex mediis acutum et acerum extremos sapores dicat recte si temperamentum parum qualitatis ex quo oriuntur sapores cum existunt quarum attendatur nam acutum ex magno calore, acerum ex magno frigore oriuntur si immoderatum immutatione rotatio quasi quod Philosophus respexit gustum recte dulcis et amarum extremum dicit, cum vitare quo modo gustum afficiat dulcis optime, amarum pessime seu

Prius de sapore explicanda

sapor quid est

sapores quot sint species

sapores extremitates et acerum sapor extremum magis

Tractatus in tres libros Aristotelis de
Anima Disputatio VIIIa de Gustu

et album et nigrum extremi colores dicit quia oculus
afficiunt non album in disgregat, nigrum vero aggregat
visum, oculum repellunt pari qualitatis gradus exceptis
forte alij colores rotundi extremi dici possent. Cui-
ca ratio Valerij idem ratione non cap. sensibili negat sa-
porem gustu percipi species cum non gustabile quod tangibile sit
sed text. idem ratione quia gustabile sit
in esse, tenebit in proximo sensibus quod oculus distans
medium contingit. — Sed Dicendum est saporem
sic species intentionale gustu percipi ita S. Bo. q. 78.
a. 3. Ratio est quia sapor non producit aliud sapor, ubi
dictum est. Alys tendit qualitatibus quare oportet quod
organo gustus sit id in cuius est non potest in orga-
no aliquid mutatum et insanum determinari sen-
sibilem ad sapor in organo non producitur opus esse

Articulus IIus.

An gustus a tactu differat et quale organum
habeat

Arist. text. 100 dicit gustabile, de quod tangibile ex
quo alij colligunt gustum esse quendam tactum, adeoque gustum
a tactu non centrale differre sed quadam alia species esse
Dicendum est gustum centrale differre a tactu tum quia
ter a tactu tangit distincto sensu agit. Neque ap. thu quia alia
non cant a sensus optimi tum quia et oculus et organo
distinguitur, nam gustus oculus sapor et tactus ita qualitatis
gustus organum in lingua est tactus in toto corpore ut un
gua ad gustum gustus, mad qualia a tactu organum sit. Ad
Arist. dictum Rx. id optime sensu non Christ. poterit esse
aliquid gustabile et tangibile esse, imo tangi oculus et

Quaestio vna
sapor in ratione species
sensibilis gustus
Ratio

Secunda ratio
aut sui

Conclusio
Gustus centrale distinguitur
a tactu

Ad Arist. text. Rx.

Caput primum de sapore. Caput

Ipsum ergo gustus a tactu differat et quale organum
ad gustum sine tactu se habeat. Dicamus igitur quid sapor
tactabile sit, nam gustus tangit sapidum hinc et tactus se
tangit sapidum vel tangit calidum vel frigidum. Quemadmodum
et tangibile in manu gnuia, et gustabile et tangibile
simulque simpliciter gemino et tactus simul est et gustus tactus
duci in genere simplicis in simplicis. Porro lingua
in qua gustatus ad figuram longatus et aliquantulum lata, brevi
quoque latitudine latior allegatus, mucro solitus ac liber ad, ut
oribus sui partibus applicari queat, ad gulam et asperam arte-
riam magis, desinit ad dentes inferiores medio ipsius subjacentis
mucronis ligamentum, quod sustinet facilius in omnem partem movetur, extrema
quoque tenuitatis adhaerentes, quam linguae frenulum vocant na-
turalis illius substat et a similitudine graeco quod pyodes dicitur substantia
illius tota carnea et mollis rara et prene spongiosa ut ad
modum et ad (capacem) percipiendum expeditior est, membrana
tenuissima, quae illi cum palato cohaeret et in quibusdam arabibus diuisa
in glandulas ut et in hoc tota glandula et in exterior et si
milia sit linea media per longitudinem ductus distinguit
salivam in per glandulas infra apparentes semper manet ca
dens cor in hac in humido sentiatur sapor. Musculos quos
nota quibus inde notabiles in eis et illi venis et arteri
bus venis sua et duobus omnes minores partibus uno
maiore qui in musculos delapsus motione expedit alte
ro mollione quae est primum gustatus organum, capitibus discrete
dicit distinctum, et qui ut minus spiritus temperatae huius
est, hoc est frigidus et rarus, in et spiritu aliquid semper
aere calefactus et a circumdata carne humectatus, aptum
fit organum gustatus ut notat. Dando digressus, quomodo

T.

2 Mart. p. m. lingua quae est organum gustus describitur figura linguae

ad subtilitatem linguae

quot musculos et ad quid

mucronis sit duos

quomodo minus temperata et calida minus gemina fiat ad gustandum operatio dei.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 1.ma de Gustu. Cap. 1.m

Gloria ossia e si gusta per le lingua quelli magis fiat gratiosa sia

Et in qua parte lingua quilibet magis gustat medici aliqui voluit in parte inferiori qui ibi sint nervi maiores et saliva copiosior sed veritas Gonzalezi ex Philosopho Historia Vitali Cap. 11.o sentiunt in anteriori parte, ceu in ingressu lingua magis ingere, qui ibi nervi molliores et saliva est tenuior, quod potius ad intensione gustationis faciunt ipsi magnitudo et copia. Consentit ratio et experientia quia quidem qua parte erat lingua ad principium cibi optime diudicare, an ei in anteriori admittendo det experientia, nam indicaturi exquisite saporem illorum perfectum ingressu linguae usque ad ipsi Rotat Dando ipsum cuspidi non in sua ultima extremitate, sed paulo longiore parte forbacce usque ad medium linguae illegere.

Conclusio nostra quibus in anteriori lingua

Nota

Disputatio IX.a De Tactu.

Agit de hoc sensu Aristo. Cap. 11. a textu 10 usque ad 120 Pro ut tactus, deinde obiectum medium et organum tactus et dicit.

Id in hac disputatione agit Aristo.

Caput 1.m De obiecto Tactus

Obiectum tactus primarium est quatuor qualitates calidum frigidum humidum siccum, secundarium 11. aliquae etiam qualitates ex primis ortae ipsi in 120 et gravitas. Inde mollitiem gravitatem durum molle. Levitatem asperum laevem, crassum tenue. — Circa has qualitates tangibiles quarum ratio ita alibi explicata est

Obiectum tactus primarium et secundarium.

Duplex tactus primarium et secundarium.

Ap. Gustus à tactu differat, et quale orga-
nu habeat. Disp. IX de Tactu cap. 7u de obiecto tactus.
Videbitur 2. quomodo cap. ultimo et alij qd à stoicis passim
libri pegant se statim cognosci, cu et oio sentiri aiat orga-
no cu sentitur et illud qualitate veati tibi semuli simmu
lent. Sed Primo nulla qualitate et sensibile
sine spe cognosci sta stoici sapiunt, ubi ait unde d
si sensu illigendu eo, q. to cong to euscopling sanui
ne mão ut cera annuli signu recipit sine sno et auro
quod cum iocis intrinsecus dd sprebg accipiunt quare et
in tactu species dari cum stia ait. Mus. disp. 10. q. 7a §. 6.
id est in tactus sine spe cognoscere. qutatis tegulata in
obio applicata, aut cognoscere illa p spiam mel, aut p aliud
simile in organo p dicta neubiu pt dici 2a pt q de
hmizal tactu ad sensatum ut sapiendum et eo in orga-
no et qualitas congeniis q sentiro in obio applicato n
è in organo. Pt idem lu qa calor u. g. recepta in or
gano magis o stata, quatis à q sentiro in igne q tagito
ho calor ille remissior n prohiuit eo spes sine eo
gnoscendi calore ignis intentiore, lu qa ante fornacis
fenestella clausa et magnu calore sentiens occlusa fe-
nestella statim n sentit dm et tn impossibile è calo
re in organo p multu in ta brevi mora ado fuisse remissu
signu igitur è prius calore acta fenestella recepta fuisse
p spe intentionale q clausa fornace statim cessavit
oo d pectu obli gentatis tl qa si calor exterius sensi
bilis p intentu et conceptus aliquadiu id est sentiri qa
nung calor in organo aliqd diu maneret ut spes maneat

Ita gustus

Conclusio tia.
nulla qualitas sensibilis sine spe cognoscitur

Probatio ro

experimentum

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima.

et solo actu fiat sensatum, tu po dicis qa
ea qualitates sq sibi similes in efficiunt tali modo
in sint cognosci.

Rdum Dubitè rdum Dubitè an talis sit, quia aperte aliqua
qualitas in ipso organo existente. Ratio in sua Rdo
et alias tactus in glandula sensatus est et organum sen-
sus habeat qualitates tangibiles ut hoc et quod operan-
tur.

Obiectio Dicit calor sit hoc extra sub subiecto quod et
in organo in quo nec, et quia sentitur; Ratio
neq. quia cum-n. sit operatio habeamus hoc in parte
et qualitates in organo ~~[illegible]~~ sicut illud organum
sicut illi colligimus calore ibi qualitates spes inter-
tionales quoniam in parte Ratio a. in primis quali-
tatibus hoc et quia sunt spes in prima alteratione
physica ut statim dicta ut in subiecto in quo
inserit, physica alteratione in sit, unde colligitur
fieri bene sibi ut uno pari sentiat qualitates
alterius sibi non sibi similiter nimium calore, vel in
longitudine, vel in orbis partibus sit partes vicina de-
bitum.

Ratio

Rdum Dubitè an qualitates tangibiles
ut faciant speciem in tactu dicant prius realiter in mutare
organum tactus.

Dubitatio Dicit an qualitates tangibiles in eis
realiter in mutare organum, sed in mittendo speciem in tactu
Ratio Dicit quia sic qualitates in sunt ubi
similes, et expressa ratione in instantia quando sentiendum

Rdum Dubitè
sit talis poni sicut
aliqua qualitas
in sensu organo existente

Ratio in hoc sit

Ratio

Ratio

q. Mart. a. q.

Rdum Dubitè
an qualitates sensibiles
ut faciant speciem in mutare organum tactus.

Conclusio 2a.
quia non in mutat hoc
sed in mittendo speciem
quia. do.

ubiem lapidis?

Dicendum igitur gas q qualitates non reales in mutare organi ut speciem producant Ratio est qa se qualitates et producuntur ibi similes et ex se magis inclinantur ad fanc actionem realem, q ad bonitatem generationis speciendi qs ad actionem intentionalem q tendit in bonum potio idcoq; quasi naturaliter se qs producit qualitates similes qs producit species intentionales et idem supra dicimus qualitates in organo existentes in producere speciem qa non sit sua ibi productarum qualitates ibi similes cum qua geometrica producat speciem. Pro

Conclusio 2da 1ae q quales non reales in mutant organum ut speciem producant. Pro

Dicendum secundo speciem intentionalem non debere non proportionari in mutatione reali imo fere aequali tempore intentio id est qs reale Ratio est; tum qa species fanis sit ob carentiam ipsius; tum qa aliqn sensemen nimium calore tenting, quale si in nobis esset magnum nocumentum afferret, signum igitur est aequali tempore intentio id speciem qs calore producit. Ex dictis colligitur species qua qualitatum, cum geometrica ad alterationem subsequi producitur, successive producit, id tum sit p accidens non ex natura ipsarum specierum, sed qa obiectum eas non producit, nisi producat qualitatem ibi similem, ad cuius productionem ex se magis inclinatum est, qa fo calor calorem causat intentionem successive producit, id est simul speciem successive semp in tenuiore affert, cum intensio caloris in obiecto existentis non in maior contingat.

Conclusio 3tia Species intentionalis non debet proportionari in mutatione reali

Corollarium

Tum Dubitatur Utrum qualitates tangibiles solum recipiantur in gradu intentionis qs existant in organo Affirmat philosophus lex. 2 ca, quare nigl aqua calidum nel fongidum aut durum et mollo non contingit sed secundum

Alia Dubitatio Utrum qualitates tangibiles solum recipiantur in gradu intentionis qs existant in organo. Affirmat philosophus

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima. Disput. IX. de Tactu.

Sed hic in uno solum placet, et alterum duplicem

dantur, sicut sibi sua in primis qualitatibus sensibilibus varia ma arceo in rebus tm discursio. Sed
qo. de primis ea n sint educere ipsam in organo ni illud
realiter immutent, at tm calore vel sing. n sit ab
alio aqueo aut ming calido pati, sed tm a magis
calido ut pat ex libris de gener. go et n sit ni
qo. de sec. a magis calido intentionaliter immutari, et ergo
n ni magis calidum sentire qb. de rebus, nam et illas
qualitates in immutatam intentionale, n pregnant
immutatam realem, et expressa gstat ou, qd mollicie
manus cum apprehendit manum alterius ming mollem, illam
mollitudinem tactu capere.

Sed Dubium e quomodo granitas et lenitas
tactu percipiatur. Resp. ear n immediate ubi aliis sen
sibus, sed per impulsum qo de primis vel secundis pertinent
organum sentire, nam qd tangit capitum n illico granitas
tactu sentit aut dura aut asperum, sed cum ob levem
per impulsum manus cum ab asperis granitate impressa
granis deprehendit. Ptg. Dicendum e granitatem et
lenitatem pertinere go sive a rebus caloris qualitatibus
et. n. et realiter immutare organum tactus per productos
impulsus, ut intentionaliter mutet, imo et ubi n ta
granitas qd granitas, seu granitas aut aliquid simili
dis sentiri qa sapta potius discursu colligimus gra
nitatem pertinere capitis

Dubium e an ob ea varietate certa hac
Dubium e ob ea varietas plures species ponendi vel affirmat. Quia con

Caput J.u De obiecto tactus. Cap. J.u

De organo, et medio tactus

108. Fuit lib. 6. naturali: sed sicut sui text. et quia aliqui Graeci Stoici in text. 106, et 107, ubi plures species tactus esse hoc argumento probat, quia plures quaestiones tactus per aliquod eum unus sensus sit sit sui unus qualitatis, sunt aliqui posuerunt sot tactus quot et qualitates qualitatis tangibilium, aliqui duos, unum calidi et frigidi alterum humidi et sicci, aliqui addunt tactum doloris, et voluptatis. Sed Dicimus esse unum species tactus ita tamen Conclusio nra. 1. nus species tactus est

Reflexion: Philosop. S. Thomas p. Phys. q. 72 a. 3. Ill. Cap. 11. qu. a. 2. Dand. Aegid. qu. et aliqui cum quibus sentiunt, tum quia sensus textus ita non cum agnoscit, adeoque tactum primo unum species, aliqui reliquos de sensibus, unde hoc loco rem non determinare sed in disputatione consendus, tum quia quinque exterioribus partibus, et alia separare sit, et quinque species primarum est nec aliis separare sit, quia intellectus unus sensus est, tamquam plures inter se differunt ex quinque species quae duae qualitates cum hoc sensu sint quinque, et non ex quinque ad unum sensum pertinent. Ita Dniqs quia textus fuit 108 et in aliis sensibus plures gradatim unum species possunt

Caput J.u

De Organo et Medio tactus.

De organo tactus duae sententiae Peripatetica quae Stoicorum mont. 108. J. Tha. text. 22. J. Arduini q. 29. Versalii lib. 6. Cap. 17. Galeni p. d. 2. pathia Cap. 18 et 18, et plebi saepe quia sentiunt organum tactus esse solos nervos quia totum corpus defuncti Momentum potest quod Fuit lib. 6. text. 107. 108, et ecc. quia non carne, sed aliquid mixtum sicut, nervum, organum tactus sentit, carnem a. tum medium tactus esse ait. ratio

De organo tactus et sensu et medio tactus

Fundamentum illorum est in Stoicis

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Ista ratio est quam non sequimur tactum esse in omnibus sensibus sed in carne, immo in quibusdam partibus homogeneis magis quam heterogeneis

ratio ratio quam tanquam certiorem sequor est Alexandri p. 3. cap. Simpl. fricatio lib. 10 Themistii 5. physiologiae cap. de cap. 11. q. 30. a 30. galeni. Pot q. 20 Dandi disputatio 37 pars disp. 10 q. 6. q tactus non in omnibus, sed et in carne immo in quibusdam partibus homogeneis magis tem peratis notum esse, nam ossa et cartilagines, ubi et cerebrum, ob nimiam frigiditatem, tactum vel nullum vel valde exiguum habent certum est 3. Sac ratio 30 ex Aristotele, quod ubi sensus cernere indicatur, alibi tam expressis tactus cum sensibus de tactus vel non nimirum Dandi colligam, illi sic potius notuisse ut difficultatem moderare, et ad veritatem investigandam lectorem exercere quam aliquid determinare, sen tim nam de tactus unitate, et medio externo, hoc cap. et tam ipsum non dubitabit locutus sit, ut observant Graeci interpretes, Stagirita in 30 de hist. animalium cap. 4 dixit sensum tactus esse in carne, aut in ipsis quae carne non sunt aliquid carni simile habent Rodericus idem docet in 30 de partibus cap. 30. 4. et 5. et Hermiae. ratio de historia animalium cap. 10. text. Item 129 et lib. 3. text. 60 ait tactum unum in quadam tactilium medio qualitatum moderantem et notum esse carne praesertim temperata da, unde et supra text. 94 ex carnis tanquam organi mollitudine, sensum tactus in hoc excellere demonstravit, quod docuit de partibus cap. 16, et idem in libro 30 text. 79, et cuti praesertim capitis ratio de hist. animal. cap. 11. et tactum negavit quemadmodum ipsa non sint nervi ja ob carnis flumentum immediate, et nervus de spiritus aliquibus parte calefit apta tactus intuenda

Stoici autem tactum carni eis sensui tactus denegarunt

Disp. IX^a de Tactu Caput III^um Do
Organo et medio tactus.

quod unt. ido oppia accidit, nervosa n. sunt cutis
sunt caro ubi est nullus nrvus subtus fungalis, sentire
non experimur, et verò est decus optimus partibus
volutis cutis tactu pollere ut q nopio nat cozmo
dq st ad p le tactus dicit nervosus, et tactus verè, p quae
ta sentire, q in nrvo st fieri: caro n. et cutis mhro
dicit. Ad stilis doctrina ab st Aduersariis obtá stis
st tactum, nam dato st fo est eum st negare q caro sit
sensiua, ito negare est sensiua ita ut simul st sit me
dium cu nrvus ita sit sensiua tactus, ut st sit medium
cutis n. et caro ita sentiunt ut simul medium sint ver
pectu nrui ad quem spectat p ipsa stilis. Caterum te
tq tactus p sensilium sit in carne nrvosa multum n.
mtr se temperato, et humor carnis, et spiritus nrui
pticis q adsunt spiritus dicitur spirit q nrui sensationem
p ficiunt. Ex dictis est stis colligit qd à medio tac
tq sentiendi sit, splex n. medium pt esse intrinsecum, et extri
nsecum ad intrinsecum q attinet ito tá cutis respectu carnis
ij cutis et caro respectu nrui intrinsecum medium st cutis
a. intrinsecum medium st st, circa medium extrinsecum stuor
extrinsecum negq corpora dura, negq fluida sunt à no
bis tangi q n aliqd medium intercedat sed solliq po
ria ligata sint ut ne pt corpus aliq tangere sacum
n. intercedat st pt aliud a corpus sapiu intercedere minus
durum est, et sit aliq intercedat, sallt aliud immediate
tangat. ido est circa dura turpuli ornat ut multis ex
perim ostendit Dand disp. ch: qs. n credat lapidem in
gente in tira positu nucq tira immediate tangere sed
undiq circulus aereus circa tira tra sentiri suspentari und
sentit ait Dand. stilis. text. 107. et 114, tm argumentatur

Tractatus in 2 res libros Aristotelis Lucor de Anima

Dissertatio IX

q. aer, aut aqua intra 2 corpora intercedat
ita in argumentatione; tangit tenet microcosmi
q. d. mixtione semina e

Caput 1558

Quatuor dubia de sensibus externis ex
textibus posterioribus sibi

5 Mart. pr.

Abstrahit 5 sensibus in specie, q. dam alii cœta tradit sp-
ter à text. 122 usq. ad text. 130 in q. bus 4 dubia prima
explicanda sit.

Sed e an sensibile supra sensum ponit sentiat ut nega-
se sibi text. 98 ubi ait cbe omnem sensum in q. sensibile
ponit in sensorio mensibile sit et text. 100 ait apprehen-
sus sensorium in sentire quare Pacz. Sanq. et qd alij an
serunt nullum sensum sentiatem oliceæ ni medium nisi ipsum
et obtu mixtedat.

Sensibile supra sensum ponit sentiat ut

Color supra oculum ponit in

Probatur color supra oculum ponit in ut qa lu-
mine ex pte obti ad unionem coloris requiro at coloratum
ponit sup oculum objectum e, qd ut in sit.

Dicendum ad nullum aliud sensibile p se loquendo
si supra sensum ponatur impedire sensationem ita Sol. ubi
d. ad. q. 2 Mus. q. 6. q. dispa et d quattu 66. Cap.
12. q. 3. a. 3. Ratio e agens naturale melius agit in propinqua
quam in distans si ergo obtu distans ut imprimere species
sensui, ex in et si est aliquid nil aliquid sit impedimen-
tum ut. radius ex in colore, nec valet q. Sanctus Dun.
q. dici qdm species ab obtu in supra sensorium ponatur
eam in minimis natura et ad sensibilia inserta, et
in ctis magis intensa sit q. si obtu distaret in
ideo magis naturali e. aliud. n. to mixtum aliud natu-
ratur qualitatis dua. n. qualitates eiusdem speci dis-
si minus intensae naturalitate in minus et Dixi in

Nullum aliud sensibile p se loquendo in supra sensum ponatur in impedire sensationem

Ratio

Ratio ex Sanctus Dun.

3

De Tactu Caput 1111 quartum

dubia de sensibus exterioribus ex textibus posterioribus Aristotelis

40

quidem pro secundo sit n. secundum impedire certas si simul cum specie sua qualitates reales in organo producat et temperiem organi destruat vel si species contrarias sit proportionata nam minus nisi imperfectior in sensorio species sit operari idque obiectum a se aliquantulum vero vere et quod frequenter verum facium. Ad filii Bellovicensis in dicto capitulo proposita falsum illa magis fauere furnisque et CC. fatentur a. 2 pondere ad eloquio hac in re placuit discedere.

Secundum Dubium. Si n. et quomodo sensus corruptus ab excellenti sensibili corrupi. n. docet text. 123 Ro. nullum obiectum sensibile quantumcumque excellens non species quae notitia aut organum imaginum Quodne sensum ut glendat taceta sensus in text. et. cum species nulla habeat actum, alterationem corruptionem, sed tantum fieri non alterum qualitatis realis adiunctas temperiem organi dissolutis et cum immoderatum oculus nimis incalescit, aut nescimus oxalatori calore cardiaca mamillares aut cerebrum nimis incalescit.

Secundum Dubium et quomodo sensus corruptus ab excellenti sensibili

Ro. tertia.

Tertium Dubium est quomodo sensus percipiant minutissimum. Ut text. 123 manifestum est insensibilis et minutissimis auditus soni et silentii et 120 tactus et tangibilis et intangibilis Ro. et terminus visus minutissimum intangibile sensibile accipit ut videtur text. in minutissimum silentio et quidem et excessu aut defectu magno in obiectum quomodo et splendidissima et minutissima in minutissima dum quae aut sensus minutissimum haec ratio dum sumuntur igitur sensus accipiunt a sensibus positivis actu, cum omnes obiectum calidum glineatio ro. mo accepta accipitur a sensu in positive, sed privative quatenus sum positiva

Tractatus III tres libros Aristotelicos de Phia
Disp. IX^a de Tabu. Cap. III^um 4. Dub. de Sensibus extrinsecis

illis opponitur ut quid in apprehendire ut percipiendi
q. primaeo propinè è omnem sensq ad quem distinctiu
positiua requirit. quare ut vire primaeiè ipsum è mg
idoneus tenebra ut ad auditu sed ad nisu pertineat, et
sic fieri illegendo text. 133 ubi ait cu ut nulloq, in
qu disformiq et tenebras et lumen sed ut similitu
men. n. positiue tenebra ei iniuatiue respicitur, ut huic
locu et explicat Vasq. m. 4 ut rte disp. 119. cap. 4 nq
Caeterum alii sensq tem auditu obiri qj negatoq adq
positiua ut cognoscat cognoscit sm Gd Hardu ut
patat. Vasq. l. c. n. 20 et Dand. digres 28.

4 tum Dubitè 4 tum Dubitè an rectè q nanq numerq consum
An rectè q nanq numerq consum an ni bioq aualtq reperiatur Qm rectè
an ni bioq aualtq repa sensq statui et ab. Phil. text. 122 et regq aequal
nab.
tum ex medii tum ex sensorii tam ex lobi di
versis cu numerosi quam optima ut ut rao oppia sum
et nullos alios oppeuimus. Caeterum qualtq m bioq aua
libq mò et et quibq alijs nalò magrebq cu tactu,
Q. ebrus a obiq aualtq rectè
nalò cognatu et ad eliminè nisq sit. In qualtq aua
libq ut ob. s sensq. text. 100 ut magrebq ut sensq ut
Ex qualtq aualtq obiq ebrisq ut
oor, multa. n. auditu multa usu et odoratu cognat
m aprbq quibusq formis et huiq modi. Et odoratu m
aprbq et auditu do et in bioq q notant usu offendit
Ex magrebq aualtq multa auditu, multa usu et odoratu cognoscunt
Dand. lib. 9 d. ia digres. m. 6 Palpa an nudat oculi m
cubi è nam text. 132 Palpa sub rete oculos qui aut
nisq lib. 21 capite 37 Dand. ibi digres. Quadrile hu
tant q habeant aliqua nisi magrebq Dat ni text.
et Eadem cu filtro, et semifico putat rete pelle
nula. n. illa d nia sed reducida tangq oculiana idq
oculiq à nia sed nulla d nia, cu ne oculi à hna co

Disputatio X^a de Sensu Interno Caput I^um
Necessitas, et munus sensus interni explicatur
deinde, tum ne rationem huius in aequivoca incideremus

Disputatio X
De Sensu interno

Agit de hoc stilen a textu usque ad 16 quod habet finem libri 7ti: cum Graecorum textus usque interium 7tii libri.

Caput I^um
Necessitas, et munus sensus interni explicatur

Sensus interni necessitatem ipsius rationem colligit Philosophus ex textu 144 et duobus seqq. a calia in cum inter obiecta unius sensus extrinseci discernunt ut per visum inter plures colores, sed et inter obiecta diversorum sensuum, ut inter album et dulcio, cum ad fabulum visus vel moveatur non ad visum quoque coloratum, at haec discretio convenire quod ad plures sensus pertinent non fuerit ab alio sensu externo, nec ab eis immediate, cum eis non sit immediata, tum principium operandi quo a sensu alio interno minora probat textus ergo discernens inter extrema similia et idem est ambo extrema cognoscere, ad visum inter album et nigrum discernere, utrique simul percipit, at nec visus sonum nec auditus colorem percipit quo sensus quo inter sonum et colorem discernit, nec visus nec auditus, nec alius extrinsecus sensus: nullus non percipit obiecta colorum et sonum sed quo sensus haec obiecta discernere, simulque percipere alius ab extrinsecis, adeoque interius. Dicit naam fuisset tot sensus extrinsecos deinde accidit si et dedit sensum internum quo unus eium extremorum obiecta cognoscere quo naam non superflua, sed liberalis fuisse, alio non a sensibus extrinsecis

Sensus interni necessitatem explicat ratione colligit Philosophus

Sensus interni munus explicat

Sensus interni

Sensus interni

Pradatur in tres libros Aristotelicos de Anima.

alio ab intrinseco sed obiectum percipiunt ab extrinseco tamen pertinent, ab intrinseco et absentia percipere videtur quod dicunt omnia intrinseco percipiunt quod extrinseco percipiunt sed sic statim patebit. Ratio

Ratio

Altera non omnino loquitur, et aliquot rationibus. Nullus enim extrinseco percipit sed sensationem, et aliqua percipiunt magis sensationes, quo aliquo in me intrinseco percipiunt, cum alia sine potia in operebo.

Prima pars antiq. Stoicis sui obscuring ad clarissime docet de vigilia et somno Cap. 2. ubi de gonis vigilio loquitur, in. 2. de memoria vero videbit. Idem sentiunt S. Bar. 3a pte. q. 78. a. 4. ad 2dum et q. 87. a. 3. Cap. in 2dio dist. 44. q. 3. a. 3. Varg. in 3a pte. disp. 203 Cap. 4. n. 9. Cl. 2do. de alia Cap. 2. q. 7. a. 2. gelude. 2 D. and. digres. 2. Mure. dup. 3a. q. 2. fol.

S. 3a pte. 2. 2.

nam si percipiere, aut actu reflexo, aut directo percipere et actu reflexo, tum qa reflexio perfectior est, et sensui extrinseco quoniam, tum qa tale reflexio non in sensibus extrinsecis in experimento tum qa illa actus reflexus in nisu. n. q. aliqm nisio acts, nec ratio est qa nihil lucis et colores in oculo existentes videremus aut ex aliis nisiam in oculo nro in videret, tum denique qa nisio nec color, nec lux est, ideoque ali in est actu directo qa cognitio est sensibilia in aliud in sensibus, quemadmodum nisio sensibus ut q. ali in est, aliis in mediato nisi ab ut q. q. in omnibus loquitur in vita

Vita pars ab ab eligio negan.

pars antiq negato à P. Silap. et simpl. sensatione à solo hoc in intellectu volunt percipere qa Stoici

Disputatio Xa de sensu intimo Caput 3um
peculiar. et multis sensus interni explicatio.

Sexpl. 230 Ista argumenta, si sensus interni sapiat sensibilia extrinsecus aut illa cum adhuc sapiat aut ita sint opus erit alio intimo sensu, qui illius sensationem sapiat et sic in infinitum. Si sapiat ex ita est extrinsecus sensus quam sensationem sapiat sed unde acciperet sensus interni species extrinsecas an ab apprehensione extrinsecarum? ab illa ita sui ad alteri speciem educet, sicut et species impressa a sui sed alteri speciem educit. Sed ij qui Dicendum è diabolo sapere suas sensationes. extrinsecus sensu aliquo intimo, alia fieri à somno et multis lapsus. Ita nesciunt ita. n. nihil se ante videt, nec audit, aut gustu iudicat iudicarene sit dulce ab albo; neq; sonum neq; tonum, sed particula quadam coi, q ad illa nulla sensibus obiecta illigit a particula eorum sensu eorum cui simplex nec habuit et discretionem sensibilium extrinsecus, et propter eorum sensationum extrinsecus, questionem. S. Aug. ido de libro de arbitrio lib. 3. et 4. S. Thom. l. supra cit. scab. in 4to. dist. 49. q. 3. Pol. q. 3. et Gb. clara experia sapiens. n. diabolo conatur apertis oculis, arguunt aures admonent nares quo appetunt uti, audire, olfacere ab ita appetunt in cognitu quo cognoscunt q appetitus à sensu extrinseco q audimus quo sensu intimo. — Sed ad 1um Sed ad 1um argumentum quod Rdet alij Sutor quos sequitur Pol. q. 2. quidem 2. pri sensus interni quos plures ponunt unus altero bene perfectior ab infimo dicunt percipere sensationes extrinsecas, alterum sensationem ab altero, sed à superiori sensu intimo cognoscitur superiorem in ipsis ab illo, in quo ab illectu cognoscitur Rdeo ille in è qa operatio sui species de illectu. Cæterum simplex

Gbant pro ant. fides

Gbant sito Rdeo.

Conclusio nra
Sentia propriat sensationes extrinsecus sensu aliquo intimo ita Rdeo

Gb. ant. 29

Gb. Rdeo

T. Mart. p. m.

Sed ad 1um Sed ad 1um argumentum quod Rdet alij Sutor.

Rdeo Sutori

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio Xa. De sensu interno

Utrum tribui [illegible] sensui interno reflexio et quae — An reflexio tribui [possit] sensui interno una qua sensationem suam idest se absolute absque alio obiecto sensibili cognoscat. Altera qua sensationem suam cum obiecto sensibili, sive obiectum quatenus sensatum percipiat.

Primam reflexionem prorsus sensui interno recte negari — Primam reflexionem prorsus sensui interno recte negant, cum plane altior sit quam ut in sensum cadat; secundam tamen cum Galeno et [illegible] Cap. 2. [illegible]

Secundam reflexionem admittit — admittendam censeo; nam per memoriam sensitivam saepe recordamur nos tale obiectum vidisse et imaginatos, ut etiam Philosophus [illegible] et seqq. Cap. ostenditque imaginationem et memoriam sensitivam in se diversas potentias esse, quod sensus internus suam sensationem percipit.

Ad 2 argumentum Respondetur — Quare ad argumentum. Respondeo sensum internum posse reflecti modo dicto supra suam sensationem, nec tamen ideo aequari intellectui quia perfectiore modo reflectitur nec est [illegible] consequenterque idem potest cum in interno imperfectior sit.

Ad 3 etiam Respondetur — Ad [illegible] sensationem externam ab interno sensu non percipi absque obiecto sensibili; neque enim [illegible] sola visione internus sensus percipit, sed [illegible] et [illegible] a [illegible] obiecti sensibilis ad sensationem externam cognoscendam opus est [illegible] sufficit species modificata [illegible] species obiecti sensibilis accepta a sensu externo; similiter enim illam speciem sensus internus a [illegible] expressa sensus externi. Sic enim obiecti sensibilis speciem ita modificatam ad sensum internum transmittit ut per illam et solum obiectum, et obiectum ut sensatum possit sensus internus percipere; atque hoc docet Philosophus lib. de memoria et reminiscentia Cap. 1. [illegible] enim [illegible] obiecti expressa sensus externi) imprimit [illegible] figuram [illegible] sensoriis (hoc est speciem impressam in sensu interno) sicut sigillantes annulis [illegible] negandum [illegible] quod [illegible] species impressa sensibilis [illegible] producit speciem repraesentativam obiecti; ita et species expressa

[illegible] species [illegible] sensibilis [illegible] producit speciem repraesentativam obiecti [illegible]

Cap. 7ª necessitas, et numerus sensuum interni explicatio. Cap. 7ª Vtrum ne, an plures sensus interni sint.

sensus interni tm speciem obiecti repraesentativam producat in sensu interno: cum a. sensus visus iaciat concavam extensam et quasi cum, ex eo potius velle colligamus a specie expressa sensus externi et producit speciem calidam vocatam sensibilem extensam. cum haec sensio nunquam nisi obiecto capiatur: sed a. 2. specie tanda tm. Vnde a sensu interno tm capiatur species insensata aut expressa aut quasi sine sensu externi, sed tm repraesentativa, et quam species expressa, tangit, sumus quasi quangit illi, qui negant sensationem esse nisi a obiecto secundum qualitates sui speciem expressam esse volunt quemadmodum dicant ad admittunt sensationem sine quasi sine extensa a sensu interno capiatur speciem expressa cognoscat rationem illa cognitio sensibilis sine extensa sine quasi, in sensu interno nato quasi, et imperfecta esse cum tm ut aliquod adiuncta obiecto sensibili cognoscatur, perfecta a. et distincta cognitionem quasi illegi esse

Capitulum 7ª

Vtrum ne an plures sensus interni sint

Vnde de numero sensuum interni non constat philosophis huius lib. 6. phe. 4. cap. 10 Algazel lib. 7 zdo physicorum tractatu 4. cap. 4 (Tandum q. 27 a sensus interiores statuunt nimirum sensum obiecti, imaginationem, aestimativam, phantasiam memoriam — S. Thom. 1a. phe. q. 78 a. 4 Caiet. ibidem. Suer. lib. 3. de anima comment. 6. Pora. q. 4 et statuunt sensum communem imaginationem, seu phantasiam, aestimativam memoriam — Galenus libro de differentiis singulorum. cap. 8. Pol. q. 6. Pereliq. a. Psychologia cap. 8. Pig. Fanel. Gregorius Mirang. lib. 4 de anima

Vtrum et quomodo sensus interni distinguantur

7ª sina distinct.

Caetanus 4

aliae 3

Tractatus in libros Aristotelicos de Anima

Disputatio X

aio Cap. 6. 2. 7. tres ponunt sensus communes, imaginationem
ergo 2 genitus à qua æstimativam, et distinguunt memoriam. — Dicit. 5° Met.
Cap. 28 q. 7. sect. 4 Ch. Cap. 3. q. 7. a. 3. duos genitant
sensus communes et phantasiam. Hæc tamen variabatur Philosophi
circa numerum sensuum internorum, sensus internos quibus placent illi qui-
Conclusio mea de numero sensuum internorum
pia agnoscunt tres unus sensus internus, quem vocant nunc sensum communem, et nunc sensum communem appellat etiam Doctor
Doctor. 15. Suar. in commentariis in libros de Anima obiectionibus in tractatione de distinctione Memoriæ disp. 2. q. 2. quem sensum
varios in 3 Sent. disp. 23. cap. 4. in fine. ubi ait sensum
communem, et phantasiam quos duos sensus Philosophi fecit unum
sensum communem, et ratio ad id quoad ratio et alia quæstio
Eiusdem sententiæ fuit S. Aug. 2° de libero arbitrio cap. 3. et
8 mense a. p.
4 ubi ita probavit plures esse sensus exteriores et sic nos ipsos
esse sensus internos unum distincte ponit. Sed a. Hæc sententia deinde
Sed hæc sententia dicunta esse p. alios sensus ab aliis sensibus
sendo p. alios sensus ab aliis positos in primis igitur quinque sensus
communes, et imaginatio, seu phantasia vel vestigia in distinguntur
Sed igitur 3° ex stile q. ut sit q. sensus communis et imaginatio, seu phantasia vel distinguuntur
ex stile de memoria et reminiscentia Cap. 2° ubi ait
phantasiam de passio seu affectione sensus communis, unde colligitur
phantasia ab isto altio quædam peculiare sensus communis in distinguitur
tur potia poni; et sui phantasia in tria genera facultatis ubi
alias potio, ita sit tanq. operationem explicari ut philosophi
notat Pater nam lect. 15 et ait edu phantasia phantasma
in nobis fieri et ab sensu communi esse adeo phantasia in
illo. et ita phantasia ea tantum a sensu ratio actu facta
Et ad illi Philosophi dicent Philosophi dicent Philosophi phantasia in tria genera actu reduci ad sensus com

an plures sensus interni sint.

sed tangit potiùs pertinere ad priorem quæ supponat: phan-
tasia n. enim è absentia cognoscere nè pt operari nisi prius
sensus cois, cadè obta presentia cognoscit sed hæc Rsio nisi
tiefrait, nà ètiam q. textus ultimi citati, manifestiores R, qui
ut ita eludi possint hæc ho ôt phantasia ad sensus ex-
tinos reducere, in è illorum operationem supponit. pb. ita
non ga sicut sensus cois percipit sensibilia presentia, ita ôt
phantasia percipit tà absentia, qui presentia gò sensus cois
n è distinctio potia à phantasia, nà ambo sensus cois
reduci pt ad phantasiam sunt pb. p., phantasia pt absentia
percipere edm ôes, gò ôt potiùs pticia percipere, cu pticia
potius ruiret ad cognitionem qui illa impedirent, gò n
opus est duas potias ponere, quarum una pticia, altera
absentia obta percipiat nè spes impressa in phantasia
R pducat in cu sensus cois operatio: n. n. è edum auctores
distinguentes phantasiam à sensu cois alia ètia spera
in phantasia, quia spes expressa sensus cois exhiri, gò phan-
tasia ôt percipit obta presentia, nà sensus cois edm
illos circa presentia operatio. et cu operatio phantasiæ
accipit speciem, at cu jt speciem pt operari, gò ei cooperari
debet presentia, R. dnt Rdicunt phantasiam q. è presentia
percipere, sed tà ôt percipere absentia cu sensus cois solus
pticia percipit, quia aiunt sufficiè tà ôo ut realiter
distinguatur sensus cois et phantasia, sicut et sensus cois realiter
à visu distinguitur edm ubiq. colore percipiat, qa sensus cois
ôt sapore, et alia sensuum extinorum obta percipit

Phantasia R. sio è placet

pb. nto non

è aliam R. dicunt p. operari

Tractatus III tres libros Aristotelis de Anima Disputatio X.

Solutio mille ꝯ

Sed hanc solutio insufficiens ē, nam diversa tm
d nominatam quidē sensu ex variis actibus n. a. diversis
tē reale sensum habet, negq; simile ē de distinctione inh
sensu externos et sensum eorum, maius. n. fundamentum ē huiq
distinctioni qm inter duos sensus internos, similie. a. oēl si ex
sensibus internis aliqs duo sensibilia habeat ut color et
sonus haberet: Fiunt. n. tāo unum, et audibile reale distin
guendā nulla ēēl, at ita in phanto fitl se cum sensu et
phantasia seu imaginatio in sensu interno. Nunc
habēdū tē phantasia et aestimativa tē distinguī eam ne
cessario a. antq. aestimativa in sensu interno ei qo ēl bruta ap
petēdū obtū ut sibi gratiosum vel dissgratiosum: omi. n.
n. g. fugit lupum q o illum tāqm maxime sibi appetendum
antq. a. muscā videns in eum irruit q o tāqm aliqd de
testabile appetendū. Notanda. a. hic duo st pū ē sensum in
tima gratiositas, aut disgratiositas obtū na phantasia in
bruto reale impressione appetendere, nec ni ex obto grā
tū nā p se sēlē, et distinctē edū se p modū relatū ap
prehendere ad illectū spectat edū ē spem illāē me
dale huiq gratiositas, aut disgratiositas admittendā ē quo
modo fit ipsi obti ut puta d qiang d sensatū. ē. n.
gratiositas, aut disgratiositas aliqd diversū ab ipso co
lore aut figura obti, et pt obtū pupi sine illa gratia
tia, aut disgratiositas sed notatio aestimativa ē
phō po aestimativa p phantasia distincta tē ē. phō po ex stile q. d illa se
a phantasia distincta tē ē. aut aestimativa sui mihi cogit, statim. n. post phantasia ad illec
tū ēgredito, et tm ōes sensus hū diligentissime colligit

De sensu interno. Capitulum 17 h. Vnum. 88
an plures sensus interni sint

adhuc. n. aestimativa sapiens manifeste phantasia habuit
nam text. 12. animalia non carentia dequi cola phantasia innova
in 9 omio metaphysica ait bestias nullam nisi phantasiam
superiorem habere ideo de ania text. qs phantasia principium motus
presentis, et fuga habuit, adeoque illi adhuc habuit, quo utile
vel nocuit appetendo ea vine hac appetentia appetitus nec
sequatur, nec fugiat obiectum pro tanto non tum quia existimatio
in pt fuerit sola quantitatis in abstracto, sed tm in genere obiectum
quantum. at qua obiectum capit phantasia et fuga si obiectum quantum
pt appetere ex ut et habeat nisi ad obiectum absolute appetendum
Denique memoria a phantasia ut distinguitur realiter. Dicit. n. memoria
ea sensus interni non tam ante a re cognita qua talem cognoscit
pro ex libro lib. de memoria, et reminiscentia cap. 9 ubi
ad memoria ad eandem ania pertinere ad quam pertinet imagi
natio hoc est ad eandem potentiam. Nec refert illud ibidem dicere q.
memoria nec sensus, nec existimatio sit sed aliorum habitus aut
affectio: memoria. n. g. alia memoria dicitur, quo etiam clarum est
memoria, ut de sensu interno sed quidem alia affectionem nisi ostendat
pro. ratione non, et quia si memoria pt appetere obiectum absentium
ante cognita, multo melius presentia, aut absentia absolute poterit
et desiderare ut de aliis dictum est, et quia sitis affectus et me
moria affectuum ex conversione ut in realibus dubitatur ex quo fit
nihil aliud et memoria consistit. — Patet igitur ex hac
ratione interni sensus unicum esse naturam in aliquo
tus ob, a quibus varie appellatur, nam ab actu quo obiectum

memoria fit ratione

c. 1. cap. 2. pro. ratione non

memoria de obiecto

pro ex libro memoria a phantasia et ania

pro. ratione non

ex dictis colligitur unum unum internum esse

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio X De sensu interno

sensibile sensu extrinseco aut eius sensationem presentia cognoscit unus locus dicit ab actu quo sensibile extrinsecus aut sensationem sui exterioris, sive presentia absentia sensibilis Phantasia, seu imaginatio ab actu quo eadem tangit commoda aut incommoda apprehendit estimativa. Denique ab actu quo talia tangit ante cognita iterato cognoscit memoria appellatur. Porro circa sensum internum omnes actus sic pertinent ut ad unum, quia eum in ita dicit ut quidam voluerunt, quod eorum cognoscebat sensibilia eorum: id est in exercitio manifestum fuit, ideo quia species sensuum exterioribus obiectis ad spiritum tangit locum iudicium pertineant, undeinde aut certum eorum quod e oculis longius ab illo ad circumferentiam oculi ductis, sic sensus interni omnes omnium exterioribus sensuum circumscribuntur obiectis in medio situs tangit arbitrer cum dicimus quam similitudinem adfert exempl. textus et 1 q 8 dicens certum eorum in se indiminuta sed obiectum quod sensibile de re sensibili ac proprie textus 1 c 8 phantasia a sensu distinguit quia sensus numero et potentia sunt actu non ita phantasia ab ipso tamen actus sumatur ut patet in exempl. textus et praecipue in fine textus. ibi clarum est quod in sit potentia clara est quod in sit aliquid sensu cum, id ille aliquid est unica obiectum sensus phantasia: unica obiectum absens. Rhum ad definitionem phantasia non fuit a sensu id est actu facto ea definitio ita illegitima est quia phantasia aliquid imponat cuique sensui, aut sensationem extrinsecus: nihil in sensu interno absentia poterit species in specie id est species in species in sensu exterior

Caput II. Quomodo an aliquis sensus interni

Caput III. De speciebus sensus interni

aperiatur cerebri obtuso, sicut et quantitatem dicit. Et ut sensus in alia parte cerebri, quia cerebrum extrema sed sensus eius obtuso non sit amplius, sicut illud tunc sensus interni quantitatem fit principio. Et tum cum Philos. lib. de memoria cap. 2 ait sensibilem et magnitudinem differre contrariis non in eo sed redoplicatione cum duplicatio adhibetur, obtuso non tunc differat non quali secundum quale, quia cum sensus interni in tunc cum illis redoplicationem contrariis distinctis qualis nisi habeat album et nigrum redoplicationem

quantum. Rol.

Caput III.

De sensibus interni speciebus.

Opus est speciebus impressis in sensu interno quia omnis sensus fit per species de sensu externo. Propter non obtuso distantia, imo etiam obtuso ex sensibus ad hoc nul aliud obtuso requiruntur sed de eis aliquibus species difficultatem.

Difficultas est in omnibus obtuso sensibus interni in sensu interno

Secundo ro. non effici illas ab obtuso sensibus ita species pa. pte. q. 78. a. 4. Ad 2 cum obtuso extenuatur in sensu externo et ita distractus non etiam nulla species recipitur in sensu interno, ergo obtuso non educit speciem in sensu interno, ut non obtuso sit agens quale educit educit in sensu externo obtuso non sit sensibile educatur in interno. Hinc et colligitur non educi speciem impressam sensus interni a species impressa sensus externi cum aperti oculi et illuminato obtuso capere in oculo sit species non tunc in sensu interno.

Conclusio ita species impressa in sensu interno et difficilis ab obtuso educitur

Ad 2

Dicendum ro. quod species impressa sensus interni quia obtuso sensibile extremum principio educi effectum a species expressa sensus externi ita Dra. ro. q. gentes cap. 62 mol. pa. pte. q. 92. a. 2. disp. q. Pont.

q. Mart. p. m.

Conclusio ita species impressa sensus interni quia obtuso sensibile extremum principio educitur et ita educitur a species expressa

Cap. 2

Prolatatus in tres libros Aristotelis de Anima

Prolatatio X

q. 3. sed o. Mirum dupl. q. et dicit expressè Philos. lib. de memoria cap. 2. verbis supra in capto spè fieri recitatis pul. a. mte, qa nec fiunt ab obio, nec à spè impressa extrinsi sensus, nec à sensu agente quia q. quoddam in dam disp. de sensu in cui otherding, qo alia cão efficiens in sup. o. q. spè expressa sensus extrinsica cão principalis aq. nora sua perfectior è spè impressa sensus intrinsi, cui utraq. materialis est, et spès expressa est formalis similitudo obli sensuq. abti cognoscêtis reddat in. a. spès impressa sensus intrinsi, nec repet spè impressa illectus modificare cõ, q. spem expressa sensus: ella. n. spiritualis è, spontuale. a. accidés nobilis è gomes accidele materiali; differunt ob inter se, cõtrariae spès impressa sensus extrinsi, et impressa intrinsi ubi, et intrinsi spès expressa: sunt n. spès impressa, et expressa sensus intrinsi tãq. sensus actiones sua sua perfectiores, et spès impressa in dependent à presentia obti sensibilis, uti impressa sensus extrinsi. quarer à qo fiunt spès materiales quemenbis, et in quo extentis sensatois extrinsi et sensatois intrinsi. sed et hae sensa intrinsi separatio Rho. Has spès intentiones vocari q. repesentet aliqd nulla extensione sensati. Caeteri spès quemenbis, Item sensatois ex carna, fiunt ab aliqd à spè expressa sensus extrinsi q. by modificat spem sensibilem spiritu à se fiuctam in sensu intrinsi unde sensus intrinsi nãc spè absolute napat aut talis, aut talis modificata ubi: spès. n. sensatois intrinsi, fiunt à spè expressa sensus

probatus ordinem

Ex spès in puma ... Ex intrinsi est q. spès expressa sensus

Q. sensus à quib. fiu ... spès materiales quemenbis ... et in quo extentis ... extrinsi ... intrinsi ... hae sensa intrinsi separatio

Rhetor

De sensu interno Caput III. De sensu interni speciebus.

interni modificante, et illa obli sensibili, sem qua accipit à sensu externo. — Circa species sensus interni et ista, Notent, quod cum sensus interni ut possint lapsus dicatur in cerebro re species in illo sit immediate sensui, à species expressa sensus externi cum sensus externi lo distet ab interno velut. u. g. oculus à cerebro, sed sensui immediate in spiritibus animalibus, quia in nervis à cerebro in organa externa porrecti existunt et sic per illos tanquam per medium deferri ab organo sensus externi ad cerebrum, sensus interni non sicut species visibiles ab obiecto per aerem ad oculum adeunt species istas in cerebro in genere à cibis productas sicut experimur, cum per manent in sensu interno cessante specie expressa sensus externi non in genere à spiritibus animalibus in cerebro existentibus, nam his perturbatis aut valde commotis et species perturbatas et species moderatas phantasmata appellamus, et illas ab illis distinguit species, et exercet, quod in dici in species à spiritibus genere sed velut eam usu à spiritibus phrenetici non illi nullus be. Etiam phantasma in hac in mo per species simplices simplicia obiecta capere, sed plures gerebat, quasi fingere aliquid compositum ut hippocentaurum, id cuiusdam unde Ceres Chimaeram et ibi, phantasma saepe oriri et fallit aut, in. a. sensu coeunt, quia obiecta simplice capiunt ubi sensus externi. Ita simile aestimati ad gingere species cerebro cum in sensibus quatenus unus et obiecta externum et unus quemadmodum apprehendit, et prae-

Circa species sensus externi et illa separatio per.

Etiam Not.

Etiam Not.

Item

Commentarius in tres libros Aristotelicos de
anima Disputatio x de sensu interno

[sensus internus non est tantum in brutis] — perfectiore accipiendo et aliud dictu aestimativa ex speciebus sen-
sibilibus elicere et veritas.

Caput IV

Utrum sensus internus iudicet et discurrat

Sensus internus tam in brutis quam in hominibus est ut Aristoteles di-
cat. text. 20 omnibus quibus inest sensus inest et imaginatio-
nem sed certum est omnibus animalibus inesse sensum ut per se evidens
tractans animalia omnia non animal appetitum sensitivum et quo ubi no-
xia fugiat et commoda prosequatur et fuga haec et
prosecutio non fit nisi sensus internus obiecta tamquam utilia
aut noxia appetitui proponat. Fatendum tamen est non in omnibus
brutis aeque perfectam esse imaginationem ut eam ob causam
[Non in omnibus brutis aeque perfecta est imaginatio] — fieri text. 15 [?] negasse videatur apibus et for-
micis imaginationem quod fateor non habeant eam disciplina-
bilem sicut canis perfectam et alia quaedam avis alias in-
genio ... apum quas formicarum opera intuens dubitet esse pru-
dentiam et et memoriam pollere. Caeterum et quaeritur
sensum internum quo ad phantasiam in homine adeo excellere ex perfectio-
nem illectu ut iudicare per enunciationes et discursus per syllogismos
singularia possit quam ob causam aestimativa in homine cogitativa vo-
cant ita Sancti Thomas 1 p. q. 78 a. 4 q. ad sensum Caiet. ibidem et ex
Scotisticis Mastrius in [...] q. 6. Gabriel q. 7 a. prolog. a. 2. Al-
bertus apud 1 q. 2 a. 2. Fundamentum illorum est quia illectus in homine nisi
operatus sit eiusmodi orietur phantasia itaque cum illectus iudicat et
discurrit circa universalia, circa singularia phantasia iudicat
et discurrit ——— Sed probabilior mihi est sententia negans iu-
dicium, aut discursum in sensu interno ita ... et alia Mastrius
disp. 2 q. 4 [...] 46. haec ratio si in homine phantasia discurreret et

Caput IV. Vtrum sensus interius iudicet et discurrat

Cap. V. De somno et somniis

à bruto id poëtæ graecis è patria et ab illis textus 157 et ubi è
memoria lapsus è sesta fo. earum ex phantasia n. sive expressum, sed sic ex
se vel ex quadam in cerebro si dicatur ex se hæc non è ex recepto
id bruto, si dicatur sive ex quadam in cerebro quæ sic sed
ex se non sed ga nec ex quadam in cerebro sed hæc non ex quadam
entitas eius sit nulla nec aliquid illi intrinsecum addatur dicere
nullus sensus sed elevari ad aliquid obiectum extra limites sui obiecti
abstracti quando quo in iudicio aut discursus est in
ista limites obiecti adeqati sensus interiori sic et bruta posse
id iudicare, et discurrere, si non è, sed potius sensus interiores ele-
vari ad id percipiendum et a sive sed dicat aliqui sensum in
terior sive distinguit sive à sensu interiori sed magnum sive
gratia dari id in sensu, sed illectus so differat sive à bruto
dicunt si ponat id sensu interiori aliquid sive sive respectu so
mine, et quæ sensitivus è ea ratione habet, et quæ sensitivus è
distinguit sive à bruto quia minus probabilia sit quia si quidem
aliquando et alter intellex quia mo extreme distinguit, si dis-
cursus in successione plurium actuum quidem in sensu interiori non tm
sive, sed et brutorum ea aliquid discursus improprie dicitur
quia mo et pars in sensu exterior rationis iudicium in q. si non
inter alia et nunc, et iudicium sive quidem [conditae] quæ sit
dicatur in bruto, et discursus in quantum quæ sit
id ante e inter sensitivus qualiscunque exercit. si fundamentum
iuste sive dari, chi phantasia eadem separat quia
illectus discurrens, non tm specie eadem mo id iudicat unum
seq ex alio, et unum ex alio inferat quia totius rei è

Caput V. è

De somno, et somniis

Aliter lib. de somno et vigilia cap. 1. et a somni et vigilia

Sed. 100

Phantasia ex se à sensu à diversis

Phantasia non ex quadam in cerebro discursus

Discursus

Sensus interior

Sensus interior distinguitur aliquid discursus

Si ad fundamentum id quia sive sive sensus

Sed somni vigilia et somnium sit id affectio sensus idem

Praetatus in hos libros Aristotelicos de Somno
et Vigilia

et libro de insomniis cap. 3o somnum ait esse affectum cerebri. quare de illis videre est aliqua dicenda. Vigilia et status animalis nihil aliud est quam extensio solutio, et expeditio ipsi ad suas functiones sensuum, non ligamen et immobilitas sensuum exterior, et cordis quia sensus exteriores non operantur effuxu vaporum, vel ex alio cerebro, vel ex humoribus actae calore resolutis, vel ex partium colliquatae per sudorem ad cerebrum ascendentes, vel frigore densitatis et meatus per quos spiritus animalis ad sibi adjacentia organa sensuum exterior obstruunt, unde organa spiritus ad cor ejecto, quod unum est ad ea operationem ordinatum spiritus ad operandum nimio distributa: finis somni quinque est quod ad opera humana, et principalis restauratio animalis in somno. n. impedita fit motibus nonnullis quibus spiritus et spiritus animalis sensuum motus abrumpitur ad actum et intentio operandi tuficatur quare et cum inaequaliter quinque sentiunt sed quod fit ex meatuum ordinata obstructione per vapores in sano corpore ascendentes per ex affectu aliquo extrinseco ex arteriis in collo ligatis ex defectu alimenti ex morbis ut apoplexia lethargo et similibus accidit propriae somnum animalis in d. Propterea aliquando somnum excitatur, vel a corpore, vel ab alio excitatur a corpore, cum naturalis calor vertitur vapores et meatus obstruentes absumpsit non ut spiritus generatur nisi in organa sensuum obstructione introducit et cum dolore in aliqua parte corporis, vel frigore ex humoribus commotis ad commotionem totum corpus ut spiritus ad cor ejecti sese delatet et subito diffun-

somnus et vigilia definitio

causa affectuum in somno

in somno sensuum

quinque sensuum

causa somni et vigiliae

somnum excitatur vigilia

d abo. pigs eius cuiusdet ab alio, cum pulsato tympano
p strepitum auditus, et tactus, aliquos spiritus relegat accurrunt si-
multes ita sedem quasi pulsu p vocata spiritus affundit cum
p sentia solutio somni, sicut absentia eiusdem consultatio fit.

Somnus e actus pertaneus in somno cum non abscedit et
a aut et vera aut ficta p sentio et vera: ceteri n. in somno exte
riores sensus et interiori quo ad actu sensus cum legentes, soluta
tu pregati manet pertanea imo et ultimatina, et memo
ria, et in fae et ulcerus qa capere in e tota, uapori copia
ut et pertanea ligetur quidqd et potest ado et sensus
sensus ut et fac ligatur ut und plenigs po somno p effun
dissimus e, nix nulla et somno, deinde n. paulatim plura
q uapori paulatim generatio et pertanea soluto relique
tu medio qde et turbulentia ob spiritus commotionem
p uapores ordinem: postremo n. placidior ob uapores cale
factos. Caterum cur pertanea in somno ut generantur ope
ratio gs extra, q cae a pto Cap. 3 de in somniis addu
ta e q in ugelia p sensus extrinsecus distinguit: in somno
a: collecta e. etia, qa minimus motus in corpore sensi
bus extrinsecus legatis etia ad mxo imaginada excitat
et mi gbus perturbatis minima p guttae deplent d nelle, q
ulcerint d fontibus, q plegmate abundant d aqs q colera
d igne, cadibus, q sanguine d violata cisu q melancholia
d funeribus somniant. Etia e uapores motus uapori
in spiritu mti dormiendi fadus. Et sc. n. spiritus ad
pertanea ut aqua aut aer ad ustu, quare sicut in
aqua commota nondum alio obtu audetur cha et p sona

in marg. n. q d sit somni diversi bilis.

Cur pertanea in somno ut generantur operatio gs extra q cae a pto addu ta.

etia

etia cha

Quæstiones in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio Xa.

4ta Cæa

in spiritibus commotis quo diversa imaginantur, eam quam separant phantasiam ad eadem ex libentiori fruant recordandi, seri negotiosi, et indidem de multis colligendi; multum modo commiscent. Dormiunt enim in somno phantasiæ non ligatæ somniet, et in phantasiam segnior potiri loco motivæ, sine sit et dormientes aliquo surgant, ambulent loquaboná etiam omni in quos spiritus ad organa cerebri ex anterioribus cerebri deferuntur obstructi sint in somno, tum illi in quos ex posteriori parte cerebelli spiritus ad musculos defe rantur, semper non ceteris in phantasiam liberi soluti manent. Ho lerum qui in somno ambulant, dein de vigiles somnii quid, tum tum ambulatorii recordantur qua somnium ex id delusi phantasia aliqui sui spem in memoria, et motus explicaverunt, in capitaque sensu externo spem non impressit cerebrum interno. Et a vi somno deinceps extenuy ligati

è cui dormiunt aliqui surgant ambulant loquuntur

in q in somno ambulant exist somnii è an ambulatorii recordantur.

Caput VIa

De Organo sensus interni

Sensus sensus interni esse in cerebro, quem ventriculum in qua parte cerebri sit non breve po ea quæ ad cerebrum pertinent explicabimus, deinde in qua parte sint hu jusmodi operationes. Munitur cerebrum pericranio, pericranio cranium, pellicula meninge. Pericranium è membrana dura et valida, è ex dura meninge, et cranei suturas, quibus illa adhærent crispens, circa cranei extremitates et dura meninge cranio adnectit ne in cerebrum glabrum inter cra nium et pericranium interjacet alia tenuior membrana

organum sensus interni esse in cerebro

pericranium quid

Cerebrum interjacet pericranium et cranium interjacet alia tenuior membrana

De sensu interno. Caput xv. De organo sensus interni.

Membranae Encephalon et cerebrum cingentes

Q à generali functione, q cranea ubi alia ossa legit reposita
tu q. aria et vocatur Cranea q quasi xpo ἀνὸς ἐστὶν
galea obvallet totum cerebrum ubique calva seu Calvaria
è et ubique crassa et firmum est cerebro propugnaculum ora
ut tu in occipite, q ibi crassis vertebris vingatur
spinaq dorsi principium est, maximeq vel ubi periculum
q n ibi ubi in fronte adunt exploratores oculi;
Denique et ibi cerebellum sucum et minus est, cum cerebrum
in anteriori parte summum et mollius est: è tu cranea
adeo varium et multis foraminibus per quam tum
ne nimium grauaret, tu ut sucum alimenti gineret et
quarundam flexibilitatis est unde et n una ossa, sed plu
ribus ex è q, vel 3 et dogenis ex genu flexu fere
totidem suturae fiunt q quas tangit q caminum
tous exsalant Cranea contra gineth: n tu nudum no
bis. n. duri oris, et mater cerebri gratis fuisset qua
re sicut ut ere πρὸς τὸν ἐγκέφαλον cor suis membranis da
cerebrum quoq duabus membranis legitur q à Graecis me
ninges, ab Arabibus mater appellatur externus et ora
neo cranio contigua dura è crassa et firma
interior q cerebrum tingit, valde tenera è, et mox Arte
riarum, inter dura mater posterior pia mater no
cabo ceq Garu membranarum è gineris et tuori cere
bri venas cerebro naturando nutrire accipere, sustinere
et distribuere, separare et et ministrare cerebrum
in ple anteriori et posteriori et mediu anteriori in
dexterum et sinistrum, nihil ubique ad a digitos in figura

Cranea q?

Cranea a cerebro cum maxima est fox

Cranea crassa et multis foraminibus perforata

Cranea à crassa et è ex genibus gibbi

Ex genibus cranio ubique suturae fiunt et bis q

Cerebrum tantum contra nitit legitur q à Graecis meninges ab Arabibus mater appellatur

Meninges membranae duae et Dura mater interior tenera pia mater dicitur

Per Gard membrana in 15

Galenus in suis libros de Anima Dissectio 2.a

Ex minutiis q. Galenus dura meninx facit spe
cie diuisa q. dari arteria meningea falci d. fendes nec solex
di superiori pte dura meninx gemina est: inferiori u-
nica foraminibus ut nervi venae arteriae odores ad nasum
pertinentes exeant. Sici membranis contentus cerebrum q. in hoc
et varietate, et profectione functionum diuisa varia a figura
a glandule oranco subtilia poni sit medullare, multa la a me
dulla d. effert eo aetatem sit ac principium sensuum ac
motus totum a gemina sed multis modis intersinctis. po multis
anfractibus circa in lectum in unitas, et subtilitibus nervis mu
tatus, et mouentur et commodius partes medias albicant et
externa pellent, et semi ancei colorei sit. Deinde in partem
anteriorem q. in principio est et posteriorem q. in occipite dura
meninge subtile diuidit. et arteriae rara duplo fere ge
maior posteriori nec anteriori cerebelli nam illi minus posse
cor cerebellum dicta est. Deinde anteriori rara in dextra
et sinistra falce dura meninge distinguitur ob maiorem
cerebri similitudinem, et ab q. singulae partes mui plicatae
in organa plicata desecantur sunt in toto cerebro
f. sinus quos alii ventriculos aut cellulas nominant. Duo
sit in anteriori pte cerebri dexter et sinister falcatos
tura figura sinter et amplissimi in qbus sinus aeder
ficiuntur, q. ad organa corporis a cerebro ad omnia illorum pertinent
f. cerebrum mamillares. Deinde in sing. a se tenuissi
ma cerebri pertuncula, q. ob pelluciditatem lapis specula
ri dicuntur eminentia. Sic Duo sing. in medio cerebri ad
quodam cauitates q. sing. sing. et medius dicuntur q. inter

Ex Mark. e. membranis enim disponitur glandulae cerebri

figura cerebri q. subtilia q.

cerebrum sit arteriae eius effect.

Deinde cerebri in anteriorem et posteriorem

Anteriori et semiplo ne ad posteriorem cerebri non dicitur posteriori a cerebelli dicta est

Anteriori pars diuidit cerebri ab sinistra

In cerebro sit q. sing. 2 sing. sit sinistrum

Deinde distinctiones nominum cerebri pertuncula q. lapis specularis dicuntur

duos priores, et quum aut in medio cerebri situ sit
fere debet, cuius ventri quasi. Nobis triangulare quasi corpus
quod calosum, quod instar camerae superior cerebri mole sustinet ne quidem opprimat vel camarae dicit, et huic unum a
duobus quorum alius spiritus animales transmittabat in quae: quin duae
lig quod a sito unum regis ad quae, quae in una sive cerebelli ubi
magnitudo spinalis medulla insita et angustissimus et oblongus porrecta calamus ipse extremus longissimus deferens, qui spi
ritus accepta et nervos a spinali medulla ortos distribuit
et musculis motum faciendo. — Cerebrum porro
innata semper frigidum est et humidum; frigidum quod tum
et spiritus calidiores, et vapores assidue ex eo nervis et mus
cis temperet; tum ne ab ipsum spiritibus inflammetur cum vel
cuius sanguine, et glutinosum sit tum ne venarum nervorum
animus calore diuturno fiant ut in funibus vidimus et praeter
haec: humidum a et molle tum ut sese impressionem spiritum
susciperet tum ut ex eo nervi flexibiles maneant spa
gati: et tum cerebrum tempore influxu spiritus calidiores et alios vapores ascendentes magis calidum quam
frigidum sed et tacta extrinsecus calore in hunc colligunt
et minus aeris frigi capiti obuia exprimunt, frigidum tum
respectum dici est quod tum cute calent alius ac et
ultra, unde et vapores eo sublati ibi dicebantur gra
vescunt, et resoluti dicebantur. Est quoque cerebrum
tum motu dilatatione et compressione, tum respirationis
nervi aperiunt aperitque in duobus tunibus anterioribus quam
plurimum et spiritus calidissimo ingreditur cerebrum

Cerebrum quasi triangulare quasi corpus quod calosum

Quod sit duplex quod a sito unum

Cerebrum innata semper nec frigidum et humidum

Quae sit frigidum

Cur cerebrum sit humidum

Cur a fundo cerebri sit ortum, calidum quam frigidum.

Cerebrum respectum dicitur frigidum

Cerebrum et motu dilatatione compressione et respiratione

Nervi motu dilatantur aperiuntur

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima Disputatio X^a

tangis cor, et ceteros abundant qua dilatatio
mediante dura meninge cranio affixa attingit cerebro
ubi cor pericardio, et hinc fit motus pulsus et tardior
quia in corde et minore cerebri calore et maiore mole
solidiores et hinc minus nimis fluit, tum ut loco spiritum
gravior aliquatenus refrigeraret, tum ut mentis odorem de-
latetur, et excrementa cerebri purgaretur, tum ut fri-
ctus a suis spiritibus cerebri gelidis ad resistendum fri-
dori. Sit quoque in cerebro formulatio, ac cerebrum
se colligit, et gelat ad exprimendum ei exclusionem ab in
capite quod humidum in Horace ——— Duae pleuras habet
Galenus et Aristoteles gravissima fa an cerebrum pellat corde
an vice versa origine fa dicant a cerebro utrique ne-
gat Aristoteles utrique affirmat Galenus. Placet Dando quod lib.
2. de Spiritibus. Cap. 23 in fa gravissima fit, in vita Gale
no attribuit cerebrum corde simpliciter adeo non colligo quod ipse
cerebrum ipsum quod distributionem ~~cum~~ spiritum influat
in universum humorum animalibus, ne quidem et opera
tores nobilissima aliter hinc hac in parte quatenus mentis corde
non mittit. n. cor spiritus intuitus capitis ad cerebrum quod a
cerebro temperatis et quasi minus effusi perveniant et motum in
spiriant quare et venosi et radicalis membrum cor
cerebri, et motus fit principium vitae Aristo-
teles. n. non a corde ad a cerebro exponit anatomia do
cet: Nervi. n. non a substantia cerebri tracent ut Vesa
lius cauda nervus a tenuis sed ad superficiem cerebri dor
sum medulae ubi nervus et arteria ad cor. ô. a. iung

De sensu interno. Caput vsu De
organo sensus interni

sollegus alij rotundi spiritum animalem receptaculum gestat
ipsi pia externorum dura interiorum mollior, q ex
ipsius meninge ouum. Intima tagij arboris medulla
cerebri se multiplicat et indatur nihil aliud ac ij de
musculis cerebri. Nervi et ipsi plexus alij tenuiores
desinunt, alij motui alij tremoribus et mollioribus, ex
valenoii pia cerebri nascuntur et spiritum ad organa
sua exteriora in capite breui ma dirigunt. Postea
nervi duriores et, q a ex spinali medulla q go
legium glandis duriori e procedunt et sic ad motum
dx et sensum leuiora robustiores et per tota corpus
ipsorum musculis motus instrumentis infigunt et
priores organis sensuum, q a. u. tactus in tato corpore
e, ideo in capite mollioribus, in reliquo corpore duriores,
q motui faciant et tactus sensu praestant. Proinde plus
1. a. nui, tu ex cerebro, tu ex spinali medulla em
et ipsi alij ung ex dextro, alij ex sinistro latere sinui
e tinerii nodosi parua, quinqua minoris oriuntur ex
cerebro 7, ex spinali medulla ad 30 parua q vin
gula in multos surculos, ubi vena et arteria
diuidunt. Nec domi in qua parte oculi sens
intimus est 3 dos e q plures sens alios ponit mihi
a gestunt: alij in sensu color et phantasia in antiquorum
ple tangij humidioni et impressioni capacioni: aestimatiua
u. et memoriam in posteriori tagij ventri, ideoq spiritus
magis ad hunc collocant. Alij in duobus anterioribus
ventriculis, alij sed color et phantasia in alio aestimatiua
in alio memoria alij nulla in alio sed 3 pars a

sensus interni

nervi alij plexus gestat
in pia matre

nervi et plexus et ad pia mat pia mater

nervi posteriores gravi d sensum

proinde tu ex cerebro tu ex spinali medulla

et Pari. a ex

a quarta pia. ex cerebro nervi ut varii ut sentiunt

Tractatus primus libri Aristotelis de Anima Disputatio prima

Quibus autem videtur in toto Aristoteles dicere quod in 2 anima
[illegible] sensibus ea notitia. Caeterum haec quidem disputatio in
[illegible] est argumentum esse plures uno sensu interno sed ea, cum plures
sint plura organa articulis assignetur, nam aut unus, aut
omnibus subiecta organum oportet poneri unus organum ea in pars
in ipsis n. tum spiritus aliter et quod diatri in unum organum
possunt in pili et tunica rationem nullam futura ex potius
qui ipsi idem sensus interni in dextro aut sinistro unum sit. imo
si tenus cor in dextro ponatur nulla et sinistri sensibus ex
huiusmodi coordinatione habebit, cum tunc experimento sensum communem
sinistri sensus sinistri tum organis clausis percipere delata
extensionem seu: si a: in eodem unum ponatur aut magna
sonorum confusio: Cerebrum igitur quod ponendum est organum
quod ut hoc in eo in unum, ac etiam subtilius et tempe
rici et ipsum posterioribus parte durioribus et solidioribus ea tu in
sonum, sed notari potius dicatur ut unus et aut tum ubique in
tenus quod sit in anterioribus cerebri parte in qua est unus
quod spiritus tum extrinsecus tum interna sensationes apud phantasiam qui
tum. Nec refert interdum laedi memoriam et tum memoriae et
laesa phantasiam ea cum memoria generationem spiritus et imagi
nationem negat, alterum idem maiorem quidem et peculiarem organi
ni disponitur neque quia distinctum est sensum interni quo
ad unum actum laedi, et memoriae illaesis quo ad alter, quatenus
si magna fuerit laesio cerebri ut tunc potest dicere
non quo ad memoriam sed est quo ad alias operationes
[illegible] unus interni cum est posterior pars cerebri ut
dictum est quantum laedi intellectum a anterioribus, et quo
[illegible] sensum interni nec tunc nec tempus sensum interni
posterioribus sine cerebri ea et dicere una potuit

Falsum dicunt non
latine argumentum esse plures sensus
sensu interno non ea

cerebrum a nobis
ponitur in anterioribus sine
organum dicere interni

Solutio quod obiectio

si magna est laesio
cerebri tunc quo memoriae sed
non phantasiae laedit

potest dici quod ad unam actum expeditiorem quam quod ad alium ex natura disponitur temporaliter, vel aliquando potest esse in gustu diversorum saporum, quorum unus magis huic quam illi sapori proprius est, et ideo est intentio agere aliquos sapores proprius aliquos a aliquibus, illegitimum est una potentia et unus actus distinctos apprehensionem iudicium et discursum, et tunc aliqui aliqui faculties apprehendunt quae iudicant, alii quae tantum apprehendunt sed aliqui iudicant. Et haec de sensu interno.

potest unam potentiam posse ad unum actum expeditiorem quam ad alium et naturaliter disponitur temporaliter vel aliquando propter organorum

Disputatio XIa.

De Appetitu sensitivo.

Quaeritur quid et quae appetitus sensitivi diversitas sit. Ubi de potentia loco motiva a textu quo usque ad finem tractatus.

et hoc appetitus sensitivus est pars animae

Caput Ium

Quid et quotuplex sit appetitus sensitivus.

Appetitus generalem est inclinatio in id quod natum est. Dividitur in naturalem et naturalem seu elicitum. Prior est in omnibus entibus, quia ipsa res naturalis, ita dicitur appetere finem gravium centrum. Posterior in solis animalibus reperitur et est potentia bonum a potentia cognoscente apprehensum medio aliquo aliquibus appetens. Quia autem sensitivus quo illud dicitur, et tertio cognitionem attingit, idcirco ex illis in solo homine est, et consistunt quae sibi in bonum sensu apprehensum, et in illis ad illum in naturali suo loco. Dicamus hic nunc breviter de appetitu sensitivo cum de eo pertinet agere ad physicum naturalem, et theologum spectat

Appetitus generalis quid.

Dividitur appetitus in naturalem et naturalem sive elicitum.

potentia appetitiva in solis animalibus reperitur, appetitus quae [illegible]

Appetitus naturalis quotuplex sit naturalis et naturalis [illegible]

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio XIa.

Appetitus sensitivus dividitur

Appetitus igitur dividitur à potentia, qua vitat bonum ubi quemvis, et malum deconvenientem sensui, minus aestimativa apprehensum, naturali inventatae bonum quod fugit malum, et fugit. Ex hac descriptione colligitur 1° in plantis qua cognitione carent, appetitum nullum esse. 2° omnem appetitum sive et primario esse bonum, idque ut ex accidenti esse malum quatenus à bono impedit. Idque et primarium alterum appetitum esse prosecutionem boni, unde et naturalis ita idem ut fugam. Ubi à quibus bonum, sed tantum sensu apprehensum esse. Omnem appetitum sensitivum. Hoc esse particulare et discretum esse utile, et honestum, aut utile à nullo sensu apprehendi. Idque appetitus sensitivus à cognitione sensitiva appetitus sensitivus à agere, ut operari aestimativa esse apprehensio boni, quidem sine qua à operatio appetitus et incognito nullus sit amor, ut in eo physico dicimus. Ostendimus igitur appetitum esse caecum: ipse non nihil cognoscit. Non excitari et duci ad obtinendum à sensu cognoscitivo, ut ratio cognitionis effectrix influat in actum appetitus sensitivus ut quidam sentent, id est, quod appetitus naturalem simpatiam, quamprimum aestimativa apprehensum obtinet sensibile. Ubi illustrat appetitus ad obtinendum, satis non per cognitionem tenus illuminatio neque actus alius à satis, et expressa obtinendi studio, sicut alius potius cognoscitur. Sper. a. impressa videntur ad producendi species expressa, et sibi dicit esse per cognitionem habere dicit ad esse per assimilationem. Appetitus a attingit ad obtinendum

De Appetitu sensitivo Caput pri. quod et quotuplex sit appetitus sensitivus.

leng à ea quasi exigens pondera quorum n obiectorum appresentatio fit. Et adeo hanc obiectum appetitus sensitivi id est id cui obiecto aestimativae nec tam inde seq aestimativam etsi paratio distincta à sensu cui, et phantasia, eo eandem potiam cum appetitu, aut actu aestimativae cum actu appetitus quo potiae, aut actus hinc id obiectum adeptum ut dicta eo d distinctio potiarum eiusdem speci sint: id n. eligendum etsi eo si in aliquo manifesta essentialis differentia ~~mhea~~ superior mhcedat: tunc n. tales potiae aut actus mhcea differunt in se una ulla differentia simplicia, sed se compositia ex pluribus, nec obstat species infimarum differat ~~illae~~ simplices nos in qua agnoscere, satis n. est illas in subsistit, d quia mxe eo gloriosa, et in multis etsi in obiectis necessitibus reperiuntur etsi etiam aestimativa et appetitus, ut et actus eorum distinguantur non tendunt in obiectum: aestimativa n. similitudine fratis obiectum sive, quia, in a. appetitus, ita quoque etsi circa idem obiectum versatur aliqui actus potiae, et illectus; distinguuntur tamen sic, quia primi sit materialis, et organicus, posterior n. spiritualis, et inorganicus. Primo Et in eo appetitus sensitivum à voluntate differit, quia in brutis simplicibus operatur, in hoc a. hominem quidem mixtam libertate participat voluntas a. sed potiam fatis libera.

primum et ultimum corollarium

Secundo appetitus sensitivus complex est quipiscibilis, et irascibilis, ita Philos. text 42 et 82 quia illae quae circa bonum, et malum absolute, sive n. circa bona, vel mala arduum, et gloriosa est mihi DD

appetitus sensitivus complex est quipiscibilis et irascibilis

quia circa bona et mala absolute

Mark. 9. m. 8 tar

Commentarius in Lib. Aristotelis de Anima
Disputatio Xa.

Sententia è non dari in An. duas appetitiuas inter se distinctas.

an sint 2 appetitiuæ inter se realiter distinctæ, an n. in re tm
ung int ab actibus diuersis nancisq. diuersas ob et
sumant. S. Thom. 1a. qæ. q. 81 a. 2. quæ Aristo. cum
eq. uenit. Galen. 6to de usu part. cap. 16. Probatio de
ratione q. 26. geniue. 2. tu q. a ung. mtis q. alterum et al
terum impedit: nā cum irascibile fert permissionem
q. concupiscibile et aegrat. alterum et ira impedit amore
tu q. a irascibilis è minister concupiscibilis quia et n.
mala q. obstant concupiscibili nō boni aegritudo.
Sed Scotistæ cum Scotistæ nunc è non in re appetitus distinctæ
tuā q. penes diuersos actus hos 2 denominat. cognosc
ita Scotistæ in sexto 29. et 42 Dand. dego
ag. Mart. Scho. de ira disput. Sch. 70

Conclusio nra.

Concupiscibilis et irascibilis in voluntate nō diuersas potentias sed tm diuersos actus ingerant et idū S. Thom. qæ. q. 81 a. 2. Ergo nec opus ō in appetitu sensitiuo duas potentias ponere. Sed bonum et malum sunt bonum arduum et non arduum non tm inter opposita
bo quidem album et nigrum. et eadem facultas iudicat
circa album et nigrum ergo et idem appetitus circa
bonum et malum tunc arduum, tunc non arduum. Scho.
Plus mihi ex quibus Scotistæ bonum et fuga mali
aut saltem non ung. quia Scotistæ bonum et fuga pulsus
mali, et duo priores ad concupiscibile spectant nec
diuersas aegrat potentias. Ergo nec repulsio mali ad

Sch. 70

Sch. 70

Sch. 70

probatio Scho.

De sensitiva sensitiua Caput 3um quid et quo-
tuplex sit appetitus sensitiuus 98

diuina potia ꝑ sinebat eto interna et remissa ne
gemere et ñ negemere, ñ indah tata mi obbo
diuyetale facere, ut diuitias potias regant gō
bonu arduu, et bonu ñ arduu, ñ ad diuitias appe
tibs pertinent. eto lu pti ꝑcentoen bonu et mal
obstantis d pulcroen, qda sit subordinaō qd ogs d dil
uitos appetibs tingere. Et ex his hinc patet R.mo
defundaletis gria sta: q. n. adhs sint ꝓprii, aut
unq alterū minuat, ñ ino ei diuitia ve potia sed
omeon potias diuitiis actus collegalis, sicut ala
unat cui multu intēdē (ꝓ ming ꝑ alle
si nacere. Et et hoc rao addi ꝑ unitale appe
tibs sensitiui q. una illis sit organu pium. co
uti docuit Philos d praeabili text. 40 d concupisci
bili sto d ptibs acalia cap. 4, et contentiant ꝑ
pdi ꝑa pte q. 20 a. 30 ad 3u et Pisto cōti pol
l. 27. ut plane audienda ñ sint q concupiscibile
in separato, irascibile in cord ponunt, ra ipsius
illis fauere indah Philos text. 40 hn ab ex pla
tonis sta locutu co. ꝑ pdi, et alys in illu textu
docent, ꝑ etiam in text. 20 sensu, et ubiq; appe
titu in eodem subto de docuit: ponebat a sensu
intimu Philos in cord. pb. a. cathi ex eo q. aperiunt
ex nima attentoe ieg optimi caput fatigato sta
ex nima ira, aut gaudio in alterari ex prima
gō sint ieg intimg in cerebro, sta appetibs tri
bus in cord sint.

ꝑbato 4to

eto

ex libris sui R.mo
ad fundandū pro
sta

q audiendi ñ sint q
concupiscibile in separato,
irascibile in cord ponunt

gō p. utiq; appetibs
sed in cord.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio Xma.

Caput Primum.

De Affectibus appetitus sensitivi

Idem appetitus sensitivus qa cum vehementiores sunt gradus
sunt quædam alterationes totius corporis et quarundam
partium facultatis animalis, vocatur passiones animæ, affectus animæ
et ab quibusdam ira, numerantur a S. Tha 1a 2ae q. 23.
a. 4 et alqui circa 11. 6 ad conjunctibile spectant 5 ad irascibile.
Ex passionibus conjunctibilis tres circa bonum, totidem circa
malum. Primus circa bonum est amor, deinde voluptas seu gaudium
de ira malum alterum. Primus amor circa bonum idem est deinde circa bonum futurum
et absens, gaudium circa bonum præsens et obtentum et ubique amor
quasi prior, et in diversis appetitibus primum a motus in bo-
num, gaudium qui est in eodem quasi circa malum a est primum fuga
dolor, cum tristitia. Primum a circa malum idem est fuga
circa malum absens, dolor circa præsens. Sed quia et irascibilis
passiones circa bonum aut malum arduum non difficile
præsens quia est in diversis in bonum arduum absens difficile bonum
et malum arduum difficile malum. Ira est arduum, quia est quædam appetitus elevatio ad
aggrediendum et superandum arduum malum absens. Ira pa-
ronomasia est opponitur desperatio quia est quædam depressio et abjectio
appetitus circa bonum arduum absens quod impossibile aut nimis
difficile. Ira ira quia est timor, quia est quædam appetitus
depressio, circa malum arduum absens et minorem ut difficul-
ter posset evadi. Ira et ultio est ira, quia est primum inductus
ob malum præsens arduum quod conatur expellere. Porro circa bonum
præsens, nulla est in appetitu irascibili quamvis quia bonum

De Appetitu sensitivo Caput VI. quidel quotuplex sit appetitus sensitivus.

Quia igitur ardua et difficilia sint passiones, duas circa bonum arduum ebullientes, una cum accessu fuligo spes altera cum recessu nimirum desperatio. duas circa malum arduum ebullientes cum accessu audacia, cum recessu timor. unica circa malum difficile ira. ideo nihil passionum, utriusque appetitus sui et quasi fabricabile, quin motus illi habeant sui locum in operationibus, cum in consultatione in bonum vel malum sit ardua ultra quasi fabricabilis quin geneant. primos absolutè et quia circa bonum, vel quia circa malum circa, quia in bonum amamus, ideo malum odimus. Cæterum quia alterationes in corpore fiunt in corde ad singulas passiones fiant fuse dicendum explicandum. dicunt quod et breve est quod in unusquisque in passione cor dilatatur, et sanguis ad superficiem effunditur ut et membra inferiora subsultent. in ira vero quia circa malum difficile in corde et ad illud sanguis ad superficies velutis extremis diffunditur, unde partes extremas pallescunt in vero quia circa malum expedendum utrique ut et ira audacia et sanguis ad cor currit ita tamen ut versus ad partes illius extremas cetera vero fervor abscedat.

quia passiones sensibiles duas circa bonum arduum absolutè utrique et duas circa malum arduum absolutè utrique.

ideo nihil passionum utriusque appetitus sensitivi

quia alterationes in corpore fiunt in corde ad singulas passiones sequitur.

vide ad ira quia passiones et fugiendo.

Disputatio N. 15a.

De potentia loco motiva

Cum hæc potentia in alios animalibus pertinet ad sensitivum et appetitum animi bonum vel ab illectum et consultatio, ideo de illa tantum in ratio de ea post illectum à textu 40 usque ad 59 quod et quia ipsa mentalis et organica et in hoc c. 11. n. 12 sermo fuit de potentia ita rationalis separatus cum generatione metaphysicus. ideo de potentia ad vitam sensitivam spectat et quod hæc ita magis de illa tunc agere.

quia in ipsi tantum agat de potentia loco motiva

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio XIX.
Caput I.
Natura potiae motiuae explicatur.

Motus in animalibus. Motus in animali triplex est, alius naturalis seu vitalis sive
animalis motus genus est per cordis notitiam, et appetitum qualis est, qualis, respondeo
alius est animalis seu voluntarius, quo fit ut per cognitionem
motus animalis genus est alicuius rei consequendae aut fugiendae apprehensione qua
in animalibus est progressus eorum quorum motus ex
placentia in potia vitalis ad illa in illa vis mo-
tiua spectat. Id vi motiua ideo nihil nunc agimus, et gen
de plantis, nam in quibusdam animalibus imperfectis tam est quia ad con
tactum res quae sunt aut adducunt, loco tamen mutari a malis
aut quibus quae motu plantarum et augmentatione parum
operantur et quam medium quae inter plantas et animalia
quae ad hoc attinent, idem Philosophus hoc plantas animalia
movet. Postea a loco motiua agit fideles in omnem
animam potiarum intellectu et vitio de anima tradunt, solum
est illa quae animalia sunt integrum locum dicere et ad alter
tia cognita tam movere hoc igitur potia vis describitur est
potia in masculis cordis quae dicit, dirigendo corpus
aut intellectu et imperiale appetitu, aut voluntatem, ad
obtinenda salutaria, et declinanda nocua alterna
motu progressiuum exercere in qua descriptione, cor cum potia
motiui primigenia motus explicatur, nam in masculis offi
cium quam moralis per directionem et imperium semper et
appetitus, finis aspectus boni, et declinatio mali fratis
dicitur, effectuum exequuntur motus sed hui 2 dubia ex
plicanda A. Th. Cat, et quae sint ad motum genuant

Potia motiua describitur

Ex hoc definitione vis potiae motiuae in anima habetur

De potentia locomotiva Caput primum Natura potentiae motivae explicatur

Potentiam cognoscentem et appetentem, quae in generi non docet Phil. lib. 3 tex. 48 et alibi [Rx 1°] ubi rationem quare nam motus in illa non sit

Cum datus sit N ad convenientia investiganda, et adversa fugienda, at non semper belluis, aut etiam rationi sensu aliquid opponat saepius conveniens, aut contrarium naturae, si ergo appetitus aut voluntas desiderent, aut refugiant potentia motiva ad hunc vel illum motum ex se indifferens, numquam determinatum aliquem motum inchoabit, modus a quo conveniat est iste, ut sensus aut ratio dirigat, quodlibet obiectum conveniens aut contrarium clare repraesentat: appetitus vero suo desiderio aut fuga quasi impellat, et imperet membris motus instrumentis. Ad nutum membra externa, spiritus atque subito appetitui in belluis et voluntati in homine, ut possint efficaci desiderio, aut fuga in illis potius, membra tamquam servi exequantur imperium et sese movearetur ———— Sed hinc oritur

Dubium an motus ille fiat efficienter ab appetitu, vel an fiat a potentia motiva membris inhaerente, quae ab appetitu realiter distincta. Caiet. 3° de anima Cap. 10 Contra quosdam docent potentiam motivam in membris inhaerentem, tamen eam potentiam passivam, vel dispositionem naturalem ex parte membrorum esse quam motum in se recipiant, agentem tamen motum efficienter fieri ab ipso appetitu 1° quia Philos. text. 54 dicit appetitum movere animal localiter quia Angelus solo intellectu et voluntate localiter caelum quoque alia corpora efficienter movent ergo et anima corpus quod informat solo appetitu aut voluntate movebit. Sed contra

Dicendum est motum progressivum non ab appetitu sed

Quo dabis explicando quod potentia et tam sunt appetitus
Rx 1°

Item Dubium est an motus ille fiat efficienter ab appetitu, vel an fiat a potentia motiva membris alligata.
[illegible]

Fundamentum [illegible]

[illegible] appetitu

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima

Disputatio XIIa

ab ipsa potia motiua in membris mouendo et
ab appetitu distincta efficientem physicè ponit ita S.
Thom. opusculo 43 Cap. 5. Varg. 1a 2ae. q. 9. Cap. 2
n. 8. Pont. q. 28. Henricus Gilliotus 14. q. 9. Mure. disp.
4. q. 3. et alij. Ob. 1o ex Arist. q. lexl. 5 q expressè
dicit instrumentum motus quo appetitus utitur, esse corporeum
ergo et instrumentum ad eam efficientem physicè, ergo in
membris ipsis, extra appetitum quaenam eam efficiens
moralis agnoscit. Esto ratio, quasi sola voluntas offi-
cet motum tam posset movere corpus durum et aqua qui
tamen sicut Angelus eadem velocitate movere sit corpus
sive aqua sive tamen, qa solus movet, nec a corpore
efficacitate accipit, ergo cum voluntas corpus aqua movere
in potest, aqua ergo in ipso corpore, nam sunt motus
effectrice esse imo manifestè experimur illa in nervis
tendo nibus, ut illuc ceu in appetitu in cor
vendat. Ad 1um fundamentum quia Arist. Ratio Arist.
cum dicit appetitum movere mentia non loq. de physica
et realis efficientia negat. 2. actus appetitus aut voluntatis
sed non efficit actum alterius potiae, ut satis ostendit
vuerq. hic Cap. 9. sed loq. de motione quadam ex
trinseca per naturam simpatiam et gnexorum qualem
potia loco motiua in opere hu opere appetitus et
posito efficaci actu appetitus ob sua subiectione
mox operatur, q gnexio est in alys quibusdam potiis se
perit, et sunt unum eadem, et extrinsecus, nisi per

De potia loco motiua Caput pu Natura potentia loco motiua applicab

fano et illectu. Ad rdn dn ortu h dn q mo
tiua potia singuli est eadem in nolitate: sk n q
distinguant sed gs uir eadem ent id hn d motiua potia
aliter h pauter dm e, cu sic ao diuersitatis ex or
gano maxime manifesta int. Vnde et Vatq. in pa pte disp.
115. Cap. 3. n. 10. negat ex eo, q aliter potia moti
ua distincta reali int ab appetitu, eq et in singulis
diuersitas dn.

Caput 17u

Quædam de organo potiua motiua.

Musculu de organu ~~de~~ potiue motiuae in oiq dof
ciplinae pcedenti capite ~~defer~~ dximus, sed hic organi
musculi nra explicanda e: nm n multum pendet illi
genera motus egressiui, et quam commodum illi nra or
ganu gaudet gestat musculis tendines, et carne etiam
do q de spiritu ac pcipuum organum motus e sed qd tendo
int ghoureu e Galeno vz d usu partium Cap. 3. que
sequuntur Pol. q. 25. C.C. Cap. 13 q. 5 a. 3. putant de
aliqd ex uinculo, et nerno compositum. qd uinculum int ou
pit dximus. Vinculu seu ligamentu, aliqd inter cartila
gine et os medium e mollis ossa, durius cartilagine ita
tuit q ossa ossibus cartilagines, cartilaginibus aut ossa
cartilaginibus copulat qa igitur ingl Galeno tendo de
bebat de motus instrumentis, nisi gestare debuit, qui
a cerebro ortus, sensum et motum ducitq int qa u.
uinus mollior erat qs ut ossium, ac arduum motu d mouere

Musculus d organo po
tiue motiuae

Musculus gestat tendines
et carnem et unde g. nam
diuina organum motus

qd int tendo ghoureu e
g. quando d organo

distinctus uinculo lig.

g nam tendo nerno gestare
debuit

quod opus illi erat addere vinculum omnino nihil
ad vinculum solum movere non poterat quod oriri
ab arbore quae principium motus. Atque non unus
et vinculum globosum in minutissimas fibras quasi et nervi
se commiscere tendunt facit, quod et funiculo mollior
et nervo duriori aptet aptissimum motui instrumentum
Haec tendinis applicatione D. Aud. lib. 5 cap. 13. mentio est
18 Dect. a. 7. Lung. Galenus
Lib. 2. tendines et lig. cap. 2. 40. et 41.
praeterea hic, et negat hic ex eo quod non multae ac crassae ten-
dines in corpore sint, et ei ubi nervi plurimi collocantur alii
nigelinodi sunt insufficienter, hic quae plurimi sunt et in
regione cervicis in brachio et manu tibia et pede ad quartam
fere partem et tenues nervi tum fuerunt hic quia horum in
corpore capitis nervuli ubi hic funiculo joint quasi non
sint sed introrsum alicui parti introrsum et huic et in quidem hu-
sed in externa superficie attendere, hic quia tendo in omni
parte homogenea, tum denique quia in fine exortus musculi
in parvum corpus nervosum et tendo in extremitate musculi
colore, durities, aliisque quibusdam in nihilominus a nervo
differunt, nec fortius a fundamento Galeni quod crassiores
Fundamentum sub ea non
ad nervo tendinis gracile dicit quia cerebrum principium motus
principium et nervus ex cerebro oriuntur non motus tum
cipium quod spiritus vitales ad motum vehunt quod nervus musculos
transmittat non quod cerebrum aut nervus sit ipsum facultatis
motivae organum nam et cerebrum ac nervi sensoria optime
eodem modo minuunt nec hic organum nervus aut audetur
nervus esse.
Quod tendo nihil aliud quam nervus
Quod tendo nihil aliud quam nervus
Quod tendo nervus esse
Igitur tendo nihil aliud quam nervus
dicit hic usu et affinitate carnis quasi multae uni-
cuique non absolute dicit quod colligat et quasi nervi

De Porci loco motiua Caput 17 quadam
De organo porci loco motiuo

ossa, aut cartilagines tendo a. è tunicelli, ita uinci-
ons, ut partes uertebrae n tm glutinat ne luxetur sed
eas quoq; flectere et mouere poss. ossis tendo ab
exo aut cartilagine aut membrana et periosio ad ali-
qd aliud ut os cartilagine Qc cui inserit capiti
tn tendones ab uniq ossis initio exorientes tendo bifi-
bris desinit, tandem denq; quasi cultelli in alterius ossis
caput infigitur atq; ita pq fibris exteris, pexis ossis
y idq; pq ilis alis distensis inserunt uarijq motus
efficiunt q uario fibrarum situ fibra a. illa carne
instructo q musculosa dr: musculus a. aliud n è q tendo
carne infactus: et lacertus dr, q muris, lacertorum
similitudinem habeat pq n exortus tendonis ex osse, atq;
ad diuisorem in fibras caput musculi dr: medium u. ob
multa caro in fibras diuisa à uentre incepit extremum
denq; ubi pq fibris cultellis ossium tendo in alterum
os infigitur, cauda, seu cauda dr, in principio aut
fine cum pauca caro à plurima in medio tu
ut tendo in fibras diuisus dimiq, crassa carnis ad
initio facilq, et q sensit, et extendit, fit q a prin-
cipio, et fine, fine sub articulis occultatur et paru
mouetur medium a. apte mouetur, et extremum minuit
magis extentum è idq; pugnaculo opq habuit.
Vt itaq; mouetur, opus ac pcipue è in tendo
ne, extra musculum, ductum ita ut n inclegatur gala
ng carne musculosa o quo tendone habemus dia opti
comparant dia n carne, et ossa quarta pq tendones

Vt ad qd omisi tendo

musculus qd

Corollaria
ja mouetur finis ac
longius à m tendine

Paraphrasis in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio XIIa.

Generatim vitam nunc laxato nunc attractus no
cat: qa ex equus praebalo detentus moveri in pl ido
et spiritus liberi per minores, tubales per arteriolas sanguis per
venulas et ductulos ipsis dnt illis alterno alterno et
ad motum vegetando et nutriendum copia è vasa distingui
è ung ab alio membrana, quae quasi obtegit, figunt
in mutentibus qui una caput et ventre in plures can
das desinit, nitida, plaga capita, ventresq hui in una
cauda exit in sed in et natando repè durantur
è plurium ductus et multiplex in qing modo ut inter
alias dubitetur ungne an plures sint numerandis
fundna et stur in corpore humore ad 29 ossium
lis manent et in motu plurimum ossa q ad carne
alias constituta pertinent et q connexuras nubicas ca
piunt intra una alterius, sine articulatione, tangi p cor
dines flexoi et laxoi in se mutant: in motu in aliqd in
mobile de oportet q infinito ossium ita connumerabile
ut pulcherrime explicat fides text. 9a. nisi in ungular
dinem altero in motu moveri rotundaq arcuagit ita
ossa sine plurium capitum, et ossium sine ung rotun
et cavitatis inter se commutata in moveri et uno
motu alterius à qo pendet quemcat ita in motu figura
la brachia et hoc in motu cubitus brachii in motu
marg in digito potissimum alterutrum in motu inter
lis et ita ita in motu funere per ita mutu
ta moveri et quare per inequiro ung ossi mato

De potia loco motiua Caput 55u quadam
de organo potentia motiua.

uterq; finis q̃ fuit aut ō sicut ni ginglymo
ru cardinis commissura, sicut ita tā multa sunt
ultra 200 numerant ut ea nihil se uariū giuta
principia p articulos diuersi motibus formularentur, cū
si nulla omnū articulatio esset, ipsa se moueri non pos
set nec progredi, unde ait eodem loco. Quālia pulsus et
et tractus moueri, et semper tangi ni accidit contin
ita āflexu membrorum immobilia manere articu
lationem; nā cū in cedunt uno pedis tractu pellunt alte
ro. et hasitant aliquā corpus, et ni singulorum membro
rū flexu, pulsus et tractus cū illa extendunt tractus, cū ad
nos reducunt, ergo motu ita quasi pars circuli.
de subiecto ut ipsa articulatio omnis motui tangit cū
hu motu unius et eodem loco maneant. Ostendit
hic pulsus et tractus naturi ō, in fiat ab intrinseco
principio, obsi. n. corporis facere ut mentis quādā ta
nā, et quamuis ō naturi n sit, ē tā cōtra quel
ita tangit sua superiori subordinatio ōio naturi
quasi tū et sit ar sicut sensus externi, et intrinseci
ille appetitus sensitiuus in obiectis naturis circā speciē ita
et potia motiua, sit una spēs [illegible] eandem spēs continet
ex actōe, et termino desupta uni. Spiritū. n. illigō ad
ōes differētes loci se moueri, si tū modus et organo spec
tentes, quibus potia motiua, in diuersis animalibus specibus motu
exercet, et reduplicatiue, sicut potia motiua sicut no
tus sdū illa continatio continetur dicta ita a uni
sumi illa uocabula gressus, reptatio, natatio, uolatus &c.

Quālia pulsus et tractus moueri 200

pulsus et tractus naturi ō et ōio

in mente p.m.

Quare et potia loco motiua non sic

Tractatus in tres libros Aristotelicos de stoa

Disputatio pa libri tertii

ut n tra motu et finem sed et modo ac similia

ex organo movendi certa nec includat quare quat

motus cuiusq; et mutatanea ad aliud eio timium in tot

motus eiusdem speci et tra reduplicatione stupti contrarie

distinguuntur ita tra diversis potius et motibus aliquid di

versis magis ex modo, et organo iudicandum est. Sed de nano

motu aliquid diversa speci pluribus disputat sitter post li

bros de partibus animalium in libro de animalium incessu et in

alio de motu animalium.

similitudo

De Anima rationali siue de Capite fu. Anima rationalem spiritualem et immortalem esse. 101

IN PERIMM de Anima

Perlio libro d aio à lexi 50 usq. ad 90 ex
mi ptibus disputat Aler d solo intellectu aliqua in
et in ccqq. lexibus, q de potia notiua A subiunt
d intellectu, et voluntate intuerit denq à 89 lectu
usq ad 98 q finit libri è ostendit tabu nuio oib
dialibus mee, aliqs u. cenq h ita huios oo, sed potius
uiali ad bene de autos fuisse, nos ea q ad aiam
raonale pinent (reliqua n. ea A discuta) q disputa
tatibus complectemur. ya enim d aia raonali
se. ita de intellectu ubi aliqd et d memoria ita
d voluntate. ita de habitibus

Disputatio 5a

De Anima rationali, siue Capite fu.

Animam rationalem spiritualem et immortalem esse

1a Conclusio Aia raonalis è substia spiritua
lis è A fide d finita in lateranensi concil. 50 sub
Innocentio 3tio et hic extra d summa Fiunitate et
hic Catholica capitulo firmiter credimus ubi de creatu
ra spiritua media oe mti spirituale et corporea et
q creatu ex corpore et spiritu nec setit in Thema

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima. Pars 3tii libri

Quomodo intelligenda illa nonnulla Gregorii Nyssenii

synodo anathematizatum fuit Possalonicen Epi, q Angelos et aias corporeas dn commit, ideoq; imagines eorum, vel hrum, et coli n. n. ibi agit Concilium, de Angelorum et aiarum substantia, sed a imaginibus lineandis mnt et colendis: Concilium itaq; q duaq; illig Epi approbat d rao. u. q corporeas substantias esse sentiebat, et aias, nihil ibi cavetur. Sed de quibusq; existentiis docent SS. PP. apud Ll. rdo de aia cap. 10 q 10. a.

Concilium Tridentinum docuit et SS. PP. ex sua libra

nec obscure, nisi mutata causa literae in quibusq; sapiunt, praesertim in Epli S. Pauli aia rationalis spiritus appellatur, quibus Scriptures Sacrae loquuntur. et 4. ubi illa in

Quaestio anima

commissa, et incorabile dc. et 10 d aia loquitur, ubi negat aiam rationalem de potentia materiae educi.

Ratio 1ma ex

Ratio operatione aia rationalis, et spiritualis et supra materiam corporis elevatae, qo et potentiae, et quae ipsa aia e spiritualis fnt, pat. ra illeity appetendi naturaliter abstractae, sten. in materia ut Deum Angelos, voluntas honestum appetit, eumq; cupidine appetitus sensitivus oppenat. ex. a. dtae supra uni potiae alicuius corporea. Dicit à SS. PP. aiam rationalem aliqua corporea dici.

Responsio ex SS. PP.

Ratio 2da.

Ratio corporis n. q à corpore taqs subiecto dependat ut sua materia: orant n. q aiam rationalem ado spiritualem facerent ut dicerent sua corporis nulla ratione ad

Quomodo dicitur

amo adhaerent. de quida particula divina ma-

De Anima rationali Caput 5um Animam
rationalem spiritualem et immortalem esse 102
ex divina nostra docta quod ex eo ulterius
redarguit S. Aug. 5o de origine aiae Cap. 2 quod
Deus mutabile, vel aiam faaant. — Ex hac
gesta sequitur 5o aiam rationalem non esse ex
eu id quod simpliciter spiritualem esse a materiali in eo distin
guatur quod a materia tanquam subiecto non dependeat esse a
de potentia nihil aliud est quam in esse et esse pendere a
materia in genere causae materialis. Ado sequitur aiam rationalem
esse simpliciter absolute non tam quam esse in subiecto mate
riali quod in eodem sui substantiae esse et separata
a corpore, a quo non dependet subsistere tanquam
non ita sit ex subsistat secundum Angelos quod nullo modo
aptum esse cum materia compositum ex quibus resultat
aptum esse aiam sicut quod ad suam substantiam sui esse
solo Deo, ut habetur in Concil. Viennensi cap. primo et in Sapi
entia Genesis ado. ado Machabeorum Cap. 7 et alibi: cum
non dependeat fiat ab ullo subiecto creato; creatio a solo
Dei spiritu esse nec dici sit Angelos satis ut causas instru
mentales quoniam ad creationem aiae: Sic non gratis de nu
de non gratia cum sane quantum materiae ado esse non exigat
nec aliquid divinitatis vel sterna multis disputatio
utrum creatura fuerit a Deo annum tanquam instrumentum
creationis quare S. Bat. 5o ple. q. qo. a. 3. annae alie
nu a fide dicit quod aiae ab Angelis fiant instrumentum Dei
Errant quamvis fide aliqui Monetti ex Lutheri et Cal
vini Schola, quod aiam rationalem extraducem esse ex animis

esse tanquam
esse rationalem esse quod
substantiae.

esse quod substantiae
esse quod
esse quod
esse quod

Cap. Mart. cap.

esse
esse quod substantiae sui
solo Deo
esse Concil.

esse et dicit Angelos esse
esse et esse substantiae esse
quoniam ad creationem aiae.

esse quod substantiae,
esse esse creationem.

Tractatus in 8 vel 10 libros Aristotelis de Anima. Disputatio pa 3tii libri

Quidam affirmant antiquos aliquos philosophos secundum manifestum non animas corporeas, et mortales fecerunt, sed

aliqui ex eis ponebant animas esse corporeas, et mortales, et alii animas esse incorporeas, et immortales

quidam plures ante tempora Christi errorem ponentes animas rationales bestiarum simul cum tempore creatas esse, et ipsa facta corpora, dicentes animas corporeas factas esse, et ipsas esse corporeas

animas corporeas factas esse, et ipsas esse corporeas, dicunt animas non esse accommodatas, nisi cum ab agente naturali corpus fuerit dispositum, et cum anima rationalis unam formam, alias ita definiunt hanc synodum altiorem esse, nec quia contra fides, cum ita de animabus capitulo 9 dicit, quod non sunt incorporeae adunatae tantum non adunatae cum non adunatae potentia manent non dependent a materia tamquam subiecto, unde dicit ita solam divinam esse, et non habet textus ut ait nullam fidem de quare composito, etiam aliquam separata illo possunt esse.

Ita Conclusio fidei rationalis non sunt mortales, et ita fidei definitio, non laterantur ipsi sub Deo

ita Conclusio fidei rationalis non sunt mortales et ita fidei

esse in Lett: 8 hb. Matthaei in ea non potest occidere et non alias emptura Cuius monumenti quod vel resurrectio, nec vita aeterna probatur. nec refert Eclesiastes 3 dicit bestiarum et pars unusquisque eorum intentum: id est aut in gloria mirici dicit, aut de discretione terrubilis compositi sunt omnia

Eclesiastes

Illud est quoniam patrum, Angelum et animas non non sed dono immortales esse, intelligendum est respectu Dei qui solus est in se immortalitate, et Angeli, et animae illae ut ipsa non dono a Deo accipiunt, quod si ab solutum non naturali, sed donum non superadditum est

De Anima rationali cdu ce. Caput pu Anima ratione cō spiritualē et immortalem.

nunt oral immortalitas, et respectu corporis in statu innocentiae, tu a creat aia rationalis facta aut spiritu suum partis atq corporis, sed prius intendū e 70 q Sta Scriptura fuerit de aia immortalitate ado utru eundem rationem naturali gbari poset q ad pa alii aut stilt mortalem aiam centuriae docet separandā Galeng in Historia philosophia et ex Graeci Platonis Justing, Nemesius, Theodoretus, ex recentioribus Caiet. Scho d aia Pomponatius lib. d immortalitate fumo Porrus, Julius Castellanus et qda alij dubitasse le facitur scat. in 4to dist. 49 q. 2. Durand. in 2. dist. 17. q. 3. Sterneq gliberto 70. q. 1a. Cl. tractatu d aia separata disp. 2a a. 2. alii si in affirmatio magis inclinare videat sed Dicendū e stilt aia rationalem immortalem posuisse ita. ex Graeci Philosophi Philoppo. l. 1. Sar. ado q gentes. Cap. 78 et 79. Pria. ibidem, et plenius Sibulina q. d perennitate a Cap. 2. Perinq lib. 7. Cap. 19. Pol. scho d aiaq 19. Dand. degres 23. Gl. praeque ex eqq. 70 d aia lect. 23. 23. ait si allegorice Scriptura in sit nec ab eo laqs publico pendat aiaq nra, immortalem esse, et lect. bis intellectus solig aia spiritualem esse dicit q a in dubitab, neq corrupto dubitato aut corrupto corpore, et ado d qmal dialis Cap. 2. cu ea nihil esse hoc nulla corporis actio, et alog alias qdm aias ui seminis ex mata edui mele d. fouisseq adiuenire, solaq d immata ac separabile esse eodem lect. 6a. ait mentalem habere qnd h sub

Dno Sic q enda in 70 q ad Sta Scriptura fuerit d immortalitate aia. ado utru mediante eundem gbari poset

mortalem centuriae docet

Dubitat stilt aiam gen.

Contra Sta. stilt aiam rationalem immortalem posuit

gl. ex eqq. 70

locus fuit.

Tractatus in tres libros Aristotelis de anima

Disputatio 3a. Tertii libri

Sto opinionem et in corrupti et lex. 66. impa-
bile esse et divinitus fieri in eo de mundo cap.
et 3. duas partes unitas simplice operationem et facilitate
facit alterum quia compositum, quod a suaq;
facultate illiq; facit actione et actioneq; instituit quod
fuit, alterum vero unita fuit sed mortale tantum et sic facili-
tate posuit in exemplatione per et diligentiam, qui
per in hac unita, dum anima ab corpore et corporibus semper
ta a proprio in quodlibet. Ignoravit itaq; anima a corpore se
paratum futura; vel in corpore mentium putasset
facultate impossibile posuisset, pte. hac loca quae sapiunt
si indeat lib. 2do 3 quinal. lex. 42 pro 3 ad lex.
49. 52 92. 2do 3 ad lex. 11. 12 2do 3 ad lex.
4. 6. 7. 8. 12. 18. 17. 19. 20. pro 3 philos analia cap. 10
lib. 2. cap. 10 6to. nel. lex. 10 et 2. lib. 12. lex. 17 ne
philos. tantum verum est Plato Stoici, antiq; stabiles; et Epicu-
ri immortalitate animae quae Epicureos, et alios quosdam
defendunt ut multos, ostendit Dion. Digres. ad. loca quae
ex philos quae immortalitatem animae abgulisse obscuriora et qui ut
quae ita apostolos quod ualeant, nec in illis quidem expressero
immortalitatem dicit, sed id tantum ne remotas quegam
ab adversariis dicitur pro physico lex. 29 agit physicum
agere de fuis corruptibilibus, sed initio de metaphys. addit
plerique antiq et etiam pl. de fuis corruptibilibus hoc
de mundi corruptibilium, nil et anima tantum natus de fua
compositi corruptibili, eadem fere Xtio de ablex.
ab ex 2 phys. fras naturales, tantum non non separabilis,
a non et 17 ex 4 physicorum loca ad separabile

quinta filii ovae

corollarium

Quae Galen. scripsit
anima immortalem
sed et Plato Stoici
stabiles et Epicuri

loca de qua philos. in
mortalitate animae obscuriora
quae et qui ut
adhuc ad multos
et 3

De Anima rationali secundum se Caput primum ratione spirituale, et immortalem esse

102

à locato, idque fieri non cum loquitur non de sui primi
ge aut idem tactum infabricii mundi operantem coronide
to phy. text. 11 et 32 docet ex nihilo nihil fieri sed et
docet animam esse immortalem, itaque aut creationem tangit, aliam
non agnovit, alteri evidenti cognoscent animam ex materia educta
non esse aut si agnovit, eam tamen putavit quia ante creatio
nem cum aliquo tabulo per se subsistens producta sine ullo principio
quem ille cuidam, aliam tangit partem in materia producti
quo modo constitit ex aliquo, et non ideo ex nihilo fieri
tale dici potest de infinito animarum rationalium, quae apud philo
ex mundi aeternitate, et ideo immortalitate tenuit; non
aut hic propterea fuit positio errore de mundi aeternitate
aut illae infinitum in spiritualibus non respiciat quia propter
text. 32. indivisibile separatum moveri non potest Cum enim
et indivisibili quantitatis ambiguum quale ita non est, nam qua
calb et ita difficultas est, idem dubium potuit esse fuit
et modo separatoris an nam ita separatio per locale motum
an tum derivando in fuare 3° phy°. text. 27. fuit quia per
accidens moneto corpore moto non dicit ut volunt Averroes
ii corruptibile de, ceu in movendo seu corpus
movere non potest, quia est de anima rationali nam est cum movet
per organum corporeum tantum non a corpore separato. sic
et ita text. ho di intellectum passibile potest extingui
philoppong et platonica explicat illigi est fit quo adopta
tio, qui est ante separationem, et pendent a platonica
le togit obio. 12 met. text. 30 illigo hac mana explic
runt non ut sint absolute aliena cum coelum, et ele
mento mana platonica aliena dicunt, sed ut aliena

19 R art. p.m.
Vana fidei to defendi
tur et explicantur et
opinion philosophorum axioma fi
lii ex nihilo nihil fit.

Quemadmodum illigandum tog
illec ubi de intellectu passi
bile potest extinguit.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio ja tertii libri.

posse movere: si ni in naa edul, a auctore movetur
q. a. movet, a auctore motus, n pt aliud movere.

Quod ad edu attinet naali rae demonstrari n
pae aia immortalitate conserul sicut ni p. dist. 43. q. 2.
Fund. Pomponatij Porcij et qda alij, atqui et Stali
affirmare naali lumine demonstrari pae q sit mor
talis Sor tu damnat Lutomaea sub leone X. an. 8.
Verum n. u. n repugnat, at quignti nec fides lumini rao
li at si ex lumine naali demonstrari pt aia ea mota
le, et fides j. docet eam immortalem ea, aut duae gdi
tiones simul verae erunt, aut fides falsa erit, aut vera
demonstratio naalis n erit sed p. iondem naali rae d mo
strari pae aiae immortalitate na ut mgi Doctores pene
omes p. gi solu naae ductu venti immortalem aiam ea
cognoverunt, extrema temeritatis e negare illud naae lumi
ne aut cognosci aut posse rae. Probatio posterior A. 80
ja. oia subtia spiritualia et immaterialia corrupi n pt
aia talis o go R. Minor si ja geluae probata e Maior
mo pat ga talis subtia nullu ht intrinsecu corruptorum
principium, nec pendet a subto, ex cuig defectu, q gnia
expulsa pot. pereo, go n ni ex defectu generatis eae
pae desinere pt; at sui et Angeli pnt desinere ab
esse n. immortalitate sufficit nullu hae intrinseca
principia corruptoris, nec ab aliqua eaa vta corrupi
pae. vta go naali appetit aeternitate, ita, soli
citate gz ni nulla re mundi cu satietate sine
fastidio reperit go Deum solu edu. dicit immor-

aali rae demonstrari n pae aia immortalitatem

q d affirmare n mog sorti mortalitate rae n lumine demonstrari pae

Conclusio ma rae demonstrari pt aia immortalitas

probatio prima A. 80. ja.

vta

De Anima rationali cum ex Capite 1ra Anima rationale esse spirituale, et immortale. 10x.

tale et solubilis alium capaci 2ra Sane nullo modo est. 2tia Quamvis ex potestate Dei cuique bonis poenam malis poenas reddere et clarum est Deo respicere in hac vita fieri ut sanctissimi plurimum afligantur, pessimi in delitiis sint: Necesse est igitur aliam vitam esse in qua ipsa meritorum reportet. Hac ratione multi sancti PP. usi sunt et testes S. Clemente Romano 2tio lib. recognitionum vice S. Petri et Simone Magum hic verbis se Dei Iustus est aliam immortalem esse quo ad respondit S. Paulus ad Corinthios ex dicens si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus miserabiliores sumus omnibus hominibus plurimis apud CC. l. c. a. q. et Dand. ita ut sufficiter sit, et anima dortia nil quale in hac vita agere potest, nisi in anima matre quia exigitur ut bene citati DD. monent quia cum S. Chrysostomus homilia 4 de Iudicio tam clara et dicat quod est lux in meridie cum quidam dubitet an alia sit immortalis, dubitare an in meridie dies sit ipse et Scot. 4 libro 9. p. a. demonstratum approbat. Argumenta quae objici possunt omnia solui poterunt. Illud adhuc notetur alia a. rationale in mei corporis habitu sit in corpore, deprehendere quod a corpore est tangit a nullo est tangit a comparatio abiugi sua nec ad instans et nec elicere in substantia corporalis sed ~~in substantia~~ comparare non potest ut benefacere substantiae materialis non sit, ipsa ita ait ad illectum multo corpore organo ubi quae in ut illectus est in capite aut et fatigari, non de ipsa, sed de substantia, ergo non ad illigandum est et nihil sic subsistere sine corpore ita sit ita est separata sed illigere sine ullo corporis administrio sine et spes in corpore coniunctus

Ex ratione multi SS.PP.

testimonia SS. Petri et Pauli

De Mazl a. 5. ~ plures demonstratis mo 4 apud CC

S. Chrysostomus ita dicit Autem in lucem et dicit est lux in meridie.

Pro solutio argumentorum

Notandum est anima rationalis a mei corporis duplex est a corpore deprehendere quod a corpore est tangit a subiecto sed tangit a comparatio.

Ita rationalis res id illigabiles sibi comparare non potest ut benefacere substantiae materialis

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio pa[rs] tertii libri [illegible]

Caput IIum.

Animam rationalem esse hominis formam et [illegible]

[illegible]

De anima rationali secundum se caput 7 pm

anima rationalis vera hois forma et multiplicata p numero hominum, op
23. pl. ulta. id loca dammia ex fide in quib. apparet.

Duo hic notantur. pm rotias, et operatione aiae rationalis
in mata recipi n poe; cu n. dependentia sint n poent in
ad hi significe nec, et ch sint accidentia spiritualia re
gnat ibi in mata inherere sine tn n dep, et aia ra
nalis n poe recipi in mata p unione substiale, ita tn ut
mata n excedat mta caualitate in esse aia sed tn in
unione cu rao cadit aia. q potiatur in poe n rib. a n.
ntr materiam, et anima sufficiens principio ut coniugatur
in unu compositu st n rotia et dlys unicde quid nm
substiale. rtum nec gdem aia rationalis contiale relatio
ne ad mata seu corpus organicum n tn tangit ad cam mata
le, sed tangit ad partem mi nec concaus apta sit constitui
re compositum. Aias rationales in multiplicari p
numero hominum est de fide et in laterani. c. et hadrianus ad
fide. rdo. d aia text. 8 ubi ait quadrigis aiae determi
nata corpora in formarent ideo sic de aia text. ex transmi
gratione animi pythagorica respiciendum est ex mel. text. id negat
nullo aiae antecedente corpus, antecedret a. et unica numero esset.
Dominus in problematis sect. q. q. expresse dicit plures aias
esse in pluribus hominibus p. rne, tu q a. si unica in hominibus
de aia, nel illa est in toto mundo, nel in pluribus
cl. mi in distantibus nel in uno oto. n tu, q a. po
mo nudus est ho, nec tn ubi aias dlys n rdu qui
gil naatur in pluribus cl. e, n sntu, q a tunc n omni
ferret oibus hominibus, tu q a summi in alys sinet, in alys
cnatur, in alys bona, in alys mala est, ex imo aia
falsera ab una aia falsa sunt, et unica ata est

10

Duo hic notantur

pm operatione aiae rationalis et po
tia cuiusdem n poe recipi in
mata

Aia rationalis ht gdem aia
tiale relationem ad mata tn n
tangit ad ipsa mata, sed tangit ad
posito

Aias rationales p numero
hominum multiplicari et fide e

pb. po. anch. pbis

probatur rne rationibus

pb. o po.
de oto

d. sic

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio pro libro tertii
in qua et exacta alia in genere plena doctrina et
impetralis

Caput 1.

21 Mart. p.m.

Quaedam de unione animae rationalis cum corpore.

Dicta sententia ex aliis de gratia supposita

Primum in libris de gratia unione animae rationalis
modum substantiae in puro spiritualem, et in fieri, et de dependentia a materia, ideoque et effective fieri a gratia pro disposito, quia in illa unione substantiae gratia dat maiorem praesentiam quasi localem animae cum corpore respectu alterius, quia ad unionem tam de unione, quia de praesentia

Controversia an anima rationalis, seu praesentia animae in corpore sit indivisibilis an indivisibilis

ipsa anima adhuc controversia est an unio animae rationalis cum corpore sit in indivisibile, an indivisibilis
ipsam cum plurimis partibus simultaneis vel praesentia quae respondent diversis partibus corporis. Ad dubia et anima sit

Ratio dubitandi

subtilia in materiali, nihil est indivisibile, ibi ergo entitatem, sicut
Angelus, ita et nullas habet partes entitativas, quae quin
corpus extensum infinitum totum in toto corpore, et tota in quaelibet
partes corporis ergo unio vel praesentia quae tamen modus
unionis animae, ideo indivisibilis esset, nec apparet quomodo
divisibile, vel extensum in subito indivisibile sunt, et ita
indivisibile ab unione, modus enim eadem ut ratio non obstante
anima dicitur illud infinitum adeoque unio illius cum materia
praesent, et in manet unita reliquis partibus, ergo eadem
unio indivisibilis non est quia unita omnibus partibus, sed
alia alia parte. Ad arg. to 2. in alio

Sententia

parte disp. 188 cap. 7 n. 30 docet modum tam unionis
quam praesentiae animae rationalis in corpore extenso, in se con-
tinuo indivisibile sicut est ipsa anima rationalis tam di-

Confirmatio hæc Aia

Altera et quia Aia

Consultantur hæ duæ Aiæ ex qbus magis pla et rho. et ad

Alia Ratio

uisibile esse, quatenus Aia fauet unire aut præsentiæ hæc corporis
esse indiuisibile. Confirmat. Exemplo habitus suæ, quem
una simplex qualitas est ad plures in plures extensa
ita magis quoque in hæc indiuisibile Aia plures partibus corpo
ris unitur. Contrarium tenet Suar. disp. 10. sect
7. n. 2. ubi ait Aiam rationalem in hac tota unionem
in qualibet parte corporis cum destructa unione cum una
parte retinet unionem cum alijs partibus, eaque est obiectum
ex qua subsistit indiuisibilis in est hæc esse indiuisibile in ratione
pellit corporis cum quo Aia unit sed ad Spiritualem ad
sentiendum de præsentia Aiæ aut Angeli in spatio diuisibili.
Ad hæc gloriosa satis difficile placet magis magis
Aia, sed hic qa permoui fundamento subiecto, non realiter
paratum unionem, vel præsentia ad una parte ab uno re
vel præsentia ab alia tam qa hæc uno vel hæc præsentia
ab hac unitur vel ab hac spatio mutatione ut prendere
quam in aliud unitur aliudque spatium est, alia et uno
et præsentia partialis nisi aut hic qa uno Aia mutatur
et ex parte mutatur et ad nec minus Aia et modo diui
sibile ad in subiecto indiuisibile in subiecto indiuisibile ta
lis mutatur est ut pod præsentiam ad, vel substantiali, unionem
cum corpore diuisibili, sunt in qa tale in uno re
præsentia uno ita modificat, ut in ordinatione
indiuisibile, hic idem modum unionis et præsentiæ, ha
beat se diuisibile. Pluraque in uno Aia mutatur quæ
a, quæ a mutatur dependet. Qa Aia est in angelo in mutatur
in et uno diuisibilis ad pot. hæc Aia est indiui
sibilis nec est modum ad idem cum re unq ad modum

Praefatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio pra libri tertii.

Quam ad distinguendum ut poterit à se separam ac pernoscere se
non posuerunt, quare ut fieri modo hic potuit hanc gradi
fecit, aliquot oppositas ei modificata. Sed plurima una
modo quae dicta rationalis è in corpore. Adunata sch
pro ad, et ut in corpore existit, cognoscere aliquem
minimum esse quantitatis et magnitudinis. Sed ut mxo et
minimo indivisibile dicitur, nec in minimo nec in
mxo corpore gradus dari potest, neque a mxo in corpora
aptè disposito non a voluntate potest medium corpus tam ac
tempore: aut ply spatia extra corpus quantitatis ut g. dum
corpore extra ordinatur, nec et potest diuersio absque
manere in spatio illo plures neque in pa quantitate cor
pori loci unitur, dicendum est aggr adgrediatur unitis
alys et alys ma partibus et ita ut adgrediatur ma
ne corpus occupat in diversis et aut mentis datio
dennit de pstans et unita illis partibus plures tu magn
neque minus spatium occupat per motum localem, sed tam mje
pet neque diuinit alicui ibi pstans qe et unus ubique ex
eo quia tota est in toto et in qualibet parte non est pro
tunc non tam aliquid totum alicubi, nec illius extra est
in toto ubi adgrediatur et caput non adgrediatur subtus dia sed tam magnitudinis statim motus
mentis et minores sed aliae mentis et generis mentis quam
fundit in manu generis tam in pede nec absurdum est quod
mentis et in mentis edit diuersis partibus quando non ita
cant illi qui dicunt dari in mentis tam totum corpus in quo
et mentis, nec illi qui aut tam mentis volunt in quaerere
alii per quaerit.

CAPUT IV.

VTRUM det dia rationales individuales aequae perfectae sint.

Anima rationalis quae illi aequales sint

Ait dias rationales edit species aequales perfectae esse et

IV. Vt. ocr. dicit rationales sint, mdiuidualiq; aequ. perfecta
tio. id est species infima explicit quantum ad se, sed o. et. idem in-
diuiduales differunt ita pares sunt, ut una altera perfectior
non id. praedicip. negent unam altera perfectiorem dicit. Durand
in 2. dist. 22. q. 3. Scot. 3. Met. q. 26 Sot. Cap. de sub-
stia q. 2. Scot. 2. de ania q. 18 Dand. dis. 17. li. 2. de
ania cap. 10. q. 2. a. 3. 10. qa in mdiuiduis eiusdem
spei edem Deus. 2tio. Met. text. 11. non dato. prius et
posterius, hoc est perfectius et deterius idem subsistia sufficere
magis et minus non maior perfectio unius aiae, et maior
perfectio alterius. 3tio si essent inaequales perfectione sub-
stiali secluso accidentibus hoc ita Spe different. 4to
nihil est quod ipsam ponere istam inaequalitatem aiarum: ut in-
una aia perfectius operetur quam alia, non tamen aiae perfectam
maiorem indicat, sed perfectius temperamentum in organis
quemadmodum et una et eadem aia ratione perfectius, non ma-
perfectius operatur, ut sensus visus, cum quam organum fue-
rit aut debilius, diuerso tempore constitutum.
Sed probabilius affirmant S. Thomas 1a. 76. 4. 10a. 10. et
eidem Caiet. Capreol. dist. 22. q. 2. Scot. 3. Met.
q. 10. maior in idem dist. 22. q. 2. Stephanus et
Richardus q. 5a. Pro. 10 in genere Cap. 8 Metae
10. de ania q. 8. Fundamentum huius stae ex
mia diuersitate dispositionis colligimus distinctas fas
specificas, quae ex diuersitate dispositionis inter ciuita la
citudine in eadem spe recte et colligimus inaequa
litatem indiuiduale fieri, et manifestum est in quib
dam corporibus temperamenta et organa ac multo perfectiora

contra mia. Scot. dist. 22 mdiuiduales differunt ita pares sunt aiae ut una altera perfectior nitur.

multi negant ita ut ac perfectiores aiae

probant 1o

2do

3tio

4to

Probabilius affirmat alij

Fundamentum huius stae

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima. Disputatio IIa

go est illorum dicta esse individuale perfectiores, fa
ret est huic illa illud Salomonis Sapientia 8° quia
erat ingenioso, et sortito cum data bona, et intellex. 2 dicto
texte. q 4. docet mores molles carne ingeniosos esse,
duros u. stupidos et sanguineos in quodam articulo quod hoc
erroneum nocant, q alias dicta Qui non est perfectior dicta sudat
Ex dictis colligo non modo dicas rationales uerum et alias
dicas eiusdem speci ob dictam causam, imo et capit individua
in dictorum nexorum partes perfectiores individuali deprehendi, per
tinet ex suar. disp. 25. sect. 10. n. 40 censeat dicas perfecto
rum dictarum exterius heterogeneas eo in eodem corpore
q partes illarum, idem illo organorum q inficiant vanam
perfectionem alia alys mit perfectiores, q d dicta rationali
quo ad radicales unionis idem experiri docet Muno
z. d dicta disp. 7a. q. 9.

Ad 1. fundamentum ex q. ab effectu

Ad 2. dicta

Ad 3. ratio

Ad 4. ratio

Ad 1. fundamentum negari magnitudinem individuum in ratione specifica: n. a. individuali Ad 2da dico inferiora
fore si eadem dicta modo habet maiorem modo minorem perfectio
n. a. si una dicta altera sit perfectior ex et una speci
subdicta sit altera et speci perfectior. Ad 3tium inter
individua genere non alterum perfectiorem tantum diversitatem potam
et operatam in eo quia requisito ad diversitatem speci
fica. Ad 4tum perfectio diversitatem temperamenti po ab agen
to edulti arguere perfectiorem sua in disponendo spon
tio odep sua: negs tn ergo ad temperamentum maale
et extrinseca agentia simultanea immutari dantur
sua cuncta aut minui in perfectio: diversa

De Intellectu Agente.

.x. Sententia fortis cumenda est ex naali temperamento quia à gerante 70 nihil oculti est.

Disputatio 11a De Intellectu.

Caput 7um De Intellectu agente.

Ja mihi hic rationalis potest esse intellectus quod ab stile dividitur in possibile, seu passibile et agente: agit a de possibile primi à lext. 70 usque ad 17. primi à 21 usque ad 40 et agente. .u. à lext. 17 usque ad 21 et agente qua puoi è possibili quod ad intelligendum disponit prius agentis, deinceps hanc alia dubia explicabimus 7um è an sit ponendus intellectus agens: intelligit. a. potest quidem quod anima rationalis educat species intelligibiles in intellectu possibili ut in possit intelligere. Quare nihil moramur antiquos illos qui Deum, aut intelligentias aliquas ponebant intellectum agentem ut Alexandrum Themistius Averroes. Averroes. vel species subtilia in hac ponebant una tempore operante quod intellectus agens alia vero usque alia fere quod intellectus proibitis dicatur ubi ploting: puoies .u. extinxit alia principium intuitus operatoris intuitus portionis .u. in audire aliquid fingunt quos fuisse reperiat Dand dig. 19. q. 20 ss. Intellectum igitur agentem seu speciem eductivam negant sententia Durand in 2. dist. 3. q. 5. Ockam dist. 16. Gabriel dist. 16. q. unica a. 2. Joan Baconing dist. 6. Gotfredus quodlibeto. 9. Dand. dignes. ab. 8. 17. quorum potissimum fundamentum à nulla data species intelligibilis quo nec intellectus agens quia illas educat. quare Dand. ss. 11 vel ab stile intellectum agentem dici quod officit ille-

Sententia Aum è intellectus

Intellectus in rerum et agente

Plura intellectus aliquot dubiis explicanda.

7um dubium an ponendus intellectus agens educat species intelligibiles

Averroes alique Dei aut intelligentias aliquas ponebant intellectum agentem ut alter quam species subtilis educat

Intellectum agentem seu speciem eductivam negant nonnulli et alii

Dand. contra hanc

tog: possibile. n. seu patiendo q eorum recipiat
ideogs unum et eundem se intellectu dumtaxat non noviri
agendo, et patiendo. Pro eadem sententia si admittitur species
intelligibiles hanc esse unam 3tam nullus datur sensus agens q fo-
cat species sensibiles quo nec intellectus agens q efficiat species
intelligibiles. idem dicendum cum prælatis nata tangit mistum metaphysi-
ne alia potentia superadditam sufficiens ad species intelligibiles
producendas quo 3. finitum intellectus agens ponit. etiam
si intellectus agens educat speciem possibilis n. intellectum se-
quitur intellectum possibilem esse nobiliorem agente, cum cognitio nobi-
lior sit qui educitur speciei impressae, at quia ut ait quod
text. 19 nihil patiens possibilis quia possibilis agens n. honorabi-
lius nihil esset patiens. Sed sic non obstabit

Conclusio mea Dicendum est dari quandam potentiam in anima
sensitiva spiritualem quae educat species impressas intelligibiles, cuiusque est ad agendum
intellectum.

ita S. Thom. 3a pte. q. 79. a. 3. Capreol. in 4. dist. 49.
q. 4. Pra. 2. qui gentes lap. 76 Suar. disp. 6. sect. 6. Vasq.
in 3am pte. disp. 199. cap. 2. n. 3. Cl. Cap. a. q. 3a a. 2.
et 6. Sua. Doctor et Theologus Cursus Phil. cum. n. possibilis intellectus ex de text. a. de an. nudus sit instar tabu-
lae in qua nihil scriptum est. suscepting tn species text.
3. p. quae altam intuitionem poterit opus erat aliquo qui in-
tellectum actuaret. intuitus species fiat ad intuendum unde impri-
meret id. a. nec apta obiectum exhibita nec prælatorum
tam 6o potuit species. n. intellectui impressa et minus
cor. obiecta a. sensibilia et prælata et maxime
ideogs educitur spiritualis, alterquam se n

Probatur conclusio

22 March pro
pro eadem sententia 1. 6.

1. 6. rationem.

2. 6 rationem.

De Intellectu Agente.

pnl: nec ipse ô 20 quod potia spiritualia text.
17 q bas spes producat, et hi illectu possibile in ac-
tu completo ad intelligendu constituat: q. u. Dandum est
q agentis illectu intelligi potia q illectus, efficat, sed pla-
ne impossibile. et sibi minime qforme ô, tu qa
simulac sensui agentis obstaret ponere q tu nugas apud
sibi legere ô, tu qa text. 18 ait illectu agentem
facere obtu alia intelligibile sicut lane facit colores
alia visibilos, at lumen requirit ex ple colorum qa
teng in colore faciat species colorum qo et illectus agens
faciat obtu species intelligibiles qualeng intelligi species seu
it. in probabile, tu qa ostu ô sibi possibile species
expressas intelligibiles in alibi ostensum sit sibi species
sensibiles, ita in optimis, qs in mitiro sensu possunt
et eade plane rationes ibi allata valeant et q species
bo intelligibiles in illectu possibiles, q ut in sensibus quales
ô, sicq q text. 18 expressis dicit illectu fieri intelligibile
sicut sensus fit species sensibiles? n. n. lapis ingit ô
in aia, sed sua lapidis, et text. 6 ait aia ad locum
stantis, q sola species impressa in illectu genitus q, d
species expressa intelligi n pt: illa. n. n manet, ni g, dum
manet alio qua sit, atq sic manet solutis ruin
cpalis fundamentis q durtario in qo species intelligibiles
apudiant: nec. n. illis indigent illectus ut à similibus
intelligimus et sensibus optimis, et possibilis mitiro in

Dandum opinio improbabile?

simile confutatur Dano.

n. n. illis manet p. et similia ruinantur cognitis fundamentis

F. Vastatus. in tres libros Aristotelis de
Anima Disputatio 1ra.

qo Intellig. q̃ hoc statu nihil gnexum sit q̃ nare sens
ex actu ~~cong mtio~~ memoriae sensitiuae species impressa re-
lictam in sensu interno eo gdiuing, ita idem ex me-
moria intellectiua d speby in intellectu efficacia colligi ait
Vatq. disp. 100. Cap. 3. Ad reliqua tria argmta Rsio
ad pri sensu agentis opus non eo nam in extrinsis obiec-
tis interno species expressas sensus extrinsi quae species sensibi-
lis, materiale et immaterialis, at species intelligibilis sit spiritualis
et immaterialis: Ad secundum ex accidente materiali requirit
eam spiritualem. Ad 2dum Rsio. Ad intellectum rei intelligibi-
lis, eo operatione vitalis quatenus non est cognitio speciei sensi-
bilis, idcoque nihil sensitiua requirere quidem potentia spi-
ritualem cum sit operatio vitalis ab anima non nisi me-
diante aliqua potentia scil: phantasia. a. extrinsecus
anima rationalis et corporea est, nec potentia spiritualis est.
Ad 3tium dicit possibile absolute nobilioris esse agente no-
bilioris. n. est cognitio qs ad intellectum speciei impressae. Ad
testimonium comparatum Aligedum est nam possibilis in qm
recipit species ab agente ignobilioris est cum nobilioris sit
ad ueniens species qs recipere, et si possibilis in qm cognos-
cens nobilioris sit ——— 2dum Dubium est quomodo
Aligedi agens distinguatur a patiente cum distin-
gui centurum. S. Thos. 1a. pte. q. 54. a. 1o. ad 1um et
1q. a. 1o. Scot. in 1o dist. 3. q. 8. et Pitta plenius
Ratio illorum est quia ea effectiue disponere sit

Libri tertii De Intellectu Caput pri-
De Intellectu Agente.

mum Dubium reale distinguitur a subiecto quod dispo-
nitur et in sensibus eadem producens species sensibilium realiter distinguitur ab ipsis sensibus. — Plaut magis stricta ratione quam ratione tantum distinguunt ut eadem potentia quae ut species producit agens, prout ut species recipit, et intellectum producit intellectus possibilis appellatur ita Maior in 2. dist. 18. q. unica. Aristotelis lib. 10 de intellectu tract. 4. cap. 21 Abulensis q. 70 in caput. 23 secundi Maior dist. 4. q. 3 et minus Vasq. in 3 pte dist. 99. cap. 2. n. 3. Ad 2 productio specierum et intellectio, quae subordinationem habent; id ipsum utraque a potentia spirituali fieri debeat, eo non ab una fieri potest, et etiam dum non ponere duos intellectus realiter distinctos in homine, primum sensitivum, quamvis alterum habet tantum unum sit; nec respicit ad hoc quod species productae non cognitae: non enim opus habet ad cognitionem actus intellectus ad cognitionem ou productio habitus intellectualis et sit actio quae in intellectu possibili nec tantum sit cognitio. Ad fundamentum quod Ad fundamentum quod negando rem regi distinctus in hoc disponens, et disponitur respiciunt spiritualitatem: quod non absurdum sit intellectum disponere ad actus cognoscendum et quae prius actionem species productae. — Ratio Dubium 2 solvere et intellectus agens producat speciem intelligibilem a utraque potentia magis instrumentaliter et quod videtur producere speciem intelligibilem et subordinatam tantum ad alterum potentiam cum potentiam ita ut quasi potentiae, et tamen ante omnem actum intellectus ad speciem intelligibilem producendam licet appetitus agit in ratione appetendi potentiae. — Ad Dicendum 2 potentiam et non instrumentum physicum quemadmodum intellectus

28 Mart. a. p. Plaut nobis hac ratione quae tantum distinguit.

Ratio Dubium

Ad fundamentum quod

Ratio Dubium 2 solvere intellectus agens producat speciem intelligibilem a utraque potentia subordinatae tantum actu

Ideo ratio solvit intellectus subordinatus tantum producere

Abulensis ratio potentiam et non instrumentum physicum quemadmodum intellectus

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima Disputatio 17a.

in elementis agentes tanquam causa principalis ad productionem speciei intelligibilis. in 3. Phys. text. 20. sic. 2. q. 2. Contra gentiles. Cap. 98. Varq. in 3. phys. disp. 20. Cap. 1. n. 6. 11. Cap. 5. q. 6. a. 2. et plures alij. Sed intellectus agens ex se est indifferens ad hanc nec illam speciem producendam nec ad aliquid a quo determinetur in phantasma: quod sicut quantum intellectus ad productionem speciei ita ad habitum et species productionem ut instrumentalis: id. n. alibi dicit. Species impressa essentialiter generatur in potentia ad species expressas quas potest determinare et in effectu speciales aliquam rationem illi 3. 74. nec refert phantasma in ratione intellectus sed ex natura ipsius productio speciei impressae non indiget principio inherente sicut habitus quia producit potest similitudo non species expressa deinde minime quidem ex anima rationali quia sufficit ut a modo instrumenti elevetur ad productionem speciei intelligibilis. Etiam in natura tanquam principale agens non potest producere non spiritualem sed tantum instrumentalem elevatur a principali, nec tamen sit hoc elevatum ita ut intellectus agens in phantasma imprimat quidam qualitatem, cuius in potentia ad producendum speciem intelligibilem: hoc non qualitatis impressae generatim a nobis 2. phys. 12. sed tantum instrumentalem ad in eo tamen sit ut ab intellectu in phantasmate caetera indistinctibili aliquam generetur tanquam principale agens ergo non generatur phantasma simpliciter in potentia sed ad agendum. Notetur tamen species phantasma eum modum quo species impressa potentiae modum quo expressa modum quo species expressa. in ipso tamen phantasma generare de species ex

Probatur ex dictis

Nota

Species sensibilis tanquam principalis agens non potest producere non spiritualem sed tantum instrumentalem elevatur a principali.

Notandum quod hoc elevatum non est quod species elevatur

Phantasma nomen minus

De Intellectu possibili

presta nisi ô in illectu n dñ operatio phantasia spes producere
but intelligere poit text. 29 at si species impressa sufficiens sit
ô ante actu phantasia, illectus ad producendas species movere
poet. Ex dictis patet illectum agentem ita describi poe
ô potia spiritualis p phantasma tangi, ministrantem species
intelligibiles producere.

Corollaria de describi illectu agente

Caput 13 &

De Intellectu possibili

Illectus possibilis dñ respectu agentis antecedit n adeo
potest species intelligibiles, nec actu intelligit nec ô generatus in actu
po completo ad intelligendum idcoq; ab stole dr. text. 58
+ pura potia in genere intelligibilium q po actuatio p speciem
sed ultimate p actum intelligendi dr et passibilis, sive
patiens, quatenus cum in se recipit speciem et ôt actu intelli-
gere n. quia pati ô nisi contrarie text. 2. Sic igitur illectus
possibilis potia spiritualis apta cum species intelligibiles
recipit producere speciem expressam seu verbum mentis spi-
ritualem ô quia stoles. sicq; coniq; ja. text. 6. Illectus
nec ô calidus nec frigidus nec alicui organo corporeo affi-
gitur ita text. 7. Illectus ô laedi a nimis excellentibus intelligibilibus
sicut sensus a excellentibus sensibilibus text. 4 ja ôtia
intelligit nisi ôl spiritualia quorum species cum spiritualis
sint in corporeo subiecto recipi n poet. Idcoq; illectus
spiritualis ôl ôt. aptus. n. ôl illectus ad speciem
consequendam a qua n amplius sit in pura potia ad
in actu po dicat text. 2 et 8. Cum igitur actu intelligere
text. 2 ... sed) habitum po intro illectus in
corpore nisi intelligat p genera ad phantasmata. Cum ô

Illectus possibilis respectu agentis antecedit.

Illectus possibilis dicitur potentia.

Illectus possibilis spiritualis ô quia stoles.

2. 3 Mart. 2. 5. Habitus potentiae intellectus in corpore nisi intelligat p species ad phantasmata

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 57a.

in 7a cognitae aliunde oportet esse operationem phantasiae: cum
enim species intelligibilis non sit intellectus nec species intelligibilis possit
fluere ex phantasmate. Dubium igitur de cognoscibilibus cum
cum intellectus non impatiatur speciem intelligibilem, an indigeat operatione
phantasiae ut possit intelligere: nec a non indigere dum intellectus
habet speciem sufficientem principium intellectionis. sic qs. 2. cum
fluere dicat species generari a phantasmate idcoque non phantasmata non
fieri intellectus, ut refellere ex eo quia species
essent internae non pendant a specie expressa sensus exhibitae con-
servari, et intelligibilis species quae multo perfectior et spiri-
tualior esset pendet a phantasmate. quare certum est
et species intelligibiles esse incorruptibiles, cum et multa tem-
pora incorruptibile et multo generale non pendant nec
quod subeant. si dicatur idem esse phantasmata quod
illud generant physice non tamen ad intellectum faciunt
non intellectus species impatiens sufficiens et principium intellec-
tionis non multum quod sensus cum specie sensibili et sensationis
fiunt agentes quod eadem non esse operationes et phantasiae omnes
operationes etc. Philos. text. 20 Caietanus Commentarius
text. 24 Sed Dicendum est Intellectus quia
impatiatur speciem intelligibilem de re in corpore et non pas intelligere
nisi per conversionem ad phantasmata etc. s. phan. pa. ple.
q. 84. a. 7 et 8 et Scotus cum Varg. in 1 dist. ple
dist. 52. Cap. 2. n. 10 C.C. Cap. et q. 8. a. 2 et
docet expressis Aller text. 33. 39. ubi ait anima
non potest intelligere sine phantasmate intelligere non

Intellectus potest in species a phantasmatibus receptis non tamen est ut se possit ad phantasmata respicere.

Intellectus quia non impatiatur speciem intelligibilem de re in corpore et non est intelligere nisi per conversionem ad phantasmata etc.

Et in anim. Aller

De Intellectu possibili

phantasmata speculari quorum verborum sensus est, quod intellectus in corpore deficere potest in primis phantasia, phantasma aliqd speculetur sic et obtu in phantasmate versetur tu: sic a. vita gnexio actui phantasia cum actu intellectus manifesta experientia ora laesa operatione phantasia vel in eius ptingit, et intellectus operatio impeditur, quo operatio intellectus dnot a phantasmate, in tangit a principio efficiente ut nudrig sed tm ab aliqo, cum quo his naturale gnexum. Ratio gnexionis in ec qa nodum operandi sequitur modum essendi: qa quo una pnt a corpore sicut modum unionis dependet a corpore, et a corpore aliquo modo in operando pndet quodam unita et quare si ita anent q habent gnexum poena quda peti originalis ab antenati; ideoq nec in primis parentibus ante peccatum fuisse, nec in posterum in statu in noctio futuro fuisse. Et hi sunt naturali dependentia intellectus in corpore quo ad actu idu tolli nisi aliqua supernaturali vel in extasi, et in corpore gloriosi et qdq plura secundum et in alia C. C. Cap. et q. 8. a 2 et 9. Porro cum intellectus ab operatione phantasia in agendo pendat, potiori ratione phantasia semper idem obtu cognoscere quod intellectus in aliquid sensibile aliquando spirituale aut intentibile, tu phantasia circa aliquid sensibile versari ad cuius modum spirituale ab intellectu apprehendit. Dicit phantasia in pendet a sensu externo

probatur ex experientia

Ratio connexionis intellectus et phantasmatis

ex collectione et libro quarto poena quda peti originali et de antenat.

Quomodo dicitur et quod intellectus totus pendet a phantasia vel in extasi

Nota hic phantasia semper in actu cognoscere quod intellectus in aliquid sensibile aliquando

Intellectus

Tractatus in tres libros Aristotelis de
Anima Disputatio 1ta.

in oranda, fo nec intellectus à phantasia, sed negat
Ratio: gregia de expressis et duo praeter gnexos sibi dicit
fu et phantasiam ostendant ajs ô nihil phantasia
Dubitatur 2° et sensu extinctis — Dubitatio vtrum an intellectio
sit vera actio intellectus possibilis quod
intellectus possibilis quod potest fieri species ô actio
intellectus agentis
Megant gôa Megant dicunt vera actione, sed tm qualitate
dicunt affirmant scilicet in 2o dictis q. 6 Durand. in 2o dist. 27.
q. 1. Occam, et Gabriel q. 2. Capreol. in 2. dist. 26. q. 2.
a. 1. concl. 2a pte q. 3. a. 2. Vasq. in 1am Thom. disp. 1. cap.
1. a. n. 17 et multi alij quorum fundamentum est si intellectio
fundamentum istorum
esset productio speciei expressae tunc intellectio speciei expressae
ab re ita, sed obiectum intellectio quia intellectio fiat in et productio
cum tm dicitur nominet terminum sed tm obiectum in 2o nihil si illa productio
quare aiunt ea tm actus grammaticales ij si non actus
effectus unica obiectum in quo tm nihil facit secundum a. de qua
subiecti intellectui intellectio eadem ordo cum spe expressa dicunt
species intellectus contra intellectum
verbo mentis celebrat contra 1. reconditio sed intellectus de vero
actum qua intellectus producat vera species expressa cc. cap.
8. q. 2. a. 9 qa filius caepe nascat effectus actus et mis-
lectus, alijs potius cognoscentibus dant actus actum ma-
nentes.
Ad hac ratione quod fere tm
non est modo loquendi bene considerato placet ut hi
magis proprie stia alteri pro posteriore subiendo minus
dicit: alteri in certa sit nec proprie stia negat impotentia
ta cognoscentibus ajs appetentibus dari aliquid vera actus
in manifestis ô ratione pluto actui si ajs aliquis terminus
productus iq tm in dubium durat ajs ipsa actio

De Intellectu possibili.

Hæc tn vocabula. verbo audito intellectio cu fn dicant ordinem ad obiectum: n. a. ad aliquem terminum quietum ut doct. S. Thomas 1a. pte. q. 34. a. 1o. ad 3tum. n. nisi grammaticalem actuum vera. a. qualitate de spe disponitur significant. — Dubitatur tertio an et quomodo distinguat intellectio a verbo mentis; q. intellectiones dicunt hoc vera actuum distinguunt illa a verbo mentis, sicut actum a termino: verbum n. est ipsa species expressa, et fiat ima go obiecti ab intellectu producta. — Sed Dicendum est, intellectiones, dicuntur verbum mentis et idem hoc, modo tn significandi differunt. n. 2. significant speciem expressam q. mere actum, illum n. primo qualitatis ratio est. Illegitime dicere mentis intellectu tn respondere ad verbum sive speciem expressam, sed tm ad obiectum. Magis n. species expressa, sive verbum intelligimus, dicimus sed verbum intelligimus, dicimus aliquid, quo intellectio, dicitur tn bnt, se ad verbum, ut actio ellicit producitur, sed potius ut ipsum verbum, q. mere actum, cuius et obiectum significatur; ipsa tn productio verbi, ex vera vel distinguitur a verbo, sicut quis actio a suo termino. Ex dictis colligitur 1o, du producitur ab intellectu verbum, illud ut q. n. cognosci eo ipso ab intellectu, quique multi ex philosophis dicant, sed tm hoc id, quod quo res cognoscit. ut a. ab ipsum cognoscatur opus reflexo actu intellectus. sicut verbum huic intellectionem, gaudium, mentionem: hæc n. et similia, idem dicunt significant hoc in spe dispositionis: n. n. dicitur dural q. ipsum actio q. qua producitur; Magis et hæc dicta sunt species impressa et expressa in intellectu q. illa manent in intellectu ideoque habetur ut hæc n. nn. pri. du intellectus actu agit durat. — Dubitat. 4to. an

Dubitatur 4to. an et quomodo distinguatur intellectio a verbo mentis q. de distinguant

Conclusio 1ma. Intellectio dicitur verbum in quantum est mere tn significandi differens.

Ratio conclusionis.

Corollaria 1.um

1.um

Dictum non esse in mente et expressum in intellectu.

Dubitat. 5to.

Tractatus in 1ues libros Aristotelicos de Fori
ma Disputatio 1ma

Dubitatur ab
hac verba ita pendent
ab efficientia illius et
à solo Deo produci
n poit

g dd supposito

verba ita pendeat ab essentia illius et ab ea ut
à solo Deo produci n poit; q dubiu est et propo
ni do alys operatibus utalibus et earum terminis, ita opera
tões utales alia esse oibus mentibus; ut nutrire, augere,
gnerare; alia u. sit propria animalium, ut cognoscere, appetere, mo
ve alia sdu substia sua pendent à principio intra, ut
sentire, ligere; alia u. tm sdu mo; n a sdu substia
quales sunt gnerare, nutrire, log concipere: hoc supposito
certu est operationes q tm sdu mo, n a sdu substia pen
dent à utali principio hoc sdu substia fieri à solo
Deo n tm sdu mo, ideoq operationes illas utales n
futuras, cu utales tm dicantur à mo, quo procedunt
à talibus organis et potiis utalibus, ut tm notat Vasq.
in 1a. disp. 105 cap. 2. n. 3. Ita certu est hominem opa
tiones q oibus esse sunt mentibus et sdu substia n pe
dent à principio intra itide non fieri à Deo, si n
operationes poiint, op n homines cu operationibus nmo gen
gato homing. Dubitu go potest 1o. de actibus po
tiarum cognoscitiua, et appetitiua sino sensitiuam, nmo
an ta ipsa actiones, qs homini illarum pend
ant essentiali, ab potiis et ait influxu: pendere n. ex naturâ
rei, et sdu statu ordinariu certu est: hae n. potiae cu
naturales sint, ad agendu ex se ordinatae sit. ait. n.
cu ipsis agere int datu est, q. 1o unius potiae operatio
intercepta ab alys retardatur, et si sola potiia agere at
pere, gaudeat aua, tunc plures simul, q. fieret area sub
obtu expedita certare inter

Dubitatur ab
hac verba ita pendent
ab efficientia illius et
à solo Deo produci
n poit

g dd supposito

operationes, à tm sdu
mo, n a sdu substia et
det à utali principio fieri
sdu substia fieri à so
lo Deo dicing

q oibus esse sunt mentibus
et sdu substia n pen
à principio intra itide non
fieri à solo Deo,

Dubitu, supra
hac potiis q adit stabilis
potiarum cognoscitiua et appe
titiua sine sensitiuam, tunc
ab actibus

hae actiones pendent
ex ipsa ordinatione
cu ipsis agere int datu est, q. 1o unius potiae operatio
intercepta ab alys retardatur, et si sola potiia agere at
pere, gaudeat aua, tunc plures simul, q. fieret area sub
obtu expedita certare inter

De absoluta

De Intellectu possibili.

agitur Dei potentia si quas operationes aut actus earum terminos
a solo Deo produci posse existimant, ita sentit in 2tio dist. 14. q. 1.
a. 2. Ockam in q. q. 11. a. 3. Durand. dist. 14. q. 1. n. 8. Maior
in 1o. dist. 44. q. 3. Gabriel. dist. 1. a. q. 2. et ex Scotistis etiam
Io. Capreol. Soncinas. Soto Fanello, quos refert Muric. disp.
q. 10. et apertis rationibus suas disp. q. 8. sect. 2. n. 12. in dicto
loco non sane sententiam defendunt. quia non sentiunt, illegitime appe-
tere ea verae actiones, terminus tamen actionum quae fiunt
a solo Deo fieri ut in dicatur publicis in quo talis for-
ma a Deo producitur et illegitime appetere quia non est
ipsius publicae operationem, eamque a solo Deo fieri non posse,
quare inquit in Deus expressa species insertis in lapide pone
vel lapis non uret, quia actionem illius speciei expressae produ-
cere non possit efficere. quia non illectionem non uera actionem, sed
tantum qualitates ea putant, aliqui dicunt posse a solo Deo
produci in non qualitates, non a. in hoc cognitionem aliqui
putant posse a solo Deo extra subiectum non a. in aliquo sub-
to fieri fundamentum istorum omnium sequitur ex quo Deus quant
in cae. ita et solus Deus ita quo tot istae actiones
te quae talis operationes intuitus terminos. Mirabilis autem
tum Dominus 1o nullam operationem potest cognoscere, aut appe-
tere fieri posse a solo Deo ita Vasq. 1a. 2a. disp. 9. Cap. 5.
Summul. 1a. pte. q. 27 et alii plures 1o ex S. Tha. q. 1a. pte
q. 34. a. 1o in corpore ait id non quaerere, ut quod ad
a quaerente et in ra. 1a. q. 23. a. 1o ait affectum etiam
talem. nisi quatenus est ad ipsa voluntate: alias non diligere
in est voluntatem quae implicat quidem, cum amor Dei
non importet, ~~aliqui sed~~ ad quae sed te amor superiu

quod ea fiant actiones a solo Deo produci contendunt

non est ratio non sane illam defendunt

contendunt quia

non Aquin. 1. p. Contra clarissime ita 1m quia operatio potest cognoscibilis, aut appetibilis fieri a solo Deo ipsum

probatur 1m ment. S. Tho.

Tractatus, in hos libros Aristotelicos de Anima Disputatio 77a.

voluntatis, ea ē illibros respectu intellectus sensibus respec-
Obiectum ratio sensus fu sensus. ratio est, hac ratione, ratio est ratio cognitionis aut hoc
sui te, ut p illa cognoscant, aut agant perfecte de cognitione
in obiecto attentio a mere corporis et ulterior eligere, alterabatur
Corollaria fa elligi, ut pl. stine pab. fo quia male illi dicant intellectum
poe a Deo in intellectu gdunci, ut in intellectu in elligendi quo-
mo n. hns in se actualē et expresso similitudine obiecti non
elegat, cu nihil aliud sit elligere, ggs obiectum actua-
ratio lis alicui ba repraesentatu. ratio est illos falli, q dicat
in Eos qualitatibus, n. a cognitione poe gdunci verbum: cu
n. essentialis sit cognitio, quomo ē habitus finale effectus
zera subiecto in quo, possit sto nec melius illos sentire q
extrinsecus subiecta, n. a. in subiecto ga gdunci poe ver-
bum voluntatis cu n. mera qualitas sit, sua natura apta inhae-
rere alicui subiecto ut in poest aliquid subiecto quidqui

Conclusio Conclusio est libertas operationis est essentialis
ita ab ipsa ana pendere, ita ut a Deo cu potia entitatis
ut separata absqs causa sua, fieri in posit. Sanct
gdicam et lentant suar. disp. 18. sect. 5. n. 12. et disp.
12. sect. 5. n. 22. Muric. disp. 7. Ratio q a potentia
Obiectio Ex hoc sing con ista multo maior gnexion hat cu ana, ggs alia
accidentia cu sui fri, quare sicut operationes in-
Corollarium simile tales dicta, pendent essentialiter a potentia, tanqs a primo
principio accidentali particulari, ita et pendent ab
ana, tanqs a primo principio substantiali intrinseco, quod
si qs negat, sic operationes essentiales ab influxu ana
pendere, in actu ad multat mecum e intellectu separatu

NB

De Intellectu possibili

p diuinã potiã põ elligere, et tenebu fieri q vestē
tangs absurdu affert Vasq. l. c. cap. 15. n. 71. Ad fun- Ad fundamentu quia stia Rsio
damentu quia stia Rsio ais Vm veru ee d ys rebg q i sua
roe n includunt essentiale ordinem ad aliqs eas creata, ut
negatio gregta ra iste operatoes in sua finali roe inclu
dunt essentialem gnexag cu potiis, et aia tangs princi- Obiectio
pio efficiente Dices si hy operatoes essentialr dependent
a potiis et aia, seqtr illas n posse p aliquã actoem ex nãa
rei ab ys distinctã: q n essentiali dpedet, p intimã essentiam
dependet n p aliquã actoem aliã, ex ubi actio ab agente reãr
e fundamto Ad hoc argumtu st q Rx deant istas operatoes ee Ad hanc obiectioem qdã respondent
qualitates p suã entitate n media aliqua actoe essentialr a po-
tiis et aia dependentes, sed longe probabilig e ut recte docet
Vasq. cap. 7. n. 48. pendere has qualitates a potiis media Probabilius a nobis Rx
se actoe vera ab illis distincta: alias n n posset Deg eadm
numero intellectoem cu intellectu et aia sine spe impressa pdu
cere, qs pduxit cu spe impressa: vacuato ni principio pdu
ce, et dependentia inuenta vacatur, at certe ee falsu
eandm intellectoem quã Deus cu spe impressa facit, et ut sine
ea facere, põe cu spei gausa supplere possit, ne q ab illa
n tm habeat dependentia operatio creata a potiis aut aia.
Itaqs cu dre istas actoes essentialr pendere a potia et aia
sensus n e q ipsã dependentiã actualē in sua finali roe
seu essentia includant, sed q tales essentia sint, ut nullo mo Corollariu
ee possint, ni producatr a potiis simile e in creatura, q dr
essentialr dependere a Deo, nec tm ex comuni opinione p
intimã entitatē dependet, sed p creatoem q actio, e ex nãa
rei distincta a creatura.

Caput

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima Disputatio 1.ª

Cap. III.

Q. Quomodo Intellectus Humanus Res cognoscat.

Res spirit. p. m.

Obiectum adequatum intellectus humani quod sit.

Obiectum adequatum intellectus humani sunt res, unde colligitur intellectum humanum potissimum cognoscere mobilia, et cum omnia obiecta sua complexa comprehendat; verum difficultates aliquas et curiosas quas obiectum intellectus humani circa singulare, et hunc, subtile et accidens, entia spiritualia entia rationis, et alia dubia proponunt an sint propriae species, propriique captus a mobili illigatis, quae sequuntur dubia explicabimus.

Dubium 1.ª

1.ª Dubium. An detur in intellectu propria species singularis creatus? Sententia affirmat. Ratio. 1.ª quia detur in intellectu propria species ut singularis et 2.ª quia ab re in mente agente producitur in nobili modo species vera actua, ideoque potest directe et cognosci ab intellectu, hic actua singularia et ut in directe, et quasi reflexe cognosci. Confirmatur quia haec pars in fine 9 pro 1.ª text. 29 ait intellectum de anima cognoscere ut singularia et ibi de hac textu intellectum cognoscere ut singularia sed ex illi linea reflexa partem in hac ratione 9 singularia creata, sed sint proportionata intellectui 9 specierum illi et ideae species et cognitarum et sed abstractae a conditionibus individuantibus seu creatibus.

Sed Dubium 2.ª Singulare creatum propria species directe representante propriis captus et directe cognoscitur ab intellectu. Ita Scot. in 4.º dist. 49. q. 3. Durand. in 2.º dist. 3. q. 5.ª Fol. 3. de anima q. 5.ª 6.ª ubi Ferrariensis contra n. 10 pro 1.ª sententia. Ffranc. disp. 3 q. 7 et Gabriel contra Scot. in 1.º dist. 3. q. 1. n. 17. Gab. pro intellectus agens gignit species intelligibile Hominibus a phantasmate, seu phantasma non singulare directe ut

Dubium 2.ª

Species pro

tale sequitur, quo ab illo intellectus poterit determinari ad genera-
dam speciem singularis qui vertis. Nec intellectus est genus subiecti — probatur ado
quatus rei singularis quo ad est propria illius speciei species n.
expressa sed est speciei impressa, dicit a plenius, sicut ex
opere Caietani de multitudine et a Ill. Cap. 29. q. 3. a. 2. q. in Cap.
5. q. 4. a. 3. probabitur indicavit cum aliis, et dari species
rei singularis, ad ea vero probatur ex eo, quia cum intellectus in hac — probatur 2do
vita sentiat a sensibus, nihil magis proprie ab illo cognoscitur
qui quae a nobis sensibus; sentimus a singularia, tum quia illae
sunt colligit ex singularibus, et potius inde cognoscit
et modo aliquis singularis quia aliquis dicit, tum quia res et prudentia
mutatur intellectus, ergo singularia intuentur. Tum omnis
quia intellectus est potior et perfectior quam sensus, omnis obiectum sub se
comprehendit. Sed hoc argumentum solus et Ec. Ex hac negatione — Sed 2do ratio dari argumentum quod Ex dicit
quia: quant. a. propriae singularia cognosci non per genera species sed
per phantasma et phantasmata tamen nihil impedimento haec ultimo illae — refutatur Ex.
tus agens non poterit quia intellectus, tamen cognitio et efficiatur
ab aliquo inferiore principio phantasma. a. octava et sexto
aut intellectus non est species singularis quia singularia est, aut — probatur 4to.
quia materiale est. Nec est nota et intellectus angelicus est species
rerum singularium, ut ex ipsis singularibus repugnantia — Ex parte ipsius singularis repugnantia non est.
non est, nulla est ordinis ex parte intellectus humani non ratio
na est nulla singularium materiali, materialia sunt res — repugnantia non est quia illae
n. sunt sed ex sua materia et ex aliis. ita sed ex materia et — sunt materiae et singulares.
alia componuntur. Vnde et solutio ratio aliquarum, non
species repetitas et singulare abstracta et materia quatenus — Solutio fundamenti ad oppositum.
et spiritualis et non talis et proportionata intellectus

Tractatus in 1 ver libros Aristotelis de Aia

Disputatio 1ta

Ad fundamentum Aristotelis

Ad fundamentum Aristotelis dico primo lo non negari q intellectus sit singularium sed ad dissa sing dici q cognoscat universalia, qa non tm singularia ut sing sed alia q. n cognoscit sing: sn. altero n lo ut semithum et Bucephalum sing exponunt p similitudinem lineae rectae tm indicatur duricies et rectus quo uste, et singulare cognoscit, sicut duricies nro se hnt linea recta, et reflexa n. a. dn, q singulare aspexi, uste a. sensibus cognoscit.

Dubium

Dubium o anuste cognoscatur p sui dissimilia a spe singularis

Dubium o An uste cognoscat p species destinatas a spe singularis, cognosc. a. d uste n fati, hoc o d rdm in lanbae, sed maior d nra rdm se q ut considerantur species a considerabilibus individuantibus quae affirmans un gbaui sei rbus argentis ptu spes expressa o similis spei impressae, sed spes impressa rei singularis, solum repraesentat nag ut gsta spe expressa q p ella fit, et et nao ut gsta repraesentat se, et cognitio nao ioi repraesentat nag ut gsta spe n fit p species singularis go p differentia, rdabstractio et gsta ut sdbog opponta, go nag gsta repsentat a pl illo ut abstracta repsentare go uste tagg ut abstractio est

Quam

p alia spe cognosc qp singulare gsta

Sed tm Dicendum o uste n cognosci nisi p speciem rei singularis go. spes repsentans hoc individuum, repraesentat tota illius centrum, adeoque ita pducta centralia superiora q. in se ois do est de individuo, go p eandem speciem cognoscitur singulare et ita pducta illius centralia superiora

Ad 1 Arist. p. m. 1 de Anima c. 4 ut recitat Gb. 10

Idem Aristoteles Gb. 10

Obiectio

Dicitur

Dicitur ellige superiora sed gsta, o. a. abstracta p eandem spem p o spem rei singularis pducta superiora gsta repsentat, et pducta et gsta repsentat, poe illedum hac spe data sua centrum

Lib. 2i tertii De Intellectu Caput 11tum

Quomodo intellectus varia obiecta cognoscat.

Quia ita ait ut nos gloriem cum praedicatis superioribus non praedicata superiora absolute sine genere illigat. Preterea Deus potest et intellectus agens ~~ut~~ phantasmata quae repraesentat superiora ut genera ita ait, ut producat species repraesentantes superiora praedicata absolute. Ex hoc non ergo ratio intellectus possibilis habet unum praeexistendi ratione ab aliis intellectus et agentis multum habere praeter species quae possit intelligi obiectum, ou agentis potest species singulares et ut sic cognosci non ergo quantas species intellectus educat. Ob. 2da fe alia species cognoscatur species infima ipsa ordinem, et alia cognoscatur genus ipsa species et sic deinceps usque ad summum genus, species ante cum tempore superiores genus habeat se ad ordinem, sicut abstractum ad genus, et genus ad falsum et habens a nullo ordine, nam et Beata Gudanus species species infimae reliquae superiora genera cognoscere, quia species multitudo esset, quatenus superflua in intellectu, si species quae cuiusque distinctae rei et distincta species non daret, immo tantum genera et species, sed et distincta genera distincta species. Ex dictis patet 2o quod a argentis in genere attahit Ex dictis sit. Sin. 1o opinio ut species expressa in potentia finite imparteri tadi, similis sit species impressa adequate quare etiam species intelligibilis adequate repraesentet praedicata contralia ut genera intellectus tn. illa cum praeuse usus, efficit species expressa quae repraesentat praedicata abstractis generibus. Pat. 2o nullum dari usum in abstractione intellectus agentis, cum agens non abstrahat, tantum educat species ratione singularium.

Dubium Utrum species singularium an intellectus possibilis non cognoscat ea cum 2o in apud Ellegere S. Thom. 2a, 2ae q. 85. a. 3. et Beata Concl. docent 2o ad intellectum

Ratio

Ratio

species

Contraria

etiam

Quia in infima species singularium an intellectus possibilis non cognoscat.

Paraphrasis in tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio IIa libri Iti

Quia Philosophus et Sapientes
cognosci utile, et quod res universalis, seu corporeas in con-
probant auctoritate
go quia id docet Aristoteles 1. Phys. cap. 11, edo quia nihil obstat
complexa, quo intelligitur principia utilia quo tot sint minus
simplexa, prius utilia quo singularia etiamsi quod Deum quod unde
quo corpus, deus cum a monet animal tantum Deum agnoscit

Sententia Scoti et aliorum
Scotus in 1o. dist. 3. q. 2. Antonius Andreas 1o
met. q. 10 autumant quo cognosci ab intellectu species impressa qua
ab intellectu intentio in se intellectum, sit agens non aliquid producat
quo substantiam effectus et intentio speciei infima quo alias superio
ribus gradibus perfectior est et perfectissima. Sed hoc

Conclusio nostra
quod quo cognoscit intellectus de singularibus
non quo dist. 3 q. 3. a. 2. Durandus in 1. q. 3. dist. 5. Pezerius Stoicus
Physicus. Cap. 10. Mure. 1o. 2ye. Eus. 1o. et multi
alii quo 1o ex Aristo 1o Met. cap. 1 et 1o. post. cap. 2
ubi docet ea notiora nobis et quo universalia posterius
ea et pendet a intellectu in species a sensibus et singulares
et quod sola a sensu percipiuntur quo nobis notius est sic
sicut spiritualia quod non intuitus intellectus, sic intellectus
quo non alium singularis quo sicut prius cognoscimus
tam quam ad unum modum cognoscimus spiritualia sic
est prius singulare quam ad unum modum utile cognoscimus
cognoscimus. sic utile colligitur ex singularibus ex plurium
in quemlibet intellectus occasionem accipit abstrahendi naturam
quo prius singularia cognoscamus quam utile. sic in utile prius
singulari species cognoscatur prius in et plura singularia
natura species cognoscitur quia ex plurium singularibus utile colligitur
conclusio ex premissis. sic intellectus quo non solum accipit
species rem singularium quo quo cognoscat singularia

De Intellectu Caput xxxvi quomodo in
intellectus nostra obiecta cognoscat

Ad ea subtilitatem Ad hoc 109 de cognitione distincta et scientifica
hac n. ipsa intellectus de singularibus n. sua humana agit
in statu et ipsa accidens n. a. cog. de una oriunt, seu ipsa
cognitio una constituit. Ad id nego principia complexa intellectus
ipsa a nobis cognosci, nec potest ipsa cognoscere, ipsa operatio singu-
lares ipsorum, ex quibus omnes singulares principium unde gradus
non a. intellectus illa principia ipsa, in quibus ipsa cognoscitur, ea
qua a priori demonstrari non potest. Ad 2dum n. dicimus species
in animo distinctas, a cognosci sub ratione cui corporis, sed ut
individuum alicuius certae speciei: nec et sensus hoc dabit species, et
imperfecte illaque cognoscit in tanti unde, sed ab anima distincta
tanquam individuum cuiusdam aut lapidis aut alterius speciei.

Ad Scoti fundamentum Ad hoc negando cognitionem speciei in
finem ex perfectione in singulare aliquo ut perfectius quam species
infima: et clude id n. distinctam individuatam, quia species in individuis
dicunt esse perfectiora est, ea tamen intellectus ipsa in hoc: cum n. in
hac intuitu in accidens pendeat, verisimile a id nostro species
singulari ipsa unica de singulare assari.

Dubium Utrum a an substantia sit propria species
cognoscere propriorum partes, Utrum a ipsa substantia aliquo modo
cognosci ab intellectu. Cum n. accidentia in ut abstractum, sed
ut quoque cognoscantur alias ita substantia saltem per accidens sua
substantia id minimum est eo modo ab intellectu cognosci substantia
sed certe a intellectu hoc propriae speciem accidentium sensibilium
abstractam a quo species intelligibilis assumentur et ipsa, apte
tat per se tamen accidens sensibilis hic igitur a a substantia
an alterius, et propria species habeat. Affirmant
aliqui Sutta quos sequuntur. Ut. sic a ita q. n. cap. 5
quae n. a. a modo tam quidem hanc speciem in quantum

Ponitur in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 17a

Et hic videtur contra Greenwood Lib. 23.

Fundamentum varia

Oneza de 2to conclusio hic nobis 1 pars sed tm 2 pars accidentis ignoratur

Notandum cum

Sic exempla

Ad 1m Dominum fundamentum

Sicut dicitur quod intellectus agens non potest facere species substantiales, sed solum species accidentales. Sicut dicunt quidam quod intellectus agens non potest facere species substantiales, sed solum species accidentales. Et hoc videtur esse contra Aristotelem in 3o de Anima

ad ipsa substantiae et patet in oculis sensibus. Sed ratio huius
substantiae cognitionis videtur quod accidens quod distincta cognitio,
distincta non cognitio accidentis a se, nec id cognoscat omnis
intuentia in substantia tangit in subito et gustu in toto
cognitio quae distincta fit ad sensum gaudet substantia de
quo sensus quae ratio accidens sensibile est. Ordo igitur cognitionis
nobis iste iste est quod cognoscimus quae accidens non quomodo
primo cognoscitur a sensu non accidens et de substantia et accidens
si non fit substantia et de cognoscendo statim diversimode sensibilia
et abstractiva cognitionem quae in diversimode ex prolongo discursu agnoscendo
deinde accidentia ita quae cognitio
et quae illi ex variis mutationibus sensibilibus discursum colligi
ing substantia, ac tandem et substantia distincte cognoscendo accidens
de aliquid magis substantiae tangit subito. — Ex
libri quae quod tot substantia quae accidens in hic distante
et de et discursu cognosci substantia quam a posteriori
accidentia accidens. a. et substantia a priori tangit et
manet — ita quae cognitio alicuius humanae in
de fini magnitudine sed accidentis sensibilis sensibilis magis non
abstractio naturae quae nulle sensu et aspectus dicitur a nobis et
propria spe cognoscitur ubi et lineae puncta sed de
relationes, et similia ita distincta quam et quod distinguimus
nos spe substantiae cognitionem sed in minus propria quae
accidentis, quae. n. et propria spe, illud. n. et spe accidentis
cognoscendo dini et substantia in quam minus cognoscibilis a
cognoscendo ut in adventu suar. c. n. 12. stri. n. substantiae
sua, non certitudo sic modi tedes ab accidentis, sin ob
nra imperfectionem quaeque semper respectum ad accidens ut

Ex ratio qui

Corollaria

ita

stria

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima Disputatio IIa.

Dubitatur utrum intellectus noster possit accidentaliter cognoscere res spirituales, sive separatas a materia, sive non.

Videtur quod non: quia res spirituales extrinsecae ut Deus, Angelos, animae separatae, non cognoscuntur ab intellectu nostro, quia non possunt esse materiales, quem requirunt res corporeae. Ad hoc tamen respondet alia de spiritualibus, et intellectus non habet species formatas sensibiles, quae species rei spiritualis non sunt. Confirmatur exposita cum de Angelo cognitum non possit ad modum pulchrorum naturalis attributi quipping.

Notandum hic quod cum Deus aut Angelus quipping id quod non intellectionem nec obiectum quod terminat non est non maale cuiusque speciei ultimae sed de genere speciei Dei aut Angeli species et ea propriatales quae a spiritualibus omnia ad maale cuiusque speciei elementi neque quemadmodum dicimus Angelos esse incorporeos: ita et hae species et intellectus quoque terminant id ad cuiusque non Angelos quipping sed ea esse species.

Videtur ad intellectum ad cognoscendum rem spiritualem non habere species alienas ab eius natura et alienas ab eius natura.

Videtur quod intellectus ad cognoscendum rem spiritualem habet species alienas ab eius natura. Quia cognoscere rem spiritualem est cognoscere maale sine materia. Sed species quae sunt in intellectu sunt species maale. Ergo non possunt esse species rerum spiritualium. Sed Philosophus et Commentator aliquando repugnant in illis sententiis. Ergo non possunt esse species rerum spiritualium. Sed intellectus non cognoscere a se cum esse species tantum sicut in 4. q. 4. de spiritu. Ergo species rerum spiritualium ex ipsis relictis quae sunt in intellectu sicut relinquitur species sensibilis ex actu sensibilis ad sensum quae ad sensum pertinet ex sensibilibus. Ergo species quae ad intellectum pertinent ex intellectibus sicut alia intelligibilia, ad ea quae sunt intellectus intelligi sicut alia intelligibilia, ad ea quae

Probatur quod species quae ad intellectum pertinent.

spe illegitimo ergo ex nihilo non oriundi a sensibus depe
dente. Quare obiectum angelus de quo nunc in dyputo
ceptatione et cum sine pre illigat, id est intellectu
tum in corpore non pertinet obiectum dependentia quo
ad esse pertinet. a. ob. operatio venera. non potest aliquis intellec
tus non et ut in se sed tum per nihil aliquid aeternum sensi
bilium cognoscimus ergo quia illius opus non habemus ideo
calum hic, sed mysteria et ideo non cognoscere quid
nisi se et ut et ipsa po. n. si propria educunt ex non per
fecta. Dicit et propinat ipsum habere cum: op. n. ha
mitter non educat in actu ipsos, cum sensus optima species
pui educat nisi sensa mutuo, si sensa ex spe actus et
aia non educerent sui species spe, non aliquis potest Dominus
sui species admissi, illud inter dictum intellectus non illigat
tu, et quorum sed plantas mata corrucl

Obiectum Dubium a quomodo intellectus cognoscat entia rerum si a
hac entia relinquit nam negationes, aut privationes, et relationes entia rerum

Dicendum po negationes et privationes cum non et ens
aliquam negationem qua removetur ipsa a subiecto, ipse et non
plicat affirmationem aliquam, aut et affirmat. omnia quibus et
habitudo aliqua subiecto unio et spe aliquid entis realis ad
et non entis, realis cognoscit, ita et. hab. po. ra. ple. q. ob
a. q. ad adu po. sol. q. s. a. q. ad obum equivoco q. c.
Cap. po et saepe aliter quam sequitur Suffre, Suar. disp.
sq. sect. po. n. b. et sect. q. n. q. Clarissi Vasq. infra
ad dist. bi Cap. po. n. q. et Cap. 2 n. 2. disp. nisi. cap.
2. n. 10. ob. ois Intellectio fit media fit aliquid pui
dentis sensibile, sed non eis non et aliquid accidens sensibile

Obiectum Dubium a quomodo intellectus cognoscat entia rerum

Dicendum po negationes et privationes non et ens entis
negationes et relationes non et ens entis
non negationes quia removetur a subiecto nisi et ipsa
aliquid entis realis ingredi

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 1ma libri primi de Intellectu.

Corollarium

29. Opus est q. n.

Conclusio 1da

Relatio, scilicet, ut species aliena demo relatio realis cognoscitur. Ob.

In Deum sunt relationes reales

gò si ergo species aliena illigi non est gò ad simpl. apprehendendum aut ad dictum si vocalem affirmativam. Est tertium si species aliena, atque ad modum alterius entis realis gaudet quare cum cognito simpliciter si non unus terminus penetrando ad illa propria species non habeant aliena opus erit esse cum duo ac ex penetrorum de genere predicati vel repetitum in eo, id quod in se negatur et non quod dicitur a eos ex posterius in eo: hoc n. falsum est, sed hic proprius mos quietur ut fiat ex particula Est. Atque duo sunt in se invicem hic sane quinto quietur non enim illigo non simpliciter apprehensum sed per dictum quia sic positum, hoc illud sua species apprehendit a subiecto reali, hoc de esse alia species apprehensio remotum a negatione illectus et sic negatur propriè et substantiae cognoscit res in hac a composita, sed a simplici notitia ut hic adunitur Vatq. in sa phos. disp. 6. cap. 2. n. 4.

Dicendum ergo relationes esse ex specie aliena adeoque relationes reali cognosci ita auctores sed adhuc quidam ab reali, et pel. ind. qua relatio realis in aliena species cognoscitur, sed multo magis relationes esse, quin ipsa illegitimè id quod absolutè se et in respectu in respectu ad aliud relatum ad aliud, aut ad corpus, ac si tunc relationes cognoscitur hanc dicere facere relationem esse.

Caput IV.

Ut signa distinguit illectus respectu actus et nulla de ibi operationibus illectus explicantur.

Unus et idem illectus a natura adeoque quod sit na-

Caput IV. Aliqua de mixtione intellectus respectu actuum et nonnulla de eorum operationibus intellectus explicantur.

Intellectus de speculativus et practicus

Nam recipit de nominatione et divisione. Quo ad primum intellectus speculativus ab actu speculandi, practicus autem ab actu notitiae practicae de quibus actibus dictum in praegomenis logicae. De intellectu ab eisdem actibus quibus tendit in quaevis alia non tanquam praeterita et ante a se cognita non sunt nota. Ab actibus autem quibus se ipsum ut ante a se cognitum elicit memoria dicitur. Intellectus memoria et potius realiter distincta ab intellectu. Cum autem suo loco ostendorimus memoriam rationalem distinguit a sensitiva potentia cum. Non id est de memoria intellectiva respectu intellectus quae certa mihi longior sed potius etc. Hic actus stilet lib. de memoria cap. 2. de ratione memoriae sensitivae ex quo se in eio sensitiva: per accidens autem intellectus sensus. Tum et actus memoriae de quibus non ipsa tamen se pro proprium ad intellectum ad sensitivum. Patio. Quia non in quantum quae in speciebus sunt modo quo se pro gradum ipsum seu utili potentia intellectiva: et. Sensitiva ad intellectum quae ubi sunt ad bonum. Deinde de intellectu et de eius operationibus intellectus et de eius operationibus

Intellectus et de eius operationibus

Deinde de intellectu et de eius operationibus

Intellectus memoria

Intellectus et de eius operationibus

Intellectus et de eius operationibus

Intellectus et de eius operationibus

Tractatus ii hic libros Aristotelicos de Anima

Disputatio 15a libri 3tii de Intellectu

Ratio 1a

si n. id dare de intellectu, et ut ii ex o. Theologorum
ing. 1o mentis quemadmodum Deus et Angeli in ni
si simplici operatione intellectu haberemus: illi n. simplici
intuitu clarissime ea cognoscunt sicut rem sensu obiectum
sensibile eno mo et ut intellectu q. a sensibus per
dens 1o complicat ei quoddam gsuri, sed et ad dis
tinctu pertinet eiusq. additate cognoscat opus sua
ni, compositio, et discursu. Ratio 2do 2da et

Ratio 2da

3tia operationes, sed sellicet 1o 1a gsusa: 1a. distinctio
seu cognitio additatis et 3tia 2da et 3tia 1a
2da et 3tia ordinatio ad 1a distinctio tis ad finem
et gsimatio mt 1a illa operatio 1o 3tia 1a
1o propius accedit ad intellectum divinum et Angelicum
et et talis 1o 1a distinctio in 2da et 3tia Deus
et Angeli carent

2da Dubium 1o 2da Dubium an ista operatio singula sit mo
plex qualibet ad 1a quod operatio, in 1o simplex
unig. et omnis gsus apprehensio una simplici qual
tate 1o 2da dubium est ab 1 alys duabus operationibus
et 1 1a in omni plura sine generatione 1ppe
dunto aut ex apprehendendo distinctio respectu
gsus et differia tota generatio 1o

Ratio

Dicendum 1o 1as cognitiones semp 1o plures
qualitates, et ni distinctio quod cognitio unius ei

Caput IV. Aliquia diuisioe illectus respectu actu-
um, et ñ nulla et rbs operatibus intellectus explicatio.
Ple id enumeratio aut discursu mtr. ee ordinatur in
simplici a cognitua plurium rerum, ea plures ñ mtr ee
ordinatur sto Varqs in pa plo. disp. 220. cap. 70 n. 7
et 9. et disp. 223. cap. 2 n. 10 in cap. 8. toto Rub. 22 April.
10 prescribere mentis cap. 4 q. 4. D and. in rbs de aia digres-
sione ee et multi ex recentioribus qeqe g dicant nulli fu-
tue quor req ñ Pol. rbs de aia q. 19. Sed hoc ee
in parte ñ q regulatim plurium et explicandae sit 1a ee qop
tu g dictatio et distinctio rei ñ ee simplice qualitatem
g hoc ee ee q optus gnis et qopty diffia fiat ñ numero
distinctis sed distinctio fiat d rei gfiat qoptu gnis
et diffia gd distincta cognitio rei g d rem ñ ee mi-
plex quatenus. Maior ex eo gfiat qd qopty ordinis gnis
et diffia ñ ee ee ee, qoe ñ diuisig; et discursus non ee ñ ñ ñ ex diuersis qoptibus fiat ideo n. Deus aut Angelus ñ faciunt distinctionem rerum
qa g ñ ee ee et ñ qipiunt simp diuisio, ed ñ
diuersis sed unius qoptu qipiant. R ad 1. a. a priori
plurium qoptum ee g nos uno qoptu distincte et tota
comprehendere ñ poing sed facta comparatione, quo ad
quantitatem aut differentiam ab alys et plures rbus
qoptus non extraxiamus; Vnde est quod uidimus
g unum et eundem rem impressa ei simplicem nos ob-
tuere species expressas primum g duationem cantitatis
et mutatis specieis non fiat. Ita quod g ee
terminatio, dat diuidig mentalis plurium conceptibus fiat

Coniectura autor sui
ee ee exclusuerit
g.

R ad 1. a. a priori
plurium qoptum distincte qd to
tum distincte ñ poing.

ratio quia g diuisio fit et
explicatur

Praefatus in hos libros Aristotelicos de Anima

Disputatio IIa libri tertij de Intellectu.

probatur.

nec per ea quae dicuntur in eo intellectu esse compositionem
neque divisionem, non fortasse aut certe et in Deo et
Angelis esse; ita ut sit extrema species distinguitur fidei
et fidei signatae, aut in se et in ea enumeratae ponto
ea una simplex qualitas; in distinguitur composito
quidem aliquid in se cum realis, et, veluti albedinis cum
specie, qua cogito hominem esse album; haec tamen ita subiecti
ut dicatur intellectus non componere: nec et Deus Angelus
aliquid haec ea album res tamen ait componere, quia non
una et eadem species tam impressa, ipsi accessere Angelo
in modo re sed et generales, et accidentalis illum
aliquid: ei: n: extrema in re idem et ut dicatur aliquid
esse compositio, cum in re penitus nulla sit, nisi quatenus
ab in intellectu extrema: n: talis species non distinguat
sed distinguit in quod in qualemque distinctis quibus
fieribus assignentur ut fiat ex parte objecti, ita
aliquid fieri fit ad diversum, cum in plurimis speciebus
esset eadem, imo maior distinctio indaet requirit
plures species eadem unum dicuntur, quae enim extrema
una dicuntur propositiones ea de re dicuntur et ut in
eo una notitia et altera tangit ea quae.

Ad hoc notandum dicendum.

Caeterum addendum in geluae posse se ellas par-
tes in definite species, et dicuntur, ea plures gaudent
ordinatae, unum n: ad alterum comparatae et hi; in de-
finitione quidem gaudent difficile ad gaudium genus tangit ea

Aut in definitione et dicuntur in et enumeratae dicuntur ea ea plures gaudent ordinatae.

Caput IV. Aliqua dubitationes circa respectum actuum et nullae, de diversis operationibus intellectus explicatae.

Nominans in propositione quaestionis de dicati ut quae non subiecto et praedicato affirmatio ut determinemur et copula negatio. Porro in dictum quaestionis quaestionis ubi datur ex ante et principio relationis. Ergo ex dictis colligitur ita in quaestio quid sit ~~[illegible]~~ propositionis et diversus ipsis cum absolutis sint non ordinem unus ad alterum ipsorum quae tamen sed propositionem ad dicendum non intelligere, sed tamen non intuitive ubi distinctio quaestionum sed tamen modificationem alterius non distinctio respectu quinque praedicati respectu subiecti quinque ubi respectu antecedentis propositionis et dicendum intelligere. Ubi nocuit est in propositione affirmativa aut non est in negativa non sed particula Ergo in ipsis tamen quae pertinent et distinctio quaestionum modum, tamen non, non a sui quantitatem sed in copula est se teneat ex parte praedicati, et Ergo ex ipsis quinque antecedentis et dicendum in quaestionem quae dicamus dare quaestionem, quaestionem vestra praedicati aut quinque modificationem et ut in subiecto et ante comparat. Ubi dicit minime adverdos te, quia in propositione mentali admittentes pluralitatem quaestionum non tamen nisi ex una quidem quae libertate componere volerare volunt, ita ut stent ex fide et non media unione unum quidem compositum subsistere sit in ex quaestionum subiecti et quaestionum praedicati mediante quaestionum copula fiat unum qualitas compositum plane non fictitia. Haec compositio ut palaeo ostendit et neque illo tempore supra citato et Gallenus mandato in acci-

(rellanq. pu

tum

1a. April pro tum

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio IIa. libri IIdi De Intellectu.

tentibus, quod sit res non quantitatis aut subsistens nisi minus
quidem, et unitur physice primo, ut plurimum appa-
ret mihi ex: quomodo igitur mihi ex physica unitate ex
quibus realis distinctio in intellectu tanquam subiecto indivisibili
existentes ut taceam quinque negata in negativa species
explicari nullo tempore. — Ratio pars quod intellec-
tus plura intelligat simplici apprehensione quia plures species
in ordinatione mihi ex parte ex eo: non ea pluribus rebus in
intellectu, sint plures species impressae nihil plura per hoc plures
ea intelligere in pluribus speciebus expressis non dicuntur
species impressae, tanquam primarium efficientibus directe res-
pondent expressae, quare de simili album nigrum et simul
intellectus intelligit, plures quibus habet species nisi eadem
simul percipere plures habet autem. Sunt quae negant intellec-
tum humanum plura per hoc plurium quam mihi ex hoc habet
ordinem intelligere primo ex eo non alibi ostendit, et ex
eo primo simul plura obiecta percipere, ex id negetur
intellectui multo perfectiori. Verum hic o quod notat
Vasq. in 3 p. disp. 220 cap. 2. intellectus capla-
ra simul cognoscit in hac specie angula intelligu
alias si singula separatim cognoscerent.

3tia pars conclusionis notatur

Corollarium

Nota

Secunda pars Dubium

Dubium est a Suarezium sit aliquid distinctum
ab apprehensione composita an enunciatio mentalis
alia sit apprehensiva alia indicativa. Ad-

Ad Suarezium sit aliquid distinctum ab apprehensione composita

Caput. IV. Aliqua divisio intellectus respectu actuum et nulla de subiecto operationibus intellectus explicatio

formal. Scot. in 2 dist. 30 q. 3 Ockam q. 5a. Gregorius Gabriel a. 2 et 4. Marsil. q. 2 a. 5. et 2 tio et 3 tio q. 9. Rub. 5o perihermenias cap. 4 q. 4 n. 79 in principio potest exigi: 1 capo n. ab alys autorib. vel et qui tamen generaliter, et quia non statim primo iudicium sed dubia sumuntur et circa hanc generalem Affirmatio et Negatio: quae datur in compositio in apprehensione sine iudicio, adeoque communiter apprehensiva, quae non est iudicativa. Sed probabilior mihi est pars negativa quia tenent. Greg. in 5o q. 1 Gregorius in 2. Sent. q. Met. cap. 6. quaestio. 6 Suar. disp. 2 sect. 4 n. 8. Vasq. in 3a pte. disp. 73 cap. 4 n. 20 et 5a 2a disp. 1 cap. 3 n. 12. C.C. 5o perihermenias cap. 4 q. 4 n. 5o et plures alij. Ob. 5o ex Aristo. 1 de anima text. 3 et 4 probat 5o quia Aristo. 3 de subtili 5o posit. cap. 5o. Item etiam ex Aristo. 3 de anima text. 25 et alibi ubi de 2da operatione intellectus loquitur, eam quae mutuo vocabuli compositionis et iudicii appellat, neque ut tanquam distinctas operationes apprehensionis et iudicii numerat. Sed iudicium est complex mentis assensus et dissensus. Assensus 1o cognitio quae mentis praedicati cum subiecto; dissensus 2o cognitio disconvenientiae praedicati cum subiecto; ab 3o ita compositio mentis affirmativa cognoscitur praedicatum convenire subiecto 3o negativa 2a cognoscit repugnare subiecto. Ergo ita dispositio

Affirmant quia

Fundamentum alterum

Probabilior nobis est pars negativa

probatur 5o quia Aristo.

probatur 2 ae.

quid assensus et dissensus

Disputatus in tres libros Aristotelicos de Anima.

Disputatio IIa libri tertii.

mentis affirmatio et negatio. Sed
non obstant S. Thomas q. 1a. de veritate a. 3. ubi
ait tunc intellectum cum dicit quid est aut
non. Confirmatur bis enuntiatio mentalis vera
et falsa ut patet ex illius Thomae verba de
veritate enuntiatio mentalis apprehensiva, quae non est intellectus
ea sui vera, nec falsa esse ut patet sumptum
in et ex eo patet quia ab illa intellectus nec vera
nec falsa dicitur quia ipsa talis enuntiatio fictitia
est. Ad fundamentum in ea
dem sententia non esse vera componentia sapientia ultimata
A quam mutuo alteri in se quantum cognoscant sed
de tum componendum sapientia medium quod novit apprehendere
(cogit) signaliter quaeque unum cum alio: aliud a.
non vero unum quamentia cum alio cognoscere: aliud
u. illud tum ut signata proprietas mentalis cognoscere:
quia non vero componere: ita posterius quod potest
ad simplicia apprehensa plures dicit sum: patet quod est
dubitare nisi non aliud est quod audita propositio illum
signatio illudo quae quae sapientia publicari et subiecti
non dicunt tum vero quamentia, aut dignamentia illorum
mentis ex adeo hoc nec affirmare nec negare.

Disputatio IIa
De Voluntate
Caput Iu

Quid est voluntas et an intellectus nobilior
Ad quod pertinet Sed
vide et ita sup. ex. Cap. 10 dignius apparet

De Voluntate Caput pri quid
sit voluntas et a illectu nobilior

uitate dicuntur in uestrum et rationale, ibi de sensitiuo
hoc et rationali quia voluntas non pure agendum. Esse a voluntate
se in hoc certum non sicut n. sunt omnes cognitionem sensitiua
appetitiua sensitiua ita illectum omnes potentiae appetitiua illectui
ung quo experimur nos ea appetere, quae sunt cognosci n
sint ut ipsa sensitiua media relata ad finem spiritualia indu
Vnde et huiusmodi appetitum agnoscit p. 59 1. d. 1 sicut et
po magnum moralium lib. 17. pl. a. voluntas breuiter ita
descendit Est appetitus libere tendens in bonum et fu
giens malum a ratione apprehensum; distat ab illectu tu qa non
ad ea tantum obtinet se immediate cognitum ut illectus.
Eum qa non tantum obtinet in actu prosecutionis semper ratione alicui
cuius boni: in actu fugae non ratione mali; cum illectus quoad
assecutionem circa unum quoad diuersum circa falsum occupetur; distat
ab appetitu sensitiuo tu qa immediate, tu qa circa altiora
bona versatur, et ab illectu tu non dirigitur, tu qa
libera est: hanc denique qa ibi aliquo modo appetitum sensitiuum
aliaque facultates cognoscitiuae ad et motiua in hoc pertin
tes sit. Sed controuersia est, Vtrum illectus
nobilior sit: suppono a. cum s. Tha de ueritate q. 22
a. 10 et alios auct. citat q. Durand in 2. dist. 3. q. 4
Marsilius et alios quorum uoluntatem potentiam realiter distinguunt
ab illectu. Affirmant scot. in 2. dist. 39 q. 4
Hallensis 3. pl. q. 20 Henricus quodlibeto 10 q. 14 Bonauentu
ra Aegidius Gabriel Maior in 4to. dist. 49. q. 1 et
idem in 2do illorum est q. actus et habitus voluntatis no
biliores sint illectus. Et a. demonstrat nobilitatem potentiae
ex actibus, et nobilissimus habitus est Charitas, et nobilissimus

Sic ita rationale appetitum q. voluntatem agendum

Voluntas sic dicitur

Descriptio voluntatis

quomodo distinguitur voluntas ab illectu

quomodo voluntas distinguitur ab appetitu sensitiuo

Controuersia a voluntate illectu nobilior sit

Suppositum voluntatem in omnibus esse distinctam ab illectu

Affirmant quod

Ratio eorum

Tractatus in 5 libros Aristotelicos de Anima Disputatio IIIa libri IIdi.

Ally è amor Dei. Sic a simple bonum fruitur & cognitio et habitu illectualis: Charitas a et amor in voluntate est. — Sed probabilior in negativa quod tenet sententia pro parte q. 82. a. 3. Stanneq. q. libello 3. q. 9. Cap. in pro. dub. 2. q. 2. Vasq. in 1a 2ae disp. 11. Cap. 2. & alii doctores cap. 13. q. 2. a. 2. et alii Illustrissimi probantur desumentes à tus operationibus illius nam proprium illectus ut in nulla alia potentia operante intrinseca, quia illi obtinere facit id illud sibi propria sua operatione sentit unica in se similitudine obiectum experiendo: Contra in voluntas è potentia caeca, nec obtinere praeter ubi facere potest sed tm in obtinere ab illectu à contrario fit quomodo operationis è longe imperfectior ut sacra à Dno, et cum hac opinione beatitudinem statuit in operatione illectus poni sed fundamentum sententiae Rtae, illos alius voluntatis in genere quod mouet melioribus in a in genere omnis physicis spectatis nobilitatis a potentia absolutam ex principia actuum in genere omnis physici in genere moni desumendo bo.

probabilior in negativa

Ratio et aliorum

Fundamentum sententiae Rtae

Quomodo ~~illectus~~ voluntas moueat potentias sibi subditas, et ipsa moueatur ab illectu.

Mouet voluntas hasce 5. 150. in pa. 1a qq. 82. 1. pro ad 3tium tam superiores quam alias potentias sibi subditas ut illectum, sensus internos et externos appetitum sensitiuum, quo ad exercitium actus; moueatur a voluntas ab illectu quoad specificationem actus, quatenus illi obtinere vide quam operari potest ab illectu proponitur. — Sed circa mo-

Mouet voluntas ab illectu quam alias potentias sibi subditas

Moueatur voluntas ab illectu quoad specificationem

Caput 13ū quomodo ~~intellectus~~ voluntas moveat potentias sibi subtas, et ipsa moveatur ab illis

Dubitatur 1o. Si a voluntas alias potias physicè ad actum movet ad operandum, et q. nullus voluntate physicè applicare alias potias ad operandum aliq. ghendut illa physicè quovere ad ipsas actus aliarū potiarū. sed

Dubitatur actus sanū potiarū à voluntate, n go ad physicū influxū sed tm ex naali qdā potiarū gnexū et quasi simpathia pendere ita vacq. pa ha disp. 24 cap 2.

Rō 1o, qa physicè voluntas quovere n pt et alū de et ortū tū dari tale gnexum potiarū ut una operante et alia operetur, ru pat ex illo principio, qdē effectq. à duabq. causis totalibq. naali fieri pt, seu quoties aliqua rēa cāa, siū id q. in se hb ē sufficiens cāa alicuiq. effectq. tōu tota rōem illiq. nec nova aliqua rēo in effectu resultat, tunc n pt. alia cāa efficiens accedere et libet, potia, idā se, et ea q. in se hb ō sufficiens principium, qua operatur idā tōe et rationē illiq. go voluntas cāa efficiens illiq. tō n pt idā pat ex gnexū sensus interni et intellectq. item sensq. externi et interni. nam nec intellectus sine sensu interno nec externus sine interno operari pt et tm sensq. interni nec ad intellectōm nec ad sensationem externā effectum concurrit igitur talis intellectus alias potias movere à voluntate si duabq. ita cū illa gnexas tō, ut illas sensū adonte ipsa operetur

Dubitatur 2do à voluntas sēp in operando pendeat à cognitū intellectq. ita et nec q. divina potia sine ita operari poit sēp pendere. tamen

1 subtas
2 voluntas alias potias physicè effectum movet ad operandum

quodā tha

Ob. clupo rōe
1 dari hanc potiarū a voluntate n go ad aliquem influxū sed tm ex naali pendere potiarū gnexū ex pi simpathia tendat

Rō

1o voluntate physicè quovere n pt

2o. ita pars q. dicunt

Dubitatur 2do
1 a voluntate semp in operando pendeat à cognitū intellectq. tamen

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio 131a libri tertij

Bonaventura habitatu d multitudine Theologo et Gerardo Hispanus b.b. litera O q no cadat sua respectu senio d Palencia, et Hugone d Palma ac sallo f divina potia bo ~~dos~~ publice d'ocurrit Paludang. in 4to dist. 49. q. 1a Scotanuentura 2to q gender lapsq quia ao f. Cognitio illius f tm fda quia sigata ad operationem voluntatis et Deus ri oem gentq stipatem

Sed Dicendum f a voluntate sine actuali cognitione intellectus nec q divina potia operari poe iba Scotus q. 1. 3. n. 11 Gb. actus voluntatis pendet contrahit a voluntate tangq principio motus et naturae iba ut a solo Deo fieri n poet at voluntas natura mutatur in incognitum fieri f pl. go actus voluntatis a voluntate tangq principio naturae sine cognitione illius fieri n pt. Maior probata f supra de contrahit de pendentia actus a potentia cognoscitiva et appetitiva. Min. pb. in ga ri natura mutatur poet voluntas operari sine cognitione possecung f libero quocung tempore iba operari q. g operari f, tu ga at appetitiva consistung sine actu intellectiva poet agere q nullus sae fang dicit; tu ga ebu dicit mo ~~et~~ be potens in actu manere, at ri f cognitione voluntatis sans fari

Ad 3. Dicit amans Sorte incognito go dabo amore incognito sui obiectivi R dl pulchro f. Sug. 20. d Trinit. Cap 7. sui verbi Alligandum f n sor idc hic, cu dd amat Sorte incognita, et si diversa amat incognito: et a. amat incognito n pl. n. a. fruitia obiectio praetu Sorte, quoniam q Sorte amat incognita n ipsa

Si semper praedicatum est 3 fda.

Ad 3. Sorte

Conclusio ratio

Voluntas sine cognitione intellectus non potest operari pb.

Obiectio

Ad tm

potias ubi subiectatur et ipsa moveatur ab intellectu.
in cognita sed ipsum fine analogia sing. regunda a sphere
o gnega sed fundamentum quia sicut dat esse quod deinde
a Deo supplent non potest quia ad posse ut voluntas na-
tura mutatur agat simpliciter uno et ad aliquid voluntatis
a solo Deo fieri non potest quia penitus a natura mutatur
voluntatis quod ad.

Dubitatur ubi quomodo cognitio intellectus generat
ad actum voluntatis efficienter generare docent Greg in 2° dist.
10 q. unica. Gabriel q. unica a. 2. Scotus quodlibeto q.
Caetanus 1a parte q. 10 a. 2° Fundamentum illorum sumitur
alio modo spe a principio ad voluntatem et principium
quo cognitio enim principium particulare a quo dicunt
mutatur specificat actum voluntatis sed non movet so-
lum ut finis imperium et agere in voluntate sed intellectus no
tantum movet per imperium. similiter mutat de
actu et voluntate nec ab obiecto nec ab et a cognitate
tangit ab officiale sed ab abito tangit a fine et ab
intellectu tangit a principale finem ita Scot in 2do dist. 10 q. 1a
Capr. in 2°. dist. 10 q. 1a. a. 1. Sylva. 1a. q. genitus. Cap. 4 q
Greg. 1a 10 q. 2b Dup. 2b. Cap. 3° et collectus ex f. Sa
1a. pte. q. 27 a. 4 ubi ait intellectum ex se non movere
1a, sed movere aliquo extrinseco ita spe: voluntatis. in ex
se et in actu 1a nec agere extrinseco, ut si intellectus
efficienter generat cum voluntate, quia non est fin. sed
intellectus aut est causa instrumentalis aut principalis voluntatis
non per instrumentum non physicum impellens et efficiens pro
apetit et illatio et secundo voluntas a gra exhibit ut quod
in Cap. obiecta non ab intellectu et ut no

Fundamentum quo sicut dat esse

Dubitatur ubi quomodo cognitio intellectus generat ad actum voluntatis

Efficiat effectum quia non quia

Fundamentum illorum

Cognitio non est ab obiecto nec a cognitione tangit ab officiale sed ab abito tangit a fine et ab intellectu tangit a principale movere

movetur

Tractat. III. tres libros Aristotelicos de Anima
Disputatio III. pa. libri tertij. De Voluntate.

[illegible] dilectio; in dumtaxat [illegible] dilectio, et dilectio ergo obl. nisi clare prius obscure cognita ergo [illegible] scire ?

Ad pri. fundamentum quod [illegible] Respondeo aliquem sumere ipsum a principio et efficienti, non finali vel finali: obiu. n. to fin. explicare et finis non terminat actus voluntatis sumendo ergo dumtaxat specifica actus voluntatis a diversis obiectis.

Ad secu. Ad secu. Respondeo ex imperio allegato aliqd aliud quod rationem illecti. quod actus voluntatis proponitur illud fieri non simpliciter pro ratione et efficienti generare ut [illegible] sed dicendum aliud imperium quod illectus movere voluntatem ut in ea generare actum voluntatis, quod voluntas movet alias potior per conquirendum et eximendo.

Dubitabat ergo si sufficit ad actum voluntatis [illegible] simplex [illegible] an [illegible] quod [illegible]

Dubitabat ergo si sufficit ad actum voluntatis [illegible] simplex [illegible] cognoscere et [illegible] obiu. n. [illegible] simplex [illegible] sufficit [illegible] Scot. in 1 dis. 1. q. 1. [illegible] q. 1. [illegible] ub. 2. Volent. q. 2. Murcia q. 16. Fundamentum hoc [illegible] simplex apprehendere [illegible] actuale obiu. [illegible] quod [illegible] limitat [illegible] quod [illegible] voluntatis [illegible] potest [illegible] voluntatis.

Confirmatur. Confirmatur exemplo appetitus sensitivi quod simplex apprehensio [illegible] affirmativa [illegible] ad agendum [illegible] n. [illegible] fuit [illegible] ut [illegible]

[illegible] obiu. [illegible] simplex [illegible] obiu. [illegible] Greg. in 2. dist. 2. q. pa. a. 1. [illegible] Scotus ibid. q. 1. et [illegible] sanctus ex [illegible] in [illegible] quod [illegible] potest [illegible] ad [illegible] potest [illegible] quod [illegible] aliquid [illegible] aut fugere, cui illecti aliqd bonum aut malum [illegible] affirmando aut negando. et [illegible]

Caput 115. quomodo intellectus movetur potentias sibi subditas, et ipsa movetur ab intellectu

voluntate in a speculativo vel a practico intellectu movetur ab practico intellectu simplici apprehensione unica. Et ex hoc nos hoc perturbari et opinamur aliquid esse malum aut possibile, at opinio non est sine iudicio.

Sed hic quaerunt Th. quid de ea Cap. 15. q. 4. a. 3. utrum ista problematica tenenda sit quidem placet modum quem tenet Valg. p. 2. q. 4. a. 2. de quibus alias voluntatis motum et iudicium ad alios non sufficere simplice apprehensorem quia ratio quia intentio electionis medium finem in voluntate et non sine iudicio intellectus, ad intentionem finis cum medium in electione media cum fine et intentio conferatur quod collatio sine iudicio fieri non potest. Videtur quidem quod electio ex utrisque terminatur aliquid quod sit sine iudicio practico unum medium alterius propterea non est nec bonum nec malum nec quia ordinandi potest opinio a non cum iudicio sic opinari potest desiderium, ut odium aut fugam spes et timor in voluntate non exigunt nec pl. in alias in affectibus voluntatis ubi plus in toto quia fit quantum, nil diequantitas / odii gaudii sufficere simplici apprehensione optime gaudet fit stata ex appetitu sensitivo sine loco illis a ita sta allata quod efficiunt. n. n. in illis negat unus sufficere simplicem apprehensionem aliquid a iudicio sine motum appetitus et speculativi quod non negat aliquid affectus voluntatis et speculativi sine qui, in ex simplicem unam intellectus sed non intellectus quo movetur ad aliquid quod aggredendum practice in quo operis facendo consistit, et sic sine iudicio cognitionis practice.

Conclusio sua. Potentia sit subiectum [illegible] ad alios [illegible] sufficit simplex apprehensio

Ex [illegible] quod [illegible]

[illegible]

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputationes tertia libri tertij.

Quæstio 1551.

De Voluntatis peculiaribus.

Supponenda sunt ea quæ ubi agit. disp. 5. dixi de ultimo voluntatis unica fine et medio et ea quæ dixi. 7. cap. 2 et app. paucis appetitus naturæ ordinis quæ dixi. 2. ultimo in voluntate ultimo non operari, et in quibus passus propriè à naturæ quæ à sunt ordinatione finis ultimi quatenus simul cum voluntate generali appetitus naturalis nihil quod est corpus quia singulare ut ordinatio à. Si nihil est voluntate non bonum actum ... ordinatio bonum ut bonum absolute non dicitur nisi mutabile et quæ perfectibile. Porro actus voluntatis peculiares, quæ in appetitu à operantur proprie et Politico electio quia neq. fruitio quorum non est ideo explicabilis neq. particularitatis. Et ... dicitur ut ultimi à illustrij non voluntatis unica fine proprio et medio obliquo quatenus in quibus ad illustrij ... finis in medijs generatur ... nihil ... dependunt, sed et intentione ubi ... unica bonum absolute ... Dominum quod à spe ... quia definitio ... unica ... quia spes ad Dominum sicut Gaforg ad supponit: ... non spes à Dominum à ... Dominum ... à definitio à spe ... spes ... definit. ... est dictum à Dominio spes quia spes supponat voluntatem

De Voluntate. Caput 1111. De affectibus voluntatis secundaribus.

[illegible]

Corollarium

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tractatus III. Libri Aristotelis
de Anima Disputatio IIIa Libri tertij

Ratio

Ratio

Ratio

certum finis, et frequenter nullo facere electionem quo
ad istam exercitia; supponito a intellectu est nullum ex proposi-
tis medijs eligere. Vnde illectus ad aliud gentiatur, aliudque
iudicium ferendum monitus donec aliquis nullus medium no-
bis proponatur quod ei placeat, sed est libertas specifica-
tionis, exempl. ut. cum de medijs propositis nullum eligit, quod
est iudicium novum, quo illectus ad gentiandum impellatur; sicut
in ponito efficaci intentionis finis sine alio iudicio per
naturam quaeque illectus statim gentiat, ita supponatur ele-
ctio, ubi nullum aliud iudicium intercedat, simile ipsum com-
putabit illectus. Ad aliud dic minus bonum electum
malum in ee quia Aug. lib. gloriosi et magnificentiae quae
aliquae inferiores ducebant se malas comparatae tum
ad magis bonum aliquod eorum mali hoc, unde cum electio
minus et plurium medium in hac comparatione fiat mi-
nus eligi in est. ita in. cuiusque malum eligendo.
Consentio ee aliquid notitiae quo notitiae area media
ab illectus proposita quasi una cum illectus contineat in uno
medio cum alys complice complectitur. Dicit ab electione
sicut denominatur finis ab intentione, quia in hoc complex
complectitur area medium illectus proposita. Illectus in-
ee effectus efficax eundem modum ut in corpore
exponendo fieri est ut in re distinguatur ab electione
cum non gentiat illectus finito notitiae statim efficaciter
eligit in tali tum alia licebit distinguere eos, quia
et electione quando est gentiatus intuitus statim procomplec-
tia notitiae area unius medium, aut area tria me-
dia simul cuncta antiquis una alteri et iudicium fere-
ratur, quando tunc realiter distinguitur ab electione stricta sumpta
obtu. Vna et ut ad notitiam aliquid, a quibus fiat

Ad aliud Rhet.

Situs potentiae
Consents. ff.

obtu
Vna et ut ad
ni. quam

Tractatus III tres libros Aristotelicos de Anima Disputationum 1a libri tertij.

Quæstio prima utrum voluntas distinguatur ab intellectu

Quæstio secunda utrum voluntas sit libera

Nota

Quæstio tertia

Solutio quæstionis

Quæmadmodum possimus ab intellectu ad intellectum ab intellectu ad voluntatem quo potia exercitium applicabo ad electionis exercitium ad in relinquis à Vasq. ja. 2a. q. 47 capitulo 1to. Nolle voluntatis bini imperiali electio. u. à potius exercendis statim, ita ut altas potius q. voluntatis sit ita quatenus ex motione voluntatis aptia medium ad finem. Cap. 2 dubio 3o explicabit procedit ung duaq. et ab eo per denominatio exhinaio voluntas habet potia ceti actuum dicatur: nec. a. apparet nisi ex per efficacia electionis opus id altius actu voluntatis dicitur. quo potia exequitur ad opus applicabo cum electione perfecta completa, ex quali progressu potia exigentes possint ad opus exequendi, si extinctis aliq. impedimentis, aut mutatione electionis intercedat. primum finitum ea actu voluntatis dicitur nisi delectatio sit se obtento perfecta quæ ea cuiusq. obtinet et per se perfecta imperfecta. u. tu quasi proprio cognitio.

Ex dictis patet 3o multorum, et finitorum circa finem: electio. u. gerit et unum circa media ea. ita ordinem aliquem voluntatis et electionis in aliquo negotio finem. Hic ea sit appetitus bonitatis alicuius rei, et mox complacentia amore q. est voluntas in amatio rei ex, ab id desiderio quod mysticum appetitus: finem. u. enduratum illectus et tali obtio f. media exigere obtinendo et intentio in id quod ex voluntate concedit, mox electio media investigat et eorum utilitate et sua ff. dicit quæ vocant diuqualia voluntas ad unum f. ubique electionis f. edat, tu potius exequitur f. rei in

Caput III tum (dup. à voluntate) De habitibus voluntati peculiaribus.

motrix media ad voluntatis multu exequitur, ac denuo fine p media comparato, voluntate obtentato finis sed fructus ob aliquibus fingi sit sed alter quidam aliud quo uxorem impenu quae illecebris potius operandi p voluntatis obedientiam minuat vacuus ad operandum moveat q aliq est distinctus a radicis compositis est explicatio p haec verba (Ut hoc

2 tum pri. 2 Mai pri.

2 tum pri ad rus negi nisi non stilli ut calo phae Nieq. pro 2a dup. 49. capitis 4. ainus hic pa pontifi cio adhu voluntatis hoc ipso p mala q nozzi operatio operantur: in utilis u. pa potio illos habi pro capi ut poli abundantes in magni q. lapi capiunt, et habitus q. nova aliq illecebra operatio introducat, q. nec eum lex approbatio, nec compentia nec ordinis q. his habitus aliq aliora potiam dici imperator a voluntate p. ea fuitas aut propria aliqo nisi, aut media adhu illecebra imperare. Ad 2. negatio quia mentem p. aliud voluntatis ignoranti q. p. monent aliae potiat sine p. interiores q. sine p. electorum efficaci ex nachi quaeso ad agendum.

Caput IVum

De libero arbitrio

Liberum arbitrium in hoc ex in solum a fide et ex ipsi tempore haereticis ex scripturis Concil Trid. à theologis potissimum Bellarmino 1to 2. controversiarum tractatus, sed et naturali lumine notum. Quod n. aliud nomen habet libertas et libertas est facultas facendi quod quis vult sine impedimento ab a. pro operandi quae ex contingunt ita ex sine bona sine mala agere ut omnia in agere sed ad aliquid nitatur respicit

Liberum arbitrium a fide non fide

p. pro operandi

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima. Disputatio IIIa. Libri tertij.

Sto p. quæ parabat quidquid Cap. 1 liberum arbitrium, negabat quo facto suas dari istis dæmonibus, cum animæ sibi allata ulciscuntur, et adeo negabant eos quicquam malorum afferre et potuisse in mise- cordo sublata sublata tollitur ratio pœnæ, fructus et exortationes deprehendendi quillo- bus qui erant eis industria ratio ex opere bono non appetitus a regno cognitaque fo ubi cognitus è rectus et indifferens ex parte obli appetitus et fi- per est et si sive fatis è cognitus ut quod cognos- cat in uno eligit quatenus cognoscit ita bona ut in ipse facit et eligit mali non minus gaudet pectus statim obuntur volitas est libera

Cum libertate voluntatis et arbitrio quomodo sit

Cum libertate voluntatis et arbitrio

Cum libertate voluntatis et arbitrio

Cum libertate voluntatis et arbitrio

Ut patet quia in eis potest esse libertas et multarum actuum et in illis in quibus imperantur a voluntate quia non distinguitur ab intellectu et voluntate ita quod est in illis nulla libertas ita quod est in membris corporis quia motus sed non tamen potest motus circa locum, nec quando aliquis movetur aliquis ad motum actus si non per se, quia libertas in quantum movetur ad transeundum, ideoque imperfectior est quam in illis capax libertatis tamen quia moveatur a voluntate ambulando in eum volunt si non obstante voluntate moveat intellectus effectum sequitur et ex naturali quaerendo voluntas distinctum ponere nec nihil est nec illegit est. Dicendum ergo Intellectus facit in libertate quod quod quod Durand. in 2. dist. 24. q. 1. quod quinque et nec principium nec voluntas est libertas libertatis quia nec libertas specificationis nec libertas exercitii quemadmodum intellectus quia nullas libertas facit in actibus per se quia intellectus est determinatus ad assentiendum vero et dissentiendum falso et quia suspenditur illum actum non quia veritas aut falsitas obiecti in actibus apparet, ad indeferentiam in signum libertatis, sed imperfecta quantum obiecti non si in facto quia nulla est libertas intellectus quia ad quod actus in non voluntas et exactis quantum obiectum quod illa aliquis non malum voluntatem ab discriminis quantum ex ultimum potest obiectum non quia obiectum illum ex quibus in indifferentia nec patitur rem falsum in eodem obiecto et bonum quia in voluntatis obiectum, ita in

Conclusio quia Intellectus facit in libertate

Voluntas in libertate specificationis

Sed non in voluntate et in intellectu et facit non libertatem actus

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima. Disputatio III.ta

obiectum, ut saepe tamen in ordine ad aliud seu finem
ea ratione aliquod maium comparatur. Ita pro
antecedenti ita pb. potest q. in hl actu intrinseco voluntas
tamen in ordine libera quoad exercitium. et illecty
in hl actu intrinseco voluntarium ipsum pb. sic de
terminata potest ad operandum, aut ab ex impetu naturae aut
ex inclinatione aliqua elicita, potest fieri libera in
po. sed non in determinatione po. aut praedicto
fors elicita ab alia potentia aut a se, sed ut alia
tunc erunt in dictione, ita libertas illa sub extrin
seco se a se. sed sub potentia appetitiva adeoque
eius potentia fieri libera et determinari ad actu
intrinsecum voluntarium ipsum pb. qa nulla actus
a intrinseco voluntarium qd voluntarie eligendi ab
eius ab actus illectus, hm determinatione extrin
seca dicit voluntarium, quatenus a voluntate et in
fieri q. ab ex eius seu pot. Interrogatio
ex pot cognitiva R. dicit qa voluntarium?

Dl

Conclusio. Solum voluntas potest fieri libera.

Conclusio. Solum voluntas potest fieri libera a
Sot. p. sta. q. 83. a. 2. scot. in 2 dist. 25. et
eius inter scholasticos pat ex superioribus: alia
potentia fieri voluntaria q. fieri libera et nulla
alia. superior et finis pat voluntate et libertas
arbitrium tandem se potentia ea et voluntate ac
qualiter ea potest tendere in bonum. libertas arbi
trium in quatenus circa fines particulares et ex

libri tertij de voluntate. Caput. IV.

De libero arbitrio.

[illegible] libertas [illegible] 6 [illegible]

[illegible] libertas in electione [illegible]

[illegible] pro. contra

[illegible]

[illegible]

Conclusio pro

[illegible]

Dubitatur ergo quales libertas ad liberum arbitrium exigatur

[illegible] libertas et [illegible] contra.

[illegible]

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima Disputatio Prima.

Quæ nihil est in brutis ex quo ad apprehendendum sensibilia
libertas à necessitate ergo sponte operatur. Altera est libertas à necessitate, qua agens
potest ordinare agentia ad agendum, sed agere, et à agere
et dicitur libertas indifferentiæ et in brutis non est semper nec ordinare
omnia ad agendum, potest nihil agere, et nihil unum in
libertas à necessitate coactionis et violentiæ
potest à agere. Quinto libertas à necessitate coactionis
ut ipsa quo est exercitium alicui potestate alicuius
potest aliquid agere et non agere quod est libertas quidem
quia ista quinta unaquæque est quoad specificationem
libertatis cum in omni potestate est hoc aut quod agere vel
omittere vel aliquid quod nocet libertas quietatis quæ ista quinta
ratio est.

Secundo ratio libertatis à coactione est sufficiens sed est libertas à necessitate
non est libertas à necessitate coactionis et violentiæ
sed sufficiens sed est libertas à necessitate ergo ad libertatem
in arbitrio et fide est et ipse in Scriptura libertatem in
et in et quod Philosophus definitur in quod cap.
c. cap. 6 cum naturale quia si libertas à coactione sufficeret
quod non naturale
et brutum liberum arbitrium habere, sed non quia
quia initio capitis proposita quod liberum arbitrium quod
illud non est à coactione sed est à necessitate libertatis.

Dubitatur secundo
et entis et appetitus quoad
libertatem vel voluntatem
Difficultas hic quæ nemo est appetitus quoad
libertatem vel voluntatem libera quod hunc sac. et ceteris
Secundo pagina hic sequ. quod Voluntas quo ad specificandum
quod nihil amat nisi cum nulla potest posset
intellectus intellectus et voluntas
agendi libertatem obtinere, si dicendum ipso in
differentia et deliberatione aliquid simpliciter facendum notata
tio quod, voluntas nihil illud appetit tamquam ad

De libero Arbitrio.

specificatus, qui quo ad exercitium et status actus nostri habitati et liberi et in quorum non non habent subiecti in spiritum a mentibus sumuntur et in alios usque et calentate aut magnetica potestate exercitium debitum non adversitatem impediti qui ob causam actus quo non mi dum nec culpa habet quo libere in et nolitas gratat nuo nec id quia non voluntas cum modificat alti quae non adversitatem obti et circumstantiarum. Ita si non mi segua, et deliberata, et nihil nolitas nuo nullo quo ad exercitium a hac vita: oti n. nolitas taliqo tm sub ratione boni spiritali n roit ut ni odio sit tn alta eio suppedera, fa nullo actu tangi impiri sing, a bon gratitudo illectu sit spiritui nolitati. Ita a Ds Dou ctio et mas perfectior, et ipsum sou spiritu nata, et ad illa pertinentia nuo quo ad specificatum amat gratitudo oti aut potius de rae qui ta nd si nuo quo ad specificatum amari tn decapo quo nullo eio ne possumus odire hunc negativum illum a si a nuo specificatum amari illa dum quod ab illectu spiritu nullo hnt in eo defectu sp quia odio hu roint tu affirmativum iamoi o: nd quod Dou odit, aut vita qui ubi cupere nulli, ea n sp aliquo defectu intuendum, sed sp roei eio extermnarat odit ut Dou ob poenam quae infligit et minatur vita ob peccata mortalia Rc: abei finis circularis quorum ubi et media, nolitas libere et quo ad specifica bus appetitus ita Nolitas n hn libere a skqi

Cui finitis Rc a Secundum libertatem arbitrio.

nuo

Ita tum

Rtum

gratia

2 ad

agat sed id tu agit quod gaudeant corpora habere
et aliquid quod habitus in potentia tu quia cum expectat fa-
turum aliquid libera sit voluntas antequam agat, id actus
praeter liberum non est, nec libera futurum esset: non enim esset
id quod futura fuit; tu quia primum agat voluntas so-
lum id vivis carent actu quare libera voluntas non est du
operatur nec enim stetque operatur ut illi volunt. Caeterum
libertatis voluntatis quia libertatis in quo agit quisque in eo
ut prius. Nam qui agat spectatis ubique respicit antecedat
ad aliud, quod omnibus illud aut aliud aliquo: quare
etiam in genere composito quatenus agit non quod non
agere. Et hoc in prima divisio, hoc est quod absolute
alterutro non possit quod sufficit: ne ea libertas non est potest
agendi, et non agendi quibusdam, sed diversorum bonorum voluntas
non determinatur ab ~~non stoicis~~ ab aliquo iudicio prae-
cio rationis quod ubique quidvatis hoc et nunc hoc voluntate
minus eligendo decretorum et imperium rationis aliquo vocat: id ne-
tele iudicium antecedat aliud voluntatis: si eo posito non est
non agere voluntas, cuius libertas non in eo agere, nec id est si
diceretur iudicium illud de bonum: ab eo illectus, fatis non
est liberum sed sola voluntas ab actu voluntatis di-
cetur liberum, et si actus, illud procedebit ab aliquo iu-
dicio, de quo sedebit caeteris quibus, quare aut in infinitum
abibitur, aut quod idem est dari quod iudicium non liberum
a quo vero determinetur voluntas utique a liberum non

Conclusio voluntas a regula libertas determinatur

Illinde igitur voluntatem a regula liberum determi-
nari a iudicio non rationis tum illi quod aliquid subrae

De libero Arbitrio.

amabilis, seu q amari poss: h a q debeat ama
ri quare potest quoq; indirecto rarò res sit nolá
tur respectare actu diuinum illectu à cognitatione obti: ap
pluria illu ut de tali obto diligétij mgrat. Primò
nullo agente extrinseco sit nolutas ne amari pnq;
à Deo q sit nolutate ex infinita sua efficacia
physica determinare tuc tm h ausenes libertate
potiu oi actu po q nolutati contrariu, sed tm uni
libertatis seu actu sdm. Ex oibus dictis
tale colligitur descriptio liberi arbitrij. Est nolutas pa
teng potestis oibus ad agendu nrias, sit agere et n ag
re, uel ita unu agere ut possit pnu in qua desinp
tione nihil reliqt declarandu qd particula Possit
oibus nrijs: et n. gdo sua ad agendo arcedu
te: gdo u. geometrali uel geogali: pnus gnus nrio
ni descriptione tm illigatur: ijs n. potestis si nolutas nrio
agit illa nolutas simpli absoluta, et aus di: posse
nonis u. gnus sua libertate h tollunt sed tm inducat
necessitate sdm qd hypothetica et geogale.

Contrariu

Primu

Ex oibus collecta descriptio liberi arbitrij.

Disputatio IVa.

De Habitibus Animæ.

Habitus aiæ dri qualitates qdam p qs gra
cialiter exprimi inclinatur ad inuadu exprimi aliqua
potiu aiæ in operando Naturales exprimi (de supernaturalibus
n. seu q se infusis à Deo diuero Theologice) dicuntur qdm
simpli nrio ad operandu ex pte obti, et illuc

Habitus aiæ dri gratialiter qdam d p qs gra
tialiter exprimi inclinatur ad inuad
dm aliu

Habitus qdm et simpli nrio

in potia operabile ginigant q solum in potiis agnos-
cibus agentibus et opes notantur de qbus tabis nisi
de ipsa et effectu. Dicitur ergo n. ad operandum
simpliciter, sed tm ad melius ea mii th qui exercito
multum adhuc comparati quda facilitate potiis
in operando quorum de qbus disputat s. Stas pa. 1.a a
q. 49 usq; ad 54 et nos in pticti sunt

Capitulum

De essentia et subiecto habitus.

Definitur habitus

Habitus habitus suar. disp. 44 sect. 6. sic definit Eq
litter qdam q manens et de se stabilis in subiecto pro
po ordinata ad operationem in subiectum pro facultate opti
di, ad agendum, et facilitate illa q stabilitate differt ha-
bitus ab actu, q contrahi pendet ab actuali influxu po-
tiae, cujus cessante influxu perit: habitus n. manet actu ha-
bilis potia et in operante et hoc ipsum impedimentum
dicit habitus ac difficulter mobile ut sit habitus facile
et cito in habitum, in a. aliqua stabilitas acci-
dentaria habitui in coi et peculiari alicui ostendo
bitus, aut virtutem q ju ordinem ad operationem, distin-

quomodo habitus differat a potentiis qualitatibus

gualitatibus stabilibus actuum, q q in po in ad opa-
tio sed ad subiectum in ordine ad eo in disponendum in
natura data et. Dor nulla particulari deficiat habitus a
potia naturali q e pa facultas operandi primo si-
ut dia radicalis

quomodo differat habitus a potia naturali

De Habitu

De Habitibus Animæ Caput 1um. De Essentia et subiecto habitus.

Conclusio

Habitus solum in potentia elicitiva actus immanentes quos rationalibus aut quibus in aliquo modo subdantur.

Et licet ad nostrum habitus attinet Dicendum habitus solum in potentiis elicitivis actus immanentes quos rationalibus aut quibus aliquo modo subdantur. Quod ex Arist. dicens 7. Cap. 4. 1a pars gloss. fol. actus in illa potentia in qua ipse est velingl habitus illa n. et n. alia reddit Hly ad operandum. Quo potest in qua habitus est elicitiva alicuius in manentis actus pars fol. solus illa potentia est capax habitum quod nunquam aliquam indifferentiam et difficultatem in operando sed tales sit solum rationales et appetitus ac phantasiales quibus 2da pars fol. Ut experientia quotidiana patet ponit nos libertatem ex eius libertate ex repugnantia mihi indinatoris introdum quas ad bona honesta et delectabilia, unde operandi difficultas nascitur quia in ni gradu quietudine, adeoque generatio habitus operatio; idem illicitus ex aliqua indifferentia in fertilo indinatio de ys quorum evidente cognitio in sit, ut et ea quæ subsidet et opinione cadunt; unde experimur has difficultates ab ys quorum fidem et opinionem in ineterata et abstracta de ex difficultate quia patitur in quæ possunt ex difficultates ab ys quorum fidem et opinionem inveterata et abstracta minimum et discursu quo mentalem evidentiam magis ideo in appetitu et phantasia sui patet ex eo quod subordinata voluntati sunt et in multis actibus ad quos a voluntate sæpe quæ privata mihi inclinatione monetur magna difficultate habent et paulatim in

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima. Disputatio IV. libri tertij.

T Maior. Potia a sua substantia habitus et ab hoc solo ad hoc determinata, non ab alio extrinseco.

gsuetudine facilitate quadam acquirat. Caterum solas potias de aliquo sibi indeterminatas in operando, se-
cundum naturam habitus potias et naturalia quaeuis, sensus ex-
tenos granitate in lapide et similes ab determinatas ad
unum, ideoque in capaces habituum dari docet S. Thom. q. 50
a. 70. ex Phile. 2 Ethic. cap. 70 ubi lapidi in defectu
R. ad S. Tho. et denique extrinsecus in operando negat gsuetudinem
quae sint potias eo determinatae ad unum et quod aliquae hanc
in quibus habitus sufficiente ab exercent in sensibus in
quibus extrinsecus eis et si indefinita habeat circa sua obiecta
et ad unum determinetur quae potias debebat ideoque solo ex-
trinseco probari non quod in sensibus extrinsecis non sint ha-
bitus tum in hunc modum defendit vinculum l. c. n. 32. ra-
tione potiae indefinite in eligendo tum potiae quae est circa sua
ia operari, sed quae est maior modo circa sua obiecta in hac opera-
tione subdita voluntati. Hoc est quod est maioris et tui-
nori impetu moueri abstracte ab operatione et ad illam
applicari. Tales n. potias tum enim fieri gsuetudine prompt-
iores ad operandum et obediendum voluntati: illa autem
Corollaria pro sententia extrinsecus potiatus non est. Ex dictis colligitur
primo falsum esse Ockamum quodlibeto 3. q. 7. Gabrielem in 2.
dist. 23. q. pa. a. 1. et Scot. dist. 21. q. unica quod exem-
plo Cherubinorum, sensitorum &c. probant dari ha-
bitus in membris corporis et in potiis motiuis quae
illi actu remanente eo quod una artis membra ad
motum expeditiora fiat. Hoc n. maior promptitudo
non in aliquem habitum, sed in membrorum instrumentorum
Ita in membris corporis dari habitus.

physicè referenda è: nullo n. motu illemitato humores
illi aut despellitur qualitates q impedabat aliquo mo
tu membrorum quibus sublatis et pontis qualitatibus quibus
a q. cantate humorum minorum separatae et similiter tu
potest motum ipsi membra despotice volutati subdita
s. cui appetitus et passionum tum politicè vidè subditus ad
ergo volutati sæpè repugnet, eò ui volutatis ad
unum determinatus ut habitus h operari, sed satis est
mi of potest of magnitudinibus et diligentibus et in volutate
et illectu habitus mtō. Ceterum si auctores qualitates
illas seu pas, seu vias seu modos quorda qualitatis
ad facilioré motum determinetur in membris p exercitium
producat nōe habitum tm dicunt de nōe qlitis ont
mō s. pias q. so. a. po illas habilitates voca
uit. vdo collegitur eorum falli in ponunt
habitus in passionum brutorum q aliqo mō disciplinam
admittunt et ab humana nōe p gravitudinem distin
guntur, ad cuto mō operandum nā et illa propitudo
cuto solum ex spē sensibili officium impressa pac
tus sæpè exercitatione unū fit ut illa spes potius q
alia imaginatione exculet p aliqua accidentia et
de talibus speciebus loquitur s. pias in q. so. a. 9. ad 2m
ait dē i quodamō habitus in brutis, q quōdā gravi
tudine ducuntur sine ratione passionum picè ad
memorandum habitus aliquo à speciebus distinctinctio
opus è. nā illud ex prius, aut sapius exercitatione ad

R alia qualitas.

n qo sēpa cordiae
è pū in qlitis nōe co
n adat

ratua

Habitus h operationem in
plantarum brutorum

Vadum omnis propriatu
do n autis

Ex hoc ad memorandum,
n opq è habitus aliquo à
speciebus distinctio

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio Prima libri tertii

Hic ex rationibus et potis de Deo, se ad eas cogitandas exercemus

Hoc est, non ultra cogitandi causa è Angelorum speciemque ex. n. Platonici ideas seiungunt facultate quadam in illorum terminorum appellatione aequivocari ad id re operandum ex mysteriis rerum ac sacro enim causa è habitibus à speciebus distinctis ideoque oriunt Vasq. 1. 20 cum q. 84 habitus theologicus in capite Mathematicis quod duo antecedunt alia habitus quoque datur intellectus et principia sunt tabulae ad cogitandum de Mathematicis est theologicis quamvis alibi ut rationes species verum Mathematicarum plures forte mysteriis quae si tale discursum est promptius discursus et quemadmodum Platonici propter tali discursum ita appellant ideas theologicas est Mathematicis unde manifestum è alio de causa ex iis exercemur ad cogitandum potis de uno est alio alia n. de causa promptius operandi ratio collegitur sonantale 1. Met. q. 1. et quoniam Philosophus addendos ut de quibus habitus in intellectu potest species intelligibiles agnoscunt quod si species aliquibus ut dicit fuit de species ordinatas: ys. n. repugnat alias potrones Philosophus Capnot. in Phyto. q. 1. Quia ita q. 84. a. 4. Sma. 70 q. 78. Cap. 56 quod species q. 84. a. 2. et 2. dicunt habitus illectus aequivocatus illectus et q. 84. a. 4 habitus illae species et actum ergo una simplicis qualitatis n. collectorum planum, quae de

Ex porro rerum ex habitus habitus à species distinctis

Exemplum

Quia ita ita ex alis exercemur ad cogitandum potius de uno est alio alia ratio è Philosophi praedicti

Quia

Ex quo quoniam dari hoc habitus ut species intelligibiles

De habitibus Animæ Caput 7 lib. De Essentia, et subiecto habitus

species dicit in pte quare habitus in intellectu à specie distinguitur dari sentiat et suos disp. qq. sect. q. et 7 disp. 7a cap. 2. n. 14 fol. 61 ex eo qa exercitio promptior fit intellectus ad intelligendum quas antea habebat cum et acquisitis speciebus intellectus in pædo indi as difficultate patiatur q pegnitibus utilitatis tollitur; tn qa multi sunt species artium seu artis quas intellectus ars et prudentia arte tn, et prudentia non sunt; sed qa ratio supra allata q intellectus sit capax habitum, ~~habitum~~ ostendit satis aliquos habitus esse species in eo ponendos ac nec o q dicit species in pædo cumulatas, sed tantum ordinatas ac habitus quos intellectus in operando unitas. nam ita ordo fieri o cum nec tempus, nec ratio impetratur, nec ordo aliud quam caritatis ordinem habeat sed ita q intellectus ut ad unum aliquo alio gda unitas.

probatur dari habitus intellectus suos species.

obiectio

ex pie

Caput 3tum
De Causa Efficiente Habitus.

Cum teste Arist. 9. met. cap. 5. et 2. Physicorum cap. 70 habitus ex actibus gignantur quorum è 70 nam quæ caritatis, et a efficientes ad habitus producendum quæ sunt actus. Durand. in 2. dist. 27. q. 2. arguet actus in efficiente, sed cum deponentur in quæ caritatis quæ sunt ad producendum habitus, habitus ita ut actus positio à potia emanet habitus à qua alias non emanaret. Fundamentum huius rationis explex o 7u qa alias dare actus actus se ad habitum q negat Arist. 7o Phys. cap. 2. edit. Habitus affirmat actus 70 non actus habitus.

7. Phys. 2m.

continuum è quæ quæ caritatis ad habitus producendum quæ sunt actus.

qa dicunt cum deponentur in quæ caritatis

fundamentum huius rationis qa actus

Praefatio in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio IIa libri tertij

cui n. albus et habilis possit differant et quidem non alte
ac specifice; potest impossibilis a priori fieri sed in g. in
m. certis equivocis et detur species alia. Dividendum
esse q. ipsum habilis esse quia non dicitur actus, ea pos
ita habilis dicitur n. efficientis de potentia. Quia illud e
actio in se principium efficiens alius potentia et actio quod
fit in illo per alium actum sed per naturam potentia facit habilis

Dubitatur de habilis esse et actu efficiendi per naturam.

ad Dubitandum de causa efficiente habilis esse

Dubitandum primo

quia habilis esse et actu efficiendi per naturam quae principium habilis est.

Dubitandum primo

De Causa Efficiente Habitus.

potia, imo etiam habitus quis sit in potia, si tu tag
p deportionem p actu exercitii in pt. quia n. in p deno
ratur p mai, sed p sap opportia fabr exercitio, adeoq;
habitus p habitu in p actu R etiam exercitii. n. 2.
pnoubq modis quomodo aliqd determinet potia actus elicit
in pt cui ois deportio in nacabq eao, indifferenter determi
nat, et duobq tenoubq modis a genuinis actuum quorum
ratio pare antiq fb tu qa a thio a termino tm modo
actus u. ab habitu vare distinct, cum unusquisq sensim opus
tere poet tu qa actus in actio sed qualitas e ut ellic
fbatur tanqa ter actio est proprius eius terminus in
habitq, sed fda qualitas transeans est. na actus remanent
habitu aut aquatis inhaeri, in fdmt habitu qegnte
aliqua terminu hb si ponatur de actio, at dicendum non
e similis actq qo habitq qo genitq fo aliqui termin in
manenq in erat habitq, sed fda qualitas a qua de ef
cienti fducatur habitus iuxta capacitate aut indigen
tia potia. Ad rem Pseudani stuqs negat
actu potia de actum cu qualitate e actio ordendo ning
alii. n. q pendunt de actum, in ipsa, sed terminu ipsi
n q qualitas e, et eorde non habeat principaliu offici
ent habitq de dunt. Ad pu Durandi p p eam
ex ipsis ratia aq cu n. tdu ipsu potia p actuaq aliqs
fducat habitu in actus erit actio ad habitu quatenus
eu actus fdmpere et 2do Duo fere negare tm da
ri ad habitu alteratione, scilicet corruptione q e thui

Actus in determinat manet
i potia alias interpol tu ad
hic nel alia actu

Ob 2do refutando
alia ratio.

Ad rem
Pseudani

Ad pu pro fundamento
Durandi pro

2do

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima: Disputatio IIa. libri tertij.

tioni alterationis acceptis fodo quomodo remotibus dici possit qualemcumque illo supponit aliquam factam quae proximo actus sed non antecedit. Relinquitur aliqua adventitia et habitus centralis distinta ab habitu sit actus primus, nec centrale pendet ab influxu potentiae: actus n. sit actus et pendens ab actuali influxu nec est actus et habitus sed ista idem non ita et potentia ista idem mutato et tn idem distinguitur spe ab actu mutatur n. non diversa actus immediate. Habitus n. et potentia mediate actu. Sed habitus spectant de habitus actu, a actus habitus spectant denuo sit. Et habitus spectant de natura stationis ita ple q. 96. Et aliunde. Ho. 2. disp. q. 9. punct. 2. et ut fanere f. pus. q. 5. a. 2. ad tertium q. 63. a. 2. Et non sit de tu qa habitus o. p. manentia actu tu qa habitus o. retinentia potentia cum sit actus primus et principium plurium actuum ab potentia spectantium a actu. Et tu simpliciter nobilioribus de centrum f. pus. 2. q. 77. a. 3. et ibi Caiet. Scot. in 4to. dist. 49. q. 2. et 2. Varg. disp. 79. cap. 9. n. 42 et valde probabile putat Suar. sect. 3. n. 20 mihique magis placet qa et spes intentionales, qa tn et habitus simpliciter non ipsi actui ad opus actu immediatione sunt actibus, quibus habitus operatur. Habitus n. illi d. gen. Qui, tm habent quoad facilitate potentiae. Quare illo p. manentia et non pendentia ab actuali influxu potentiae aliqua cumulatio cum potentia habitus tn simpliciter, sed

Ad 2. dum. 12. 2. 2. q. 49 quia notantur ita:

Actus et habitus de tale distinguuntur.

actus

Et habitus spectant de actu quia et finit.

Et bene

Conclusio ita omnis nobilior a potentia.

Ad 6.

Cum dicunt quod nobilioribus actibus quinetiam habitus quoque non effectivi queruntur ad actus, quemadmodum dicunt Stoici apud Cicerone 1. fin. dist. 17. q. 1. a. 2. Durand. in 3. dist. 27 q. 2. 3 et Paludanus eodem q. 2. videntes habitus se tam per non dispositionis congruam ratione aut contrariorum quam non tantum sola potentia efficiant actus nam Philosophus 2o Ethicorum cap. 1o et 6 manifeste habitus efficientia actus tribuit, et 6to Ethic. cap. 4 dicimus quod in habitibus in actibus et habitus p. Aug. quoque lib. 1 Contra Gaudentium capitulo secundo, aut habitus ad quod aliquid agitur cum opus et gratia dicitur habitus dator potius ut facilius recipiat actus: cum 2. potentia principium actus habitus 2. potentia ad quale principium actus habitus aliquid quasi ordinem ad actum elicendum principium ut tanquam illa ratione disponitur inutile aut superflua esse et nisi illegi potest ut tam notat. Vasq. disp. 22 Cap. 2. 3. et tale genus suae sectae a 2. 7. Cum habitus alterum potentia non quemque efficientia physice nisi ad actus illius potentiae nec ad eos, ceteros tamen ad eos illis a quibus genitus est, Vnde habitus non habitus ad actum intellectus efficientia physice non queruntur, nec habitus fuisse in intellectu ad actum prudentiae in intellectu Deus efficientia physice non se nisi directionis, aut imperii et quasi moralis efficientia sit habitus unius potentiae ad actum alterius queruntur ut religio et non in nolitate ad actum oratoris quam in intellectu. Cum a habitus ad habitus ad actus ad substantia actus ad aliquem modum illius effectivi queruntur.

Cum habitus quoque non effectivi queruntur ad actus.

Nulla per adventum ad actum

Cum habitus alterius potentiae non queruntur efficientia physice ad actus illius potentiae nisi habitus tamen similes

Cum habitus a habitus ad actus ad substantia actus ad aliquem modum illius effectivi queruntur.

Contrarie, nec a habitus ad substantia actus ad aliquem modum illius effectivi queruntur.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima Disputatio IV. libri tertij

q. 49. a. 3. Capreol. in 3° dist. 27. q. 1°. Suar. sect. 6.

Quia ad obiectum assistit ad subiectum generans.

Ad alterum

n. 8. Ratio illorum est, habitus effectivè generat ad actum, et in ad aliquid mere illius q. ad subiectum ac by quem n. nec efficiens a intensio, seu gradus additi in et modo, sed aliqua subiectum, seu arbitrar actus a facultate. at hoc non est modo actu illi intuncq actum ad ea d nominan optimum ab agente melig disposito: generat igitur effectivè ad actus habitus tangit partiale agere ou quo potia facilig agat

exemplum

ges sine ac cum 2 facilius portant lapidem qs ung

Conclusio sua

Sed probabilius mihi in q docet Vasq. disp. 83.

Habitus non ad subiectum actus, nec ad mere coem, p non ad tria in facultatem gat in quo actus currit.

Cap. 2. habitus nec ad subiectum actus, nec ad mere

et se, sed tm ad mere facultatis q sit in quo actus generat

Ge. ga ps

se, ad subiectum actus a generat. Ge. ex eo qa in causis subordinatis, in una aut 2a est sufficiens principium alicuius effectus edu eam rem q in eo et, plures illius causa naturali de n pnt, qa plures frustra cert: nam a nihil frustra fiat; at potia colo si nt appetes, et potia cum spe sit cognoscere et principium atqa te sufficiens ad actus suos edu ad rem q in illis edu subiectum, cum entitate operatio, go ex ad inge n est alia causa specialis subordinata ad ingenerandum a. si habitus generaret ad subiectum actus, ra habitus in hi ut causa subordinata post generare, qa cum potia habitus nihil est agere quam exe

Exemplum de uriaque ma in adro

plum ad uriaque in d 2by lapidem portantibus nihil ad

ré te: illi. n. sit causa partialis in subordinata cu
ubigs ceruí ubigs alterio poit saltē aliqd ipsius offe
bg ꝓducere; at habitus sit potens in ipsa operati
tali causa partialis to in pt quare etiā causa par
tialis poiit ad eundem effectū idū subsitia generare, qué
altera sola potuisset ꝓducere etiā in ea mlēcē, velocio
tr et facilē, id tm d subordinatis partialibus negat
cū illis alia, et alia rāo in effectu respondere dlē
at ut plures ad eundē generāt. Et mi cū habitui
in actu qo ad substiā nulla rāo respondet ad quā
vel solā in vel cū spē in sit sufficiens nec habitus
in ut subordinata causa generare poiit nisi dtm in
habitū ad substiā actus in generare. Et mlēcē
in in corrumpere pat. tū ex eo qa mlēcē idū gradus in
facto ē nisi ē distinctū a substia actus, tū qa etiā
ex agentia in subordinata mlēcē effectū ꝓducere poiint
ꝓ unū solū tū duo subordinata quale ē habitus ex
specie potiā in pnt qa constituant unū principium simpli
cē ad operandū. Denq; habitū generare
ad mō facultatis quem producat in ipso actu ex
distinctū cātis antēcēdētibus. si. n. habitus aliqo mō offerent
generit ad actū, nec tm ad substiā, aut mlēcē
actus, superē ut quēdā mō in actu ꝓducat, qué fa
cultatē mentē dicemus, cū idū ocs in ad simpli
sed ad plē operādū potiā habitus cuiusq; quare
negādū ē adversarijs facultatē in actu, q ab habitu
effectiuē procedit ē solā denominatōē extrinseca

Corollarium

probatur ita pars gclaus

probatur 1ta pars

Negādū ē facultatē in actu, ē solā denominatōē extrinsecā.

Tractatus in tres libros Aristotelis de Anima. Disputatio IV. libri tertij.

12 Maij 1591. Corollarium. Ad 1dam rationem contra hanc contra Rem.

ab agente melius disposito. EX dictis ad
dum ergo ad 8 sua Dubitandi. Rem dimus distinguendo ante ha-
bitus effectus actus sui subiecti respectu, sed non facultatis
quidem hinc negamus quoque in respectu respectu actionis
eius et effectus aequaliter cum eius actus habitus sed sui subiecti habitus
actum in sui subiecti sed tunc Ad id non efficiat quidem
to solumque actus a eis potest afferat habitus sed solum habi-
tus modo facultatis an ea potia efficiat. Sed unum an
pluribus actibus acquiratur habitus. Ad 2dam Rem. 3. quaestionem

Ad 2dam Rem. principale agens totale actione habitus. ut in quibus habi-
tus quia Varg. disp. 79 cap. 9 nu. 40. disputatione quae
habituatus notat actio intellectus in et ipsaque actus simpliciter
perfectior est habitus in ea ratione et potia efficiens prin-
cipium habitus ponatur ubi remota sit qualemnis actus 8 -
ducit. Ad 3dam Rem. Dico modo illum efficiente tam a
solo habitus actus in quo ad subiecti a sola potia
aut potia cum sit nec esset dici quod potia facultas
oportet: in in sui se, sed qualemnis habituatus facultas
operatio: et hi habitus agens partiale subordinatio po-
tia, qualemnis hunc modum neque sit efficiens in
ipsa potia efficiat simul actus cum modo solus sine ce
tung et modo 8 ducit et eo in poit. Ad 4dam Rem. Ad
aliquid 8 habitus consistit in uno, sed plurib
habitus in illeibus aliquis uno ut sua sit constituta
modo, alios in pluribus actibus aequi ut opinione sit
in habitudine modo: aliis in ita habitus pluribus aequi
actibus. ut plurib actibus tunc determinatur potia ad 8
ducitur habitus nisi tunc in potia 8 ducatur

De Causa Efficiente habitus.

tandem. n. uno actu ut in instanti producitur habitus q. confirmat exemplo
fortiori quia gutta in caput decidens quam primo lapidem disponunt ad cavationem una tn demum sola cavat. — Sed Secundum
c. habitus contrahit uno actu quo ad statum n. sed secundum effectus quod acquirendi plures actus aequi tn ut
sunt nulli actus aliqua pars habitus producatur ut sic in 2o dist. 27. q. 3. Gabriel cum alys moralibus in 2o dist. 27 q. 1 a. 1 q. 1 et 3 q. 1 a. 1 q. 1 et 3 q. 1 a. 1 q. 1 et 3

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima. Disputatio IV. libri tertij.

Exemplis adversus in refutatur.

Nota bene.

Id quod quidem actu est distinctum de qualitate centralis distincta ab habitu quod probatur

Probatur

in quibus quidem lapidem negandum est posse quaerere nihil producendum
lapidem nam illa causaret lapidem hic prius contra
mutando et mollendo lapidem aliqua qualitate in
ipso producere fieret si potentia magis desperata manet
nulla tunc fit relicta ab actibus praeteritis eorum non
subsequentes actus nec aliquis qualitatis permanentis
producere habilitari poterit et sic nullus habitus generabi-
tur. Si dicant per actum et sequentes autem aliqua
impedimenta quaeso quae sint haec impedimenta aut in re est in
ipsa potentia aut extra in materia aliud ea tunc est si
habitus opponitur et potentia expressa carent habitu igitur et
sicut ita habitus opponitur et auferit tunc habitum opponitur
igitur si potentia actus auferat aliquid habitus opponitur in quantum
ipsi necesse est ut producat aliquid aliquid quo fiat
expectatio gradus nullus; si ex potentia est impedimenta nullus
illa et alia potentia, sed per introductionem igitur in eodem sub-
iecto tollit prius Dicunt impedire non posse quomodo actus in
potentia efficiat id cuius sua non producitur ex quo
tunc potentia est illa incapax talis effectus nedum non
actu in ex se producitur non potest quomodo eiusdem non
nullo Ceterum id quod est quemadmodum actu producere
de qualitate centralis distincta ab habitu quod probat
burleg tro Aristotelis Ap. po. et quod praeter sentit pro
pro quia nulla est ratio distinctae assignari in utraque
qualitas quae efficit pro actus et nullus actus in utraque
potentia ad idem obiectum et similes actus utraque

De causa Efficiente habitus.

sit de se permanens et independens ab actuali influxu potiæ nec esset possibile et difficilis mobile à subiecto. id. n. ex gradibus subiecti et maior intensio accidit p̃ dispositiones accidentales tm̃ sed ut et supra notavi difficilior mobilis hoc mo supra accidens habitus. Itaq; ex qualitate mensura et nata remissa dispositio dicitur facta. a. intensio hujus habitus notatio. Ubi. n. in regula centralis mihi habitus nil tm̃ sed n̄ c̄ nec appellatur et sic dispositio et habitus solum accidentalem differunt ut patet Ale in primo tractatus cap. de qualitate. d. tant Boetius, Albertus magnus, Suarez disp. 42. sect. 6. n. 27. et disp. 44 sect. 4. n. 12 Valq. disp. 79 cap. 2. n. 28 unde ex dispositione habitus

Corollarium

Vt patet p. m.

Tu in hac dispositione ab habitu centrali distinximus ab dispositione non accipimus

alterum cum in hac dispositione ab habitu centrali distinximus ab dispositione non accipimus nisi p̃ actu eius p̃ se in habitu et dependente ab actuali influxu potiæ

habitus non

Gb. sed nulla ratio id cur p̃ sequitur actus effectus, effectus actus prioris posito percat cum n̄ sit quidam ordo, nec dispositio id fiam percat nisi subiecto concepto sei. a. subiectum integra manet. Ubi actus seqq. omittam speciem et cum p̃ accidentalis id est ejusdem speciei effectus habebunt diversas intensiones differentes.

Quando et Ro. non gliscit p̃ actus amissum p̃ minima intensio aliqua habitus p̃ducat in cum potia. Ro. cum Vasq. l. c. n. 28 Forsitan requiri in actu ut possit se cum aliqua luminis extrinseci. v. g. ut si unius tm̃ gradus sibi agere n̄ poti, potest tm̃ in qualibet maiori intensione.

Quando et Ro. non gliscit p̃ actus amissum in minima intensio aliqua habitus p̃ducat

Tractatus Mi per libros Aristotelicos de Anima Disputatio Sua libri tertij.

Caput III.

De Augmento Intensivo habitus

Augmentum habitus simplex

Augmentum habitus simplex sunt intensive aliud extensive: Illud est cum idem habitus ad actum aequalem aut intensiorem circa idem obiectum potentiam reddit: Sec. u. to cum idem habitus potentiam propter reddit ad diversos actus circa obiecta aliqua non diversa de priori sec. Capite dicamus: supponitur u. gr. habitus a graduali intensio. Diximus ibi tum quantum esset cum habitus et alius intensior habitus quodnam et non solum et actus intensiores habitui: an. u. et 2 aequales, aut minus intensus et? Scot. in 3o dist. 17. q. 3 et ibi Durand. q. 3. Gabriel in 3o dist. 23. q. 3o sentiunt habitum posse actu et remissio intendi qua intensum sicut et aggregatum gradum eio similem, et quantitate in modo a simili sed et a remissio intendi posse docet. Confirmant ratione: nam aliter aequalis intensio multiplicatis fieri talis actus experiamur et generatur habitus et alius subsequenter aequalis et fortior eius et esset in hoc casu intensum, et addit: et cum aequalia et minus intensum posse generare effectum intensiorem ut alibi dictum et actus respectu habitus et cum aequalia posse et actus minus intensus generare habitum intensiorem quod nondum affirmo a Durand. dist. 30 Cap. 3o n. 6. ubi idem sentit nisi q. n. 10 dicat actum posse esse cum remissum, et habitum tam intensum ut cum tali actus

Quatenus sit a habitus intendi posse a actu aequalem aut minus intensum

Ratione

Confirmatio

Ratio

De Augmento intensivo habitus.

intendere ñ poss ——— s. Sãc q. 52. a. 1. ad 3ũ Altera distinctio
cõtra Alnaing in 3° dist. 27. q. 2. Maior. q. 6. habitũ ñ
ni actibus intensionibus indeti suæ accessit qa similes ñ pt
agere in simile intendo aliud ut extendi in latus à quantũ

Ratio

Placet mihi in hac questione sententia quã media qs
defendit Suar. sect. 10. à n. 9. qui supponit 2 modos suæ
fieri habitũ intensione 1° ut promptitudinem generat potentiæ
ad actus intensiores qs ori illi sint plus generis, vel auxilis
ô. ita ut ad actus tm æqualiter elicit à plus generis
ô maiorem promptitudinem potentiæ det; hoc supposito
2 dicit 1ũ Dictum ô habitũ 1° mõ ñ ni pt ac
tus intensiores suæ intendi pb. tũ operata nã actibus omis
sis ñ reddimur promptiores ad actus fuchiores tũ suæ
tũ qa nisi in talibus actibus ñ ô proportionata inten
sio, sic nec ô unus proportionata ad habitũ intensiorem
obtinendũ nec refert q dicit varij actũ de essentiali pfec
tione habitũ qa nulla sua essentiali perfectio pt dari
alteri intuitu, aut promptitudinem producendi ibi similes
in actibus et intensus in gradu alias n. daret plus
qs habet in se, et si actus efficerent habitũ q inten
naret potentiam ad actus intensiores tanto ad fiorent

Dictum 2dũ

Dicendũ 2dũ habitũ 2do mõ actibus æqualibus intendi pt donec
æquat cum facultate quã et suã in reddendis actibus æqualibus pt actus ut n. 9. p. actibus ñ pdu
cit. Habitus habitũ æquali intensione ut pat operata
nã ôl post plures aliquot unus aliquã promptitudinem

Placet nobis media sententia q supponit 2 modos suæ habitũ fieri intensione 1°

2do

Dictum 1ũ habitũ 1° mõ ñ ni pt actus intensiores pt intendi pb.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima Disputatio Iua libri tertij

adunitus simulitq. a. utriusq. sæpe repetitis æquale
domum optimo facultate quo scilicet et subiecto ab alij
eiusdem intensionis facultatem habitum produxerunt ad intensionem
4 gradum Dicis actus ille. Et æqualiter in intensione
quo sit ipse non potuit producere æquale intensionis nec idem
potuit nec ullum ex posterioribus sed magis gerga. Quo
ad 4 a ipso minuendi subiti multo mo deprendi et maio
rem in eo resistiam ob indispositionem et inclinationem ad alios
actus et obiecta, idcoq. non produxit totum potuit pdu
cere. idq. a. in minoris subiti disponentum et minora
resistiam plus producit, et sic alij dimoperi donec habitus
pervenit ad totam intensionem quam sit dare pnt actus
tota intensionis. Ultimum Dicitur ad habitum sit ad
æquale intensionem producitur non poterit ulterius et æqualiter
intendi nisi ut tum ad æquales actus; non a. ad intensio
ores gradus maiorem facultatem Ratio est quia si habitus ut
4 et actus ut 4 intenderetur et ut 5 gradum acquirerent ita
habitus ut 5 hoc ipso daret potior facultatem ad actus
ut 5 adeoq. intensiores exercendos at hoc non intensio ha
bitus fieri non potest nisi et actus intensiores ut patet ex pe
dicto. nec jam est expressum quinci: ubi gratia operationes
duas æqualibus aperiens augeri habitus non ita ad æqua
lem intensionem producitur ulterius augeri et æqualiter adhuc nulla
certa operatio potest do, ita nec gratia nobis fit hanc in
tensionem habeat habitus, nec a actus ubi sunt æquales
et non aliquatenus intensiores

Obiectio

Ratio

Ratio

1 et Maj. a. p.

Dictum 2 sing. habitus non in æquale alius potest a et alterius æqualiter in alio intendi

De habitibus primo: Capitulum 3tum et 4tum. De Augmento interno et externo habitus.

Capitulum IVum.

De Augmento externo habitus.

Si agno de sui augmento quomodo [illegible] nõ est ap-
rendi an et quomodo habitus sit una simplex qualitas
Capreolus q. 3. Philosophi Pro. 7. gentes. Cap. 56 et plures
alii putant dicunt ideo habitum esse una simplicem qualitatem
nullo modo compositam ex pluribus habitibus quamvis diversis utrum
diversis obiectis. Respondent igitur dari augmentum extensivum
habitus per aliquam veram additionem sed non instantaneam
explicabunt quomodo quatenus nimirum non immediatis qualitates ad
diversos actus potentiae inclinant sumunt a. instantaneo habitum
ab actu hoc quali quod in diversis obiectis multiplicatur ordinem
habitus specialis. — V. arg. dicit 2. Cap. 3, 4 et 5. do-
et non habitus in se ideo pena simplicem qualitatem quod
primum fit augmentum recipere in ordine ad diversos actus per
varios modos. Nono quod ultimo in illa simplicem qualitatem
v. g. habitus operativus aut arguit per actus operativos
in abo. quia ad hoc est ne difficultas circa modificationem in statu aut alius alicuius habitus
operativus ante quam modificatur ut in et facultatem
generat ad potum temperandum qui ante non generat. Secundo
ex quo demonstrat in Geometria discipulus habitum geometriae
edit ro argui dicit: illum v. extendi dum per demonstra-
tionem regg. singulas habitum modos recipit quibus illum
promptius ad illas demonstrationes facit cum multis aliis

a qualitate stha

sta stha

Colligitur hinc stha opinio

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima. Disputatio 3ia libri tertij.

3tia lia. Sti modi tm ad ꝓ facultate dare — Sed
qdã recentiores qdã ut fuerunt Caiet. q. 54. a. 4. adqn
Gregorii dicunt habitũ cõpletũ duorũ actuũ cõgen
talẽ qndã compositũ ex pluribus physicis
mtr et unibus quarũ q̃libet contineat actu R. d. abstra
ut habitus ita qualitas qdã ꝓ se una, n tn simplex sed
composita ex realẽ additam plus in mlbris sed extrinsecus
4ta realitas ad duarũ obla. — Scot. in prologo q. 3. dub
a. Gregorius. q. 3tia a. 4o. Ockam. q. 4a. Aly Gabriel
q. 8 et aly recentes docent ordinem habitũ tm nolitatis
qua utitur circa actus et obla duarũ n esse unã qa
talẽ physicã nullo mo ad ea tm qdã collitas, vel
coordinatas pluriũ qualitatũ. — Sed contra hanc
sententiam Suis q̃stionis resolutam unã dubio difficile ad
act. Suar. sect. 10 n. 11 tũ qa radix et modus uni
tatis habitus nobis valde occulta est tũ qa difficile
est mtr extrema media mutare ut n. vel in una
potia tm unũ habitũ, aut unã virtutẽ sortamur
vel tot habitus qt actus multiplicamus.

Ita Sec. Gloriosa c. 4a Conclusio
Nulla realis compositio extrinsecus in ordine ad obla duarũ duarũ dare habitus.

Nihilominus et in qm fieri pt. Dicendũ est
to nullã realẽ compositionem extrinsecus in ordine ad obla
duarũ dari in habitus ita Suar. l. c. et ẽ ꝗ 3tia sententia
fb. est compositio et unio realis, sit vel ꝗ actus et
potia, seu forma et subtã, vel ꝗ ptes indivisibiles ter
mino copulantur et nullo mo pnt plures habitus

De Augmento Extensivo habitus.

partialiter inter se uniri non possunt sicut n. subiecta et
partes uniuntur, at 2a qualitates partiales fiunt et non subiectum
et partes non sunt in modo, cum qa quæ obiecta et actus tales
unionem non sint vnd species diuersorum albedinum, sicut 2 qualitates
in enumeratione inter se sic uniri non possunt deinde ostendemus
tum qa illi habitus partiales extensive sunt indiuisibiles
singuli. n. ad eum obiectum cum indiuisibiles: non sunt a 2a indi
uisibiles entitatis inter se uniri sicut indiuisibilis cum
indiuisibile non sit capaxe nisi diuisibilis.

Dom 2do habitus non est una simplex qualitas
varie modificata respectu diuersorum actuum et obiectorum
et g vnaq. pb. stetis aqq. f quos modificari habitus
pt ut in se actuari alij quinq q pd uel habitus
edu entitatis go si aliqd pdutant et qualitates
non cum modu pducant et. u. aqua actuum pb.
nam si unum ex illis quinq fuerit n. n. semper et ordo
inter istos actus erit et habitus pdaxerit ex n et
et pducat habitus possit praterea satis indeterminate
et habitus aliquo tm p modos quorda potio ad
promptia ad actus elicendos: cum n. omnis actus eadem
sit ratio ex ad unum cum edu entitatis ad alios
u. cum edu diuisus modalitatis inclinaret

Dom. tertio nisi aliquis habitus in hac ratione simi
plicis qualitatis pb. cum habitus unq f varia componantur
plures tertiu n. dic autem unq f collectas plures
aut f simplice entitatis si hoc habitus in ten

Conclusio 2da habitus non est una simplex qualitas varie modificata respectu diuersorum actuum et obiectorum

pb.

Conclusio tertia nisi aliq habitum sint et simplices qualitates pb.

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima Disput. xv. libri tertij.

mia ô dari habitus simplices nâ ~~in illis~~ singulae totius collectoris partes earum vera, et separabilis qualitates simplices

Dicendum ergo unâ simplicem habitum propter suam simplicem entitatem ad diversa obiecta mutuale operandi hoc ô plures alios efficere, si vel eio sint similes in ratione formali obiecti, vel in materiali differant, vel ita sint connexi ut unus in alio contineatur. Ita suarez n. 7 et ô aliqô modo i quâ ratione et explicatur in si habitus dari ex parte obiecti aliqua ratio tendendi in illud quo tenus appellatur ut in habitu illetis indaeatur ratio assentiendi in habitu voluntatis ratio aliunde bonitatis quae facit voluntatem ad prosequendum obiectum et ratio bonitatis propriae dat spem alicui quare etiam obiecta materialia sint diversa; si in alius circa illa sub eadem ratione formali utrique aequalis, et eodem modo sit aliquid spei et prosequendi et habitus si unum talem actum generatim ad utilitatem omnes tam materialiter diversos atque potest inclinabit v. g. fides humana qua ex alicui testimonio de aliquo credit aut de veritate credit aut unus indivisibilis habitus circa quaeque quae credit, et credit tali testimonio quae una, et eadem ô ratio assentiendi nim. auctoritas aliqui simulque inclinat aut unus indivisibilis habitus circa reddendo famam, sive circa reddendo pecuniam quae ratio formalis utrorum alterum ô eadem non aequalitas alteri in bonitate quando ipsi u.

sed tamen habitus simplex habetur ipse non simplicem entitatem ad diversa obiecta mutuale operandi

Ita maior p.

Probatur

declaratur exemplo

ratio tendendi in id aequale in diversis obiectis tractabilibus nec
eodem modo à diversis aliquibus attingatur, ut cum Deus sit in
hunc circa, Primus in sit Dei bonitatis, sed finis sit
propinquior medium sit finis bonitatis unaquaque cum quidem
erit diversitas aliqua maior inter actus, sed tamen gratia
quidem inter illos varia sufficit ut unum habitum con
stituant: actus in quo utitur varia obiecta hanc mutu
ae rationem facile ut ita gratia actorum actus varia ob
tum quia illa rationem in mutuae participat, Unde etiam
habitus habitus priores atque obiecta primarum, posteriores
vitarum, in tam rationem dignitatis, sed rationem gratiae, et
geometriae Dei, et tales sunt et inter se gratiam
amor Dei, gaudium de aliquo bono, item odium
fuga fuscitia à malo quo, Unde et si actus ob
gratiam ab eadem indivisibili habitu procedant

Ex dictis sequitur quod corollaria quae sunt explicat suam à n. 246. quia ita habitus multum
sicut augmentum extensivum ex parte sui, sed cum modo ex
parte speciei in memoria aut intellectu in appe
titu sensitivo quia cum non fiat in rationem habitus nis
i tibi sed tantum in materia obiecta ex imperio
rationis habitus circa varia sunt obiecta materiae di
versos habebit. Verum habitus inclinat gratia
tu quia quoque cuique actus in quoque gradu intensio
circa quaeque particulare maior, eandem in unum circa

Declarat ulterius pro tanto exemplis

Corollaria sunt

Ita

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Anima. Disputatio IV. libri tertij

alios actus, et totam mag. cui obli mira eius
gradu intellectus fit. Eius. Cum talis habitua-
tio intellectus, augeri in ordine ad eos actus ira
totam magis in qua fit exercere: cum -n- in se ex-
pectu eius indiuisibilis sit, et respectu eius intel-
dum necesse est cum intellectus etiam quemadmodum totam
habitum respectu unius intellectum ~~unius~~ et ex-
pectu alterius remissum est. Deinde quia Ar-
temperatus in cibo et in potu sed quia existimat so-
rore et venerea. Et habitus temperantia aut in-
stitue in indiuisibilis extensione ad diuersa
obiecta materia R negando quod -n- habitus una
una mag. temperantia se extendant et alia in ind
ouis et habeant habitum temperantia in voluptate
una una mag. in -a- una alia sed partim ex eo
et ex altitudine una una mag. repetitis spes so
cietatis in tali ~~memoria~~ magn. efficacia intuitio la
pungit et faciliq ~~ext~~ excitat intellectum ad cogita
dum et voluptatis sponendum tale obiectum etiamque
habitus in appetitu sensitiuo et ut subordinatio
temperantia in voluptate in talitudine -a- una cibum
in una potum et, et quia facultatem in volupta
te in illa extrinsecus una potum unum experiuntur
in habitum una potum in appetitu sensitiuo

De Augmento Extensivo habitus acquisiti.

Dicendum sic Habitus illectus eundem esse quidditatem quam ut in se ô vel extensis terminis, vel per aliquem dum ordinatio sed ordinatio tot dari quod ut assertus distincta rei veritatem. ita scilicet ô ij pro Ratio ô distinctos rationes sentendi quilibet dumtaxat actus et habitus sed ordinatio dumtaxat actus, et in quibus assensibus dumtaxat principium et dumtaxat geluoum ô eâo sentendi dumtaxat intrinseco veritas. Deus intendit principium, sicut duarum geluoum ô idem subiectum idem intendit ratione geluoûm per idem medium probat. quo factum in habitu orit eadem ratio assentiendi et negandi quia: nam ubi idem subiectum sit, tunc cum ô aliud predicatur ita alia propio, aliquis veritas ô Dominus cum idem medium assumitur, in idem ô ratio assentiendi dumtaxat geluoûm sed medium ut propexum cum ratione hemis ô ratio assentiendi hypo cum propio ordinem medium et dumtaxat geluoûm dumtaxat sit et ratio assentiendi dumtaxat ô Habitus sine quod po habitus ar ca dumtaxat principium idem circa dumtaxat principium et conclusiones inde deducta. sic circa dumtaxat geluoûm in se idem habitus tam cum in omnem propriam ratio assentiendi dumtaxat sit assertus unus in officiet inclinatio ad assertum alterius notanda. ô a dictis quo ad hoc nihil illos habitus illectus quos per se ut sunt circa utilia ut sit circa habitus principiorum sapientia, et illos quos circa singularia ut sit prudentia et arte

Conclusio de Habitus illectus eundem esse quidditatem quam ut in se ô vel extensis terminis, vel per aliquem dum ordinatio sed ordinatio tot dari quod ut assertus distincta veritatem

Ratio

Obiectio

Ratio

Corollarium 3.

Notanda dictis inter habitus quos circa utilia et singularia

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima Disputatio prima Libri tertij

plures in semp manent et diuersos actus circa mentalem intellectiuam, ideoq; et multitudine actuum multiplicato possunt plures in sapè circa singularia quemlibet in una rei scilicet, vnde et plures actus potentiae sunt arti circa talia singularia in hi unum habitum efficiunt: actus in circa singularia in quemlibet in rei intellectiuae plures habitus particulares regunt unde et scia in ab intellectu quae demonstrata desumit ad particularia sub illa generalia una indiuisibili qualitas erit in dinari ad ea illos actus potius maior, ij sicut differentes, et in intellectu quae plures

Conclusio 6ta. Vnicus tantum habitus intellectu quia mentalem sub diuersis diuisis, et eo, propter id, id operatur.

DICENDUM 6to Vnicum tantum habitum intellectu quae circa mentalem sicut diuersis usque in ea simplicia sed componendo et collectas et subordinatas plurium qualitatum simplicium quae se habeant ad totam habitum ut habitus particulares ita suae in et et ex quibus ex dictis nam habitus illi unitate simplice, et compositam et realem unionem hinc non fit et in aliquam fit ex eo modo loquendi quo physica dicitur una scia similiter geometria Ethica inter alia supra ij unitas ordinis in geluae indicata. Sed difficultas

Difficultas hic geometrica quae quoque ordine congerendo ad unum in quae ex tanto numero habitus indicium ij maioris ad minores composita.

in prima dicta

in prima sed parua est qualis quoque et ordo regulae ad unum scia in sed et eo una componatur totius ex tanto numero qualitatum simplicium ij maioris minori Antonij Miradulani lib. 12 de anima singulari examinis est 2. et docet in re unica de scia plures in a nobis tm distingui ob commodiorem dondi et discendi cui tm sit magna conexio

De Augmento extensivo habitibus.

est nulla sine altera scientia tradi posset quomodo uni
cæ virtutis intellectus de Deo posse cognosci sit parva
gnepio: nam scientia ab habitu principiorum, moralia ex phy
sicis, intellectualia ex naturalibus, et mathematicis multis
pendant. Notandum igitur ut eis subiunguntur phlegmatica
quæ multiplicant scientias penes numerum qualitatum simplicium
et quidem subiectum et generantur plures dialecticæ plures
physicæ species illaque in magno numero adminiscuntur sed
notat suarez num. 60 fortasse in certis locis in physica
loquatur notandum nec ac in illis potuisse reperire imo
ad Theologiam agunt negare quod ob una simplicia
qualitate admittere in ea una scientia. Verum in
re quæ multum pendet ex modo generandi et loquendi, nec
una tam scientia in intellectu, nec tot scientias quot genuinos
habitus ponere oportet: utrique nec quæ scientia, quæ plures
una, nec tam in magno numero scientias admittit explicanda igitur
ob gnepio ad unam scientiam regulam quam duo
breves cum suarez n. 63 explicat ob rem una ob gnepio effectri
ua et cuncta mihi habitus physicalis in dimanabat ad
genuinos subordinatos quarum una ex altera oriuntur
altera ob quasi obtinua, cum nim habitus mihi in gnepio
et si attributum ad unum obtinuit totale pro u.g. physica ob una scientia, tum ga sit multas genuinos mihi
in subordinatas quarum una ex altera sequatur

fortasse argumentandum

Conclusio nostra
Virtutum unitas suarez sit
sumendo habitus

Tractat. 1. in 3 libros libros Aristotelicos de Anima

Disputatio 1ma libri tertij.

tū qa ob illius ⁊ tale subordinatoēm ad finē
ad exactā unius rei cognitionem ordinanē ut demonstra-
tūr de mātā, de fīā, de motū qualitate. Ac obiti pti ex n̄ pt
ordinātē, tm ad ent capitis mātālis ⁊ sectā cognitionem
referūtur nā sicut pter ob propinquitatē n̄ spectāt ad
spēm totū of, ita et demonstratōēs q̄ de illis fit
ad totius cognitionem referūtur — Sed de unitate
scia de mū fundētō in unitate obiti iterū difficul-
tas o qualis unitas obiti requirat ad unā spēm scia
Et q cū Caiet. in 1a. pte. q. 1a. a. 1. requirant unita-
tē ⁊ specificā obiti n̄ in dō vi sed in dō subiti
Verum in usū subiectātē sumant ⁊ denominatiōē
extrinseca à scia nihil ducunt et nugātō ut patet
suaz. n. 63 et nos alibi de specificatōē rotarum
offendimus si. a. sumant ⁊ fundamēto subiectātis seu
⁊ rē rōnē quā primē res apta cadit sub
una spēm scia difficulter offendunt in una integra
scia specificā unitatē obiti: na si dicant tot
de obiti subiti, q̄ not et spēs infima subiti
multiplicabunt etiam ⁊ secundū illā, ⁊ ingij ⁊
modū humana scia ad dās spēs infimas se ex-
tendat si. a. dicant tot dō subiti q̄ et spēs
tā infima ⁊ subalterna aut gēra abstracta ite-
rū aliqd difficulē creditu ducunt q̄ nim. et
una scia entis ut sic, alia substiā, alia

Infimitas ⁊ specialitas unius obtinetur ⁊ qualitas unius gēris

q̄ nonnūq̄ fit

si partia nugātō

Ita magnus dis. inter subiti inadēt

De Augmento Extensio stabitur.

corporis et et sic deinceps usq; ad ultimas species ubi
species nimis multiplicabuntur eiusq; sunt igitur alij
q unitate obti ad spem suam constituenda ve-
lint sumi a specie abstractae ita a ab oi p
mata sensibili singulari n tn uti q ad species
ca spectant. ita ab oi phaa sensibili, et tn
ab oi intelligibili q mathematica spua o stia ab
oi maa tam sensibili qs intelligibili q metaphysica a
sed nec illi satisfacient tu qa sub istis abstractionibus
n comprehendunt Ethica Iga et qda alia sua
practica tu qa n o ostu, specifica ne, a tn
generica suas unitates constituant, tu qa si abstractio
sumatur ex sola stia n sit constitutiva totale obtum
cu sit tn denominatio extrinseca sicut scibilitas
posteriori sua; totale. a. obtu et supponi: sim-
fundamentaliter sumatur, tunc signatur gradus cuiusq;
rei magis, vel minus in modis et rursus o
eadem difficultas qualis unitas in tali gradu suf-
ficiat ad unitatem specificam obti et quomodo sua
Quapropter Suar. n. 68. ingenue fatetur
se inde reperire potuisse q oi ex parte ei satis-
faceret ad certam aliquam et generalem regulam qua uni-
tas obti definiri posset describendam itaq; omnes et
vere q dubia et de quex ae dom q in una sua
tractantur applicanda et ea ad unitatem obti
stagis ratio totalis obti q ita se hl, ut in illa

Sententia abstractiva

n satisfacit istis hic

Sententia Suar.

Conclusio ex ratione stia

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio IVa. libri tertij.

oia q̃ in alijs scia tractantur aut demonstrantur
quantum quatenus p illa aut in ordine ad illa cog
noscuntur sufficit ad una rem subiecti, sicut od
edu se unitate specifica sine genera habeat. Add
hoc et mag credibile o q unitas sai h sit exacta et
stricta sed quasi artificialis vel ad ot qualitates amplior ex
quibus gliat edu se uera ac integra species qualitatis de sdi
camento qualitatis st esse de ratione integra saia, q non ex
alta specifica unitate, sed tm ordine ut particulae antia
to stgs. significantes e res spes differentes quae sunt ad una
qnda speciem gliturada unitate specifica imperfecta, et
tm edu qnda ordinatorem. Vrae est pat in rigore
tm ta species integras scias qua partiales habitus se
in sdicamento qualitatis poni sicut dicimus nume
ri edu qnda unitate soris poe in sdicamento gliter
ob eorum modum sentiendi collocari, ita inducendum de
illis habitibus intellectus unitate ordinis habentibus ex
pecta sdicamenti qualitatis.

Corollarium

Caput Vum.

Quomodo corrumpantur habitus.

Dicendum 1o nullum habitum se se corrumpi
aut corrupti solo otio aut cessatione ab actu e q
Habuerit in 3o. dist. 27. q. pa. a. 3. dub. 6. Alnanus
tractatu 1o moralium. cap. 18. Torent. n. 5. Sar. q. 83.
a. 2. Stemus q libro 10. q. 18. Vasq disp. 82. cap. 2
Suar. sect. 12. n. 6. Ob. habitus in genere ponit

Conclusio 1ma. Nullus habitus per se se corrumpitur, aut corrumpitur solo otio, aut cessatione.

Prob.

De habitibus animæ. Caput. V.ᵗᵘ 182
Quomodo corrumpantur habitus.

ab actu, quo ꝑ solam cessationem ab actu non ꝑ
corrupti sunt, sed ex nova habitus qua qualitas pera-
ceri, et non pendens ab actuali influxu potentiæ non
est Confirmatio actu transeunte relinquit habitus, nec
quisquam statim exercitio habitus notabili diminuitur quia
non est ex habitus bona aut de integer potest perdurare
sine actu tanquam causa genuina, et post aliquo tempus
non potest Dicit ꝑ se: nam etiam sit ita ꝑ accidunt
causa corruptionis qualemcunque occasione sicut quis actus
exercetur quoque habitus inducto alter contrarius. sed objici
unt studiosi sicut dicere ab habitu habere
et. Secundo non omnis actus est oblivione dicere: ob-
livio. et non habitus quis sed solo otio quia studiosi
exercitia. contra. n. q memoriter tenuimus si diu non ex-
ercemur, obliviscimur, adeoque habitus memorativus amittitur.
Rectius habitus sua opinionis aut est memoria
non quo ad rem, sed quo ad usum ꝑ oblivionem, et etiam
delere: cum. n. isti habitus in operando, tam quo ad usum pen-
deant a speciebus in memoria servatis quia
intellectus sine phantasia nihil agit, et species illæ cum
diu non usurpantur, sed aliarum rerum disparatarum spe-
cies quasi obruantur, et tegantur
ita ut sint alia dispositione organi, aut impedi-
ant ab operatione, aut et eo deleantur, sicut habitus
abici in se integri sunt, in usu tamen fuerunt non sunt ob
illud impedimentum speciarum q exercitia quasi mal-

Confirmatio

Nota

Obiectio studiosorum

Rectius

Nota habitus etiam in se integri sunt in usu tamen fuerunt non sunt

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima. Disputatio IVa libri tertij.

Ná q obiecta ò alicuiq demonstratoris cu parvo labore applicat memoriæ, et species quasi copiose operat fles a ad pulchrim statim reducit et ex species eius cuiq erat obiecta reliquas facultates nec ut antecedentes

Dicendum ergo stabitur q ff in intellectu et voluntate

Conclusio ita ffabitur q ff in illesta sed intellectu ex defectu subiecti aut dispositionis materiæ non possunt corrumpi, sed ut illos q ff in phantasia, et appetitu sensitivo ita auferri ab q oola in q dist. 12. a. q. 1. docente habitus intellectus, et voluntatis q aliquis dispositionibus in in corporeo organo inseriti corrumpi possunt pb. pa. pars quia ex eo qa subiectum illorum habitum est incorruptibile, nec in eo aliqua dispositio q corrumpi possit supponit, nec refert intellectus et voluntatem in operando q sue statu pendere a phantasia et appetitu sensitivo: ind. n. in seqlo species intelligibiles aut alios habitus et id ipsum pendere ab aliqua dispositione corporea, cum et ana in operando a corpore nequaquam id ipsum dependeat 2da pars pb. illorum habitum subiectum est corruptibile: go eo corrupto ut in modo fit et habitus in existentia corrumpentur Calcium palmaria ob materiam dispositionis defectum in organo species in in phantasia inserta alibi videmus et ratio operis est ô; an. u. et ab habitus acquisiti a talibus dispositionibus ita pendeant in certa e, ~~nonnulli~~ nonnulli omnibus sin putat Suar. n. 15. illos dm id ipsum in id ipsum esse, a talibus dispositionibus pendere, adeoq

Ff obiecta intellectus sunt species quidditatis abstractas ab una

tam diu, si sit aliis gnus habitus in ea melior manere qd diu potia manet q ab quamvis altera eodem organi sit amplius. mutatur. n. quo ad hoc pates habitus ipsa potia ex omnes partes retinent si ut spes ex pte obti

Planum sit habitus effectus corrupi ab actu producente habitum gnis, fiat. u. p ipsum habitum gnis ita ydo et Gabriel in 1to. q. 23. q. 1a a. 3. ij Gregorius in 2o. q. 17. a. 2. ubi ostendit habitum immediate a actu expelli Ratio. quia enim est; effectus expellere fiat et producere fiam dicit repugnare q sua natura fiat expellat altera. at actus habitui gnis gnis sit et ut nat diuinorum quia sed habitus habitui, et actus habitum producat. Dicis fieri seq si habitus in subito expellens sit contrarius u. g. ut a cum introducit gnis habitus prior sit expellit, sit gnis ultra 4 gradu interdatio cum gnis in gradibus remissis repugnantia sit habent. Ratio cum Suar. n. 21. etc. do nec est ij hoc esset expia ignis fieri ut ante ghare sit pal an actus gnis capius fieri semp aquales et magis intensiores habitus opposito fuerint.

Conclusio stia Habitus effectus corrumpitur ab actu producente habitum gnis fiat u. g ipsum habitum gnis

Ratio

Obiectio

Ratio

Caput VI.

Quadam de Habitibus illectus speciatim tradunt.

17 Maj p. m.

Duiduntur habitus acquisiti in cognoscitiuos et appetitiuos priores in illectuales, et practicos posteriores in habitus

(actus acquisiti diuiduntur in cognoscitiuos et appetitiuos)

Tractatus in hos libros Aristotelicos de hac Disputatione

Liber tertius. De Habitibus

Habitus non intellectus sed voluntatis et quibus consistunt habitus intellectuales quia voluntatis seu moralis et dividunt in virtutes et in virtutes considerando in virtutes non in tria ordine opposita, verum et habitus non effoetetur in voluntate sed aliquis intellectus in singulare. Item omnis res ex se de genere suo non in intellectu quia virtutes non est qui in infallibile attingere nosse. Prius vidit in ordine habitus non potest dicere esse sed esse attingere, et quia omne intellectus ordinatur voluntatem et Gomestus, cetera tractatur intellectus ordinatur ad voluntatem ingressus ad fallibile inclinat, sicut et Philosophus Ethicorum Cap. 1. definit quia dicit virtus affirmando quod respondet virtus et voluntatis seu moralis ordinatur quia ad bonum operationis non disjuncta inclinat, ratione autem habitus inclinantur ad verum fallibile aut ad actus non effectus in actuantur quos tria dari negat philosophus hic philosophus virtutes non est quia est ad fallibile ingressus et operans in intellectu aut ad tria melior morum in voluntate non significant in tria in virtutes sed simpliciter ut.

Virtutes intellectus sunt Philosophus

Virtutes intellectus sunt Philosophus

Intellectum, scientiam, sapientiam, artem, prudentiam de quibus ordinem breve agemus nos de moralibus virtutibus ordinem perfectionem virtutis et alias quia ad has tangit cardinales reducuntur agere ad Ethicam, et Theologiam pertinet. Ch. 1. quia ratione quia intellectus ordinatur magna est gratiarum ex illarum sapientiam et sensibus illius modum operandi, nec est moralium virtutes et tria cardinalis appellatur, de illis est ad ad dictas

Caput VI. quod de Habitibus intellectus speculativi traditur. De intellectu seu habitu principiorum scilicet ex instituto pertractat hic autem agemus

De Intellectu sive habitu principiorum.

Cum intellectus sit virtus qua fide assentimur principiis primis ex se non per medium a priori evidentibus ductum circa illum et propriam dubia. primo igitur an sit quaestio scilicet distinctus a potentia intellectiva negat Durand. in 2o dist. 23 q. 1a per quam fides hic Ethicis Cap. 11o de Socrates loquens ait idem sine nobis a natura, at solum potentia in habitus a natura nobis nitur. Ergo intellectus circa principia ~~circa~~ solis terminis intellectis nulla indeterminata aut difficultate in assensu sit quo habitus supradicto non egeat. — Sed Dicendum ergo habitus vocatur ab intellectu distinctus ita S. Thomas in hac Distinctione 49a et 1a 2ae q. 51 a. 1o Petrus de Palude in Sent. Cap. 99. Durand. dist. 23 q. 1a. Scot. q. 1. n. 15. Vasq. disp. 119. Cap. 9. Rubiadel. Ergo et habitus quod patet clare ex Philosophi Ethic. Cap. ultimo ubi quod Platonem quaerit ubi habitus principiorum nobis non a natura fiat sed experimento acquiri et Ethic. Cap. 4 ubi ita ponit inter virtutes intellectus: virtus a. non est potentia, sed aliqua perfectio addita. Ergo ratione ubi ex indifficultate et difficultate ut admittendus ergo habitus et talis in quibusdam primis principiis particularibus partim physicis et partim intellectus terminis, indifficili quidem et difficultate in assensu partis intellectus: nam cum assensus petitur in cognitione quorundam praeduabitur subito, et revera sapere in hac quorundam cognoscendo in quibusdam principiis laboriosi intellectus

Quae sint intellectus Dubia 7a

Utrum qualitas realis distincta a potentia intellectiva negat Gira et patet 1o

Ergo

Conclusio vera intellectus est habitus realis ab intellectu distinctus

Ergo 1o ex quia

Ergo 2o Ratio

Tractatus in tres libros Aristotelis de Aia. Dissu. 12
Libri tertij. De Habitibus Animæ. Capit. VI

Notandum cum g. ordinem

nuio ad intellendy ē habitij qui a. obiti Aristotelis q alios
q ponunt appetitorum complexa quæ nidelo conuenia
tio predicati cū subiecto quorū et distincta à sudinio vel
ratione ab qs solli ~~nuo~~ etiam habitij indicantur ut bū no
tat vasq. nilā. n. tali quæ mēta nulla rupto indiffa
ant dist. cattas in ferendo ratione Ad pū Durandi R
dnt Conradij p. 2a. q. 94. a. 50 R anno pa. pla. q. 1a.
a. b. habitū principiorū ba qdē distinctū ab intellectu
n bn ba aequitū ad ab ordine po nobis indicū. Licet q
ad a. 50. n. 50. ait habitū, sunt n qdē ab initio in
natū ba, bn comparatio speciby intelligibilby alimuis
principia statim à naa intellectus ictū emanare antea
cessu ullū elicitū diuersū nisi ab ratione principiorū ad
fieri sed utrūq R cū caret fundamēto: naa. n. h dat
q st nn nua ad fie operandū quoq tūo labore pnt
comparari, quare sicut alios habitij à naa h habemus
nec ante nch, ita nec habitū principiorū ut pole nro
labore parabile à naa, aut ante ueū habebimus p
tigit q Locui supra citati stilus et S. Bas expressē
oū usu acqui doceant stugi R. cū Vasq. lop.
b. stile ibi loq d habitū principiorū pcio naturū
q p expia indultū ~~cognitū~~ cognoscitur ait utrūq
illū naa nobis inēs qualemcū à naa habemus seq
quoū ministerio sine alterius instructū pōimus acqui
rebm talū principiorū atq cū multa alia sint q
attenuū remotiora, h nū aliquū preceptoris instructū

Ad pū quia stia R tur ab utrūq p.

ato.

Vtrūq R cū fū damēto caret.

R tur qx nua stia.

quædam de habitibus intellectus speculativi tradit.

De habitu principiorum seu intellectu

addiscit prorsus. Ad 2dum patet R.ne ex 2do nostri libri

2do Dubium an circa quæ principia possint habitus.

habere. R. ubi l.c. circa quæ ad minus habitus quantumvis diuturna

fuerit particularis, et difficilior magis nititur ea, quam circa quam

universalia, et faciliora. — Sed magis placet quod tenet Vasq.

disp. 79. cap. 4. cum circa principia physica moralia et fortasse

particularia metaphysica quorum aliqua per inductam colligendo habitus

respicit circa mathematica. u. ubi et logica, item

universalia quæ metaphysica habitus opus non sunt, sed nudam potiam

intellectus sine habitu facultatem ad illorum assentiri. Ratio est in principiis

autem post apprehensos terminos in intellectu indeque quantitatis sed

opus est ut per inductionem plurium exempli singularium, utile ex

premissis colligatur. Unde expressa habetur 1o Met. cap. 1o. 6to

Ethic. cap. 3. et 2do posterior. cap. ultimo principia ita per in-

ductionem colligi, ex quibus u. tamen per ratiocinationem colligi quinimo

quantificari docet quare 6to Ethic. cap. 8 dicit pue-

ros posse fieri mathematicos, sapientes et physicos non posse

quia horum principia intantum exempli per in pueros non cadit

Porro quomodo efficax sit inductio per terminis in naturalibus

quia nata ad unum determinata est et quia in pluribus sin-

gularibus invenit, id per se loquendo remotis impedimentis, et cum ydem accidentibus in illis eodem modo

invenire necesse est.) Otii dicat saepe hinc habebit set

argentum et in quibusdam ipsorum mathematicis multo

et superflua plura tradit. Vasq. l.c. cap. 8.

Ad 2dum patet R.sio ex 2do nostri libri.

no Maj. a. p.

2dum Dubium

an circa quæ per se respiciat habitus habitus fortasse

Conclusio hæc

habitus circa principia physica moralia et quam particularia ex quibus per se habitus sit ad inductionem et cognitio ant. ita non habetur

Ratio.

Ad ex Ph.

Do Scia

Tractatus in per libros Aristotelicos de sha
Disput. IV. libri tertij de habitibus Anima.

De Scientia

Definitio Scientiae habitualis

Ex dictis suis actualis in post. cap. 2. ita fit d-
finiri scia habitualis. Habitus intellectus per quem
habentes cognita intelligimus ad veram, certa et
evidenter cognoscendam rei unius per causam. Et a. hac d-fio
solam scia per perfectissima per demonstrationem a priori
post. u. fieri gratiosi committendo per causam, vel addi-
do aut effectu. Caeterum de scia habituali sui so
uix aliqd dicendum restat quin ex doctrina d demonstra
tione in libris d demonstratione tradita poset fieri
illigi, nam quae ordinia propositionum immediatarum seu
principiorum, et mediatarum seu geneorum vel axiomatum prin
cipiorum et conclusionum ea ordo ratio, et dictia habitus prin
cipiorum et habitus conclusionum, sive scia, et
propositionum habitus attributus: vnde satis in supra
specifica distinctio habituum intellectus inter immediatas
sive immediatas, sive mediatas, et unitas totalium habi
tuum declarata. Itaque superest solum hoc dicere

Dubium fundamentale de ratione scia

Sed ex quibus fit evidentia sit de ratione scia. Ratio dubii
quia Theologia in quantum geneos per discursum ex prin
cipiis fidei deducit scia est, nec tamen evidenter de principio
illius tamen sint credita. Praeterea ratione dictum declaratum
est quod sit certitudo, quae evidentia. Certitudo enim sicut
ad sanio intellectus alicui obtio abque dubitatione vel
formidine: et certitudo simplex, apparens, et vera

Ratio dubii quia certitudo et evidentia

Certitudo simplex formidine

Caput VI. quæ dá de habitibus illectus speculativis tradunt. De scientia.

Apparens ô cú illectus ob rationum probabilem ex efficaci applicatione nolitatis senatu inhæret alicui obtio, sumo fidei per Dei Cap. 3. ait quoniam multis opinionibus imo erroribus tam firmiter adhærere aliquibus fidei adhærent vera ô cú illectus sæpe ipsa veritate, aut solidá rationem, aut infallibilis ducentis auctoritate alicui obtio adhærent. In dfnie scia vera ñ apparens orthodoxo illectus. Quidentia ô claritas et perspicuitas cognitionis profecta ex claritate luminis à quo procedit cognitio quare evidentia supra firmitatem, seu orthodoxiam assensus superaddit claritatem cui orta post ô cognitio et ñ obscura, ut in fide divina audit. Fici porchis dñm ô et rôe sua naturali ô evidentiam, ñ a et rôe scia et abstrahit à naturali, et supernaturali principio luminis naturalis nota ñ prius ñi clare cognosci, at et dubitio generis clara ô et evidens ex principiis lgis. geneis et ipsa geneis claritate principiorum participat, ita ut quá ex se principia sunt, geneis principiorum virtute obtineat ô et habitus ex tali cognitione natus ô entialis evidens ô. ita pars fidei quæ theologia cum cú et unus illectus verum sine defectu attingens, quatenus ex principiis fidei certissimis et manifestis aliqd gaudet. ps quá alia ex se est quá scia.

Rdu Dubitá ô. Qo opus est habitu scia ná sper necessá principiorum ita illectus dominatur, ut ñ

apparens orthodoxo ?

vera orthodoxo ?

evidentia ?

orthodoxia ñ sua. De rôe sua naturali ô evidentia: ñ a et rôe sua et abstrahit à naturali, et supernaturali

pars fidei

ita pars fidei

rdu dubitá ô. Qo opus est habitu scia

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disputatio IV. De Habitibus Animæ.

Rtur. Ut posit in assertis geluoi Rx. Habitibus seu ad
gtiva ut docet Suar. disp. 44 sect. 4. n. 18 ubi quod
cui ante habitum sine actuali demonstratione assertio
in poluimus, post habitum acquisitum sine discursu et fiat
applicatione medij ui habitus quidem assertiamus.

Rtum Dubium. Dd et qualis sit subalternatio scientiarum.

Rtum Dubium è qd et qualis sit subalternatio
scientiarum. Rx. subalternata scientia est, q habet idem subiectum
cum alternante, aliqua tamen differa accidentali quidem, et
principia, q a priori in ni subalternante demonstrabi
tur propertiua tractare de lineis uisualibus subalternatur
Geometriæ tradenti de lineis. Musica agit de numero
sonoro Arithmetica q de numero absoluto. Medicina
quidem agit de humano corpus sanabili tractat hu
manum corpus absolute quidem tanti. Adunatur hæc
ista fuit subiectum subalternatur, cum habet subiectum et aci
dentia, in eo unum p se unitate rationis, et in unum
unitate rationis q sufficit ad rationem scientiæ. Rtum
subalternatam respectu eius q principale è in subiecto, in
respectu quidem q genitis subalternari unde patet eius perspec
tiua Geometria, et a. physica q de uisu in eo d. aliq
agit subalternatur. Rtum Scientia subalternata cum sit aliqo
subiecto sine subalternante, si principia illius et oppia
euidenti sint cognita uera sicut et, si a. ipsi sint
credita ob testimonium d'uentis opinione tm et, tamen
n. cum è giuda subalternanti uera a priori seu et
quatenus è continuata subalternati, q continuatur
eo gentis q modum aliq superiori seu quidam cum

Rtum. Quidam Scientia subalternata sit

Rtum. Ut posit pro
Rtum.

Rtum.

Caput VI. Quæ dá de habitibus intellectus speculativi tradunt. De scientia

extremitatibus principij sui subalternati. 4. tum Et
scias, aut aliquem alicujus diei subalternatur nisi finis qui
nim una ordinatur ad finem alterius ita prænotabitur sub
alternatio ejusdem ipso alijs scis, quas ad finem sui assignandum
hoc è veri cognitionem plurimum meruit.

4. tum

4. tum. Dubium
Ad 2. dica proponitur
contra illustrat primus de prima
sua de opinione

4. Dubium è an d eadem proposito in eo
dem intellectu simul de prima sua de opinione
opinio habitus mentionem intellectus ad assensum probabile de
neutralem propositionis ginginitis, vel de uno et medium in
probabile, cum aliqua formidine oppositi. Et a. ipsa
formido una actualis, cum qua alter timet, ne id cui
assentitur falsum, et oppositum verum sit, altera radicalis
seu virtualis in cuiusque habitu è ut qui mentio poti
alta formidare ubi actu nihil formidat. Hæc posterior
in primo è d a contra opinionem tu qa Phy. 7. 2. 3. text.
Cap. 3. inf. aliquis opinantes sibi persuadere quod ita secundum
tu qa passim multa opinamur ita accepta est ut sine ulla
ulla formidine actuali exempto Calenium contra Dubium
pro posito quod illegit est de prima de opinione tam
actuali quam habituali Scot. in 1. dist. 2. q. unica
Card. et Sot. in 1. p. post. Cap. ultimo Quento nega
tiva tá de actu, qui d habitu tu qa fides eodem
cap. negat idem quod de scientia et opinatio qa hæc
n. alia ... prae hic et in poet alia se hic repugnat
scientia a. utpote unum in est alia se hic. opinatio
u. tá qui ginginis est alia se hic, tu qa inducere
non poet alia se hic et inducere n. poet alia se hic

Ad 2. de dubio proposito
prima

Negat hæc sha, tá
de actu qui d habitu.
contra dicta opinio

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Arte Disp. IV. libri q. De Habitibus Aristo-
tel. iudicia g destruia, ubi et n cuidem assentiri
et cuidentes assentiri ad opinionis iudicium pruri
sua posteriori se hl: eadem a eao habitus ui; ha-
bitq. a. relinqat ad actum et circa idem obiectum ne
cessio. Contrarium tenent S. Thomas stria pte. q. q.
a. q. ad ultimum quar. ibidem et plures ex recentioribus
tu qa iudicare non potest alia se hic, et n potest se
ab. se hic ultimata media in probabile et nisi
n e g ductio; tu qa aliqui quatuor demonstrationes
pro solent adyci probabiles rationes adoq; assertio illatq
gtium pp medium probabile, ptim pp minus q. ti. u. di
una actus simul cum potest ad habitum non potest:
Patet. n. repugnatia vel si aliqua vel ex pte actus.
Media inter istas stias tenet Rub. tract. 5. d
habitibus. q. 5. scam, et opinione actuali simul
et eodem obiecto de n potest, potest de habituali tu pte
probat, qa impossibile e aliqd simul plene et n plene
cum de determinato, et p assensu sua intellectus plene et
determinatus ad veritate et in stabili reddito: p assensu
u. opinionis n plene determinatus, nec stabili reddito
go semiu actus sua et opinionem simul de n pte
tu pte probat, qa habitus n potest actuale de
terminationem, sed quasi potiale et in actu go, n
repugnat. a. intellectum eo imperfecte determi
nati actu et non plene determinari
Inter has stias n posteriores probabiliores

(et tamen tenet alq

oer

Media sam tenet Rub. tenens scam et opinio
nem actualem simul de eodem obiecto et n potest, potest de habi
tuali probat pte pte

Caput VII. quadam de habitibus illectus specialiter traditur. De Sapientia

Et magis mirari debet ista: nam in 2. est ista habitus ordinem duo habitus repugnantia quorum unus ita ad illectum pertinet quod omnes modos habitus inferiores determinatos ad illectum, et omnes modos necessarios inferiores determinatos.

Ex his aliter dicitur habitus magis ista est habitus

De Sapientia

Sapientia pro accipitur pro omnium vel plurium scientiarum congerie quo etiam totum plurium scientiarum peritum sapientem dicimus. Accipitur etiam pro excellentia in aliqua arte vel scientia quemadmodum ita pro Sapientia Salomonis. Et Cap. 2. dicit fideles sapientes marmorarium pro artifice sapientem statuarium. Ubi et quidem hoc loco accipitur non pro una certa scientia cum excellentia ma a qua simpliciter sapientia dicitur sed simpliciter sapientia. Ut Metaph. Cap. 1. primo ait omnes homines natura desiderant scire. Ut dicit res aliarum maxime et utilitates uterentur ita ut utilissimae essent, et principia rerum habent ista ut de principiis aliarum scientiarum indicent illa explicare possint, et si ipsum negantem quomodo probant. Ita ut sui gratia sit, adeoque speculativa, ipsa res aliae scientiae quasi subditae sint quatenus illius demonstrationes ipsum egent. Calcemum magna est controversia quomodo sapientia sit habitus distinctus ab intellectu et scientia Gabriel in prologo q. 1. d. 1. art. 1. dub. 3. Cap. 2. n. 29. Quidam ut prima sententia. 1. ait sapientiam esse habitum quem simul format in principiis et conclusionibus, idque distinguit ab intellectu, qui in certa circa principia, a scientia vero, quae illa tantum in ea conclusione utitur probant tu ex Philo. 6. Ethic. Cap. 7.

Sapientia simpliciter

Ita

Ubi quemadmodum sapientia dicitur

Ita

Ita

Ita

Controversia est quomodo sapientia sit habitus distinctus ab intellectu et scientia

Ita quidam dicunt

probant

Tractatus in tres libros Aristotelicos de Anima

Disput. IV. lib. 3. De Habitibus Anim.

rebus sapientiam vocat intellectum et scientiam quasi in sua continuitate habeat quod illo duo intuitus separatim habent; tamen ratio quare non sint ea alia ratio illa distinguendi ab intellectu et scientia. Mel. pa. pla. q. pa. a. b. dicat sapientiam esse aliquod genus habitus principiorum et scientiae, tamen quia Philosophus ita ut log. ait n. sapientiam esse intellectum et scientiam; tum quia sapientia usus circa res altissimas et principia eorum, ac et propria aliarum scientiarum, ad adeo habitus circa principia et genuinos esse non aliquid aggregatum ex intellectu et scientia. Sed Dicendum est sapientiam nec aliam specie nec aliam aliarum scientiarum principia uti quasi immediatam assertam ex notitia terminorum. Sapientia non est aliqua propria nec alia aliarum scientiarum principia quasi immediatam ex notitia terminorum ad alia vocat una genuina species vel aliqua alia species ab illis principia habitus. 2.

n. spectat ad intellectum quia pertinet intellectum dictum a colore, sed ita uti circa genuinas species, vel simul circa propria et alienam principia nascetur per discursum tamen quidem illa a priori probare cum immediata sint, sed partim alioquin nitor in me obtio genitos explicare et confirmare confirmo partim illa per deductionem ad impossibile probare ita ut Sta. 6. Sti. lectione 5. pa. eo. q. 57. a. 2. Ramnes in pa. pla. q. pa. a. b. Suar. disp. pa. sect. q. R. ab tract. de Habitibus

Et n. hoc sapientia apud Metaphysicam illi n. genuinos sapientiae genuine ostendit Philos. l. c. et probabit in Metaphysica tractatione: distinguitur igitur sapientia a scientia per hoc non sit circa conclusiones, illa et circa principia modo dicto ab intellectu n. quia circa principia simpliciter assertis sapientia n. per aliquem discursum modo indicabili nostro. Dicendum Metaphysicam et scientiam ~~metaphysicam~~ sapientiam esse distinguitur a scientia per Suar. cum Suar

sapientia de quo hic tractatur est Metaphysica.

ratio sua

sed dicendum

Capitulum vii. quomodo de habitibus intellectus speculativi traduntur de arte.

dicit ga. sicut h. a. 2 etiam ipse sunt ipsi quoque habitus quomodo demonstrabunt agilitas et ei est sapientia de scientia. Ideo studet quod habitus quibus uti sunt artes geometriae et ei et inter virtutes intellectus distincta a sapientia quae est circa quae est circa principia quare cum ipse dicit de intellectu et sapientia non id intelligendum esse ipsi sed omnino qualiter circa principia sed alia quam intellectus et est circa geometriae sed non tamen ut sciencia usus.

De Arte.

Ars definitur ab Arist. 6. Ethi. cap. 4. Habitus cum vera ratione factivus. Dicitur factivus, quia tali arte utitur circa effectum alicuius operis, quod tamen moralis et studiosus cum alio virtutis non sit, sicut quod ab arte quadit: habitus. n. m. circa opus morale studiosus utitur actibus et non arte sed prudentia. Dicit cum vera ratione. Ratio artis est idea mentis artificis concepta quae vera est cum est conformis fini sicut quae opus efficiendum est.

Circa artes notantur haec quae a aliis priori bus habitibus distinguuntur quod illi utuntur circa virtutes ut uti et prudentia circa singularia: effectus. n. singularium est nec ratio praecepta artis virtus est ex mal ti exercitio singularibus praeconsideratum collecta praecepta. n. non sunt principium actus artis, sed ipsa constructio operis quae singularis est: scilicet. n. tamen utuntur circa virtutes. ni enim et moralibus et quamvis ordinentur ad aliquid opus cum practica sit, tamen effectus non illi, sed alii subsunt

Definitio habitus

partes definitionis expositae

Circa artes quae notantur. ga

Tractatus in tres libros Aristotelicos de
Arca - Disp. IV. libri tertij. De Fabricis Arcæ.

Addo et ex parte Idea artis et curia singularia tem
gingentia quæ ex varietate finis particularis, et varia
sua circumstantiarum idea sæpe variandæ sit unde et Arist. Eth.
cap. 3. in artibus non scitur tantum genitabili et ad id
ad vitæ principium quæ inductam collectam ab artemuno
et effectum ad singularia applicari, Unde dicit Vicolo-
minis de virtute sois gradu. 2. cap. 49 artis operia quæ
exercitatione confirmari sed ego colligo artis effectum
quasi duobus habitibus gitare, unus a curia principia
uniuersalia quæ inductorum collecta, aut et a priori demonstra-
ta quæ habitus scientiæ sua quam ars dn. alii et ar-
ca ea quæ ab uniuersali gitinetur, ut qd sci et nunc facili-
dum id novit, adeoque ad singularem operationem progre-
diatur et sci propria artis habitus ô. e. g. Medicus
novit per Chiron dandum esse rebarbarum quæ cognitio
uniuersalis habita uel per operia uel per rationem sequitur a priori
i. e. accidens ad Socrates bene laborante prouta dla
cognitio uniuersalis adhuc per nescire utrum bene laboral
go ut effectus sit Medicus et sare n bn dandum
esse Chiron rebarbarum, sed sci et nunc et nosse ar
tifex sit Chiron ut oi sit dandum rebarbarum prin
igitur quasi theorica, posterior n. sicut facting ô
nec unus sine altero effectum artificiosum constituit, nec
illi qui theorici bni st, sed in singulari mexpti, nec
illi qui in singulari bene faduni, nec sed non

r dum

Corollarium
fit effectus duobus habitibus gitat.

declaratur corollarium generale.

Caput IV. quædam de Habitibus intellectus speculativi tradunt De Arte, et Prudentia.

Corollarium

sui quasq; reddere prunt magni frunt. Sunt pal
recte à Vulcolmnis dici cap. 4b artem de filia
sua, sed natu ante matrem ~~sua~~ sua ita artes dicu tu
tu profectu perdunt à suis, si asserunt tu matres suam
nudes ad huc et incultam, Vnde ait philosophus inter Mech. artes
arte suas de inventas quæ ad illas necessitas compulit
cum variis artefactis opus ~~est~~ ad commoditatem et tuitionem
tos: postea in sapientiores ~~effecit~~ Egyptios migrasse
eas, eorum quæ per artem opportuna inventa erant. Sunt
tu alias de liberales, quæ ad animum ornandum referuntur po
tius ut sunt Dialect. Rhet. Math. Mus. Astron. alias in ad
patrias ad corporis commoditatem referri, quales sunt Me
dicina. Ars militaris Nautica Venatoria, Architec
tonica Agricultura, quibus cæteræ Mechanicæ in instru
mentis fabricandis ministrant famulantur.

De Prudentia

Definitio prudentiæ

Prudentia Eth. Nic. definitur habitus vera cum
ratione activus deffert à rebus primis ut ars, ab arte
in quo sit circa actiones virtutis, quæ ut tradit sub obse
quo in ordine ad finem bonum honestum
non sicut ars efficit opus suum edificando gloria
non, sunt particulari operi, sic prudentia di
rigit actiones virtuosas et indicium formae honesta
ti, quæ finis est actionum moralium Cæterum quæ
de arte dicta sunt proportionalia prudentiæ acco
modari prunt cum in suo gaudendi magna habeant

quo modo differat a rebus primis et ab arte

quæ de arte dicta proportionalia prudentiæ accommodari prunt.

Finis librorum de Anima.

similitudine prudentia et ars, etsi varia diversa
Prudentia quinque species
nata. Dividitur prudentia in monastica Oeco-
nomica Politica. Ita bonum honestum operantis, vide
familiae, etiam publica civitatis spectat, sed disci-
plina sive doctrina moralis sive Ethica, cui libro-
rum de Anima totumque quia de
natura ab illius quam considerat glo-
riam et honorem finis esto.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

162

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST